

Službeni list

Europske unije

C 342

Hrvatsko izdanje

Informacije i objave

Godište 60.
12. listopada 2017.

Sadržaj

I. Rezolucije, preporuke i mišljenja

MIŠLJENJA

Odbor regija

124. plenarno zasjedanje, 12.–13. srpnja 2017.

2017/C 342/01	Mišljenje Europskog odbora regija – „Lokalna i regionalna dimenzija Obzora 2020. i novi okvirni program za istraživanje i inovacije”	1
2017/C 342/02	Mišljenje Europskog odbora regija – Zajednička poljoprivredna politika nakon 2020.	10
2017/C 342/03	Mišljenje Europskog odbora regija – Budući koraci za održivu europsku budućnost: europske mjere za održivost	20
2017/C 342/04	Mišljenje Europskog odbora regija – Migracije na središnjoj sredozemnoj ruti	27
2017/C 342/05	Mišljenje Europskog odbora regija – Međunarodno upravljanje oceanima: plan za budućnost naših oceana	32
2017/C 342/06	Mišljenje Europskog odbora regija – Projekti „od građana za građane” i manji projekti u sklopu programa prekogranične suradnje	38
2017/C 342/07	Mišljenje Europskog odbora regija – Poticanje novoosnovanih i rastućih poduzeća u Europi: regionalna i lokalna perspektiva	43
2017/C 342/08	Mišljenje Europskog odbora regija – Pametno donošenje propisa za MSP-ove	51
2017/C 342/09	Mišljenje Europskog odbora regija – Europska strategija za mobilnost s niskom razinom emisije	57

III *Pripremni akti*

ODBOR REGIJA

124. plenarno zasjedanje, 12.–13. srpnja 2017.

2017/C 342/10	Mišljenje Europskog odbora regija – Koordinacija sustava socijalne sigurnosti	65
2017/C 342/11	Mišljenje Europskog odbora regija – Prostorno razvrstavanje i prostorne tipologije	74
2017/C 342/12	Mišljenje Europskog odbora regija – Obnovljiva energija i unutarnje tržište električne energije	79
2017/C 342/13	Mišljenje Europskog odbora regija – Upravljanje energetskom unijom i čista energija	111
2017/C 342/14	Mišljenje Odbora regija – Energetska učinkovitost i zgrade	119

I.

(Rezolucije, preporuke i mišljenja)

MIŠLJENJA

ODBOR REGIJA

124. PLENARNO ZASJEDANJE, 12.–13. SRPNJA 2017.

Mišljenje Europskog odbora regija – „Lokalna i regionalna dimenzija Obzora 2020. i novi okvirni program za istraživanje i inovacije”

(2017/C 342/01)

Izvjestitelj: Christophe CLERGEAU (FR/PES), član Vijeća Regije Pays-de-la-Loire

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR)

A. EUROPSKO ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ: AMBICIJA KOJA MORA BITI OJAČANA IZVAN GRANICA OKVIRNOG PROGRAMA

Ojačati položaj okvirnog programa u ostvarenju europskog područja istraživanja i ciljeva programa Europa 2020.

1. pozdravlja izvrstan uspjeh europske istraživačke politike koja se primjenjuje diljem uzastopnih okvirnih programa, sve do programa Obzor 2020., najvažnijeg integriranog istraživačkog programa na svijetu, koji se temelji na znanstvenoj izvrsnosti i ubrzanju inovacija;
2. podsjeća na to da je program Obzor 2020. glavni alat za pružanje potpore razvoju istraživanja i inovacija u Europi u okviru globalne strategije Europa 2020. koji služi ostvarenju europskog istraživačkog prostora;
3. **ponovno ističe važnost strategije Europa 2020.**, u okviru koje se predlaže konsolidirani pristup „trokuta znanja” (istraživanje – obrazovanje – inovacije), s time da preobrazba duha učenja i podizanje razine osposobljavanja za sve i dalje ostaju od ključne važnosti, kao i poticanje suradnje između sveučilišta i poduzeća; nadalje, predlaže veću usklađenost i komplementarnost s programima Erasmus+i Interreg, što uključuje i program Interreg Europa posvećen međuregionalnoj suradnji; naglašava da treba i dalje raditi na postizanju europskog istraživačkog prostora i traži da se ostvare određeni ciljevi, među kojima je znanstvena izvrsnost ključna i neophodna, ali ne i isključiva;
4. naglašava aktualnost ciljeva europskog istraživačkog prostora i važnost njihove daljnje provedbe, posebice u pogledu razvoja transnacionalne suradnje, mobilnosti znanja, jedinstvenog tržišta rada za istraživače i inovatore, rodne jednakost ili pristupa informacijama i znanosti;
5. predlaže da se, u vidu potpore projektu izgradnje europskog društva znanja, utvrdi europski talent i prati karijera istražitelja; trebalo bi uspostaviti europske putove za istraživače kojima bi na taj način bio omogućen pristup programima za potporu njihove istraživačke karijere u razdobljima tranzicije, a trebalo bi promicati i uključivanje istražitelja u poslovno okruženje;

6. raspravu o proračunu odbija ograničiti na sami okvirni program: sukladno načinu ocjenjivanja, udio kohezijske politike koji se izdvaja za istraživanja i inovacije varira između 43 i 110 milijardi eura, ne računajući važne doprinose drugih sektorskih politika i Junckerovog plana;

Inovacijama i istraživanju vratiti status političkog i proračunskog prioriteta

7. **traži da se inovacije i istraživanje ponovo stave na prvo mjesto redoslijeda prioriteta u okviru rasprave o budućnosti Europe** i prioriteta navedenih u Rimskoj deklaraciji ⁽¹⁾, da se ojača horizontalno upravljanje pitanjima istraživanja, inovacija i osposobljavanja u okviru Unije te da se povećaju globalna fiskalna nastojanja Europske unije na području istraživanja i inovacija u svim tim politikama, u okviru sadašnjeg i sljedećeg višegodišnjeg financijskog okvira. U tom sveukupnom kontekstu i u skladu s nacrtom izvješća Europskog parlamenta ⁽²⁾ i izvješća skupine neovisnih stručnjaka na visokoj razini za postizanje maksimalnog učinka programa EU-a za istraživanje i inovacije (Izvješće Lamy) ⁽³⁾, proračun okvirnog programa treba znatno povećati kako bi se održala barem dinamika rasta iz postojećeg okvirnog programa ⁽⁴⁾. U svakom slučaju, nužno promicanje istraživanja i inovacija ne smije dovesti u pitanje važnost kohezijske politike koja je i dalje EU-ov ključni instrument financiranja za postizanje gospodarske i socijalne kohezije te konvergencije njegovih gradova i regija. Kako bi se potaknuo regionalni razvoj trebat će iskoristiti i kombinirati cjelokupni potencijal kohezijske politike i politike istraživanja i inovacija;

8. poziva na pokretanje nove zajedničke ambicije, koja se ne odnosi samo na znanstvenu izvrsnost u Europi, nego i na znanstvenu izvrsnost i inovacijske kapacitete Europe kao cjeline, korištenjem ukupnog potencijala svih njezinih gradova i regija, jačanjem njihovih kapaciteta i promicanjem otvorenih i suradničkih inovacija;

9. smatra da je ta ambicija još nužnija u kontekstu globalizacije čijim posljedicama još nismo ovladali, posebice na lokalnoj i regionalnoj razini, a da u suočavanju s globalizacijom istraživanja i inovacije nude otpornost, visoku dodanu vrijednost i održivu konkurentnost;

10. namjerava promicati cjelovit pristup financiranju na europskoj, nacionalnoj i regionalnoj razini bez kojeg ta ambicija i europska rasprava o proračunu ne bi imale smisla; podsjeća na važnost cilja kojim se 3 % BDP-a želi posvetiti javnom i privatnom istraživanju i inovacijama, koji je utvrđen za sve države članice strategijom Europa 2020. i koji od 2015. stagnira na 2,03 % te čije je ostvarenje otežano, među ostalim, snižavanjem odobrenih sredstava u mnogim državama članicama; smatra da je stoga ključno i dalje jačati sustave istraživanja i inovacija, uzimajući u obzir kontekst svake države članice i svake regije, i to boljom koordinacijom politika na europskoj razini i poticanjem potrebnih reformi na nacionalnoj i regionalnoj razini, uključujući putem europskog semestra i strategija pametne specijalizacije;

Pojašnjenje rasprave o sinergijama s drugim europskim politikama

11. smatra da je potrebno pojasniti raspravu o sinergijama i predlaže pet operativnih načela koja mogu biti podijeljena između Unije, država članica, regija i gradova:

— načelo koherentnosti: zajedničko upravljanje, izbor glavnih ciljeva, strategija i vodećih projekata;

— načelo kompatibilnosti: omogućavanje jednostavnog i učinkovitog kombiniranja i racionaliziranja resursa rješavanjem pitanja državnih potpora;

— načelo komplementarnosti: osiguranje jasne podjele uloga i dosljednosti djelovanja u financiranju različitih komponenti projekata te njihovo uzvodno (izgradnja kapaciteta itd.) i nizvodno (korištenje rezultata istraživanja, plasiranje na tržište itd.) podupiranje;

⁽¹⁾ Deklaracija čelnika 27 država članica te Europskog vijeća, Europskog parlamenta i Europske komisije od 25. ožujka 2017. http://www.consilium.europa.eu/press-releases-pdf/2017/3/47244656633_hr.pdf.

⁽²⁾ Nacrt izvješća Europskog parlamenta o evaluaciji provedbe programa Obzor 2020. u kontekstu njegove privremene evaluacije i prijedloga za deveti okvirni program (2016/2147(INI))

⁽³⁾ Izvješće skupine neovisnih stručnjaka na visokoj razini za postizanje maksimalnog učinka programa EU-a za istraživanje i inovacije: „Ulaganje u europsku budućnost kakvu želimo” https://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/other_reports_studies_and_documents/hlg_2017_report.pdf#view=fit&pagemode=none

⁽⁴⁾ „Proračun bi u najmanju ruku trebao održati prosječnu stopu godišnjeg rasta programa Obzor 2020., uzimajući za polazišnu točku proračun predviđen za zadnju godinu programa. To bi osiguralo sedmogodišnji proračun od barem 120 milijardi eura po sadašnjim cijenama.” Izvješće skupine neovisnih stručnjaka na visokoj razini za postizanje maksimalnog učinka programa EU-a za istraživanje i inovacije.

- načelo zajedničkog oblikovanja politika: uvođenje dosljednog pristupa prema kojem zajedničko financiranje podrazumijeva zajedničko osmišljanje i upravljanje;
- načelo ekosustava; prepoznavanje uloge kolektivnih lokalnih inicijativa;

B. OBNOVA TEMELJA OKVIRNOG PROGRAMA UZ OČUVANJE NJEGOVE STRUKTURE

Otvoreni i suradnički program koji služi svima

12. podsjeća da se dodana europska vrijednost okvirnog programa prvenstveno temelji na njegovog kolektivnoj i suradničkoj dimenziji te na njegovom doprinosu umrežavanju istraživača i inovacijskih ekosustava. Ta dimenzija i dalje treba imati prednost pred potporom pojedinačnim projektima;
13. izražava zabrinutost zbog snižavanja prosječne uspješnosti poziva na dostavu prijedloga, koja je niža nego kod prethodnog okvirnog programa, što ozbiljno ugrožava njegovo širenje u gradovima i regijama. Natjecanje koje je neophodno za izvrsnost ne smije dovesti do isključenosti i pretjerane koncentracije;
14. potvrđuje da je daljnja otvorenost okvirnog programa neophodna kako bi se zajamčila njegova dostupnost širom Europe i njezinih regija, kao i njezinim građanima; potiče da se povećaju inovacije na području instrumenata okvirnog programa kako bi se kombinirale izvrsnost, uključenost i sudjelovanje;
15. podsjeća na važnost održavanja ravnoteže između temeljnog istraživanja i istraživanja bliskog tržištu, ali i između slobodnog istraživanja i istraživanja koje odgovara na pitanja koja postavljaju društvo i gospodarski akteri, kako bi se obuhvatile inkrementalne i disruptivne inovacije, jer obje kategorije mogu dovesti do stvaranja novih djelatnosti i novih radnih mjesta;
16. uočava prioritet koji se daje projektima s visokim razinama tehnološke spremnosti (TRL) i usmjeren je na postupne inovacije jer istraživače potiče da se usredotoče na razrađene ideje koje se mogu staviti na tržište u kratkom roku. Istodobno napominje da je potpora projektima na nižim razinama tehnološke spremnosti također važna za daljnje uvođenje inovacija na tržište. Ističe važnost disruptivnih inovacija koje se temelje na nižim TRL-ovima i omogućuju da se novi proizvodi i usluge brzo ponude na tržištu. U svakom slučaju, pružanje pomoći MSP-ovima da pristupe tržištu i stvaranje održivih radnih mjesta trebali bi biti glavni prioriteti politike inovacija. To bi posebice trebala biti uloga Europskog vijeća za inovacije;
17. zahtijeva bolje uzimanje u obzir svih oblika izvrsnosti i inovacija i podsjeća da netehnološke i socijalne inovacije dovode do potrebe za novih znanjima koja mogu oblikovati nova područja izvrsnosti;
18. podržava potrebu za potpunim priznavanjem socijalnih inovacija, odnosno novih ideja (proizvoda, usluga i modela) kojima se omogućava zadovoljavanje društvenih potreba u širem smislu;
19. naglašava da istraživanja i inovacije nisu usmjereni isključivo na poduzeća, već se tiču i javne politike, zdravstva, kulture i života u zajednici, kao i socijalne ekonomije i novih gospodarskih modela koji doprinose stvaranju novih partnerstava, novih djelatnosti i novih društvenih odnosa. Stoga bi iskorištavanje rezultata inovacija trebalo usmjeriti ne samo na koncept proizvoda s ekonomskom vrijednošću na tržištu, već i na koncept usluge s društvenom vrijednošću za građane;

Novi pristup izvrsnosti

20. naglašava da se pojam **izvrsnost** koristi za vrlo različite stvarnosti i predlaže razlikovanje sljedećih izazova kojima okvirni program mora pridonijeti:
 - izvrsnost znanosti, koja se prvenstveno temelji na načelu suradnje, a tek potom na načelu natjecanja;
 - izvrsnost znanstvenih i inovacijskih projekata, koja je također obilježena njihovim učinkom i doprinosom prijenosu znanja;
 - izvrsnost inovacijskih ekosustava i suradnje između različitih aktera;
 - izvrsnost Europe u cjelini i njezinih globalnih inovacijskih kapaciteta;

Novi pristup učinku projekata

21. predlaže da se u ocjeni **učinka** projekata, kako u *ex-ante* fazi u slučaju prijedloga, tako i u *ex-post* fazi u slučaju odobrenih projekata, uzima u obzir sljedeće:

- znanstveni učinak, koji se prvenstveno mjeri brojem citata;
- učinak nastao širenjem rezultata projekata i vlasništvom nad njima;
- učinak nastao otvorenim i suradničkim inovacijama i razvojem novih proizvoda i usluga, čiji su nositelji osobito MSP-ovi;
- učinak na regionalne inovacijske ekosustave i njihova tri stupa – istraživanje, obrazovanje i inovacije – te na gradove i regije i njihove stanovnike, osobito u pogledu zapošljavanja i dobrobiti;

Novi pristup položaju gradova i regija u okvirnom programu

22. u svrhu doprinosa promicanju izvrsnosti u svim oblicima, predlaže da **gradovi i regije dobiju veću ulogu u budućem okvirnom programu:**

- partneri u globalnom upravljanju politikom istraživanja i inovacija u Europi i okvirnom programu;
- u središtu europskih mreža izvrsnosti inovacijskih središta (eng. *hubs*) i ekosustava;
- sudionici u projektima s olakšanim uključivanjem;
- glavni akteri u pogledu inovacija, vrednovanja i širenja rezultata programa Obzor 2020.;
- vodeća uloga u kontinuiranom dijalogu između znanosti i društva.

Promjena društvenih izazova radi jačanja njihove važnosti i učinka

23. poziva na uvođenje dvaju novih društvenih izazova radi postizanja znanstvenih rezultata u svrhu suočavanja s najvećim izazovima za budućnost europskih društava:

- suočavanje s izazovima europskog programa za kompetencije: cjeloživotno obrazovanje u okviru društvenog modela Europe temeljenog na uspješnosti;
- teritorijalna dinamika stvaranja vrijednosti, inovacija i radnih mjesta, društvene povezanosti i održivog razvoja, uključujući u vezi s demografskim izazovima s kojima su suočene regije Europske unije;

24. preporučuje da se u okviru društvenih izazova veći naglasak stavi na interdisciplinarnost te humanističke i društvene znanosti, kao i preuzimanje rizika, kako bi se olakšalo stvaranje novih ideja i rješenja, među ostalim uvođenjem otvorenih poziva na dostavu projekata;

25. potiče stvaranje novog komplementarnog pristupa temeljenog na zadaćama radi uspješne provedbe istraživanja i velikih projekata, te na transverzalnoj usmjerenosti na model pametnih gradova, ekološkim pitanjima ili pitanjima povezanih s morem i istraživanjem mora; u tu svrhu ponovno naglašava zahtjev Odbora da se u sljedećem okvirnom programu usvoji cilj posvećivanja 10 % projektima koji imaju značajan učinak na morska i pomorska istraživanja;⁽⁵⁾

Za načine sudjelovanja kojima se potiče što veća raznolikost projekata

26. izražava iznenađenje zbog činjenice da brojne mogućnosti stvorene trenutačnim propisima nisu dovoljno iskorištene i predlaže nekoliko područja poboljšanja:

- opsežniji i otvoreniji pozivi na dostavu prijedloga koji omogućuju oblikovanje novih pristupa;
- veća interdisciplinarnost u formuliranju poziva na podnošenje prijedloga radi iskorištavanja svih znanja, neovisno o tome jesu li tehnološke ili neke druge prirode;
- veće uključivanje humanističkih i društvenih znanosti, koje trenutno nisu dovoljno zastupljene;
- veća potpora mrežama i inicijativama od dna prema vrhu;
- veća jasnoća i odgovornost u svim fazama postupka ocjenjivanja i odabira projekata i dodjele sredstava, kao i povratnih informacija, kako bi se projekti mogli prilagoditi radi uspjeha sljedeće prijave;

⁽⁵⁾ Mišljenje Europskog odbora regija: Nova faza europske politike za plavi rast (CDR 6622/2016)

- poticaj za uključivanje većeg broja novih kandidata u pozive na podnošenje prijedloga namijenjene onima koji sudjeluju prvi puta;
- povećano i dosljedno korištenje kaskadnog financiranja, pomoću kojeg je moguće doprijeti do osoba koje nisu upoznate s okvirnim programom;
- uvođenje pojednostavljenih postupaka čiji je cilj smanjenje nepotrebnog administrativnog opterećenja za krajnje korisnike;

27. zahtijeva od Komisije da predstavi elemente ocjenjivanja koji omogućuju opravdanje povišene razine financiranja velikih poduzeća u okviru programa Obzor 2020. s obzirom na činjenicu da se njihovi rashodi u području istraživanja i razvoja nisu značajno povećali te da sukladno tome predloži promjene za naredni okvirni program;

28. ustraje na tome da je istraživačke djelatnosti nužno financirati subvencijama; izražava žaljenje zbog trenda zamjene subvencija zajmovima, ali priznaje da projekti s visokom razinom tehnološke zrelosti koji su bliski tržišnim djelatnostima moraju imati pristup i takvim instrumentima;

29. smatra da je razvijanje financijskih instrumenata za ciljeve okvirnog programa opravdano samo ako ti alati omogućuju pokrivanje, u suradnji s financijskim institucijama, velikih rizika u slučaju nefunkcioniranja tržišta, na temelju, primjerice, modela InnovFin; izražava žaljenje zbog toga što se Junckerov plan trenutno nedovoljno koristi za zaštitu od tog tipa rizika;

30. Skreće pozornost na potrebu za boljim financiranjem projekata na području inovacija za mala i srednja poduzeća, s naglaskom na programe kao što je Industrija 4.0, kao bolji način strukturiranja europske industrijske strukture, kojom bi se također proizvela unutarnja tehnološka potražnja koja bi pogodovala europskom razvoju;

C. OKVIRNI PROGRAM KOJI PODRŽAVA ISTRAŽIVANJE I INOVACIJE UKORIJEJENE U SVIM PODRUČJIMA

Promicanje pristupa izvrsnosti ukorijenjenog u gradovima i regijama

31. **primjećuje da je znanstvena izvrsnost ugrađena u inovacijska središta i ekosustave.** Većina korisnika programa Obzor 2020. (sveučilišta, istraživačka tijela, MSP-ovi, organizacije civilnog društva) čvrsto je ukorijenjena u svojim gradovima i regijama čije kvalitete doprinose kvaliteti znanosti. Ta se činjenica mora u potpunosti odraziti u okvirnom programu;

32. podsjeća da treba sustavno uzimati u obzir teritorijalnu dimenziju prilikom osmišljavanja svih politika jer strategije pametne specijalizacije donose resurse znanstvenim akterima i poduzećima i stvaraju vrijednost za gradove, regije i njihove građane;

33. ističe da regije usvajaju i razvijaju strategije RIS3 kao jedan od načina strukturiranja ulaganja, zajedno s drugim regijama, u istraživanje i inovacije radi poboljšanja gospodarskog razvoja te da se usklađivanjem regionalnih i europskih ulaganja u strukturne projekte na području pametne specijalizacije povećava učinak okvirnog programa, a izbjegava financiranje projekata koji nisu relevantni za lokalne okolnosti;

34. potvrđuje da se okvirnim programom trebaju jačati sposobnosti za istraživanje i inovacije u gradovima i regijama kako bi mogli krenuti uzlaznim putem izvrsnosti, primjerice u području pametne specijalizacije, te ojačati sposobnost svih regija da sudjeluju u Obzoru 2020. i doprinose mu svojim kvalitetnim projektima;

35. naglašava važnost gradova kao središta inovacija koja imaju glavnu ulogu u stvaranju izvrsnosti; jednako tako, naglašava da prevelika koncentracija znanosti u inovacijskim središtima može predstavljati prepreku u traganju za učincima prelijevanja u gospodarsko i društveno tkivo te da je potrebno mobilizirati središta izvrsnosti udaljena od glavnih centara; podsjeća na ključnu ulogu regionalne politike u tom području;

Uspostava novog saveza između europske istraživačke politike i gradova i regija

36. zagovara novo partnerstvo za izvrsnost istraživanja i inovacija u Europi između EU-a, država članica, gradova i regija koje se temelji na jačem višerazinskom upravljanju, poštovanju načela supsidijarnosti, zajedničkoj otvorenoj inovacijskoj kulturi i vrednovanju inicijativa s terena u pristupu usmjerenom s dna prema vrhu;

37. izražava želju da se okvirnim programom više radi na jačanju regionalnih inovacijskih središta i ekosustava, na većoj potpori mrežama za prijenosa tehnologije kao i na uspostavi nove „teritorijalne povezanosti” radi prepoznavanja i financiranja regionalnih mreža izvrsnosti na temelju modela inicijative Vanguard putem okvirnog programa;

38. poziva pionirske regije na osnivanje europskih konzorcija u cilju stvaranja revolucionarnih inovacija širom Europe. Utvrđivanje mogućnosti za suradnju, mapiranje dijelova vrijednosnog lanca te utvrđivanje ključnih dionika i sposobnosti putem pametne specijalizacije ključni su koraci u procesu stvaranja dodane vrijednosti EU-a;

Premošćivanje inovacijskog jaza između regija i između država članica

39. **razočaran je činjenicom da je sredinom svog provedbenog razdoblja program Obzor 2020. doveden u pitanje zbog sudjelovanja malog broja država EU13⁽⁶⁾ i ukazuje na razlike u sudjelovanju na regionalnoj i lokalnoj razini.** Važno je osigurati da i okvirni program, a ne samo kohezijska politika, djeluje u svim gradovima i regijama Unije kako bi se najboljim pionirima u području izvrsnosti pružila potpora i osigurao pristup europskim suradnjama;

40. želi da se u skladu s time nastavi i proširi program „Širenje izvrsnosti i sudjelovanja” u okviru programa Obzor 2020. te poziva na zauzimanje posebnog pristupa za regije država koje značajno zaostaju u razvoju istraživanja i inovacija zbog čega ne mogu sudjelovati u tom programu, a to znači za većinu najudaljenijih regija, a da se pritom iz vida ne izgubi temeljni kriterij izvrsnosti; ističe mali udio sredstava programa Obzor 2020. koji je tome namijenjen (1 %); upozorava na to da nije došlo ni do kakvih značajnijih promjena u pogledu pristupa okvirnom programu te je iznenađen zbog toga što su zemlje koje najviše koriste program Obzor 2020. istodobno i najveći korisnici programa „Širenje izvrsnosti i sudjelovanja”. Smatra da takvo stanje slabi legitimnost okvirnog programa te poziva na nove inicijative;

41. predlaže integrirani tržišni pristup na putu prema izvrsnosti, koji se temelji na planu koordinacije za svaku zemlju i svaku regiju kako bi se provele potrebne reforme, izgradnju centara izvrsnosti dostupnih svima, borbu protiv odljeva mozgova i punopravno sudjelovanje u europskim istraživačkim mrežama, pri čemu bi se taj plan trebao sufinancirati regionalnim, nacionalnim i europskim sredstvima, među kojima su Obzor 2020. i Europski strukturni i investicijski fondovi;

42. u tu svrhu predlaže jačanje suradnje na razini EU-a:

- jačanjem potpore za infrastrukturu tehnološkog istraživanja i razvoja te stvaranjem većeg broja „katedri EIP-a” kako bi se privukli istraživači koji obećavaju i vodeći znanstvenici;
- jačanjem poticaja za primanje novih sudionika u predložene projekte i otvaranja odobrenih projekata novim komplementarnim akterima;
- jačanjem potpore za MSP-ove u cilju stvaranja jedinica za istraživanje, razvoj i inovacije te zapošljavanja tehnoloških stručnjaka ili istraživača u njima;
- povećanjem potpore za stvaranje unutarnjih struktura za MSP-ove kako bi im se omogućilo sudjelovanje u mrežama za istraživanje ili inovacije;

D. POTICANJE KOLEKTIVNIH I PODIJELJENIH INSTRUMENATA RADI POTICANJA ZNANSTVENE I INOVACIJSKE IZVRSNOSTI

Mreže europskih dionika kao izvor izvrsnosti i inovacija

43. ponovno ističe da bi, u skladu s vrijednostima Unije, suradnja u okviru mreža trebala nadvladati natjecanje te obraća pozornost na važnost tih mreža kao izvora projekata i izvrsnosti;

44. u tom pogledu ističe važnost programa „Regije znanja” uključenog u 7. okvirni program, koji je omogućavao korisnu interakciju s regionalnom politikom doprinoseći pokretanju trajne suradnje između aktera trokuta znanja na lokalnoj razini, uključivanje privatnog sektora (uključujući MSP-ove) u projekte okvirnog programa, podupiranje transnacionalne suradnje između inovativnih ekosustava te uključivanje lokalnih i regionalnih aktera u europski istraživački prostor;

⁽⁶⁾ Glavne države koje imaju koristi od programa „Širenje izvrsnosti i sudjelovanja” su: Bugarska, Hrvatska, Cipar, Češka, Estonija, Mađarska, Latvija, Litva, Luksemburg, Malta, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka i Slovenija (više informacija o tom programu možete naći ovdje).

45. poziva na uvođenje ambiciozne politike za razvoj tih mreža suradnje:
- između istraživača, timova ili laboratorija te između istraživačkih infrastruktura radi razvoja znanstvenih pitanja te predlaganja poziva na dostavu projekata i projekata;
 - između klastera, pilot-projekata i demonstratora;
 - između raznovrsnih dionika, među kojima su i regije i gradovi, regionalna inovacijska središta i ekosustavi, u vezi s strategijama pametne specijalizacije;
46. podsjeća da u okviru programa Obzor 2020. postoje brojne mogućnosti za pružanje potpore tim inicijativama, pita se zašto se slabo financiraju i koriste i zahtijeva intenzivnije korištenje koordinacije i potpore; potiče bolje priznavanje inovativnih inicijativa koje provode područja širom okvirnog programa; također traži da se, u okviru programa Obzor 2020. i kohezijske politike, ojača potpora za međuregionalnu suradnju u vezi sa strategijama RIS3;

Širenje zajedničkog oblikovanja programa istraživanja i inovacija s gradovima i regijama

47. primjećuje da se sudjelovanje gradova i regija u provedbi programa Obzor 2020. povećalo od njegova pokretanja i da sve više regija djeluje kao partneri u instrumentima zajedničke izrade mjera, kao što su programi ERA-NET, program Marie Skłodowska-Curie COFUND i javno-privatna istraživačka i inovacijska partnerstva, kao što je inicijativa Clean Sky;
48. zauzima se za razvoj zajednički oblikovanih mjera i poziva na to da se pravila provedbe pojednostave i usklade te da se, primjerice, uz suglasnost država članica, regijama olakša sudjelovanje u inicijativama zajedničkog oblikovanja programa (članak 185.);
49. poziva na nastavak administrativnog pojednostavlivanja postupaka za potpore te na nastavak i proširenje centralizacije subvencija i potpora putem jedinstvenog portala za pristup informacijama, a informacije o programima i postupcima kao i platforma za upravljanje potporama Portala za sudionike trebale bi biti na svim službenim jezicima EU-a kako bi se sudionicima olakšao pristup;
50. potiče mehanizme EU-a za dodjeljivanje povećanih sredstava (eng. *top-up*) okvirnom programu radi potpore lokalnim inicijativama izvrsnosti kojima se pokreću znatna i raznolika financijska sredstva;
51. smatra da iskustvo sa strategijama pametne specijalizacije i njihovom provedbom nudi povratne informacije koje su izuzetno korisne za upravljanje programom Obzor 2020. i budućim okvirnim programom, kao i za definiranje radnih programa kojima se utvrđuju područja koja imaju pravo na financiranje; poziva tijela koja se bave izradom tih programa da u taj proces u većoj mjeri uključe lokalne i regionalne vlasti kako bi se povećala usklađenost s problemima na terenu;
52. smatra ključnim da se u okviru različitih izazova programa Obzor 2020. u obzir uzmu socioekonomski učinci na regije, i to od faze osmišljavanja programa, njegovog planiranja i utvrđivanja područja financiranja programa, tako da odabir tog programa učinkovito doprinese poboljšanju kvalitete života svih europskih regija;
53. poziva na ponovno ispitivanje svih odredbi okvirnog programa sa stanovišta načela supsidijarnosti i komplementarnost radi jače koordinacije različitih aktera ne samo u smislu zajedničkog financiranja, nego i u smislu nove podjele uloga, pri čemu djelovanje okvirnog programa treba usmjeriti na teme koje nude veću europsku vrijednost;
54. predlaže preobrazbu „oznake izvrsnosti” koja se dodjeljuje najboljim neuspješnim prijavama u okviru instrumenta za MSP-ove kako bi postala stvarni partnerski instrument kojim bi zajednički upravljali EU i regije radi što bolje koordinacije aktivnosti prije i poslije podnošenja prijave. Ta načela vrijede za druge mjere obuhvaćene oznakom izvrsnosti, kao što su aktivnosti Marie Skłodowska-Curie i stipendije Europskog istraživačkog vijeća, kao i za sve ostale projekte kojima se potiče sinergija;

Jačanje učinaka prelijevanja, inovacija i širenja znanja u partnerstvu s gradovima i regijama

55. naglašava ulogu lokalnih i regionalnih vlasti kao eksperimentalnih subjekata i „pionira u usvajanju” putem javne nabave; traži više fleksibilnosti u regulatornom okviru kojim se uređuju te aktivnosti, kao i pojednostavljenje sustava potpore za inovativnu javnu nabavu, koji se trenutačno nedovoljno koristi i čija pravila javni naručitelji u potpunosti ne razumiju;

56. ponovo insistira na važnosti sveobuhvatnog pristupa inovacijama, bile one postupne ili disruptivne, tehnološke ili netehnološke, proizašle iz osmišljavanja ili iz uporabe, socijalne, otvorene ili suradničke; podsjeća na to da su lokalni centri i ekosustavi glavni čimbenici inovacija, transfera i valorizacije; traži od Komisije da u sklopu uvođenja Europskog vijeća za inovacije uzme u obzir ulogu lokalnih tijela vlasti u pogledu tih pitanja te da ih uključi u buduće aktivnosti Europskog vijeća za inovacije;

57. predlaže da se u idućem okvirnom programu uvede nova struktura instrumenta za MSP-ove, u čije bi uvjete za programiranje i provedbu u početnim i završnim fazama bile uključene lokalne i regionalne vlasti kako bi bio usklađeniji sa strategijama pametne specijalizacije i lokalnog financiranja te kako bi se ublažio osjećaj obeshrabrenosti povezan s vrlo niskom stopom uspjeha;

58. odbija svaki prijedlog za preusmjeravanje dijela sredstava kohezijske politike na mjere okvirnog programa radi automatskog financiranja većeg broja projekata ili podupiranja tih „izvršnih odbačenih projekata”; namjerava braniti nezavisnost regionalnih politika i zalagati se za predloženi pristup zajedničkog oblikovanja mjera i jačanja komplementarnosti i suradnje;

59. ustraje da treba uzeti u obzir, već prilikom osmišljavanja projekata, pitanja prelijevanja, širenja i vlasništva nad rezultatima. Učinak projekata u tom smislu trenutno je ograničen te bi stoga lokalni programi EU-a trebali biti namijenjeni upravo tim djelatnostima. Gradovi i regije bi trebali biti više uključeni u iskorištavanje i širenje rezultata projekata unutar okvirnog programa;

60. također podupire razvoj instrumenata namijenjenih prijelazu s dokazivanja koncepta na tržište, npr. pilot-instrumenta „brzi put prema inovacijama” ili organizaciju novih industrijskih sektora putem inicijative INNOSUP i njezinih „projekata za novi industrijski lanac koje omogućuju klasteri” (eng. *cluster-facilitated projects for new industrial value chain*) te se zauzima za njihovo širenje;

61. treba razviti kombinaciju instrumenata potpore za klasterne namijenjene skupinama poduzeća, a ne pojedinačnim poduzećima, kako bi se omogućilo usvajanje međusektorskih pristupa i stvaranje suradničkih partnerstava EU-a. Nadalje, moguća uloga klastera kao mosta između aktera unutar i izvan regija te kao kanala za podršku MSP-ovima u poslovanju trebala bi se odražavati u politikama EU-a;

62. Poziva Komisiju da provede procjenu učinka reformi uvedenih u 2013. radi poticanja sinergija između Obzora 2020. i europskih strukturnih i investicijskih fondova;

63. smatra da industrije u nastajanju nisu u dovoljnoj mjeri u središtu drugog stupa, izražava žaljenje zbog nedovoljne potpore mrežama izvrsnosti inovacijskih središta i ekosustava okrenutih prema industriji budućnosti, kao što je inicijativa Vanguard. Zabrinut je zbog stalnih poteškoća u pogledu financiranja industrijskih i demonstracijskih pilot-projekata velikih razmjera; potiče Komisiju da bez odlaganja ojača financiranje te da osmisli nove mjere u pogledu tih pitanja;

64. predlaže stvaranje programa potpore za demonstracijsku infrastrukturu radi promicanja umrežavanja ispitivačkih mjesta, demonstratora i pilot-projekata, po uzoru na umrežavanje istraživačke infrastrukture;

Razvoj odnosa između znanosti i društva u suradnji s gradovima i regijama

65. primjećuje da se, sada kada se ideja napretka osporava i kada se o njemu raspravlja, odnos između znanosti i društva mora staviti u središte rasprave o budućnosti europske istraživačke i inovacijske politike, bez obzira tiče li se to usmjerenosti istraživanja, uvjeta provedbe projekata ili odluka o razvijanju novih društvenih i tehničkih primjena znanosti;

66. sukladno tome predlaže promicanje povjerenja u znanost i napredak te razvoj kritičnog pogleda s aspekta održivog razvoja; u tom pogledu namjerava braniti načela predostrožnosti, a to je načelo opreza u duhu kojeg se djeluje uz potpunu svijest o riziku;

67. naglašava važnost koju danas ima otvorena znanost (eng. *open science*) zahvaljujući otvorenom pristupu rezultatima istraživanja i publikacijama, dostupnosti pouzdanih informacija iz većeg broja izvora široj javnosti te raspravama s građanima i dionicima;

68. smatra da između slobodne znanosti i znanosti za određenu svrhu mora postojati prostor za dijalog između znanstvenih i gospodarskih aktera, ali i aktera civilnog društva, kako bi došlo do razmjene i kako bi se zajedno oblikovala velika nova znanstvena pitanja, uz istodobno uvažavanje neovisnosti svakog aktera;

69. ustraje na hitnoj potrebi za promicanjem znanosti, tehnologije i svih povezanih profesija, među kojima i industrijskih, među mladima i njihovim obiteljima, posebice uzimajući u obzir poticanje žena da se odluče na znanstveno-tehničku karijeru;

70. žali zbog slabog financiranja programa „Znanost za i s društvom”, njegove rascjepkanosti, a time i slabog učinka; poziva na davanje prioriteta mjerama s većom europskom vrijednošću i stvarnoj suradnji s dionicima, državama članicama, regijama i gradovima;

Međunarodna dimenzija okvirnog programa

71. podržava načelo otvorene znanosti, ali želi očuvati specifičnost okvirnog programa, uključujući u kontekstu istupanja Ujedinjene Kraljevine iz EU-a; nada se da to istupanje neće dovesti do smanjenja sredstava za okvirni program, te shvaća da će to pitanje biti obrađeno u sklopu općih pregovora s Ujedinjenom Kraljevinom;

72. poziva na jačanje međunarodne suradnje u sklopu okvirnog programa, uključujući s pridruženim partnerima i zemljama u razvoju, ali i u okviru europske politike susjedstva ili strategija morskih bazena, poput strategije za Sredozemlje.

Bruxelles, 12. srpnja 2017.

*Predsjednik
Europskog odbora regija*

Markku MARKKULA

Mišljenje Europskog odbora regija – Zajednička poljoprivredna politika nakon 2020.

(2017/C 342/02)

Izvjestitelj/ica: Guillaume CROS (FR/PSE), potpredsjednik Vijeća regije Okcitanije

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR)

I. OPĆE NAPOMENE

1. pozdravlja inicijativu Europske komisije da Europski odbor regija uključi u predviđanja o ZPP-u nakon 2020. godine; primjećuje da na polju poljoprivrede, prehrane i ruralnih područja predstoje veliki izazovi zbog kojih treba provesti reformu ZPP-a;
2. Ističe da je ZPP odigrao i da treba dalje igrati ključnu ulogu u izgradnji europske integracije; ciljevi utvrđeni člankom 39. Ugovora o funkcioniranju Europske unije još uvijek su u potpunosti na snazi u okviru aktualnog postupka preispitivanja;
3. napominje da je poljoprivredni sektor po broju radnih mjesta drugi po veličini industrijski sektor u EU-u: u njemu je zaposleno 22 milijuna poljoprivrednika i 44 milijuna ostalih radnika u poljoprivredno-prehrambenom lancu koji osiguravaju hranu najveće kvalitete po povoljnim cijenama za više od 500 milijuna Europljana; utjecaj poljoprivrede na zapošljavanje još je veći ako se u obzir uzmu proizvodnja, popravak i plasiranje na tržište poljoprivrednih strojeva te proizvodnja i plasiranje na tržište poljoprivrednih sirovina;
4. poziva na to da se od ZPP-a napravi *pravedna, održiva i solidarna* poljoprivredna politika u službi poljoprivrednika, regija, potrošača i građana; smatra da samo snažna i zajednička europska poljoprivredna i prehrambena politika može osigurati prehrambenu sigurnost Europe i dinamična ruralna područja;
5. Napominje da su poljoprivrednici i stočari glavni dionici i korisnici ZPP-a. Bez njih nije moguće provesti mjere kojima se nastoje postići željeni ciljevi. U okviru ZPP-a treba imati na umu njihovu ulogu i uključenost, posebno u pogledu potrebe za ekonomskom održivosti poljoprivrednih i stočarskih gospodarstava kako bi im se osigurali pristojni životni uvjeti, a ruralno područje održalo na životu uz odgovarajuću razinu zaposlenosti;
6. smatra da u će osmišljavanju budućeg ZPP-a trebati voditi računa o europskim potrošačima. Obavješćavanje javnosti o koristima koje proizlaze iz ZPP-a, sigurnost hrane i zaštita okoliša trebali bi biti zajednički izazovi europskih potrošača;
7. uvjeren je da bi u cilju osiguravanja toga da zanimanje poljoprivrednika bude privlačno i da europska poljoprivreda bude sigurna i kvalitetna regulirana tržišta omogućila veće prihode za poljoprivrednike uz pomoć javnih i privatnih mjera i instrumenata upravljanja kojima se stabiliziraju cijene poljoprivrednih proizvoda i onemogućuju nepoštene trgovinske prakse; smatra da je potrebno ojačati položaj poljoprivrednika u odnosu na druge sudionike u vrijednosnom lancu;
8. priznaje da je uvjet za opstanak ZPP-a njezina gospodarska, socijalna, okolišna, teritorijalna i međunarodna legitimnost; Europski poljoprivredni sektor odlikuju značajke koje čine temelj njegove konkurentnosti. Te značajke su inovativnost, jaka logistika i infrastruktura, velika raznolikost, znatne prirodne, kulturne i povijesne prednosti poljoprivrednih područja i brojna obiteljska poljoprivredna gospodarstva te vrlo razvijen poduzetnički duh, kao i proizvodi koji su u skladu sa strogim pravilima u pogledu okoliša i zdravlja. Sve te značajke posjeduju potencijal koji, uz pomoć ciljanog ZPP-a, moramo bolje iskoristiti kako bismo dodatno ojačali poljoprivredu i ruralna područja;
9. uvjeren je da ZPP treba hitno reformirati kako bi ga se u većoj mjeri uskladilo s očekivanjima građana i kako bi se opravdao njegov proračun koji, s obzirom na to da se proračunski resursi neće mijenjati, svi smatraju vrlo privlačnim;
10. uvjeren je da se uspjeh ZPP-a temelji na ujedinenosti te da se on u budućnosti ne bi smio razvijati u smjeru ponovne nacionalizacije; ujedno se nada jačanju regija u skladu s načelom supsidijarnosti; zadržavajući svoju narav zajedničke politike, ZPP treba biti fleksibilan i uzimati u obzir različite okolnosti na području poljoprivrede, posebice u mediteranskim i najudaljenijim regijama;

11. skreće pozornost Europske komisije na to da potrošači pokazuju sve veće zanimanje za lokalno proizvedene, kvalitetne prehrambene proizvode, koji se prodaju po pravednim cijenama, proizvedeni su u skladu s normama o zaštiti životinja, imaju veliku ekološku i društvenu vrijednost te stvaraju radna mjesta i dodanu vrijednost; to je vidljivo i iz porasta potražnje;
12. smatra da treba ojačati i podržati sljedivost načina proizvodnje hrane, koja potrošačima i proizvođačima garantira sigurnost;
13. ističe da zanimanje poljoprivrednika u brojnim sektorima i podsektorima proizvodnje nije ekonomski osobito atraktivno, što dodatno otežava problem dobne strukture koja je izuzetno nepovoljna za obnovu poljoprivrednih gospodarstava⁽¹⁾; smatra da manjak mladih ljudi koji se bave poljoprivredom ugrožava očuvanje europske obiteljske poljoprivrede i vitalnost ruralnih područja; smatra nužnim uvođenje mjera potpore za ulazak mladih poljoprivrednika u taj sektor;
14. utvrđuje da je ZPP, usprkos velikom proračunu, popraćen znatnim smanjenjem broja radnih mjesta u poljoprivrednom sektoru (broj europskih gospodarstava smanjio se za 20 % između 2007. i 2013.); primjećuje da se u posljednjih 30 godina proračun ZPP-a smanjio sa 75 % na 40 % proračuna EU-a;
15. podsjeća na to da se ZPP-om mora promicati poljoprivredna proizvodnja, kao što je predviđeno Ugovorom, te istovremeno poljoprivrednicima omogućiti da prihod ostvaruju prvenstveno od tržišta, uz primjerene i opravdane troškove za europske građane i potrošače; ističe da su brojne studije pokazale da je ZPP doprinio koncentraciji poljoprivredne proizvodnje u određenim regijama na štetu drugih, čime se ugrožavaju ciljevi teritorijalne kohezije EU-a;
16. smatra da se u ZPP-u moraju odražavati različite agroklimatske okolnosti koje postoje u Europi, posebno u područjima u nepovoljnom položaju, kao što je poljoprivreda na brdskim travnjacima, u planinskim područjima, u mediteranskom bazenu, u područjima sjevernog pola te najudaljenijim regijama; u okviru ZPP-a mora se uzeti u obzir njihova uloga u zaštiti teritorija i zemljišta te u potpori održavanju ruralnih zajednica i njihovih kulturnih vrijednosti, kao i njihove uloge u održavanju aktivnog socijalnog sustava u tim regijama;
17. podsjeća na to da je usprkos upozorenjima Europskog revizorskog suda javna potpora i dalje vrlo nejednako raspodijeljena među poljoprivrednim gospodarstvima i državama članicama; utvrđuje da je dodjela izravnih plaćanja na temelju površine dovela do znatne koncentracije poljoprivrednog zemljišta i izravnih plaćanja, dok bi se potonjima zapravo više trebalo uzimati u obzir raznolikost poljoprivrednih modela, razina prihoda, proizvedena dodana vrijednost i zaposlenost te osigurati održavanje poljoprivrede na svim područjima;
18. utvrđuje da velik broj poljoprivrednika ima vrlo niske prihode, ispod praga siromaštva, što je protivno cilju Ugovora iz Rima da se „osigura primjeren životni standard poljoprivrednog stanovništva” (članak 39.) te da je nužno osigurati prihode od poljoprivrede (cijene i izravna potpora);
19. smatra da bi se potpore ZPP-a trebale dodjeljivati samo poljoprivrednicima koji zaista obavljaju poljoprivrednu djelatnost, a ne neaktivnim gospodarstvima čijim su prihodi od poljoprivrede zanemarivi;
20. primjećuje da su poljoprivrednici previše često primorani prodavati svoje proizvode po cijenama nižima od troškova proizvodnje, uvučeni u vrtlog snižavanja troškova i snižavanja cijena;
21. podupire zaključke Radne skupine EK-a za poljoprivredna tržišta iz studenog 2016. i poziva Europsku komisiju da iznese zakonodavni prijedlog za suzbijanje nepoštenih trgovinskih praksi;
22. napominje da izvoz genetskih resursa EU-a, posebno životinjskih pasmina, pridonosi genetskoj eroziji važnih autohtonih pasmina, osobito u trećim zemljama, te da je u suprotnosti s UN-ovim ciljem održivog razvoja br. 15 „očuvanje biološke raznolikosti, posebno genetskih resursa, s obzirom na posljedice po sigurnost opskrbe hranom”;
23. smatra da je za brojne sektore uređivanje tržišta učinkovitije i jeftinije od naknadnog aktiviranja kriznih mjera i da bi stoga omogućilo bolje iskorištavanje proračuna ZPP-a, kao što je to pokazala studija OR-a o programu za uvođenje odgovornosti na tržišta u mliječnom sektoru;

⁽¹⁾ Mišljenje Europskog odbora regija „Potpora mladim europskim poljoprivrednicima” (SL C 207, 30.6.2017., str. 57.).

24. vjeruje da bi sustavi osiguravanja prihoda mogli donijeti veću korist osiguravajućim kućama nego poljoprivrednicima i skupo stajati poreznog obveznika u slučaju velikog pada cijena, a da se pritom ne bi riješio problem volatilnosti cijena; želi da se provede studija i ocijeni sustav osiguranja uveden u SAD-u; potrebno je proučiti poseban slučaj najudaljenijih regija u kojima vladaju specifični tržišni uvjeti;
25. smatra da je nužno imati jasan i stabilan zakonodavni okvir koji bi poljoprivrednicima i stočarima zajamčio potrebnu pravnu sigurnost koja im je potrebna kako bi mogli donositi srednjoročne i dugoročne poslovne odluke;
26. ističe da je EU, postavši najvećim uvoznikom i izvoznikom hrane u svijetu, pojačao svoju ovisnost o trećim zemljama i razvio trgovinsku politiku koja je u suprotnosti s njegovim ciljevima smanjena emisija stakleničkih plinova;
27. primjećuje da se sve više poljoprivrednih proizvoda koji su se prije proizvodili u Europi uvozi iz zemalja s niskom cijenom radne snage, što prehrambene proizvode proizvedene u EU-u čini izuzetno cjenovno nekonkurentnima;
28. ističe i pozitivne gospodarske aspekte izvoza iz EU-a kad je riječ o poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima visoke dodane vrijednosti koji donose zaradu i stvaraju radna mjesta u europskom poljoprivrednom i poljoprivredno-prehrambenom sektoru;
29. napominje da zadruge, organizacije proizvođača i određeni oblici udruživanja proizvođača mogu imati ključnu ulogu u poljoprivredno-prehrambenim sektorima te da poljoprivrednicima omogućavaju koncentraciju ponude, smanjenje troškova, pružanje niza usluga i jačanje vlastitog položaja u prehrambenom sektoru;
30. utvrđuje da izvoz europskih viškova (mlijeko u prahu, piletina, koncentrat rajčice itd.) po cijenama nižim od europskih i afričkih troškova proizvodnje smanjuje proizvodne kapacitete afričkih zemalja i potiče iseljavanje ruralnog stanovništva, što je u suprotnosti s obvezom koju je preuzeo EU da u okviru svoje usklađenosti politika radi razvoja vodi računa o ciljevima održivog razvoja koje je 2015. godine usvojio UN; ujedno napominje da je Europska unija najveći uvoznik prehrambenih proizvoda iz zemalja u razvoju, čime stvara radna mjesta u poljoprivredno-prehrambenom sektoru tih zemalja; međutim, primjećuje da uvoz u Europu (voće, povrće, janjetina itd.) po cijenama nižim od europskih troškova proizvodnje umanjuje proizvodni kapacitet u EU-u i može predstavljati rizik na području sigurnost hrane;
31. primjećuje da su u Europi cijene poljoprivrednih proizvoda sve više povezane s cijenom najnižeg ponuditelja na svjetskom tržištu i da su stoga europski poljoprivrednici izloženi oštroj konkurenciji, a moraju poštovati strože okolišne i sanitarne standarde;
32. ističe da se dodana vrijednost poljoprivredne proizvodnje uvelike zadržava na početku i na kraju proizvodnog lanca, pri čemu je položaj poljoprivrednih proizvođača naspram poljoprivredne industrije i distribucije suviše slab; bolja suradnja unutar lanca vrijednosti, između poljoprivrednog sektora, poljoprivredne industrije i komercijalnog sektora, mora dovesti do bolje raspodjele marži;
33. utvrđuje da se ruralna područja sporije razvijaju u usporedbi s gradskim područjima i da je taj jaz osobito zabrinjavajući jer se povećava, osobito zbog ubrzanog razvoja velikih i glavnih gradova ⁽²⁾;
34. izražava žaljenje zbog brzog nestajanja poljoprivredne raznolikosti i divljih vrsta, što dovodi u opasnost otpornost naših poljoprivrednih sustava i prirodnih područja;
35. izražava zabrinutost da će erozija i propadanje tla kao posljedica nedovoljno održivih poljoprivrednih praksi dovesti u opasnost njihovu plodnost i da će sve veće denaturiranje poljoprivrednih tala dovesti do nestanka vrsta potrebnih za sigurnost hrane u Europi;
36. utvrđuje da su određene podzemne vode i rijeke zagađene poljoprivrednom proizvodnjom, a ponekad su previše iscrpljene navodnjavanjem;
37. ističe da klimatsko zagrijavanje već ima znatne posljedice na poljoprivredu, pa hitno treba preusmjeriti načine proizvodnje;

⁽²⁾ „Ulaganje u radna mjesta i rast. Promicanje razvoja i dobrog upravljanja u regijama i gradovima EU-a – Šesto izvješće o gospodarskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji:”, Europska komisija, 23. srpnja 2014.

38. naglašava potrebu za ulaganjem u digitalne inovacije koje mogu imati pozitivan učinak u pogledu pitanja kao što su održivost, sigurnost opskrbe hranom, učinkovito korištenje resursa, smanjenje stvaranja otpada, kratki lanci opskrbe itd.; istovremeno ističe važnost pažljivog ispitivanja gospodarskog i socijalnog učinka takvih promjena na obiteljska poljoprivredna gospodarstva; izražava zabrinutost zbog toga što bi moguća upotreba velike količine podataka (eng. *big data*) u privatnim poduzećima mogla poljoprivredna gospodarstva izložiti tehničkom i financijskom nadzoru;

39. primjećuje da odluka Ujedinjene Kraljevine da napusti Europsku uniju može dovesti do smanjenja sredstava za ZPP te gubitka tržišta EU-a u Ujedinjenoj Kraljevini; poziva Ujedinjenu Kraljevinu i EU da održe čvrstu trgovinsku suradnju na području poljoprivrede i prehrambenih proizvoda;

40. podsjeća na to da dio proračuna EU-a namijenjen poljoprivredi – iako iznosi samo 0,7 % europskog BDP-a u 2014. – može samo poduprijeti istinsku zajedničku europsku politiku koja je od strateške važnosti za sigurnost hrane, ali da, kad se radi o ruralnom razvoju i drugom stupu, u određenim područjima nema dovoljno sredstava i da u novom proračunu treba razmotriti i nove ciljeve ZPP-a;

41. odbacuje ideju sufinanciranja prvog stupa ZPP-a jer bi se time doveo u pitanje položaj ZPP-a kao jedine integrirane politike EU-a, *de facto* bi ga se ponovo nacionaliziralo, a poljoprivrednici najsiromašnijih zemalja EU-a, u kojima je stopa ovisnosti o europskom financiranju veća, bi bili stavljeni u nepovoljan položaj;

42. utvrđuje da je trošak za javno zdravlje određenih načina prehrane koji pogoduju pretilosti, dijabetesu itd., te određenih poljoprivrednih praski (prekomjerna potrošnja antibiotika u nekim vrstama uzgoja, mješavine pesticida itd.) znatno viši od proračuna ZPP-a; poziva na užu koordinaciju poljoprivredne i prehrambene politike;

43. preporučuje informiranje i poticanje na konzumiranje hrane koja je dio zdrave prehrane poput mediteranske prehrane, s posebnim programima potpore za vino, voće, povrće i pčelarstvo, uz jačanje kvalitete i dodane vrijednosti proizvoda;

44. vodeći računa o posebnim obilježjima najudaljenijih regija te s obzirom na to da prenošenje europskog modela poljoprivrede u ta područja nije izvedivo, člankom 349. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) Vijeću se izričito omogućuje usvajanje posebnih odredbi za prilagodbu zakonodavstva EU-a, uključujući ZPP, u pogledu njegove primjene u najudaljenijim regijama. U tom kontekstu u okviru ZPP-a za razdoblje nakon 2020. mora se zadržati različit tretman najudaljenijih regija putem nužnih prilagodbi EPFRR-a, programa POSEI, državnih potpora i drugih instrumenata koji će se uspostaviti;

II. PREPORUKE O POLITIKAMA

45. predlaže da se buduća europska poljoprivredna politika nakon 2020. godine usmjeri na sljedeće, u velikoj mjeri zajedničke ciljeve:

- a) da se i dalje smatra ključnom politikom europskog projekta;
- b) ostvarivanje ciljeva utvrđenih UFEU-om i raspolaganje odgovarajućim financijskim sredstvima;
- c) razvijanje održive i prosperitetne poljoprivrede koja se temelji na raznolikosti ruralnih područja;
- d) osiguravanje sigurnosti opskrbe hranom za stanovništvo koje živi na području Europe po pravednim cijenama;
- e) opskrba zdravom, hranjivom, raznolikom i kvalitetnom hranom uz promicanje razvoja i jačanja lokalnih vrijednosnih lanaca i pridavanje posebne pozornosti sudionicima u borbi protiv rasipanja hrane te socijalnoj solidarnosti;
- f) primjenu načela kružnoga gospodarstva i biogospodarstva kako bi se u ruralnim područjima omogućilo provođenje gospodarski isplativih aktivnosti;
- g) stabilizaciju tržišta i jačanje položaja poljoprivrednika na tržištima;
- h) osiguravanje primjerenog životnog standarda poljoprivrednika, osobito na temelju pravednih i dovoljno stabilnih prihoda;
- i) osiguravanje obnove što većeg broja poljoprivrednih gospodarstava, što je znak dinamičnosti ruralnih područja, uz pružanje potpore naročito mladim poljoprivrednicima;
- j) jamčenje pristupa financiranju, prijenos znanja, stručnu izobrazbu te smanjenja administrativnih prepreka;

- k) izbjegavanje destabilizacije poljoprivrednih gospodarstava trećih zemalja;
- l) osiguravanje da su svi načini poljoprivredne proizvodnje utemeljeni na praksama kojima se vodi računa o zdravlju poljoprivrednika i potrošača, dok se istovremeno štite poljoprivredni genetski resursi, okoliš i vode, jačanjem poljoprivredne bioraznolikosti i bioraznolikosti divljih vrsta, te kojima se poštuje dobrobit životinja i ograničava globalno zagrijavanje;
- m) dugoročno održavanje i očuvanje poljoprivrednog tla u kvantitativnom smislu odlučnom borbom protiv prekomjernog iskorištavanja tla te povećanjem njegove kvalitete, plodnosti i bioraznolikosti širenjem odgovarajućih poljoprivrednih praksi;
- n) isticanje vrijednosti zemljopisnog podrijetla proizvoda (ZOI i zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla) ili drugih sustava za oznaku kvalitete koji proizvode dodanu vrijednost za određeni vrijednosni lanac ili određeno područje, čime se omogućuje održavanje lokalnih sustava proizvodnje i doprinosi isticanju vrijednosti ruralnog identiteta te kulturne i gastronomske baštine;
- o) pravedniju raspodjelu javnih sredstava zajedničke poljoprivredne i prehrambene politike (ZPPP) među poljoprivrednim gospodarstvima i državama članicama u skladu s objektivnim i nediskriminirajućim kriterijima, u odnosu na njihovu sposobnost da doprinose ciljevima održivog razvoja EU-a (uključujući ubrzavanje izjednačavanja izravnih plaćanja u svim državama članicama);
- p) primjena načela proporcionalnosti na sustav kontrola kojem podliježu poljoprivrednici;
- q) jačanje drugog stupa ZPP-a čiji je cilj poboljšanje životnih uvjeta u ruralnim područjima i jačanje njihove konkurentnosti u općem smislu;
- r) promicanje gospodarskog, socijalnog i ekološkog razvoja svih ruralnih područja;
- s) rješavanje problema depopulacije i starenja stanovništva u brojnim ruralnim područjima, što je posljedica nedostatka životnih izgleda i radnih mjesta, posebno za mlade i za žene;

46. napominje da je ZPP složen, zbog čega za pojedinačne poduzetnike podnošenje zahtjeva za subvencije predstavlja teret, pa čak i rizik. Stoga su pojednostavnjenja krajnje nužna radi osiguravanja buduće prihvaćenosti i privlačnosti ZPP-a. Poželjno je pojednostaviti i ubrzati postupak, posebice za operacije niske vrijednosti, pri čemu također treba racionalizirati administrativno opterećenje;

47. izražava želju da se proračun ZPP-a zadrži na dovoljno visokoj razini, u skladu s načelima definiranim u europskim ugovorima i s statusom ZPP-a kao jedine integrirane politike Europske unije, za potrebe europske poljoprivrede, ruralnih područja i njihovih zajednica, kao i u cilju zadovoljavanja zahtjeva društva;

48. napominje da se poljoprivredni sektor može nositi s velikim dijelom gore navedenih izazova u vezi s klimom, energijom, proizvodnjom hrane i bioraznolikošću. Međutim, za to je potrebno financijski podupirati tehničke inicijative i inovativne postupke poduzetničke ili zadružne prirode u cilju ubrzavanja tranzicije;

49. skreće pozornost na činjenicu da sredstva za izravna plaćanja i plaćanja po površini treba usmjeriti posebice na mala gospodarstva i obiteljska poljoprivredna gospodarstva, pri čemu prednost treba dati financijskim rješenjima za velika poljoprivredna gospodarstva pogođena gornjim granicama potpora;

50. poziva Europsku komisiju da provede preciznu procjenu rezultata postojećeg ZPP-a u odnosu na provedbu ciljeva koji su mu dodijeljeni u europskim ugovorima u pogledu prihoda od poljoprivredne djelatnosti i stabilizacije tržišta;

51. preporučuje suzbijanje volatilnosti cijena poljoprivrednih proizvoda, osiguravanje mogućnosti da poljoprivrednici ostvaruju prihode zahvaljujući tržištu i da se prehrambeni lanac učini pravednijim⁽³⁾;

52. poziva da se održi režim odobren za poljoprivredu najudaljenijih regija temeljen na članku 349. Ugovora o funkcioniranju EU-a, putem programa POSEI, kao što sama Europska komisija navodi u svom izvješću Europskom parlamentu i Vijeću (COM(2016) 797) od 15. prosinca 2016.;

⁽³⁾ Mišljenje Europskog odbora regija „Reguliranje nestabilnosti poljoprivrednih cijena” (SL C 185, 9.6.2017., str. 36.).

53. traži da se poveća potpora vinogradarstvu, uzgoju maslina i stočarstvu na strmim zemljištima ili u planinskim područjima, kao i na područjima u nepovoljnom položaju i s niskim prinosima i najudaljenijim regijama, kao i potpora načinima upravljanja poljoprivrednim gospodarstvima koji doprinose većoj bioraznolikosti planinskih livada i pašnjaka;

54. poziva EU da iskoristi sav svoj utjecaj koji ima kao najveći uvoznik i izvoznik hrane u svijetu kako bi izmijenio međunarodna trgovinska pravila u poljoprivredi (WTO, 1994.) u smjeru pravednijih i solidarnijih trgovinskih odnosa; napominje da je nestabilnost cijena trajan izazov za europsku poljoprivredu te poziva Europsku komisiju da razmotri mjere za ublažavanje rizika koji proizlaze iz povećane izloženosti svjetskom tržištu;

55. smatra da pristup prema kojem se prihod od poljoprivrede temelji više na tržištu nego na subvencijama može dovesti do većeg gospodarskog vrednovanja zvanja poljoprivrednika, a time i povećanja njegove privlačnosti; stoga preporučuje EU-u da regulira svoja poljoprivredna tržišta kako bi spriječio nestašice ili viškove te da stabilizira cijene poljoprivrednih proizvoda na zadovoljavajućoj razini;

56. predlaže osnivanje godišnje preventivne štednje koja bi se svake godine prenosila u sljedeću godinu ako nije u cijelosti iskorištena⁽⁴⁾;

57. poziva EU da u bilateralnim trgovinskim sporazumima i partnerstvima s trećim zemljama osigura jednake uvjete za sve dionike; stoga obvezu da se više ne izvoze poljoprivredni i prehrambeni proizvodi po cijenama koje su niže od prosječnih europskih troškova proizvodnje povezuje s pravom na zaštitu europske proizvodnje od uvoza po pre niskim cijenama koji uništava njezinu proizvodnu sposobnost i ne zadovoljava europske proizvodne norme;

58. ističe važnost kratkih regionalnih i lokalnih opskrbnih lanaca, kako zbog njihove veće ekološke održivosti jer se prilikom prijevoza okoliš manje onečišćuje, tako i zbog toga što oni promiču vrstu poljoprivrede kojom se naglašava lokalna kvaliteta, tradicija te ekonomska i kulturna baština;

59. poziva EU da poljoprivredna poglavlja bilateralnih ugovora o „slobodnoj” trgovini ili gospodarskom „partnerstvu” s trećim zemljama promijeni u skladu sa sporazumima koji će sadržavati odgovarajuća sredstva i davati prednost obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima koja imaju veliku potrebu za radnom snagom, s naglaskom nadasve na lokalnim i regionalnim tržištima i kratkim opskrbnim lancima; također poziva EU da u sporazumima o slobodnoj trgovini na odgovarajući način uzme u obzir interese poljoprivrednog sektora EU-a kako bi se rizik za europsku proizvodnju sveo na najmanju moguću mjeru;

60. predlaže reviziju europskog prava o tržišnom natjecanju kako bi se svim dionicima jednog sektora, uključujući potrošače i javne vlasti, omogućilo da odlučuju o pravednoj raspodjeli dodane vrijednosti i o maržama uzduž cijelog lanca vrijednosti te kako bi se poljoprivrednicima omogućilo da u lancu prehrane postignu ravnopravniji položaj i ojačaju svoj položaj na tržištu;

61. poziva na reviziju europskog prava o sklapanju ugovora u javnoj nabavi u sektoru kolektivnog ugostiteljstva, kojom bi se uključila odredba o opskrbi namirnicama s lokalnog područja, te poziva lokalne i regionalne vlasti na veću razmjenu dobrih praksi radi poticanja prehrane lokalnim proizvodima i lokalnog tržišta s ciljem ekološke poljoprivredne proizvodnje i obrtničke prerade hrane koje doprinose stvaranju radnih mjesta u ruralnom sektoru;

62. traži da istraživanja koja se financiraju iz europskih proračuna i EIB-a u poljoprivredi i ruralnim pitanjima budu osobito usmjereno prema:

- a) održivoj učinkovitosti proizvodnih postupaka i poljoprivrednih gospodarstava;
- b) kvalitetnim načinima proizvodnje koji su prihvatljiviji za okoliš, agroekologiji;
- c) obnovi plodnosti uništenih poljoprivrednih tla i obnovi biološke raznolikosti;
- d) socijalnim inovacijama u ruralnim područjima: lokalne javne usluge za metode poljoprivredne proizvodnje, obrtnička prerada i lokalna distribucija poljoprivrednih proizvoda;
- e) tehničkim inovacijama koje jačaju autonomiju i otpornost poljoprivrednih gospodarstava

⁽⁴⁾ SL C 185, 9.6.2017., str. 36.

- f) održivom upravljanju šumama;
- g) poljoprivrednim praksama za borbu protiv klimatskog zagrijavanja;
- h) dobrobiti životinja i održivim rješenjima za bolesti biljaka i životinja;
- i) tehnološkim aplikacijama za provjere na terenu kako bi se metodologije pojednostavile i poboljšala njihova učinkovitost;

63. savjetuje da se s izravnih plaćanja po hektaru prijeđe na izravna plaćanja po hektaru uz utvrđene gornje granice i modulirana po broju aktivnih poljoprivrednika:

- a) održavanja i razvoja poljoprivrede u područjima s teškim agroklimatskim uvjetima, među ostalim u planinskim područjima, u kojima su troškovi proizvodnje viši ili su u nepovoljnijem geografskom položaju, poput onih najudaljenijih;
- b) potpore malim obiteljskim gospodarstvima čija je proizvodnja često nedovoljna za ostvarivanje dostatnih prihoda, ali koja su važna za revitalizaciju ruralnih područja, pri čemu ističe da je veća potpora za prve hektare od presudne važnosti za mala poljoprivredna gospodarstva, naročito u planinskoj poljoprivredi;
- c) podrške etabliranju mladih poljoprivrednika;
- d) potpore u svim regijama postupnom prelasku na otpornije i autonomnije načine proizvodnje za koje je potrebno manje sirovina, bez kemijskih pesticida, koji štite zdravlje, smanjuju globalno zagrijavanje, pogoduju bioraznolikosti, poboljšavaju kvalitetu vode i poštuju dobrobit životinja;
- e) jačanja razvoja ekološke poljoprivrede;
- f) jačanja poljoprivrede u područjima visoke ekološke vrijednosti;
- g) podupiranja korištenja domaćih sorti i pasmina kako bi se podržali zanatski prehrambeni proizvodi i specijaliteti visoke dodane vrijednosti;
- h) potpore razvoju kvalitetnih regionalnih lanaca opskrbe s visokom dodanom vrijednošću;

64. poziva, u okviru ekologizacije, na postupno jačanje praksi koje pogoduju okolišu i klimi koristeći se sljedećim:

- a) rotacijom usjeva, uključujući i mahunarke, kako bi uzgoj stoke u Europi manje ovisio o uvozu bjelančevina biljnog podrijetla i kako bi se smanjilo korištenje dušičnih gnojiva koja troše mnogo energije i stvaraju velike količine stakleničkih plinova;
- b) zadržavanjem zabrane obrađivanja trajnih travnjaka kako bi se pogodovalo sekvestraciji ugljika u tlu i biološkoj raznolikosti;
- c) održavanjem područja od ekološkog interesa u kojima je zabranjen uzgoj usjeva i uporaba fitosanitarnih proizvoda kako bi se što uspješnije spriječilo slabljenje bioraznolikosti, no dopušta se ograničena ekstenzivna ispaša koja doprinosi obogaćivanju tla i pogoduje stočarima;
- d) stavljanjem na raspolaganje posebnih instrumenata za sprečavanje rizika povezanih s klimatskim promjenama;
- e) uvođenjem lako dostupnih kompenzacijskih potpora koje potiču dodatne obveze u područjima mreže Natura 2000 kad se radi o dodatnim obvezama povezanim s bioraznolikošću u područjima visoke prirodne vrijednosti i na područjima na kojima žive veliki zaštićeni grabežljivci;
- f) drugim mjerama ekologizacije na regionalnoj razini;

65. kako bi se poštovala prava poljoprivrednih radnika, preporučuje da se smanji dodjela svih izravnih plaćanja poljoprivrednim gospodarstvima koja ne poštuju socijalne propise na snazi u svojim državama članicama;

66. traži jačanje drugog stupa ZPP-a i povećanje proračunskih sredstava namijenjenih ruralnom razvoju te veći stupanj supsidijarnosti kako bi države članice mogle prenositi sredstva iz prvog u drugi stup;

67. skreće pozornost na velik doprinos lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice (CLLD) i programa LEADER postizanju ciljeva ZPP-a na lokalnoj i regionalnoj razini pa stoga preporučuje da im se, u okviru nacionalnih i regionalnih programa za provedbu ZPP-a, dodijeli do 20 % sredstava predviđenih za provedbu drugog stupa;

68. ponovno ističe da državama članicama i regijama treba dati veće ovlasti za donošenje propisa o poljoprivrednom zemljištu i uvođenje ograničenja u tu svrhu, posebice kako bi se suzbila pojava grabeža i koncentracije zemljišta u Europi, čime se ograničavaju mogućnosti mladih poljoprivrednika da se počnu baviti poljoprivredom ⁽⁵⁾;

69. traži da se za razvoj ruralnih područja izdvoji dovoljno sredstava, i to jačanjem Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), kako bi se osigurao skladan i integriran razvoj tih krajeva; to treba obuhvaćati izgradnju lokalne infrastrukture, pružanje potpore MSP-ovima, obnovu sela i širu gospodarsku diversifikaciju;

70. preporučuje da EU posebnu pozornost posveti najudaljenijim regijama, u kojima je poljoprivredni sektor presudan za otvaranje radnih mjesta i stvaranje bogatstva, kao i za poticanje razvoja poljoprivredno-prehrambene industrije, istraživanja i inovacija, zaštite i promicanja uređenih kvalitetnih prostora te za borbu protiv klimatskih promjena;

71. predlaže da se sredstva drugog stupnja prije svega namijene:

- a) približavanju poljoprivrednika i potrošača kroz kratke lance opskrbe;
- b) potpori poljoprivrednicima čiji načini proizvodnje premašuju ekološke standarde, s ciljem poljoprivrede s visokom ekološkom vrijednošću;
- c) potpori razvoju ekoloških uzgajivačkih praksi, uz očuvanje ekosustava od iznimne ekološke vrijednosti i poticanje pošumljavanja zemljišta u svrhu stvaranja ponora ugljika;
- d) potpori promicanju inovacija i istraživanja na području održivijih načina proizvodnje i prerade;
- e) prilagodbi poljoprivrednika tržištima (npr. usluge informiranja, savjetodavne usluge, usluge upravljanja poljoprivrednim gospodarstvom, usavršavanja itd.);
- f) podršci održivoj modernizaciji lanaca prerade poljoprivrednih proizvoda koji se razvijaju zajedno s lancima proizvodnje, pri čemu se poštuju okoliš, zdravlje potrošača i pravedna podjela dodane vrijednosti;
- g) inicijativama koje prednost daju poljoprivrednicima koji uspostavljaju zadruge ili organizacije proizvođača;
- h) savjetovanju na području upravljanja rizicima za borbu protiv nepredviđenih klimatskih i zdravstvenih situacija;
- i) održivim ulaganjima za prilagodbu ponude obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava zahtjevima potrošača;
- j) potpori razvoju poljoprivrednog lanca sa službenom oznakom kvalitete;
- k) obrtničkoj preradi lokalnih poljoprivrednih proizvoda;
- l) kolektivnom ugoštiteljstvu koje se opskrbljuje ekološkim i lokalnim proizvodima;

72. predlaže da se kod određenih vrsta poduzeća, sektora i regija prijeđe s pristupa „šalter” na pristup „prema ugovoru”; na temelju nekolicine ciljeva (kvaliteta produktivnost, održivost) predlaže podržavanje projekata inovacija osmišljenih u tom smislu, koji mogu imati znatan učinak na zapošljavanje;

Sinergija fondova EU-a u korist ruralnog razvoja

73. predlaže da se pojača financijska potpora EU-a ruralnom razvoju koja se uvelike smanjila u odnosu na prethodno programsko razdoblje, uz održavanje dovoljne količine sredstava za prvi stup;

⁽⁵⁾ Mišljenje Europskog odbora regija „Potpora mladim europskim poljoprivrednicima” (SL C 207, 30.6.2017., str. 57.).

74. predlaže znatnu i snažnu potporu održivim ulaganjima za očuvanje obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, naročito u pogledu proizvodnje, distribucije i diversifikacije;

75. preporučuje usvajanje ruralnog programa kako bi se omogućilo da se u okviru svih europskih mjera naglasak stavi na inovacije i suradnju u ruralnim područjima te na njihov razvoj u skladu s ciljevima teritorijalne kohezije⁽⁶⁾;

76. predlaže pojednostavljenije integracije sredstava iz različitih fondova kojima se financira nepoljoprivredni ruralni razvoj radi potpore:

- a) lokalnim inicijativama koje razvijaju zaposlenost u ruralnim područjima;
- b) stručnom usavršavanju u zanimanjima na ruralnim područjima;
- c) tehničkim i socijalnim inovacijama u službi postugljičnog, digitalnog, kružnog i jednostavnog gospodarstva;
- d) gospodarskom, ekološkom i rekreativnom korištenju šumskih područja;
- e) promicanju partnerstva i saveza između poljoprivrednog sektora i upravitelja zaštićenih područja;
- f) ukidanju ruralne rascjepkanosti u pogledu digitalne povezanosti;
- g) održavanju i razvijanju lokalnih javnih službi;
- h) održavanju i razvijanju atraktivnih pejzaža i sela;
- i) ruralnom turizmu;
- j) razvoju lokalnih izvora obnovljive energije malih razmjera;
- k) lokalnim javnim ulaganjima malih razmjera čiji je cilj poboljšati kvalitetu života ruralnih zajednica i održivost poduzeća, barem u regijama koje su u znatnom zaostatku u odnosu na prosjek država članica;

77. zalaže se i za iskorištavanje šireg potencijala poljoprivrednih i šumskih područja, posebice u prigradskim područjima, u ekonomske, ekološke, klimatske, energetske i rekreativne svrhe, kao što su na primjer lokalna proizvodnja hrane i energije i ruralni turizam. Zbog toga je potrebno da ZPP ne bude usmjeren samo na poljoprivrednike. Inicijative u okviru programa LEADER akterima iz ruralnih i prigradskih područja pružaju priliku za suradnju i inovacije, s čime treba i nastaviti;

78. traži pomnu evaluaciju strukturnih fondova provedbom „ruralnog testiranja”, kako je preporučeno u Deklaraciji Cork 2.0, radi podupiranja razvoja ruralnih područja i promicanja sveobuhvatnih politika za njihov napredak, i to povećanjem povezanosti kako u pogledu prijevoza tako i pogledu digitalnih širokopojsnih veza, uz održavanje ravnoteže sa zaštitom okoliša⁽⁷⁾;

79. naglašava da se uravnoteženim teritorijalnim razvojem mora osigurati primjerena potpora za ruralna i prigradska područja, unutrašnjost i zapostavljena područja (primjerice planinska i pogranična područja ili druga područja s prirodnim ili demografskim izazovima) kako bi se zajamčila potrebna ulaganja u rast, zapošljavanje, socijalnu uključenost i ekološku održivost;

80. poziva na bolju povezanost urbanih i ruralnih područja, uz potpunu uključenost manjih gradova i ruralnih općina, kako se politikama EU-a ne bi poticalo suparništvo između urbane, obalne i ruralne dimenzije;

81. pozdravlja inicijativu Europske komisije za „pametna sela” i doprinos Europskog parlamenta uspjehu tog procesa te predlaže da se taj pojam proširi na „pametna ruralna područja”; također traži da mu se dodijeli najopsežnija moguća uloga u raspravama o provedbi okvira za lokalno i regionalno djelovanje u vezi s ovom inicijativom;

⁽⁶⁾ Mišljenje Europskog odbora regija „Inovacije i modernizacija u gospodarstvu ruralnih područja” (SL C 120, 5.4.2016., str. 10).

⁽⁷⁾ Deklaracija Cork 2.0, „Bolji život u ruralnim područjima”, Europska komisija, rujna 2016.

82. ustraje na potrebi usklađivanja pravila funkcioniranja strukturnih fondova s pomoću zajedničkog strateškog okvira kako bi se olakšalo planiranje i upravljanje ruralnim razvojem i radi promicanja integriranih teritorijalnih pristupa ⁽⁸⁾;
83. predlaže da se ojača pristup „glavnog fonda” kako bi se ujednačila provedba projekata koji se financiraju iz više fondova;
84. predlaže pokretanje rasprave o približavanju različitih fondova povezanih s regionalnim nepoljoprivrednim razvojem.

Bruxelles, 12. srpnja 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

⁽⁸⁾ SL C 120 5.4.2016., str. 10.

Mišljenje Europskog odbora regija – Budući koraci za održivu europsku budućnost: europske mjere za održivost

(2017/C 342/03)

Izvjestitelj: Franco Iacop (PES/IT), predsjednik regionalnog vijeća autonomne regije Furlanija-Juljska krajina

Referentni dokument: Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Budući koraci za održivu europsku budućnost: europske mjere za održivost

COM(2016) 739 final

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA (CoR)

Uvod

1. pozdravlja nastojanja Europske komisije da na aktivan i konstruktivan način doprinese strateškim ciljevima Programa održivog razvoja do 2030., čime postavlja temelje za rješavanje niza ključnih i sveobuhvatnih globalnih izazova;
2. napominje da je u programu rada, koji je Europska komisija usvojila u obliku komunikacije 22. studenog 2016., predložena vrlo ambiciozna i opsežna strategija održivog razvoja;
3. prepoznaje nastojanje Komisije da uključi strategiju Europa 2020. u Program održivog razvoja do 2030. i na taj način je poveže s Europskim strukturnim i investicijskim fondovima; s obzirom na složenost i višebrojnost različitih referentnih okvira, naglašava potrebu za dosljednošću politika, usklađivanjem i uspostavljanjem okvira za dosljedno upravljanje;
4. naglašava da je za ostvarivanje rezultata neophodno da se u postupke donošenja odluka uključe sve razine vlasti, posebno lokalne i regionalne;

Opće napomene

5. imajući u vidu da politike EU-a trebaju biti u skladu s načelom supsidijarnosti, primjećuje da su ciljevi održivosti izravno povezani s odgovornošću, nadležnostima i funkcijama podnacionalnih razina vlasti;
6. ponavlja da su lokalne i regionalne vlasti (regije, provincije, pokrajine i okruzi, velegradska područja, mali gradovi i općine) pravi tvorci politika čiji je zadatak utvrditi najprikladnije razine i metode upravljanja kako bi se ciljevi EU-a i UN-a povezali s ciljevima lokalnih zajednica;
7. podsjeća na to da se među 17 ciljeva izdvajaju dva cilja za čije je postizanje presudna uloga lokalnih vlasti, a to su 10. i 11. cilj održivog razvoja. Prvi je usmjeren na smanjivanje razlika među regijama, dok se drugi odnosi na ključna pitanja urbanističkog planiranja, prijevoza, socijalne skrbi i životnih stilova nadahnutih modelom održivosti;
8. u tom kontekstu ističe da se u Komunikaciji ne razmatra potreba da se mjeri napredak u ostvarivanju ciljeva održivog razvoja, ne samo na razini UN-a te europskoj i nacionalnoj razini, već i na podnacionalnoj razini; stoga poziva Europsku komisiju da tu dimenziju uzme u obzir pri daljnjem razvoju pokazatelja za mjerenje tog napretka te da osigura korištenje lokalnog stručnog znanja i postojećih mreža;
9. ponavlja da se tome dodaju prioritete koji proizlaze iz integriranog izvršavanja ovlasti koje se horizontalno odnose i na druge strateške ciljeve poput plana za gradove, socijalne uključenosti, politika Unije u području klime i energije, smanjenja emisija, smanjenja rizika od katastrofa, politika u području okoliša i kružnog gospodarstva, mobilnosti, pametne specijalizacije i „pametnih gradova” („pametne zemlje”) o kojima se raspravljalo na samitu u Bratislavi, te Sporazuma gradonačelnika za klimu i energiju;

10. preporučuje da se revizija tijekom provedbe Višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) iskoristi za usklađivanje strategije iz Programa do 2030. sa strategijom Europa 2020. putem revizije ključnih smjernica kako bi ih se od početka usmjerilo na nove ciljeve održivog razvoja;

11. cijeni napore uložene u izradu radnog dokumenta koji prati Komunikaciju „Ključne europske mjere kojima se podupire Program održivog razvoja do 2030. i ciljevi održivog razvoja” (SWD (2016) 390 final) u kojem se predlaže da se strategija Europa 2020. uskladi s ciljevima Programa održivog razvoja do 2030., na temelju odnosa između triju stupova, 7 vodećih inicijativa i 5 ciljeva povezanih s prioritetima strategije Europa 2020., kao i prioritetima koji se odnose na 11 tematskih ciljeva predloženih za kohezijske fondove;

12. naglašava da, ako se ciljevi predloženi u Komunikaciji Komisije o održivoj budućnosti Europe žele postići, svakako se moraju provoditi na lokalnoj razini. U tom smislu preporučuje prenošenje ciljeva Programa održivog razvoja do 2030. na lokalnu razinu, budući da je to jedini način za postizanje konkretnog i dugotrajnog učinka na život ljudi;

13. slaže se s činjenicom da složenost različitih razina vlasti zahtijeva mjere upravljanja i nadzora koje bi mogle oplemeniti postupak donošenja odluka putem vrednovanja politika i inovacija institucijskih struktura (mjerenje učinka);

14. smatra da se pojedine poveznice između prioriteta Junckerove Komisije i ciljeva održivog razvoja preklapaju u područjima značajnim za sustav lokalnih i regionalnih vlasti. To se prvenstveno odnosi na prioritet zapošljavanja jer se odnosi na nadležnosti iz 4. cilja održivog razvoja (osposobljavanje i obrazovanje), za koje sustav teritorijalne uprave ima važne ovlasti, posebno u pogledu troškova prijelaza na održivu Europu;

15. nada se da će se Komisijin Plan ulaganja za Europu također pozabaviti materijalnim i nematerijalnim dobrima u nadležnosti lokalnih i regionalnih vlasti (socijalnom zaštitom, mrežom podataka, mrežom za mobilnost, energetskim i telekomunikacijskim mrežama, gospodarenjem otpadom, integriranim upravljanjem vodom itd.) koja se u mnogim slučajevima podudaraju s različitim ciljevima održivog razvoja (primjerice s 8., 9., 12. i 13. ciljem);

16. podsjeća na to da se i Komisijin prioritet 3 – „Otporna energetska unija s naprednom klimatskom politikom” podudara s različitim ciljevima održivog razvoja u području interesa sustava lokalnih i regionalnih vlasti. Isto vrijedi za 5., 7. i 13. cilj održivog razvoja u kontekstu kojih su lokalne i regionalne vlasti i ciljna skupina i izvršitelji politika usmjerenih na suzbijanje klimatskih promjena i održivu opskrbu energijom dostupnu svima te na zaštitu socijalnih prava za čije osiguravanje su presudne usluge koje se pružaju na lokalnoj razini;

17. ističe da prioritet 7, kojem je cilj uspostaviti područje pravde i zaštite temeljnih prava izgrađeno na uzajamnom povjerenju, obuhvaća politike rodne ravnopravnosti za koje lokalne i regionalne vlasti mogu odigrati značajnu ulogu, u potpunosti u skladu s 5. ciljem održivog razvoja, kao i s potrebom da se povрати povjerenje građana u europske institucije;

18. ponavlja da je otpornost na katastrofe među ključnim aspektima održivog razvoja i poziva institucije Europske unije da osiguraju da to načelo dobije središnje mjesto u budućim mjerama održivog razvoja u Europi ⁽¹⁾;

19. napominje da prioritet 8 za cilj ima suočavanje s povijesnim i globalnim fenomenom migracija i u potpunosti je u skladu s 1. i 10. ciljem održivog razvoja te horizontalno uključuje nadležnosti sustava lokalnih i regionalnih vlasti koje su često pod velikim pritiskom zbog potrebe upravljanja golemim migracijskim tokovima;

Posebne napomene

20. primjećuje da se mjere za ostvarivanje ciljeva održivog razvoja ne mogu uvijek uvrstiti u okvir integriranih politika, za razliku od kohezijskih politika i stoga je ključno utvrditi prioritete koji u obzir uzimaju najhitnije potrebe u okviru dinamičnog pristupa dugoročno usmjerenog na ostvarivanje svih ciljeva održivog razvoja. Zbog toga je neophodno uzeti u obzir prijedlog OR-a o potrebi odobravanja „kodeksa postupanja” za uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti;

⁽¹⁾ COR 5035/2016; COM(2016) 739 final

21. naglašava da ti ciljevi iziskuju uspostavljanje ravnoteže između današnjih potreba i potreba budućih generacija, pored ravnoteže koju treba uspostaviti među potrebama različitih razina vlasti, što je ključno za smanjivanje „tranzicijskih troškova” koji posebno opterećuju lokalne i regionalne vlasti. Neodrživost troškova može ugroziti javno prihvaćanje i učinkovitu provedbu dotičnih mjera, što bi posebno moglo ugroziti sposobnost marginalnih područja (unutarnjih područja) da doprinesu općoj održivosti i, općenitije, trajnosti ciljeva održivog razvoja;

22. primjećuje vremensku neusklađenost između mjera EU-a (2020.) koje se navode u Komunikaciji i Programa održivog razvoja do 2030. te se nada uvođenju dodatnih gospodarskih i financijskih instrumenata potpore, pored redefiniranja ciljeva tijekom cijelog referentnog razdoblja kako bi bili usklađeni s ciljevima iz Programa do 2030.;

23. izražava žaljenje zbog toga što se u Komunikaciji Komisije ne provodi analiza rizika koji bi se mogli pojaviti u fazi provedbe 17 ciljeva održivog razvoja, što bi moglo biti od velike pomoći u opremanju lokalnih i regionalnih vlasti odgovarajućim instrumentima za prevladavanje problema u provedbi politika povezanih s tim ciljevima. Neophodno je prilagoditi sve pokazatelje lokalnoj razini kako bi se omogućilo stalno praćenje kretanja u pogledu nejednakosti zahvaljujući, među ostalim, pokazateljima različitim od BDP-a, kao što su kvalitativni pokazatelji koji omogućuju mjerenje pravednog razvoja i socijalnog napretka određenog područja;

24. naglašava da se za ispunjavanje podskupa ciljeva namijenjenih regionalnoj i lokalnoj razini moraju dodijeliti odgovarajuća sredstva. Dostupnost tih sredstava može se osigurati putem posebnog prijenosa sredstava s nacionalne razine, ali i davanjem većih financijskih ovlasti lokalnoj razini;

25. smatra da treba promicati platforme i inicijative koje bi omogućile razmjenu dobrih praksi između lokalnih i regionalnih vlasti, ali i iskoristiti one koje već nude međunarodna tijela kao što su UNDP Live – „Platforma znanja o održivom razvoju”, izbjegavajući pritom korištenje Programa do 2030. u svrhu preusmjeravanja politika. Stoga sa zanimanjem iščekuje pokretanje „višedioničke platforme” koju je EK najavio u svrhu razrađivanja univerzalnih elemenata iz Programa na teritorijalnoj razini, ali prije svega u cilju poticanja razmjene dobrih praksi i izvješćivanja o napretku ostvarenom u najdinamičnijim europskim regijama; očekuje da bude na primjeren način uključen u tu platformu u svojoj institucionalnoj ulozi skupštine koja predstavlja lokalne i regionalne vlasti;

26. uviđa da poboljšanje životnih izgleda u EU-u, osim o sposobnosti jačanja gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije, također ovisi o dobrobiti i sigurnosti u područjima izvan EU-a. U tom kontekstu i u skladu s novim smjernicama iz Komunikacije o novom konsenzusu o razvoju, poziva na jačanje mjera za decentraliziranu suradnju i razvojnu suradnju u trećim zemljama, potičući korištenje platformi za informiranje i raspravu o razvoju koje stoje na raspolaganju lokalnim i regionalnim vlastima: Euro-mediteranska skupština lokalnih i regionalnih vlasti (ARLEM), Konferencija lokalnih i regionalnih vlasti za istočno partnerstvo (CORLEAP), dvogodišnja Konferencija o decentraliziranoj suradnji i Atlas decentralizirane suradnje, koje partnerskim zemljama omogućuju da se sastanu, razgovaraju i razmjenjuju dobre prakse;

27. slaže se sa stajalištem Komisije u pogledu plana EU-a za gradove usvojenog u 2016. Amsterdamskim paktom, koji će se provoditi u suradnji s lokalnim i regionalnim vlastima kako bi se obuhvatili svi aspekti održivog razvoja, a i doprinijelo provedbi globalnog Novog programa za gradove;

28. slaže se da je potrebno da se u strategijama za održiv urbani razvoj te za horizontalnu i vertikalnu suradnju u sustavu uključivog upravljanja uzima u obzir raznolikost gradova, važnost socijalnih inovacija i planiranja usmjerenog na budućnost, s pomoću integriranog i koordiniranog pristupa, posebno s obzirom na važne izazove i u cilju poboljšanja kvalitete života u gradovima;

29. preporučuje da analiza Programa održivog razvoja do 2030. i u njemu sadržanih ciljeva bude u skladu i s europskim modelom razvoja utemeljenim na lokalnim proizvodnim sustavima (klasterima) koji se sastoje uglavnom od malih i srednjih poduzeća. Slijedom toga, nada se da će se pri izradi razvojnih modela posebna pažnja posvetiti i manjim gradskim središtima, s obzirom na to da suviše koncentriran teritorijalni razvoj može dovesti do „zamke nerazvijenosti” koja, pak, može prouzročiti dodatnu marginalizaciju i pad broja stanovnika;

30. pozdravlja činjenicu da se u Komunikaciji navode dimenzije održivog razvoja (socijalna, ekološka i gospodarska) kao stupovi s kojima će se političke smjernice EK-a morati uskladiti kako bi se pristupilo rješavanju ciljeva održivog razvoja i 13 sektorskih politika donesenih u okviru VFO-a za razdoblje 2014. – 2020. Međutim, smatra da u svjetlu novih globalnih izazova treba ojačati lokalni razvoj, a to se može postići uključivanjem teritorijalne dimenzije;

31. naglašava da lokalnim i regionalnim vlastima treba dati ključnu ulogu u politikama zbog njihove blizine građanima i sposobnosti da doprinesu ponovnoj uspostavi konsenzusa u vezi s europskim institucijama i projektom europske integracije. Višerazinsko upravljanje predstavlja optimalno rješenje za politike namijenjene izgradnji održive budućnosti i usmjerene na objedinjavanje 10 prioriteta Komisije, 11 tematskih ciljeva kohezijskih fondova i 17 ciljeva održivog razvoja iz Programa održivog razvoja do 2030.;

Poboljšati učinak politika na socijalnu dimenziju stupa

32. naglašava da politike i programi kojima se upravlja na središnjoj razini i koji se vode silaznim načelom nisu najbolji način za rješavanje pitanja složenosti održivog razvoja i borbu protiv siromaštava, već lokalnim i regionalnim vlastima treba povjeriti odgovornost i neovisnost koje su im potrebne za primjereno odgovaranje na važna socijalna pitanja;

33. ponovo ističe potrebu da se politike sadržane u Povelji EU-a o temeljnim pravima ojačaju planiranjem održive socijalne politike koja uključuje sve razine vlasti jer se samo na taj način može svima osigurati pristup osnovnim uslugama i iznaći rješenje za nove potrebe nametnute demografskim promjenama, uz pomoć lokalnih politika usmjerenih na poticanje aktivnog i zdravog starenja;

34. skreće pozornost EK-a na potrebu za politikama usmjerenim na promicanje zdravlja kao prioriteta za ostvarivanje socijalne uključenosti, poboljšavanjem životnih uvjeta u gradskim i prigradskim područjima, uz jamčenje pristupa javnim uslugama, rekreativnim aktivnostima i sportu (i za osobe s invaliditetom), te promicanjem preventivne zdravstvene skrbi za cjelokupno stanovništvo, uključujući starije osobe i migrante te druge skupine stanovništva kojima prijete siromaštvo i socijalna isključenost, te potiče države članice i lokalne i regionalne vlasti da čine isto;

35. naglašava da potencijal socijalne ekonomije leži u otvaranju radnih mjesta i borbi protiv nezaposlenosti mladih i žena te stoga smatra da je od ključne važnosti da se Programom skrene pažnja na društveno odgovorno poslovanje i na potrebu stvaranja empatije između mladih i poduzetništva. Oslanjajući se na međusektorski pristup, nova strategija mora uključivati različite dimenzije održivosti i nove mogućnosti koje nudi kreativnost;

36. smatra da u Program održivog razvoja do 2030. treba uključiti kulturu uz jasno isticanje njezine uloge u području održivog razvoja i u otvaranju novih radnih mjesta nastavljajući s izgradnjom zajedničkih europskih ideala kako bi se u svijetu širile težnje i načela demokracije, socijalne pravde i solidarnosti. Kultura učinkovito doprinosi strategijama uključivog razvoja svojim dubokim utjecajem na ciljeve održivog razvoja, poboljšanjem obrazovnih sustava, borbom protiv socijalne isključenosti i siromaštva, uklanjanjem uzroka nejednakosti, olakšavanjem pružanja jednakih mogućnosti i uklanjanjem generacijskih i demografskih nejednakosti;

Poboljšati učinak politika na okolišnu dimenziju stupa

37. napominje da su prividno globalna pitanja poput klimatskih promjena, smanjenja emisija CO₂, uštede energije, proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, zaštite biološke raznolikosti, smanjenja iskorištavanja resursa, integriranog prijevoza i kružnog gospodarstva zapravo pod utjecajem lokalnih politika i djelovanja. Iz tog razloga preporučuje da se posebna pozornost posveti ekološki prihvatljivim načinima proizvodnje;

38. s obzirom na široki raspon uključenih sektora, smatra da je potrebno usvojiti integrirani pristup koji se temelji na suradnji između višerazinskog upravljanja i relevantnih dionika iz područja zaštite okoliša. U tom pogledu, koncept kohezije povezuje gospodarsku učinkovitost, socijalnu koheziju, kulturni razvoj i ekološku ravnotežu stavljajući održivi razvoj u središte oblikovanja politike;

39. slaže se s time da ljudske aktivnosti i klimatske promjene stavljaju sve veći pritisak na morske ekosustave. U tom kontekstu pozornost treba obratiti na mjere EK-a za osiguravanje toga da oceani budu sigurni i čisti i da se njima upravlja na održiv način, pri čemu je potrebno nastaviti podržavati provedbu programa plavog rasta, kojim se želi iskoristiti potencijal europskih mora i oceana radi otvaranja radnih mjesta, stvaranja gospodarske vrijednosti i poticanja održivosti; Nadalje, ponavlja da se inovacijama u području plavog gospodarstva može doprinijeti osiguravanju učinkovitog i održivog iskorištavanja dragocjenih morskih resursa ⁽²⁾;

40. poziva sve institucije da ulože napore u smanjenje rasipanja hrane i uporabu otpada, potičući ulaganja i zapošljavanje u širem kontekstu zelenog gospodarstva. EU se treba obvezati da će odlučno podržati namjeru napuštanja linearnog gospodarskog modela u korist jačanja modela kružnog gospodarstva, kao što je Odbor regija već naglasio u svojim mišljenjima „Prema kružnom gospodarstvu: revizija europskog zakonodavstva o otpadu”, „Zakonodavni prijedlozi o izmjeni direktiva o otpadu” i „Akcijski plan EU-a za kružno gospodarstvo”;

Poboljšati učinak politika na gospodarsku dimenziju stupa

41. smatra da razvojni modeli, uvjetovani novim čimbenicima konkurentnosti kao što su, među ostalim, mreže koje omogućuju međusobno povezivanje neograničene količine podataka s neograničenim brojem korisnika, ukazuju na jasan raskorak između potrebe poduzeća da ubrzaju svoje procese i vremena potrebnog za postizanje konsenzusa i za birokratske postupke. Lokalne i regionalne vlasti predstavljaju odgovarajuću razinu za ubrzavanje donošenja političkih odluka u skladu s rokovima koje nameću tržišta;

42. poziva na konkretnu podršku razvojnim modelima, a posebno potporu nematerijalnim mrežama koje, olakšavajući pristup beskonačnoj količini podataka, utječu na nove lokalne čimbenike konkurentnosti i na prijelaz na nove modele proizvodnje;

43. smatra da se više ne može odgađati razvijanje strategija kojima se aktiviraju strukturne politike kako bi se među osnovne stupove razvoja uvrstila i korjenita izmjena modela proizvodnje kojom će se, i uz pomoć poticaja, promicati održivi načini proizvodnje sve dok zahvaljujući inovacijama prijelaz na kružno gospodarstvo ne postane ekonomski isplativ. Jasno je da takve politike, uz to što doprinose svladavanju novih velikih izazova uzrokovanih procesima globalizacije, predstavljaju jasan odgovor na kompromis u vezi sa socijalnim zahtjevima kojima se zaštita okoliša suprotstavlja radnim mjestima;

44. uviđa da je zahvaljujući globalizaciji, koja je u najvećoj mjeri posljedica poboljšane mobilnosti ljudi, proizvoda i podataka, došlo do jačanja međunarodne konkurencije ne samo među poduzećima, već i među regijama. Stoga je potrebno odlučno djelovati na čimbenike na kojima počiva teritorijalna konkurentnost u koje spadaju društveni i institucijski kapital te infrastruktura i inovacije, kako bi se dao novi zamah europskom gospodarstvu;

45. podsjeća na to da lokalne i regionalne vlasti igraju ključnu ulogu u odnosima među javno-privatnim partnerstvima zahvaljujući svojoj sposobnosti prepoznavanja raznolikosti razvojnih oblika pomoću kojih se mogu promicati ulaganja usmjerena na iskorištavanje lokalnih resursa svojstvenih svakom području;

Poboljšati učinak politika na teritorijalnu dimenziju stupa

46. žali zbog činjenice da se u Komunikaciji koju je Komisija usvojila uopće ne spominje pojam „teritorijalnog kapitala” koji je OECD uveo 2001., a Komisija preuzela 2005. godine. U tom smislu, treba podsjetiti na to da taj pojam obuhvaća skup kapitala određenog područja: prirodni, ljudski, stvoreni, organizacijski, kapital osobnih odnosa te kognitivni kapital koji čine konkurentni potencijal određene regije;

47. primjećuje da su kriza i učinci globalizacije ostavili dubok trag na odnosima koji su jamčili koheziju unutar regija, što je dovelo do jaza (grad-selo, centar-predgrađe) i promijenilo dinamike društvene strukture. Imajući to na umu, potrebno je pokriti trošak zamjenjivanja starih modela teritorijalne politike, obilježenih funkcionalnim pristupom prema kojem se područja smatra samo prostorom, modelima neoinstitucijskog sustava u skladu s kojima se određenom području dodjeljuje uloga kolektivnog subjekta;

48. uviđa da je zahvaljujući Amsterdamskom paktu u središte rastućih interesa postavljena uloga „urbanih” politika za provedbu mjera usmjerenih na poticanje socijalne kohezije i gospodarskog razvoja, uz uvjerenje da gradovi na pozitivan način mogu doprinijeti inovativnim procesima;

⁽²⁾ COR 2203/2012

PREPORUKE ZA LOKALNE I REGIONALNE VLASTI

49. ističe da lokalne i regionalne vlasti imaju ključnu ulogu u zaštiti i razvoju gradske strukture, ruralnih područja i zajedničke baštine te svojim proaktivnim stavom i predanošću mogu doprinijeti onome što se u Programu za održivi razvoj do 2030. definira kao „preoblikovani svijet” sa sljedećim ciljevima:

- a. poboljšati vlastitu stratešku sposobnost upravljanja;
- b. poticati nastanak osviještenog i zahtjevnog civilnog društva;
- c. razviti integrirano urbano i teritorijalno planiranje;
- d. na lokalnoj razini promicati gospodarske mogućnosti za otvaranje pristojnih radnih mjesta i ostvarivanje socijalne kohezije;
- e. promicati regionalne planove/strategije održivog razvoja povezujući ciljeve održivog razvoja s političkim ciljevima, uključujući revizije i izmjene kako bi se moglo odgovoriti na izazove održivog razvoja i tako doprinijeli definiranju nacionalnih programa reformi;
- f. usmjeravati prelazak na niskougljično gospodarstvo i na otporne gradove i regije;
- g. poticati definiranje planova za održivu gradsku mobilnost;
- h. prepoznati i promicati ulogu kulture u održivom razvoju i vrednovati lokalnu baštinu, kreativnost i raznolikost;
- i. poticati sudjelovanje gospodarsko-socijalno-kulturnih subjekata, sveučilišta, znanstvenih i istraživačkih centara te građana kao pojedinaca u izradi planova i inicijativa usmjerenih na ostvarivanje ciljeva održivog razvoja, uključujući u vidu suradnje sa Zajedničkim istraživačkim centrom u okviru inicijative „Znanost se susreće s regijama”;
- j. promicati uvođenje obrazovnih programa o održivom razvoju u školama i kulturne aktivnosti koje se bave pitanjima održivosti;
- k. promicati uključivanje „pokazatelja pravednog i održivog blagostanja” u postupak izrade zakona i dokumenata o regionalnom proračunu;
- l. uspostaviti partnerstva u kontekstu decentralizirane suradnje za razvoj;

50. ponavlja da su lokalne i regionalne vlasti sposobne razviti oblike participativne demokracije, posebno kad je riječ o uključenosti žena, mladih, starijih osoba i pripadnika manjina, što može poslužiti kao temelj za oblikovanje i provedbu integriranih strategija za gospodarski razvoj na lokalnoj razini;

PREPORUKE ZA NACIONALNU RAZINU

51. preporučuje usvajanje ulaznog pristupa i uspostavljanje odgovarajućeg pravnog okvira uz dodjelu dostatnih sredstava. Taj novi sustav moguće je uspješno razviti samo pomoću sve naglašenije decentralizacije u različitim zemljama EU-a. Nacionalne vlade trebaju:

- a. promicati podijeljeno upravljanje i istinsku decentralizaciju koja bi omogućila sudjelovanje svih uključenih dionika, ne samo u uzlaznoj već i u silaznoj fazi;
- b. osmisliti dosljedne i integrirane teritorijalne politike uz savjetovanje s podnacionalnim vlastima, posebno kad je riječ o izradi nacionalnih programa reformi;
- c. preispitati podnacionalne sustave financiranja u svrhu usklađivanja financiranja i održivosti;
- d. uključiti lokalnu i regionalnu razinu u postupak praćenja ciljeva održivog razvoja koji su potkrijepljeni točnim regionalnim podacima;

52. ponovno ističe da nacionalna razina mora uključiti, po mogućnosti uz pomoć uzlaznog pristupa, lokalne i regionalne vlasti u izradu lokalnih akcijskih planova usmjerenih na ispunjavanje ciljeva održivog razvoja, uzimajući u obzir prednosti i nedostatke te vodeći se načelom „nikoga se ne zapostavlja” i učinkovite potrošnje;

PREPORUKE ZA RAZINU EU-A I MEĐUNARODNU RAZINU

53. uvjeren je da, kako bi se osiguralo da se u okviru globalnih politika i sporazuma u potpunosti iskoriste napori i iskustva na lokalnoj razini, lokalne i regionalne vlasti moraju imati ulogu koja je sastavni dio strukturiranog dijaloga i postupka upravljanja, a ne samo ulogu običnog dionika. Napore koje regionalne i lokalne vlasti ulažu u organiziranje i osiguravanje informiranih doprinosa treba priznati kao dio postupka donošenja odluka, među ostalim i putem sljedećih mjera:

- a. uključivanjem organiziranih mreža lokalnih i regionalnih vlasti u upravljačka tijela međunarodnih institucija za razvoj;
- b. jačanjem instrumenata financiranja i revizijom politika lokalnog održivog razvoja;
- c. podržavanjem decentralizirane suradnje, i s državama izvan EU-a, i razmjenom učenja i znanja u cilju poticanja inovacija;

54. traži da se na europskoj i nacionalnoj razini osiguraju sredstva za *ex ante* i *ex post* ocjenjivanje učinka politika na području održivog razvoja. To podrazumijeva ulaganje napora u poboljšanje koordinacije svih politika koje se provode na razini EU-a ili na razini njegovih država članica te lokalnih i regionalnih vlasti;

55. poziva Komisiju da na još strateškiji i funkcionalniji način iskoristi nacionalne programe reformi, već službeno uključene u planiranje kohezijskih fondova, putem funkcionalnog korištenja instrumenata koji su već usvojeni u sklopu mjera potpore održivom razvoju. To bi omogućilo da se u kontekstu europskog semestra predstave ne samo reforme koje su planirane i istaknute na nacionalnoj razini i kojima se potiče postizanje ciljeva održivog razvoja, već i one koje se odnose na lokalnu i regionalnu dimenziju;

56. preporučuje predstavnicima europskih i međunarodnih razina vlasti da ovladaju vještinom upravljanja složenim sustavom globalnih odnosa kontroliranjem izvora regionalnih napetosti, podupiranjem promjena i restrukturiranja institucionalnih i proizvodnih struktura naslijeđenih iz prošlog stoljeća, te osiguravanjem da lokalni akteri usvoje vještine potrebne za pretvaranje krhke geografsko-gospodarske ravnoteže u prilike za razvoj koje bi mogle povratiti konkurentnost lokalnih proizvodnih sustava na globalnom tržištu.

Bruxelles, 12. srpnja 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

Mišljenje Europskog odbora regija – Migracije na središnjoj sredozemnoj ruti

(2017/C 342/04)

Izvjestitelj: Hans Janssen (NL/EPP), gradonačelnik Oisterwijka**Referentni dokument:** Zajednička komunikacija Europskom parlamentu, Europskom vijeću i Vijeću

Migracije na središnjoj sredozemnoj ruti – Upravljanje tokovima, spašavanje života

JOIN(2017) 4 final

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA (CoR)

Uvod i kontekst

1. uviđa da je ta Komunikacija EU-a važan element šire reforme politike EU-a. Ima dodanu vrijednost predlaganja konkretnih mjera za upotpunjavanje strateških smjernica Vijeća iz 2014. godine u kojima su se europski čelnici složili da će ponuditi smjer u kojemu će se sljedećih godina razvijati politika u području pravosuđa i unutarnjih poslova, uključujući imigraciju i azil;
2. smatra da u takvom osjetljivom i strateškom području države članice EU-a i njegove institucije trebaju nastaviti s izradom strategije za tu regiju u kontekstu njezinih odnosa s Europskom unijom te slijedom toga s izradom istinske migracijske politike i preuzeti političku odgovornost za njezinu provedbu u interesu naroda Europe, uzimajući pritom u obzir specifičnosti država članica i zemalja podrijetla, kao i prava migranata u skladu s međunarodnim i europskim konvencijama;
3. uviđa da su migracijske i razvojne politike usko povezane. Suradnja na međunarodnoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini ključna je za ostvarivanje zajedničke europske migracijske politike, kao i za provođenje Europskog migracijskog programa;
4. zalaže se za usvajanje sveobuhvatnog pristupa upravljanju migracijama kojim će se omogućiti decentraliziranije i učinkovitije upravljanje kretanjima migranata. Decentraliziranim upravljanjem osigurat će se jednako postupanje i jednaka prava;
5. ističe da je izuzetno važno smanjiti broj smrtnih slučajeva na moru do kojih dolazi pri pokušaju prelaska u Europu te da je potrebno nastaviti i proširiti napore u spašavanju osoba u opasnosti; izražava duboko žaljenje zbog stotina već izgubljenih života te odaje priznanje svim zemljama i organizacijama koje su uključene u pokušaje zaustavljanja te ljudske tragedije ⁽¹⁾; ponavlja da osmišljavanje sveobuhvatne i humane migracijske politike mora uključiti razvoj novih sigurnih i pristupačnih zakonitih načina migracije u EU, kao što su humanitarne vize, preseljenje i prošireno spajanje obitelji;
6. pozdravlja dodatne mjere utvrđene u Zajedničkoj komunikaciji kojima se nastoje ojačati inicijative duž središnje sredozemne migracijske rute, uključujući u Libiji i oko nje. S obzirom na velik broj poginulih na moru i duž središnje sredozemne migracijske rute, upravljanje tokovima i spašavanje života i dalje su glavni prioritet;
7. smatra da je višerazinsko upravljanje preduvjet za ostvarivanje najboljih rezultata. U tom je okviru ključno da EU, nacionalne i podnacionalne vlasti usko surađuju s lokalnim i regionalnim vlastima u tranzitnim zemljama, kao i s civilnim društvom, udrugama migranata i lokalnim zajednicama u zemljama domaćinima te da prihvaćaju njihov doprinos;

⁽¹⁾ CdR 5728/2014, mišljenje „Napori da se promiče prava solidarnost u stvarnoj europskoj migracijskoj politici“, izvjestitelj François Decoster (FR/ALDE)

8. ističe da su za uspjeh tih mjera potrebni uska suradnja s relevantnim partnerima u zemljama duž središnje sredozemne rute, usklađeni naponi institucija EU-a i država članica te suradnja s međunarodnim organizacijama kao što su Visoki povjerenik Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNHCR) i Međunarodna organizacija za migracije (IOM). Upozorava da se neke predložene mjere mogu uspješno provesti tek kad stanje na terenu to omogući. Tim se mjerama nadopunjuju brojne inicijative koje su već proveli EU i njegove države članice, osobito u okviru Europskog migracijskog programa i Programa za partnerstvo u području migracija ⁽²⁾;

9. izražava zahvalnost zbog napora koje su poduzeli Italija, Malta, Grčka, Cipar, Francuska, Španjolska i Portugal, zemlje koje su svoje nacionalne koordinacijske centre Eurosur za nadzor granica već povezale s mrežom *Seahorse* za Sredozemlje;

10. potvrđuje da je središnja sredozemna ruta postala glavna ruta kojom migranti i izbjeglice pokušavaju dospjeti u Europu. Tijekom 2016. godine središnjom sredozemnom rutom prošlo je više od 180 000 osoba, a većina ih je na kontinent stigla preko Italije. Gotovo 90 % osoba koje su prošle tom rutom krenulo je iz Libije, gdje krijumčari iskorištavaju nestabilnu političku i gospodarsku situaciju za širenje svojih aktivnosti; ističe hitnu potrebu smanjenja broja prelazaka te sprečavanja čamaca i brodica u ilegalnom odlasku s tih područja prema EU-u. Naglašava važnost preventivnog djelovanja na svim razinama vlasti;

11. napominje da krijumčari i trgovci ljudima svojim postupcima i kršenjima ljudskih prava pridonose nestabilnosti u Libiji, čime se povećava ugroženost migranata. Glavni prioritet Europske unije, njezinih država članica i međunarodnih partnera jest pronalazak trajnog rješenja za upravljanje Libijom i za njezine izazove u pogledu sigurnosti, što je ujedno i preduvjet za održivo upravljanje trenutačnom situacijom;

12. primjećuje da većina migranata iz Libije potječe iz trećih zemalja, a najviše iz zemalja supsaharske Afrike. Učinkoviti pristup stoga u obzir treba uzeti i mjere u južnom dijelu Libije;

13. ističe dodanu vrijednost mjera najavljenih u Komunikaciji: širenje programa osposobljavanja libijske obalne straže, jamčenje održivih financijskih sredstava za buduće potrebe u pogledu osposobljavanja, poduzimanje snažnih mjera za jačanje borbe protiv krijumčara i trgovaca ljudima te osiguravanje poticaja za sudjelovanje Tunisa, Alžira i Egipta u mreži *Seahorse* za Sredozemlje kako bi se omogućila subregionalna uključenost; naglašava da u svim tim aktivnostima glavni prioritet mora biti ponovna izgradnja poštovanja temeljnih ljudskih prava i vladavine prava u korist migranata i lokalnog stanovništva;

Usmjerenost na Libiju: nužna, ali neizvjesna

14. ponovno ističe potrebu za ozbiljnim angažmanom u suradnji s libijskim vlastima kako bi se zajamčilo poboljšanje uvjeta u centrima za migrante, s posebnim naglaskom na ugroženim osobama i maloljetnicima, te osigurala uska suradnja s Međunarodnom organizacijom za migracije i Visokim uredom Ujedinjenih naroda za izbjeglice, kao i njihovo učinkovito praćenje normi;

15. pozdravlja jačanje napora i suradnje s libijskim općinama u cilju promicanja alternativnih izvora zarade i podupiranja otpornosti lokalnih zajednica domaćina, kao i jačanje tehničke suradnje kako bi libijske općine mogle izraditi razvojne strategije za svoja područja i unaprijediti usluge potpore lokalnom stanovništvu;

16. naglašava potrebu za srednjoročnom i dugoročnom strategijom suradnje u svrhu pružanja potpore i podrške libijskim lokalnim i nacionalnim tijelima u izgradnji kapaciteta na polju upravljanja svojim područjima;

17. potiče promicanje prekogranične suradnje, dijaloga i razmjene informacija između Libije i njezinih južnih susjeda, među ostalim iskorištavanjem punog potencijala Obavještajne zajednice afričkih država i Frontexa;

18. napominje da je u postupku poduzimanja zajedničkih mjera s Libijom u najvećoj mogućoj mjeri potrebno smanjiti rizik od nastanka ruta u susjednim zemljama; stoga pozdravlja sveobuhvatan regionalni pristup jačanjem suradnje s Egiptom, Tunisom i Alžirom tako što će se s tim zemljama produbiti dijalog i operativna suradnja u području migracija.

⁽²⁾ COR-2016-04555-00-00-AC-TRA, mišljenje „Okvir za partnerstvo s trećim zemljama u području migracija”, izvjestitelj Peter Bossman (SL/PES)

Tim je zemljama potrebna dodatna pomoć za razvoj vlastitih funkcionalnih sustava azila i pružanje potpore onima kojima je potrebna međunarodna zaštita;

19. imajući u vidu različite projekte i programe EU-a u regiji koji se bave međusobno povezanim temama od iznimne je važnosti uskladiti te inicijative kako bi bile učinkovite u okviru ostvarivanja prethodno spomenutih ciljeva;

20. napominje da je dosada zajednički odgovor EU-a na nezakonite migracije bio sigurnosni pristup usmjeren na državu koji uglavnom stavlja naglasak na borbu protiv krijumčarenja u suradnji s državnim tijelima;

21. poziva na posvećivanje veće pozornost različitim lokalnim političkim gospodarstvima uključenima u nezakonite migracije. Ona obuhvaćaju prijevoznika poduzeća koja olakšavaju nezakonito kretanje migranata, lokalno stanovništvo koje osigurava hranu i smještaj kako bi ostvarilo zaradu, lokalne snage sigurnosti koje dodatno zarađuju podmićivanjem i cestarinama, političku elitu koja se financijskim sredstvima dobivenima olakšavanjem nezakonitih migracija koristi za prikupljanje političkih bodova i utjecaja, oružane skupine koje jačaju svoj položaj krijumčarenjem ljudi i iskorištavanjem itd. Razumijevanje tih različitih dionika i njihove povezanosti s lokalnom upravom i dinamikom između stabilnosti i sukoba nužan je preduvjet za učinkovito upravljanje migracijama, uz jamčenje njihove uključenosti u raspravu o strategijama za stabilizaciju i izgradnju budućnosti za njihovu zemlju;

22. stoga pozdravlja prijedlog da se ojača postojeća društveno-gospodarska potpora općinama duž migracijske rute, uz njihovo uključivanje u provedbu strategija koje lokalnom stanovništvu donose bolje životne uvjete, a time i bolje izgleda za budućnost na svom području;

23. naglašava da bi dobro osmišljene migracijske politike mogle dugoročno pridonijeti alternativnim izvorima zarade i kvalitetnijim institucijama, rješavajući tako neke od glavnih uzroka migracija iznutra. Kako bi se moglo zajamčiti takvo učinkovito osmišljavanje politika, u okviru trenutačnih migracijskih politika potrebno je prihvatiti činjenicu da su problemi u području upravljanja i stabilnosti glavni uzrok transsaharskih nezakonitih migracija;

24. podsjeća da nezakonite migracijske rute obuhvaćaju mnoge zemlje u regiji u kojoj su državna tijela slabo razvijena ili ne postoje. Libija je očit dokaz za to. U mnogim je izvješćima dokazano da nezakonite oružane snage s pomoću prihoda ostvarenih krijumčarenjem i trgovanjem ljudima djeluju kao *de facto* vlasti na terenu i tako otežavaju proces rješavanja većih sukoba. Čak i kad postoje formalna državna tijela, suradnja s njima u borbi protiv nezakonitih migracija svojstven je politički pothvat kojim se može učvrstiti interes krijumčara koji surađuju s državom i nezakonitih oružanih snaga. U kontekstu fragmentiranog suvereniteta nema nepristranih strana;

25. naglašava da klimatske promjene i prirodne katastrofe mogu dovesti do migracija i raseljavanja osoba. Nadalje, poziva na ulaganje u izgradnju otpornosti na rizik od katastrofa kao preventivnu mjeru za uklanjanje glavnih uzroka migracija;

Poboljšanje upravljanja migracijama u Libiji

26. potiče stalne napore u postizanju sustavne suradnje s libijskim tijelima, s naglaskom na upravljanju granicama, borbi protiv nezakonitih migracija, ljudskim pravima i potrebama migranata u Libiji, uključujući razvoj, u suradnji s civilnim društvom, alternativnih rješenja jer bi se zadržavanje migranata trebalo koristiti samo u krajnjem slučaju i samo u uvjetima koji su u skladu s međunarodnim humanitarnim standardima i standardima u pogledu ljudskih prava. Obuka i logistička podrška u vezi s tim pitanjima trebale bi biti važan dio programa za izgradnju kapaciteta koje EU podupire;

27. preporučuje da se u suradnji s UNHCR-om ispita izvedivost poduzimanja praktičnih koraka za preseljenje migranata kojima je potrebna međunarodna zaštita iz Libije u države članice EU-a i ostale međunarodne partnerske zemlje;

28. poziva na jačanje pilot-inicijative kojom se namjerava osnažiti stabilnost zajednice u područjima zahvaćenima unutarnjim raseljavanjem i tranzitom migranata, uz suradnju pri izradi strategija za ta područja čiji je cilj osigurati pristojne uvjete u zemlji u kojoj žive, među ostalim otvaranjem radnih mjesta za osobe kojima je potrebna zaštita, a olakšavanje

njihova prihvaćanja u zajednicama domaćinima bila bi dodatna prednost, kao i uz suradnju pri unapređenju javnih usluga i objekata za potporu stanovništvu;

29. zalaže se za poboljšanje trenutačnih postupaka potpomognutog dobrovoljnog vraćanja iz Libije u zemlje podrijetla ako to dopušta stanje na terenu i u suradnji s međunarodnim partnerima, osobito IOM-om;

Lokalne vlasti: ključne za rješavanje problema

30. pozdravlja prepoznavanje lokalnih i regionalnih vlasti kao važnih dionika u rješavanju problema povezanih s migracijama, upravljanju njima, spašavanju života i borbi protiv kriminala;

31. ponavlja da su gradovi vodeći dionici u području globalnih migracija te da se negativne posljedice tih migracija na najizravniji način odražavaju upravo na njima. Lokalne vlasti imaju neposrednu odgovornost za životne uvjete migranata, njihov uspjeh i izazove s kojima se susreću. Lokalne vlasti mogu biti uspješne u područjima koja su izazov mnogim nacionalnim vladama, čak i u područjima u kojima nacionalne vlade ne uspijevaju ⁽³⁾;

32. naglašava ulogu lokalnih vlasti zemalja podrijetla, tranzita i odredišta u migracijskoj politici, osobito u području integracije i društvene kohezije. Lokalne vlasti očito se prve izravno suočavaju s rješavanjem problema migracija s obzirom na ovlasti koje imaju, prisutnost „na terenu” i iskustvo u svakodnevnom djelovanju u sve raznolikijim društvima. Migracije su međutim pitanje zajedničke odgovornosti kojim se bave sve razine: europska, nacionalna, regionalna i lokalna. Istovremeno je važno i da se u obzir uzmu lokalni i regionalni uvjeti radi što boljeg i održivijeg prihvata migranata, a time i uspješne integracije;

33. smatra da bi EU trebao iskoristiti potencijal i iskustvo regija koje čine njegovu južnu morsku granicu – kako u Sredozemnom moru tako i u Atlantskom oceanu – kao posebnih veza u razvoju uzajamno korisnih odnosa s trećim zemljama;

34. ističe potrebu za jačanjem lokalnih zajednica, posebice u Libiji, u skladu s Izjavom iz Malte članova Europskog vijeća o vanjskim aspektima migracija ⁽⁴⁾ te stoga podržava projekte kao što je inicijativa iz Nikozije; poziva Europsku službu za vanjsko djelovanje i Europsku komisiju da, u suradnji s OR-om i udrugom lokalnih ili regionalnih vlada, istraže mogućnosti provedbe sličnih projekata u drugim zemljama;

35. prepoznaje dodanu vrijednost inicijative iz Nikozije kao projekta za izgradnju kapaciteta kojim se podupiru libijske općine i koji se provodi u suradnji s europskim lokalnim i regionalnim vlastima i uz financijsku potporu Europske komisije. Napominje da tu inicijativu treba ojačati kako bi mjere koje se u sklopu nje poduzimaju bile djelotvornije i kako bi donijele bolje rezultate, no vodeći računa o tome da je potrebno pažljivo pratiti složeno pitanje legitimnosti u Libiji i biti osjetljiv na moguće političke posljedice;

36. uviđa nedovoljnu razvijenost kapaciteta lokalnih vlasti duž središnje sredozemne rute. Izazov postaje složeniji kada se nastoji odgovoriti na različite potrebe, osobito u gospodarski nestabilnom okruženju. Lokalne vlasti moraju imati alate za procjenu najhitnijih potreba različitih skupina migranata, osobito djece i adolescenata bez pratnje, kao i žena;

37. ističe potrebu za pružanjem veće pozornosti zaštiti djece. U protekla tri mjeseca zabilježen je dosad najveći broj smrtnih slučajeva izbjeglica i migranata na središnjoj sredozemnoj ruti te se procjenjuje da ta brojka obuhvaća 190 djece. Pridružujemo se pozivu koji je UNICEF uputio EU-u i njegovim državama članicama da se obvežu štititi djecu izbjeglice i migrante, posebice onu bez pratnje, od iskorištavanja, nasilja i trgovanja djecom te ojačati programe za zaštitu djece u Libiji;

38. objašnjava da potpora EU-a izgradnji kapaciteta lokalnih vlasti ne obuhvaća samo povećanje tehničkih mogućnosti lokalnih vlasti, nego i jamčenje učinkovitog osiguravanja osnovnih potreba i usluga. Empirijski dokazi pokazuju da decentralizirano upravljanje socijalnim uslugama i javnim dobrom osigurava najbolji „omjer cijene i kvalitete” u pogledu razvojnog planiranja i pružanja usluga;

39. zalaže se za promicanje decentralizacije i programa lokalnog upravljanja u skladu s nacionalnim strategijama smanjenja siromaštva;

⁽³⁾ CdR 9/2012 fin, mišljenje „Globalni pristup migraciji i mobilnosti”, izvjestitelj Nichi Vendola (IT/PES)

⁽⁴⁾ <http://www.consilium.europa.eu/hr/press/press-releases/2017/01/03-malta-declaration/>

40. ustraje na tome da je potrebno usmjeriti daljnju pozornost na dosljednost i povezanost nacionalnih migracijskih politika i lokalnih inicijativa koje se bave pružanjem usluga migrantima, njihovom zaštitom i promicanjem njihove društvene uključenosti u slučaju kada imaju pravo na međunarodnu zaštitu. Lokalnim vlastima potrebni su, u najmanju ruku, ovlasti i sredstva kako bi mogle ispravno odgovoriti na potrebe migranata u zajednicama koje su u njihovoj nadležnosti. U idealnom bi slučaju trebale djelovati u općem okviru politike koja zagovara uključiv pristup kad za to postoje odgovarajući preduvjeti;
41. napominje da su u proteklih šest godina u Libiji prisutna politička i društvena previranja kao izravna posljedica „arapskog proljeća“. Opća kriza u Libiji, koja vlada od 2014., prouzročila je potpuni nered i znatno pogoršanje životnih uvjeta u cijeloj zemlji. Slabo funkcioniranje institucija ozbiljna je prepreka stabilnosti i razvoju s obzirom na to da državni aparat gotovo i ne postoji te da općinska vijeća raspolažu vrlo ograničenim sredstvima. Istodobno, zemlja se odlučila za reforme kojima će se uspostaviti decentralizirani sustav upravljanja odobrivši 2012. godine Zakon br. 59. (o lokalnom upravljanju) koji je, unatoč nestabilnosti u zemlji, i dalje referentna točka svih političkih stranaka u Libiji, neovisno o njihovoj političkoj opredijeljenosti;
42. ističe da se u libijskim gradovima mnogi mladi bave „poslovima u području migracija“ jer su takvi poslovi vrlo dobar izvor prihoda. Osobito je problematična integracija mladih koji su sudjelovali u oružanim sukobima i vojnim aktivnostima. Tradicionalne društvene organizacije (plemena, obitelji, škole i institucije) nailaze na teškoće u rješavanju problema u vezi s mladima. Droga i kriminal vrlo su rašireni. Nedostatak konkretnih politika za mlade pogoršava njihovu situaciju;
43. ističe važnu ulogu koju mogu imati općine, ne samo u Libiji nego i u drugim zemljama duž sredozemne rute. Poziva ih se da kao institucijski i zakoniti dionici odgovorni za lokalna pitanja daju važan doprinos stabilizaciji. Ta se uloga temelji na lokalnom gospodarskom razvoju, suradnji s dionicima u području sigurnosti i učinkovitim politikama za mlade i migracije. Međutim, lokalnim vlastima potrebno je uvelike pomoći kako bi mogle prihvatiti te odgovornosti;
44. zalaže se za programe kojima će se pridonijeti jačanju te povećanju ovlasti i učinkovitosti lokalnog upravljanja u Libiji i drugim zemljama duž središnje sredozemne rute usmjeravanjem na tri dimenzije lokalnog upravljanja: upravljanje, pružanje usluga i sudjelovanje. Kako bi se smanjio utjecaj čimbenika koji dovode do radikalizacije i migracija, potrebno je ujedno poduzeti napore za poboljšanje mogućnosti u okviru lokalnog gospodarstva, društvenog života i političke uključenosti visokoobrazovanih mladih osoba u ruralnim područjima unutrašnjosti i u gradovima;
45. ističe da je na lokalnoj razini moguće stvoriti poticaje za bolje upravljanje, i to unatoč *de facto* manjku kapaciteta lokalnih vlada u ovoj fazi te se zalaže za nužnost podržavanja lokalnog upravljanja jer će se tako neizbježno promicati stabilizacija i stvoriti uvjeti za buduću obnovu, koja je preduvjet za učinkovito i održivo upravljanje migracijama u Libiji;
46. ističe važnost uključenosti žena i mladih, koja i dalje treba biti ključna u okviru različitih mjera potpore, osobito u sklopu djelovanja aktivnih organizacija civilnog društva i neovisnih političara;
47. ustraje na dodanoj vrijednosti ciljeva usmjerenih na smanjenje negativnih učinaka različitih oblika migracija, raseljavanja i nereda jačanjem gospodarske privlačnosti ruralnih područja i aktivnosti kojima se podupiru općine u njihovu novom području ovlasti, u skladu s mjerama decentralizacije;
48. potvrđuje da tragedija započinje u zemljama podrijetla, a ne na moru. Stoga potiče EU da pridonese razvoju lokalnog gospodarstva u zemljama duž središnje sredozemne rute podupiranjem jedinica lokalne samouprave kao dionika lokalnog razvoja i uključivanjem mladih i žena u društveno-gospodarske aktivnosti;
49. nudi svoju daljnju podršku u izradi i provedbi migracijskih politika EU-a, oslanjajući se na znanje i stručnost Euro-mediterranske skupštine regionalnih i lokalnih vlasti (ARLEM).

Bruxelles, 12. srpnja 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

Mišljenje Europskog odbora regija – Međunarodno upravljanje oceanima: plan za budućnost naših oceana

(2017/C 342/05)

Izvjestitelj: Anthony Gerard BUCHANAN (UK/EA), član Vijeća okruga East Renfrewshire (Škotska)

Referentni dokument: Zajednička komunikacija Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Europskom odboru regija – **Međunarodno upravljanje oceanima: plan za budućnost naših oceana**

JOIN(2016) 49 final

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA (CoR)

1. pozdravlja zajedničku komunikaciju o upravljanju oceanima, koju su Europska komisija i Visoka predstavnica za vanjske poslove i sigurnosnu politiku usvojile 10. studenog 2016;
2. podržava predložene mjere za osiguravanje sigurnog, čistog i održivog upravljanja oceanima;
3. slaže se s ciljem da se za EU osigura uloga snažnog globalnog aktera koji je sposoban izraditi program za bolje upravljanje oceanima koji se temelji na međusektorskom međunarodnom pristupu i pravilima; krajnji će cilj te inicijative EU-a biti uspostava međunarodnog standarda u pogledu socijalnih i gospodarskih uvjeta te uvjeta na području okoliša koji se primjenjuju na aktivnosti povezane s morem, kao i jednakih uvjeta za sve dionike koji će osigurati odgovarajuću održivost oceana te jače konkurentnosti europskih aktera koji djeluju na tom području;
4. u potpunosti podržava nedavne zaključke Vijeća ⁽¹⁾ kojima se poziva na usklađeniji pristup između unutarnjih i vanjskih aspekata upravljanja oceanima, uključujući sinergije između strategija EU-a, država članica i regija;
5. podsjeća, između ostalog, na svoja prijašnja mišljenja o komunikaciji Komisije „Prema integriranoj pomorskoj politici“ ⁽²⁾ o pomorskom prostornom planiranju i integriranom upravljanju obalnim područjem ⁽³⁾, razvoju potencijala energije oceana ⁽⁴⁾ i boljoj zaštiti morskog okoliša ⁽⁵⁾;
6. naglašava vodeću ulogu Europske unije u upravljanju morem kojem je cilj europskim obalama i morima omogućiti najsvieobuhvatniji politički i zakonodavni sustav u svijetu, kojim se prepoznaje uloga lokalnih i regionalnih vlasti, obalnih zajednica i gospodarskih i socijalnih dionika, u cilju osiguravanja odgovarajućeg pristupa bavljenju gospodarskim, ekološkim, klimatskim i socijalnim čimbenicima, i to na sveobuhvatan i višerazinski način upravljanja;
7. smatra, međutim, da takozvano „uništavanje zajedničkih dobara“ utječe na upravljanje oceanima. Iako postoji niz općih svjetskih sporazuma ili sporazuma o morima poput UNCLOS-a i specijaliziranih sporazuma, posebice u okviru IMO-a, također je prisutan znatan stupanj rascjepkanosti. U tom kontekstu, uloga je EU-a da bude primjer i ponudi poticaje kako bi partneri izvan EU-a mogli preuzeti visoke standarde koji već postoje u pomorskoj politici EU-a. Takvi poticaji, uključujući izgradnju kapaciteta, mogli bi se uključiti u međunarodne sporazume o trgovini i razvojne programe o kojima EU pregovara s trećim zemljama;

⁽¹⁾ Zaključci Vijeća od 3. travnja 2017.

⁽²⁾ Izvjestitelj: Michael Cohen, CdR 126/2010.

⁽³⁾ Izvjestitelj: Paul O'Donoghue, CdR 3766/2013.

⁽⁴⁾ Izvjestitelj: Rhodri Glyn Thomas, CdR 01693/2015.

⁽⁵⁾ Izvjestitelj: Hermann Kuhn, CdR 07256/2014.

8. primjećuje da EU i države članice imaju konkurentne ovlasti na području međunarodnih odnosa, uključujući pitanja povezana s pomorstvom. To zahtijeva strogu usklađenost među razinama upravljanja i osiguravanje da EU i nacionalne razine u okviru međunarodnih foruma provode procjenu teritorijalnog učinka kako bi interesi nadležnih lokalnih i regionalnih vlasti u tim forumima u potpunosti bili zastupljeni;

9. naglašava da su mnoga pitanja povezana s upravljanjem oceanima neizbježno lokalne prirode, zbog ekstrakcije resursa, gospodarske koristi za obalna područja, ribarskih zajednica i luka ili njihovog ekološkog učinka na europske obale i mora. Ekološka i klimatska politika i gospodarske odluke koje se odnose na oceane drugdje u svijetu utječu na lokalne i regionalne vlasti EU-a. To iziskuje znatna ulaganja u prostorno planiranje morskog područja i podržavanje upravljanja na lokalnoj i regionalnoj razini;

10. naglašava da je pomorska politika izravno povezana s priobalnom gospodarskom politikom, politikom zaštite okoliša ili politikom prostornog planiranja. Način na koji lokalne i regionalne vlasti upravljaju priobalnom politikom imat će izravan učinak na moru. Kad se radi o pitanjima kao što su vjetroelektrane, aktivnosti na moru često se smatraju jednostavnim rješenjem za aktivnosti čijem se provođenju na obali opire;

11. ističe da lokalne i regionalne vlasti imaju nadležnosti i pozitivna iskustva u pogledu upravljanja brojnim područjima poput ribolova, sakupljanja školjkaša i akvakulture, subvencija (npr. za neučinkovite flote), gospodarskih politika i politika okoliša (npr. otpad u morima) te inspekcija (npr. inspekcija vozila) koja imaju pozitivan ili negativan učinak na drugim teritorijima izvan EU-a. Ona često spadaju pod nadležnost lučkih uprava;

12. podsjeća na nedavni istraživački rad OR-a⁽⁶⁾ i OECD-a⁽⁷⁾ o oceanima i plavom gospodarstvu. U skladu s agendom za bolju regulativu, ustraje u tome da je neophodno provesti prethodne procjene učinka, uključujući teritorijalnih učinaka, kako bi se prije uvođenja novog zakonodavstva, odobravanja novih tehnologija za crpljenje ili definiranja novih zaštićenih morskih područja utvrdile moguće prijetnje iz svih sektora, potencijalne mjere za ublažavanje posljedica i očekivane društveno-gospodarske posljedice;

13. podsjeća na nove UN-ove ciljeve održivog razvoja koje su potpisale sve države članice EU-a i UN-a. Upravljanje oceanima tiče se održivog cilja br. 14 o životu pod vodom i cilja br. 13 o klimatskim promjenama, ali i cilja br. 11 o održivim gradovima i zajednicama. Odbor pozdravlja Komisijin plan da ove ciljeve prenese u razne politike EU-a⁽⁸⁾ jer bi to mogla biti dobra osnova za izgradnju zajedničkog razumijevanja na međunarodnoj razini koje nadilazi sektorska rješenja za održivo upravljanje oceanima;

14. s druge strane, smatra da ulazak robe i proizvoda koji potječu iz oceana trećih zemalja na jedinstveno tržište EU-a treba biti uvjetovano sve većim približavanjem tih zemalja višim standardima EU-a, primjerice u pogledu uvođenja zabrane odbacivanja ulova na moru;

15. smatra da 3 prioriteta raščlanjena na 14 mjera, kako je navedeno u zajedničkoj komunikaciji, predstavljaju relevantan temelj za poduzimanje daljnjih koraka u pogledu upravljanja oceanima na razini EU-a i na međunarodnoj razini. Iako se komunikacija prvenstveno odnosi na međunarodnu komponentu pomorske politike, također postoji i lokalna i regionalna dimenzija, kako u pogledu ovlasti i izravnog teritorijalnog učinka, tako i u pogledu stupnja specijalizacije i ovisnosti o oceanu;

Prioritetno područje br. 1: Poboljšanje okvira međunarodnog upravljanja oceanima

16. napominje, u pogledu **mjere br. 1** koja se tiče ispunjavanja praznina u okviru međunarodnog upravljanja oceanima kako bi se poboljšao pravni okvir i pružili jednaki uvjeti, da na međunarodnoj razini već postoji opsežan pravni okvir koji obuhvaća pomorska ograničenja, navigaciju, arhipelaški status i tranzitne režime, isključive gospodarske pojaseve,

⁽⁶⁾ Alexander Charalambous, Developing blue economy through better methodology for assessment on local and regional level („Razvoj plavog gospodarstva s pomoću bolje metodologije procjenjivanja na lokalnoj i regionalnoj razini“), Odbor regija, 2016. http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/order%206203_Blue%20Economy_form_WEB.pdf.

⁽⁷⁾ OECD, *The Ocean Economy in 2030*, 2016. („Gospodarstvo oceana u 2030.“) <http://www.oecd.org/futures/oceaneconomy.htm>.

⁽⁸⁾ COM(2016) 740 final.

nadležnost kontinentalnog pojasa, kopove u morskom dnu na velikim dubinama, sustave iskorištavanja, zaštitu morskog okoliša, znanstveno istraživanje i rješavanje sporova; u tom pogledu podsjeća da bi postojeće administrativne granice te kulturne i tradicionalne specifičnosti europskih lokalnih i regionalnih zajednica trebalo uzeti u obzir u cilju oblikovanja politike upravljanja oceanima;

17. smatra da su politike EU-a već dovoljno stroge kad je riječ o pitanjima koja se tiču regulacije ribolova, pomorskog prostornog planiranja i makroregionalnih strategija. U nekim državama članicama planovi za uporabu zemljišta važan su politički instrument za lokalno prostorno planiranje zemljanih i vodnih površina. Lokalne vlasti već su danas nadležne za planiranje obalnih područja i teritorijalnih voda. Ni upravni postupci ni pravni okvir koje predlaže Europska komisija ne smiju ugroziti strateške planove za uporabu zemljišta. Glavni izazov na razini EU-a, a posebice na svjetskoj razini, manjak je kontrole i strože provedbe. Služeći kao primjer, EU je stoga u položaju da uvede zahtjeve načela uzajamnosti i ponudi poticaje pri pregovorima o novim međunarodnim pravilima s trećim stranama i organizacijama. Ova globalna inicijativa za provedbu tih pravila potrebna je za osiguravanje jednakih uvjeta za sve zemlje, regije i gospodarske subjekte;

18. slaže se, u pogledu **mjere br. 2**, da će promicanje regionalnog upravljanja ribarstvom i suradnja u ključnim područjima povezanim s oceanom radi ispunjavanja praznina u upravljanju poboljšati položaj ribarstva EU-a i pomoći drugima da dosegnu visoke standarde koji su na snazi unutar EU-a;

19. zabrinut je zbog toga što bi se smjericama Komisije o podmorskom rudarstvu odvrtila pozornost s planova EU-a za učinkovitu uporabu resursa tim više što tehnologija za iskorištavanje prirodnih resursa nije ispitana i mogla bi štetno djelovati na prirodni okoliš. Poziva na koordinaciju s pregovorima država članica pri Međunarodnom tijelu za morsko dno;

20. u tom pogledu preporučuje da EU vodi kampanje i pruži poticaje za druge zemlje i organizacije kako bi ih upoznao s europskim sustavom žutih i crvenih kartona, kao modelom za rješavanje pitanja nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova na globalnoj razini, uključujući crne liste i zabranu izvoza za nepoštovanje pravila. Odbor poziva na ubrzavanje trenutnih planova za uvođenje elektroničkog alata za upravljanje potvrdama o ulovu. Te bi mjere doprinijele jačanju industrijskog sektora u regijama koje strogo primjenjuju odredbe;

21. vjeruje da će **mjera br. 3** o poboljšanju koordinacije i suradnje između međunarodnih organizacija i pokretanju oceanskih partnerstava za upravljanje oceanima donijeti korist regionalnim pomorskim čvorištima putem bolje međunarodne izloženosti;

22. smatra da lokalni i regionalni centri za konkurentnost i izvrsnost, posebno u područjima sa snažnom pomorskom dimenzijom, uključujući najudaljenije regije, mogu igrati ključnu ulogu i da im treba financijska potpora za osnivanje međunarodnih istraživačkih timova i razvoj platformi za prijenos tehnologije kojima podupiru rad EU-a u području upravljanja oceanima;

23. protivi se ideji prema kojoj se nova međunarodna pravila i organizacije trebaju stvoriti nanovo. Odbor se slaže s Komisijom da je smislenije poboljšati aktualni sustav upravljanja i provedbe usmjeravanjem pažnje na neučinkovitost i unapređivanjem međunarodne koordinacije. U tom je pogledu važno osigurati da se prije pokretanja novih mjera u određenom okviru (primjerice istraživanje nafte) na odgovarajući način usvoje učinci lančane reakcije u drugim političkim područjima i sektorima (primjerice u ribarstvu);

24. preporučuje, u kontekstu upravljanja bioraznolikošću izvan područja nacionalne nadležnosti, da se EU bolje uskladi s EMSA-om⁽⁹⁾ i EFCA-om te da europske regije uključi u aktivnosti koordinacije i savjetovanja sa susjednim europskim regijama;

25. smatra da je upravljanje oceanima dio višerazinskog upravljanja EU-a te da je stoga potrebno udružiti nacionalne resurse i resurse EU-a za izgradnju kapaciteta, inspekciju, provedbu, odvratanje i progon subjekata koji krše postojeće

⁽⁹⁾ EMSA: Europska agencija za pomorsku sigurnost (<http://www.emsa.europa.eu/>)

zakonske okvire. Kao i u **mjeri br. 4** o izgradnji kapaciteta, to zahtijeva uključivanje nadležnih lokalnih i regionalnih vlasti, jer će obalne i morske regije od toga imati izravne koristi, i to u brojnim tehničkim i administrativnim aspektima;

26. naglašava da je **mjera br. 5** o osiguravanju sigurnosti i zaštite mora i oceana ključna za pomorce, poduzeća i lučke operatore te da predstavlja ključan element u borbi protiv prisilnog rada i trgovanja ljudima. EU bi i dalje trebao biti glavno nadležno tijelo u ovom području s najobuhvatnijim pravnim okvirom za sigurnost na moru i u lukama te bi trebao koristiti značajnu međunarodnu prednost kako bi potaknuo uzajamne dogovore u drugim dijelovima svijeta;

27. smatra da suradnja između nacionalnih tijela i Frontexa, EMSA-e i EFCA-e mora stvoriti kapacitete za zajednički pomorski nadzor pri čemu bi EU, prema potrebi, osiguravao najsuvremenija plovila i tehnologiju radi učinkovitog provođenja nadzora;

Prioritetno područje br. 2: smanjenje pritiska na oceane i mora te stvaranje uvjeta za održivo plavo gospodarstvo

28. smatra, u pogledu **mjere br. 6**, da je provedba UN-ovog pariškog sporazuma COP 21 presudna za sprečavanje štetnog učinka klimatskih promjena na oceane, obale i ekosustave i rješavanje pitanja budućih troškova globalnog zatopljenja i podizanja razine oceana. Budući da se većina klimatskih utjecaja prvo odražava na lokalnoj razini, globalni ciljevi u okviru klimatskih promjena zahtijevaju izradu lokalnih mjera prilagodbe. Stoga, prema nedavnim izjavama OR-a⁽¹⁰⁾, lokalne i regionalne vlasti imaju ključnu ulogu u pripremi i provedbi nacionalnih, europskih i međunarodnih okvira za prilagodbu koji se bave posljedicama klimatskih promjena u svjetskim oceanima. U tu je svrhu potrebno osigurati posebne kapacitete i financijsku potporu za sve regije, uključujući najudaljenije regije s obzirom na njihov strateški položaj u Atlantskom i Indijskom oceanu te u Karipskom moru. Također, kako bi se poštovale obveze Pariškog sporazuma nužno je ne samo uključiti mjere prilagodbe na klimatske promjene u gospodarenje morima, već i pod zemljom ostaviti znatan dio postojećih fosilnih goriva. U tom kontekstu, smatra da je u cilju dosljednosti potrebno osnažiti mjeru br. 6 uključivanjem mjera za sprečavanje novih istraživanja ležišta nafte na osjetljivim područjima u europskim morima;

29. naglašava da ribarska industrija EU-a ima izravne koristi od borbe protiv nezakonitog ribolova i jačanja održivog upravljanja izvorima hrane u oceanima na globalnoj razini iz **mjere br. 7**. To podrazumijeva jačanje postojećih regionalnih organizacija za upravljanje ribarstvom (RFMO-i) i osiguravanje njihove potpune operativnosti te zahtijeva veću ovlast za Europsku komisiju u pregovorima i potpori RFMO-ima;

30. slaže se, u skladu s **mjerom br. 8**, da štetne subvencije u ribarstvu koje štete okolišu unutar EU-a i u trećim zemljama treba zabraniti. Potrebno je utvrditi odgovarajuće poticaje i privremene mjere kako bi se osigurala održivost zajednica koje uvelike ovise o ribarstvu, u EU-u i drugdje;

31. smatra da je **mjera br. 9** koja se odnosi na borbu protiv morskog otpada i „mora plastike” jedna od najvažnijih inicijativa iz ovog prijedloga. Time se izravno ostvaruje korist za turizam i ribarstvo. Ako ljudi nastave istom brzinom kao i danas onečišćavati okoliš plastikom, 2050. godine će u moru biti više plastike nego riba. Postojeće ovlasti lokalnih i regionalnih vlasti u području upravljanja otpadom i sprečavanja mogu dati ključan doprinos. Lokalne vlasti imaju važnu ulogu s obzirom na svoj kapacitet energetske oporabe iz spaljivanja sakupljene plastike. Trenutno se 28 % otpada EU-a odlaze na odlagalištima. Za solidan okvir EU-a za zaštitu okoliša na području sprečavanja, uključujući moguću zabranu mikroplastike u EU-u, potrebna je ispravna provedba na lokalnoj i regionalnoj razini, trajno ulaganje u čiste tehnologije uključujući razvoj politika za sprečavanje nastanka morskog otpada prilagođenih lokalnim i regionalnim razinama. To bi trebalo uključivati dodatni napredak prema uspostavljanju zajedničkog režima ne samo u pogledu lučkih uređaja za prihvat, već i pogledu naknada za prihvat brodskog otpada i ostataka tereta, kako bi se brodove odvratilo od ispuštanja otpada prije pristajanja u lukama. Iako su europske regionalne i lokalne vlasti među najvećim zagađivačima u pogledu morskog otpada i plastike, također se suočavaju s problemom otpada koji pristiže izvan EU-a zbog čega je međunarodna suradnja neophodna;

32. pozdravlja inicijativu Europske komisije za borbu protiv zagađenja oceana, a posebice protiv morskog otpada, ali primjećuje da je to prvi korak ka postizanju čistih oceana te da EU i države članice mogu imati vodeću ulogu, i to uvođenjem zajedničkog plana za eventualno uklanjanje štetnih tvari iz mora poput streljiva, kemikalija i nuklearnih

⁽¹⁰⁾ Izvjestitelj: Sirpa Hertell, CDR 2430/2016.

materijala. Odbor stoga naglašava važnost pilot-projekata pomoću kojih se mogu razviti i predstaviti europski kapaciteti, tehnologije i zalaganje za mir. Takvi projekti mogu biti prilika za izvoz tehnologije kao i znanja i vještina koji se mogu iskoristiti u slučaju trećih zemalja i organizacija kao poticaj za uvođenje sličnih politika drugdje;

33. vjeruje da se takvim zajedničkim planom o zagađenju oceana također mogu ostvariti konkretne koristi za morske regije i zajednice, ne samo u užem smislu na području znanja i vještina, stručnosti i povećanja civilne zaštite, mogućnosti traganja, zaštite i oporavka, već i u širem smislu u obliku posljedičnog povećanja dohotka od turizma i ribarstva, šireg gospodarskog razvoja te čistijeg okoliša i zdravstvenih prednosti, ne samo za europska obalna područja, nego i za susjedne regije te cijeli morski ekosustav;

34. podsjeća na to da je **mjera br. 10** o promicanju prostornog planiranja morskog područja na globalnoj razini, uključujući moguće međunarodne smjernice Međuvladine oceanografske komisije UNESCO-a o prostornom planiranju morskog područja, u skladu s ranijim mišljenjima OR-a u kojima se ističu napredne politike EU-a o prostornom planiranju morskog područja te doprinos lokalnih i regionalnih vlasti. To je također prilika za poduzeća iz EU-a da ponude povezane usluge i proizvode u cijelom svijetu;

35. u tom se kontekstu slaže s **mjerom br. 11** koja se odnosi na postizanje globalnog cilja očuvanja 10 % morskih i obalnih područja i promicanje učinkovitog upravljanja zaštićenim morskim područjima u cilju učinkovitog stvaranja „oceanskih parkova”. Aktualne studije sličnih projekata u Australiji ukazale su na korist za turizam i ribarstvo u susjednim regijama, što se može reproducirati drugdje, uključujući i na nekim dijelovima europske obale. S tim u vezi, Odbor naglašava važnost uključivanja i osnaživanja lokalnih dionika u utvrđivanju zaštićenih morskih područja i upravljanju njima. Zaštićena morska područja koja ne raspolažu dovoljnim sredstvima, ili imaju ograničenu dostupnost znanstvenim podacima, zaista mogu predstavljati prepreku održivom gospodarskom razvoju, primjerice u području morske energije, luka i pristaništa;

Prioritetno područje br. 3 unapređenje međunarodnog istraživanja oceana i podataka o njima

36. što se tiče **mjere br. 12**, smatra da će usklađena strategija EU-a za promatranje oceana, nacionalna ribarstva i podatke o oceanima te morsko računovodstvo potaknuti podatkovne usluge i motrenje. Postojeće EU-ove i međunarodne platforme za kartiranje oceana i morskog dna poput EMODnet-a ili programa „Copernicus” za promatranje oceana u tom je pogledu potrebno uključiti i osigurati njihovu interoperabilnost. Treba poticati inicijative poput IPBES-a (globalne platforme i međuvladinog tijela otvorenog za sve članice UN-a koje za cilj imaju jačanje znanosti, politike i lokalnog znanja u postupku donošenja odluka povezanog s uslugama bioraznolikosti i ekosustava) uključujući razvoj novih alata poput nordijskog IPBES-a, europskog MAES-a (kartografiranje i procjena ekosustava i njihovih usluga u Europi) i ESERALDA-e (jačanje usluga kartiranja ekosustava u okviru politika i donošenja odluka);

37. smatra da se kombinacijom različitih postojećih i budućih baza podataka prikupljaju interdisciplinarna znanja o moru i podaci koji obuhvaćaju razna područja poput zaštite okoliša, ribarstva i akvakulture, intervencije u slučaju katastrofe, inicijalne pomoći i službi spašavanja, granične kontrole, praćenja migracija te prometa. Odbor ne vidi neposrednu potrebu za daljnjim bazama podataka, već misli da bi se moglo koordinirati već postojeće baze podataka kako bi one mogle biti od koristi državama članicama;

38. naglašava da je zbog postojanja kompatibilnih i redundantnih baza podataka koje se preklapaju i prikupljanja znanja o moru te kartiranja oceana potrebna veća sinergija, i to ne samo između različitih europskih i nadležnih nacionalnih institucija, već i s drugim državama članicama i međunarodnim organizacijama, s obzirom na to da zajednički podaci trebaju biti polazišna točka za razvoj zajedničkih, prekooceanskih odgovora;

39. ustraje na tome da se znanje o moru ne smije ograničiti samo na nastojanja javnog sektora; privatni sektor, poduzeća u sektoru ribarstva i morskog tereta, brodstrojarstva, telekomunikacija, biotehnologije i poduzeća za istraživanje nafte i plina u morima, mogu igrati ključnu ulogu u sakupljanju i dijeljenju podataka povezanih s okolišem koje prikupe tijekom vlastitih glavnih aktivnosti na moru. EU i druga međunarodna tijela trebaju pružiti poticaje i olakšati ovaj proces kako bi se izbjegla nepotrebna opterećenja;

40. ponavlja svoj zahtjev upućen Europskoj komisiji za promicanje najboljih praksi za korištenje javno-privatnih partnerstava u plavom gospodarstvu ⁽¹¹⁾. Pri tom bi promicanju trebalo u obzir uzeti potencijal malih i srednjih poduzeća i ograničene administrativne kapacitete pojedinih relevantnih nacionalnih tijela vlasti;
41. naglašava asimetrične teritorijalne učinke mnogih izazova koji prijete našim oceanima, što znači da lokalne i regionalne vlasti trebaju imati pristup podacima o moru koji proizlaze iz različitih politika, na jednostavan i pristupačan način;
42. u skladu s prijašnjim mišljenjima OR-a o plavom rastu ⁽¹²⁾, poziva na više ulaganja u „plavu” znanost i inovacije (**mjera br. 13**) te u tom pogledu ističe važnost stručnog usavršavanja i razvoja vještina za pomorce, razvijenih u bliskoj suradnji s morskim industrijama;
43. podržava razvoj međunarodnih partnerstava za istraživanje oceana, inovacije i znanost koja bi trebala biti osmišljena za poticanje regija koje ulažu u istraživanje i inovacije na području mora (**mjera br. 14**). U tom pogledu, europske politike i programi kao što su Obzor 2020. te EFPR, LIFE, CEF i EFRR mogu se dobro iskoristiti za razvoj partnerstava za istraživanje oceana i inovacije na tom području, uključujući takva partnerstva s trećim zemljama;
44. prepoznaje moguću važnu ulogu strategije plavog rasta na tom području i poziva na poticanje strateških inicijativa na lokalnoj i regionalnoj razini, na širenje dobrih praksi i uspješnih projekata i na njihovu provedbu u drugim regijama, s posebnim naglaskom na istraživanju i inovacijama na području pomorskih i priobalnih aktivnosti;

Završne preporuke

45. smatra da upravljanje oceanima na vrlo asimetričan način utječe na lokalne i regionalne vlasti te predstavlja izazove na koje te vlasti vrlo često nisu pripremljene. Promjene u regulatornim okvirima te iskorištavanje ribarskih i prirodnih resursa u drugim dijelovima svijeta istovremeno mogu imati izravni gospodarski ili društveni učinak na europske obalne zajednice i područja koja uvelike ovise o aktivnostima povezanim s oceanom;
46. smatra, međutim, da europske i lokalne vlasti imaju proaktivnu ulogu u uvođenju održivih politika kako bi se spriječili prelov i zagađenje mora, i to pridonoseći višerazinskom upravljanju EU-a i zalažući se za to da EU i države članice, koje imaju nadležnost nad 10 % svjetskih oceana, posluže kao primjer u pregovorima o međunarodnim pitanjima povezanim s oceanom;
47. u skladu s postojećim međuinstitucijskim sporazumom „Paket mjera za bolju izradu zakonodavstva” traži da se u suradnji s Komisijom, Vijećem, Parlamentom i OR-om redovito organizira strukturirani dijalog o upravljanju oceanima kako bi zajednički razvili nove političke inicijative na području mora, uz aktivni doprinos predstavnika relevantnih obalnih i morskih regija i zajednica EU-a, posebice otočnih, izoliranih i najudaljenijih regija, ili njihovih izravno imenovanih predstavnika, koji mogu uključivati postojeće forume dionika različitih EU-ovih makroregionalnih strategija povezanih s morem te okupljati predstavnike regionalnih organizacija za upravljanje ribarstvom.

Bruxelles, 12. srpnja 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

⁽¹¹⁾ Izvjestitelj: Adam Banaszak, CdR 4835/2014.

⁽¹²⁾ Izvjestitelji: Adam Banaszak, CdR 2203/2012, CdR 4835/2014 i Christophe Clergeau, CdR 6622/2016.

Mišljenje Europskog odbora regija – Projekti „od građana za građane” i manji projekti u sklopu programa prekogranične suradnje

(2017/C 342/06)

Izvjestitelj: Pavel Branda (CZ/ECR), zamjenik gradonačelnika grada Rádlo

I. OPĆE NAPOMENE

1. Više od jedne trećine građana EU-a živi i radi u pograničnim područjima Europe. Te granice izravno i neizravno utječu na njihove živote. Prekogranična suradnja pokazala se najučinkovitijim sredstvom za prevladavanje učinka prepreke i razdvajajuće uloge granica, zahvaljujući integraciji pograničnih područja i poboljšanju kvalitete života stanovnika pograničnih regija.
2. Europska teritorijalna suradnja igra važnu ulogu u uklanjanju graničnih prepreka i poticanju prekogranične suradnje. U razdoblju 2014. – 2020. više od 10 milijardi EUR uložiti će se u međuregionalnu suradnju, od čega će oko 6,6 milijardi EUR biti namijenjeno prekograničnim regijama.
3. Projekti u okviru programa Interreg A postigli su brojne konkretne rezultate za mnoge europske građane u vrlo različitim područjima diljem EU-a. Kao važan i uspješan instrument u programima prekogranične suradnje ⁽¹⁾ izdvajaju se projekti „od građana do građana” i manji projekti osmišljeni za poticanje približavanja pograničnih regija i uspostavljanje lokalnih kontakata među ljudima.
4. Projekti „od građana za građane” i manji projekti mogu se definirati po veličini, trajanju i sadržaju. Manji projekti po veličini su obično manji od redovitih velikih projekata (npr. maksimalan iznos sredstava može biti 100 000 EUR ⁽²⁾). Oni su također ograničenog trajanja, a glavno im je područje interesa financiranje inicijativa u mnogim različitim područjima prekogranične suradnje s lokalnim učinkom kako bi se podržali glavni tematski ciljevi programa EU-a (uključujući izgradnju povjerenja, stvaranje povoljnih okvirnih uvjeta i uzlaznog pristupa te pokretanje novih partnerstava). Projekti „od građana za građane” mali su projekti koji su prvenstveno usmjereni na promicanje kontakata i interakcije među ljudima s različitih strana granice, koji obično imaju manji proračun i ograničenog su trajanja. Aktivnosti u okviru projekta odvijaju se u manjim geografskim područjima (obično na euroregionalnoj razini) i njihovi su pristupi uglavnom lokalizirani.
5. Projekti P2P i manji projekti provode se u širokom rasponu područja kao što su kultura (npr. učenje susjednih jezika), sport, turizam, obrazovanje i strukovno osposobljavanje, gospodarstvo, znanost, zaštita okoliša i ekologija, zdravstvena skrb, promet i mala infrastruktura (prekogranične razlike), administrativna suradnja, aktivnosti promicanja itd.
6. Projekti P2P i manji projekti dostupni su širokom rasponu korisnika: općinama, nevladinim organizacijama (raznim udrugama, platformama, mrežama, fondacijama, crkvama, itd.), obrazovnim ustanovama (školama, ustanovama za strukovno osposobljavanje i sveučilištima), centrima za istraživanja i institucijama za potporu poduzetništvu, među ostalim.
7. Ti projekti uživaju potporu nekoliko generacija programa prekogranične suradnje. U tekućem razdoblju, projekti P2P i manji projekti iz 19 programa prekogranične suradnje (približno jedna trećina njih) uglavnom se financiraju preko Fonda za male projekte (SPF) ili sličnog instrumenta (koji se ponekad naziva mikro-projekt, dispozicijski fond ili okvirni projekt za podupiranje malih projekata/inicijativa). Fondovi za male projekte obično se pojavljuju u obliku „krovnog projekta” u okviru kojeg se provodi nekoliko manjih potprojekata.
8. Financiranje je općenito prilično nisko – od 1,5 % do 20 % sredstava dodijeljenih programima (niže u starim državama članicama EU-a, dok je u novim državama članicama i duž „starih” vanjskih granica potražnja daleko veća).

⁽¹⁾ Treba napomenuti da slične inicijative, koje također mogu pružiti vrijedan doprinos, postoje i izvan programa prekogranične suradnje (npr. na francuskim granicama između departmana Pyrénées-Orientales i autonomne zajednice Katalonije itd.).

⁽²⁾ Veličina projekata za koje se u „skupnoj” uredbi predlažu pojednostavljeni postupci financiranja.

9. Neovisne studije koje se bave prekograničnom suradnjom i svim dosadašnjim evaluacijama⁽³⁾ programa Interreg potvrđuju da najbolji kvalitativni rezultati u programima Interreg A nisu postignuti prvenstveno uz pomoć vodećih projekata, nego da uspjeh ovisi o različitim istinski prekograničnim projektima koji se bave konkretnim regionalnim potrebama i izravno uključuju građane, lokalne vlasti i organizacije civilnog društva. Upravljanje tim programima (potprogramima) Interreg A vrlo je često decentralizirano. Od početka programa Interreg (1990.), programi s najboljim rezultatima evaluacije često su oni kojima se upravljalo na decentraliziran način, a mnogi od njih uključuju potporu projektima P2P i manjim projektima.

10. Unatoč pozitivnom učinku, ti se projekti suočavaju s nekoliko većih poteškoća. Oni nisu sadržani u propisima, a upravljačka tijela često preferiraju veće projekte zbog veće isplativosti (projekti P2P podrazumijevaju veće administrativne troškove) i mjerljivog učinka. Isto tako, blage učinke tih projekata teško je povezati s pokazateljima koji se odnose na ciljeve strategije Europa 2020. usmjerene na rast i otvaranje novih radnih mjesta (nedostatak metodologije i odgovarajućih pokazatelja za evaluaciju).

11. Glavni je cilj ovog mišljenja pružiti popis koristi i dodanih vrijednosti takvih projekata utemeljen na dokazima koji se također odnosi na njihovu decentraliziranu provedbu u euroregijama i sličnim strukturama poput EGTS-a, ponuditi preporuke za njihovo daljnje pojednostavljenje i, konačno, iznijeti konkretne prijedloge za buduće programe prekogranične suradnje, doprinoseći tako raspravi o budućnosti kohezijske politike nakon 2020.

II. PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA (CoR)

Dodana vrijednosti i koristi projekata „od građana za građane” i manjih projekata

12. smatra da projekti P2P i manji projekti općenito imaju veliku europsku dodanu vrijednost i znatno doprinose općem cilju programa prekogranične suradnje putem svladavanja graničnih prepreka i integracije pograničnih područja i njihovih stanovnika. Potrebno je istaknuti sljedeće posebne koristi takvih projekata:

- Doprinos razvoju većih projekata i znatno podupiranje učinkovite suradnje u okviru cijelog programa prekogranične suradnje:
 - usavršavanjem potrebnih stručnih i međukulturnih vještina korisnika i izgradnjom kapaciteta na lokalnoj i regionalnoj razini;
 - obuhvaćanjem područja pravne i administrativne suradnje;
 - pružanjem prostora za eksperimentiranje – manji projekti odličan su instrument za ispitivanje inovativnih ideja i alata u prekograničnoj suradnji; i
 - ulogom „inkubatora za veće projekte” – doprinos većoj kvaliteti velikih projekata zahvaljujući prethodnom ispitivanju u manjim projektima;
- Učenje o kulturi susjednih područja. Promicanje međukulturnih vještina među stanovnicima pograničnih regijama.
- Promicanje sposobnosti ljudi da studiraju, rade i posluju preko granica.
- Olakšavanje komunikacije među ljudima. Ti projekti često pomažu u prevladavanju jezičnih barijera poticanjem učenja jezika.
- Razvoj međuljudskih kontakata i izgradnja partnerstava. Mnoga prekogranična partnerstva (uključujući među manjim organizacijama) pokrenu se i potom razvijaju u dugoročne suradnje zahvaljujući projektima P2P i manjim projektima.
- Mobilizacija šireg civilnog društva, pa čak i poticanje prekograničnog civilnog društva kao važnog doprinosa teritorijalnoj koheziji.
- Razmjena iskustava. Ti projekti stvaraju odličnu platformu za razmjenu iskustava i najboljih praksi među svim sudionicima prekogranične suradnje iz civilnog društva te lokalnih i regionalnih vlasti.

⁽³⁾ Primjerice: GU za unutarnju politiku: Teritorijalno upravljanje i kohezijska politika, Europski parlament, Bruxelles, 2015.; Panteia i partneri, Ex-post evaluacija programa Interreg III 2000. – 2006., Europska komisija, 2010.

- Rješavanje lokalnih pitanja. Pronalaženje rješenja na lokalnoj razini. Projekti P2P i manji projekti pomažu u provedbi zajedničkih vizija. Mnogi problemi mogu se riješiti samo suradnjom na lokalnoj razini.
- Bavljenje temama od svakodnevne važnosti (npr. osiguravanje boljih javnih usluga) i apolitičan pristup oblikovanju sadašnjosti i budućnosti samih građana.
- Izgradnja povjerenja. U današnjoj Europi postoji nedostatak povjerenja. Ti opipljivi projekti P2P sjajan su instrument za obnovu povjerenja izvan granica i u Europi. Oni predstavljaju ulaganje za budućnost.
- Uklanjanje stereotipa i predrasuda uzrokovanih ponekad teškim epizodama iz povijesti, pa i sadašnjim okolnostima u graničnim područjima. Prekogranična suradnja, a posebno projekti „od građana za građane”, pomažu u zacjeljivanju „rana” nastalih na granicama. Oni zastupaju načelo tolerancije i poštovanja. Oni mogu igrati važnu ulogu u pomirenju duž problematičnih granica na području zapadnog Balkana i u zemljama Istočnog partnerstva.
- Promicanje europske ideje. Koristi europskih integracija osjećaju se upravo u prekograničnim interakcijama ljudi te u suradnji sa susjedima. Ovi projekti, koje EU podupire, mogu doprinijeti oživljavanju entuzijazma o Europi;

Prednosti decentraliziranog upravljanja

13. iako vidi prednosti koje većim partnerstvima pružaju veća prihvatljiva područja, svjestan je mogućeg negativnog učinka budući da postaje sve teže u programima odražavati posebne potrebe različitih dijelova jednog velikog područja. Postoji tendencija pružanja podrške većim projektima zbog čega ta potpora postaje manje dostupna lokalnim/regionalnim dionicima;

14. smatra da je decentralizirano upravljanje tim programima, koje je moguće postići primjerice, promicanjem potprograma i omogućavanjem financiranja projekata P2P i manjih projekata, najbolje rješenje za taj trend koji bi ove programe zadržao u blizini građana;

15. ističe prednosti Fondova za male projekte (ili sličnih instrumenata financiranja projekata P2P i manjih projekata) kojima se upravlja na decentraliziran način:

- Razvijanje projekata, a ne samo upravljanje projektima. Decentralizirano upravljanje povoljno je za: rad s potencijalnim podnositeljima zahtjeva na terenu i doprinos uspjehu projekata, prekogranično povezivanje partnera, razvijanje projektnih ideja, pomoć u pretvaranju tih ideja u stvarnu primjenu projekta, praćenje projekata, usmjerenost na sprečavanje pogrešaka i pomoć u njihovom ispravljanju itd.
- Blizina podnositeljima zahtjeva. To je posebno važno za manje općine, civilno društvo, neprofitne organizacije itd.
- Dostupnost financijskih sredstava. U slučaju tih manjih projekata lakše je osigurati sufinanciranje i pretfinanciranje. Postupci prijavljivanja često su jednostavniji u usporedbi s velikim projektima.
- Fleksibilnost. Taj instrument prikladan je za rješavanje posebnih lokalnih pitanja koja mogu biti promjenjiva;

16. svjestan je da taj pristup može dovesti do razmjerno viših administrativnih troškova. Treba naglasiti da se, osim uobičajenog postupka vođenja projekta, provode mnoge druge aktivnosti (npr. podizanje svijesti, savjeti za pripremu, provedba i računovodstvo). Bez usvajanja decentraliziranog i uzlaznog pristupa takve je projekte teško realizirati;

Uloga euroregija i sličnih prekograničnih struktura

17. napominje da se prednosti decentralizirane provedbe projekata P2P i manjih projekata najbolje mogu postići uključivanjem euroregija i sličnih prekograničnih struktura ⁽⁴⁾. One bi također mogle imati pravni oblik EGTS-a, koji je vrlo prikladan za tu ulogu;

⁽⁴⁾ Važnost euroregija za razvoj prekogranične suradnje istaknuta je u Rezoluciji Europskog parlamenta o ulozi euroregija u razvoju regionalne politike (2004/2257(INI)).

18. smatra da bi, u cilju osiguravanja uspješne provedbe, te strukture trebale raspolagati razmjernim iskustvom u prekograničnoj suradnji na lokalnoj i regionalnoj razini. One trebaju biti:

- trajne;
- prekogranične; ⁽⁵⁾
- javne: ⁽⁶⁾ sastavljene uglavnom od lokalnih i regionalnih vlasti;
- biti usmjerene na prekograničnu suradnju kao svoj glavni cilj; i
- imati iskustva s programima i projektima EU-a;

Pojednostavljenje kao preduvjet za uspješnu provedbu manjih projekata

19. naglašava da, u cilju očuvanja dodane vrijednost projekata P2P i manjih projekata te njihovog decentraliziranog upravljanja, ti projekti i postupci moraju biti vrlo jednostavni;

20. ističe da je stajalište OR-a već izraženo u mišljenju „Pojednostavljenje ESIF-a iz perspektive lokalnih i regionalnih vlasti” ⁽⁷⁾. Preporuke u pogledu prekogranične suradnje, kao što je uklanjanje europske teritorijalne suradnje iz područja primjene propisa o državnim potporama ili fleksibilniji pristup u primjeni tematskih ciljeva strategije Europa 2020., postaju još važnije za projekte P2P i manje projekte;

21. navodi da jednostavniji postupci moraju biti razmjerni predmetnim iznosima, kako u pogledu upravljanja tim projektima (administracija, financijsko upravljanje, mehanizmi kontrole, itd.), tako i u pogledu ciljnih skupina (smanjenje administrativnih opterećenja, ciljane unaprijed dostavljene informacije, primjena načela „samo jednom”) ⁽⁸⁾. Ti se pojednostavljeni postupci moraju primjenjivati u svim fazama projektnog ciklusa;

22. preporučuje da se tijekom postupaka kontrole, praćenja i revizije osigura veća usmjerenost na sadržaj i rezultate, a ne isključivo na postupke;

23. poziva sve razine zajedničkog upravljanja da omoguće i iskoriste sve prikladne mogućnosti pojednostavljenog financiranja kao glavni pristup u pogledu P2P-ova i manjih projekata. Unatoč nužnoj kontroli javnog financiranja, OR poziva na primjenu načela „samo jednom”, korištenje paušalnih iznosa, fiksnih stopa i pojednostavljenih izvjava o troškovima (npr. standardizirani jedinični troškovi) koje bi trebalo promicati u kontekstu računovodstva tih projekata;

Objava rezultata – evaluacija Fondova za male projekte

24. smatra da u svjetlu trenutačne situacije u EU-u (rastući nacionalizam, istupanje UK-a iz EU-a, migracijska kriza, ekonomske i monetarne poteškoće) postoji jasna i sve snažnija potreba za upoznavanjem s posebnim prednostima i dodanom vrijednosti djelovanja EU-a. Prekogranična suradnja, a osobito projekti P2P i manji projekti, spadaju među najopipljivije primjere tih posebnih prednosti i dodane vrijednosti u svakodnevnom životu građana. U tom kontekstu sredstva EU-a imaju jasne učinke na stvarni život, izgled i percepcije građana EU-a;

25. smatra da bi svi dionici trebali uložiti dodatne napore u povećavanje vidljivosti rezultata i koristi tih projekata, ne toliko u graničnim regijama gdje su oni očiti, već na nacionalnoj razini (u državama članicama) i na razini EU-a (institucije EU-a) na kojima se donose odluke o kohezijskoj politici. Ovim mišljenjem, zajedno s brošurama koja sadrži konkretne primjere projekata, nastoji se doprinijeti tim naporima. Širenje saznanja o tim rezultatima može se olakšati i putem inicijative „Europski dan suradnje”;

26. prepoznaje potrebu za uvođenjem posebne metodologije za evaluaciju Fondova za male projekte (i drugih sličnih instrumenata) pružanjem potpore projektima P2P i manjim projektima. Uzimajući u obzir „blagu” prirodu projekata P2P, jasno je da standardni pokazatelji ishoda nisu prikladni za tu vrstu evaluacije (npr. za mjerenje razine povjerenja ili prevladavanje predrasuda). Ovdje se želi ukazati na činjenicu da je postojanje prekogranične suradnje između građana i institucija u pograničnim regijama već samo po sebi pozitivan rezultat (slično rastućem broju studenata koji studiraju u

⁽⁵⁾ *De facto*, a ne uvijek *de jure*.

⁽⁶⁾ Prema Direktivi o javnoj nabavi, ne moraju nužno biti osnovane u skladu s javnim pravom.

⁽⁷⁾ COR-2016-00008-00-00-AC-TRA.

⁽⁸⁾ Zbog istodobne primjene europskih, nacionalnih i regionalnih propisa, uključivanje dodatnih pravnih sustava stvara zbrku.

inozemstvu zahvaljujući programu Erasmus). Broj uključenih građana i surađujućih partnera trebao bi biti dovoljan. Aspekt surađujućih partnera i broj aktivno uključenih građana u prekograničnoj suradnji treba uzeti u obzir čak i kad je riječ o manjim projektima koji doprinose čimbenicima određenog ulagačkog prioriteta i koji nisu isključivo P2P, budući da se time izgrađuje kapacitet tih partnera za dodatno razvijanje ove vrste suradnje u budućnosti. Njime se proširuje opseg EU-ovog djelovanja s lokaliziranim pristupom usmjerenim na građane koji postaju predani sudionici u procesu izgradnje više Europe na terenu. Stručne i međukulturne vještine koje su stekli članovi prekograničnih projektnih timova vrlo često su vrjednije od rezultata projekta kao takvog (manja ulaganja);

Preporuke za buduće programe prekogranične suradnje u razdoblju nakon 2020.

27. preporučuje da projekti „od građana za građane” i manji projekti budu sadržani u propisima kojima se uređuju potpore EU-a za prekograničnu suradnju kao legitiman instrument u programima prekogranične suradnje i poziva Komisiju da potrebne odredbe uvede u prijedlog za sljedeću generaciju propisa;

28. također preporučuje da Komisija potakne uključivanje projekata „od građana za građane” i manjih projekata u prekograničnu suradnju, posebno kada postoji potražnja za takvim projektima na lokalnoj i regionalnoj razini. Trebalo bi osigurati dovoljno sredstava kako bi se zadovoljila ta uzlazna potražnja. Posebnu pozornost treba obratiti na granice koje će biti pogođene istupanjem UK-a iz EU-a⁽⁹⁾ prilikom čega bi trebalo pronaći rješenja za nastavak suradnje s lokalnim i regionalnim vlastima te drugim partnerima iz UK-a;

29. ističe da se potpuna korist od takvih projekata može postići decentraliziranim upravljanjem uz pomoć Fonda za male projekte ili bilo kojeg sličnog instrumenta ili izravno putem upravljačkih odbora na terenu. Ključno je da svaka granična regija ima slobodu korištenja svojih postojećih instrumenata i postupaka koji su se pokazali učinkovitim tijekom dugog niza godina, čime se osigurava kontinuitet takvog financiranja s općim ciljem zadržavanja programa u blizini građana;

30. preporučuje da euroregije ili slične strukture te EGTS-ovi budu okvir za jamčenje decentralizirane provedbe projekata P2P i manjih projekata, čime se osigurava njihov kontinuitet i uzimaju u obzir već postojeće uloge tih struktura koje su se pokazale korisnima (npr. primatelji „krovnih projekata”). U graničnim područjima gdje takvih struktura nema, treba potaknuti njihovo uspostavljanje ili pronaći druga prikladna rješenja koja će u najvećoj mogućoj mjeri poštovati prethodno navedena načela;

31. naglašava da u cilju očuvanja dodane vrijednosti i koristi projekata P2P i manjih projekata, sami projekti i njihovo upravljanje moraju biti što jednostavniji. Veći naglasak treba staviti na sadržaj, a ne na postupke i prednost treba dati pojednostavljenim mogućnostima financiranja;

32. ističe da projekti P2P često okupljaju partnere iz sektora javnih ili polujavnih usluga i ublažavaju učinak razlika u propisima i financiranju između organizacija u različitim državama članicama. Međutim, iako nadilaze dimenziju privremenog financiranja projekata, uspješni projekti P2P trebali bi se moći nastaviti financirati iz strukturnih fondova. U sljedećem programskom razdoblju treba uložiti veće napore kako bi se iskustva sa granica prenijela nacionalnim zakonodavnim tijelima. Države članice trebale bi sudjelovati u graničnom sporazumu kako bi se smanjili učinci granica koji proizlaze iz nacionalnih propisa i financiranja;

33. poziva države članice, Komisiju i Europski parlament da uzmu u obzir ove posebne preporuke te da uključe sve potrebne propise za njihovu provedbu u pripremu zakonodavnih prijedloga za sljedeću generaciju programa prekogranične suradnje, uspostavu tih programa i za vrijeme njihove uspješne provedbe. Time će se osigurati da se koristi europskih integracija snažno osjete među stanovnicima pograničnih regija Europe.

Bruxelles, 12. srpnja 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

⁽⁹⁾ Posebno između Irske i Sjeverne Irske, ali i između Francuske i Engleske.

Mišljenje Europskog odbora regija – Poticanje novoosnovanih i rastućih poduzeća u Europi: regionalna i lokalna perspektiva

(2017/C 342/07)

<p>Izvjestitelj:</p> <p>Referentni dokument/i:</p>	<p>Tadeusz Truskolaski (PL/EA), gradonačelnik Białystoka</p> <p>Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o okvirima za preventivno restrukturiranje, pružanju druge prilike i mjerama za povećanje učinkovitosti restrukturiranja i postupaka u pogledu nesolventnosti i otpusta te izmjeni Direktive 2012/30/EU</p> <p>COM(2016) 723 final</p> <p>Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Budući predvodnici u Europi: inicijativa za novoosnovana i rastuća poduzeća</p> <p>COM(2016) 733 final</p>
--	---

I. PREPORUKE ZA IZMJENE

Amandman 1.

Uvodna izjava (1)

Tekst Komisije	Amandman OR-a
<p>Cilj je ove Direktive uklanjanje prepreka za ostvarivanje temeljnih sloboda poput slobodnog kretanja kapitala i slobode poslovnog nastana, koje rezultira iz razlika u nacionalnim zakonima i postupcima preventivnog restrukturiranja, stečaja i druge prilike. Direktiva je usmjerena na uklanjanje takvih prepreka osiguravanjem da održiva poduzeća u financijskim poteškoćama imaju pristup učinkovitim nacionalnim okvirima preventivnog restrukturiranja koji im omogućavaju nastavak rada; da poštteni prezaduženi poduzetnici dobiju drugu priliku nakon potpunog razrješenja od duga nakon razumnog vremenskog razdoblja; i da se poboljša učinkovitost postupaka restrukturiranja, stečaja i razrješenja posebno u pogledu njihova kraćeg trajanja.</p>	<p>Cilj je ove Direktive uklanjanje prepreka za ostvarivanje sloboda povezanih s unutarnjim tržištem koje rezultiraju iz razlika u nacionalnim zakonima i postupcima preventivnog restrukturiranja, stečaja i druge prilike. Direktiva je usmjerena na uklanjanje takvih prepreka osiguravanjem da održiva poduzeća u financijskim poteškoćama imaju pristup učinkovitim okvirima preventivnog restrukturiranja koji im omogućavaju nastavak rada; da poštteni prezaduženi poduzetnici dobiju drugu priliku nakon potpunog razrješenja od duga nakon razumnog vremenskog razdoblja; i da se poboljša učinkovitost postupaka restrukturiranja, stečaja i razrješenja posebno u pogledu zadovoljavanja zahtjeva povezanih sa savjetovanjem radnika (članak 27. Povelje o temeljnim pravima) i njihova kraćeg trajanja. Preventivna rješenja, ponekad zvana „pre-pack”, dio su sve jaćeg trenda u modernom stečajnom pravu koje prednost daje pristupima koji, za razliku od klasićnog pristupa usmjerenog na likvidaciju poduzeća u krizi, imaju za cilj njegov oporavak ili, barem, spašavanje gospodarski održivih odjela.</p>

Obrazloženje

Razumljivo samo po sebi.

Amandman 2.

Članak 1. stavak 1.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
(a) postupcima preventivnog restrukturiranja koji su dostupni dužnicima u financijskim poteškoćama kada je mogućnost stečaja izvjesna;	(a) postupcima preventivnog restrukturiranja koji su dostupni dužnicima u financijskim poteškoćama kada je mogućnost stečaja izvjesna, kojima se nastoji riješiti konkretan problem, smanjiti dugovanja svim ili nekim vjerovnicima ili prenijeti sve održive aktivnosti, ili dio njih, u neko drugo poduzeće u uvjetima koji vjerovnicima osiguravaju dividendu vrijednu barem isto toliko koliko bi primili u slučaju stečaja;

Obrazloženje

Razumljivo samo po sebi.

Amandman 3.

Članak 3. stavak 1.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
Države članice osiguravaju da dužnici i poduzetnici imaju pristup alatima ranog upozoravanja koji mogu otkriti trend pogoršanja u poslovanju i signalizirati dužniku ili poduzetniku potrebu za hitnim djelovanjem.	Države članice osiguravaju da dužnici i poduzetnici, kao i radnici i njihovi predstavnici , imaju pristup alatima ranog upozoravanja koji mogu otkriti trend pogoršanja u poslovanju i signalizirati dužniku ili poduzetniku potrebu za hitnim djelovanjem.

Obrazloženje

Razumljivo samo po sebi.

Amandman 4.

Članak 3. stavak 2.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
Države članice osiguravaju da dužnici i poduzetnici imaju pristup relevantnim, ažuriranim, jasnim, jezgrovitim i korisniku prilagođenim informacijama o dostupnosti alata za rano upozoravanje i svih dostupnih sredstava za restrukturiranje u ranoj fazi ili za postizanje razrješenja od osobnog duga.	Države članice osiguravaju da dužnici i poduzetnici, kao i radnici i njihovi predstavnici , imaju pristup relevantnim, ažuriranim, jasnim, jezgrovitim i korisniku prilagođenim informacijama o dostupnosti alata za rano upozoravanje i svih dostupnih sredstava za restrukturiranje u ranoj fazi ili za postizanje razrješenja od osobnog duga.

Obrazloženje

Razumljivo samo po sebi.

Amandman 5.

Članak 3. stavak 3.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
<i>Države članice mogu ograničiti pristup određen u stavcima 1. i 2. na mala i srednja poduzeća ili na poduzetnike.</i>	

Obrazloženje

Nije jasno zašto bi, i prema kojim kriterijima (broj zaposlenih, promet itd.), određena poduzeća trebala biti isključena iz mehanizama ranog upozoravanja.

Amandman 6.

Članak 4. (dodati novi članak nakon članka 4. stavka 4.)

Tekst Komisije	Amandman OR-a
	<i>Države članice donose posebne odredbe koje radnicima omogućuju da prije restrukturiranja razmotre mogućnost otkupa poduzeća formiranjem zadruge, što bi trebalo podrazumijevati započinjanje rasprava s vjerovnicima, administratorima, stručnjacima, financijskim institucijama, sindikatima i javnim tijelima kako bi se razmotrile sve mogućnosti održivog dugoročnog otkupa, koji se neće smatrati posljednjom prilikom.</i>

Obrazloženje

Gubitak resursa u slučaju značajnog restrukturiranja ili likvidacije poduzeća gubitak je za europsko gospodarstvo u cjelini. Kako bi se sačuvalo poduzeće, treba dopustiti što više mogućnosti, među ostalim preoblikovanje poduzeća u zadrugu.

Amandman 7.

Članak 8. stavak 1.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
(f) uvjete plana, uključujući između ostalog: <ul style="list-style-type: none"> (i) njegovo predloženo trajanje; (ii) bilo koji prijedlog kojim su dugovi reprogramirani ili ih se vjerovnik odriče ili su pretvoreni u druge oblike obaveza; (iii) bilo koje novo financiranje koje se očekuje kao dio plana restrukturiranja; 	(f) uvjete plana, uključujući između ostalog: <ul style="list-style-type: none"> (i) njegovo predloženo trajanje; (ii) bilo koji prijedlog kojim su dugovi reprogramirani ili ih se vjerovnik odriče ili su pretvoreni u druge oblike obaveza; (iii) bilo koje novo financiranje koje se očekuje kao dio plana restrukturiranja; (iv) <i>utjecaj planova restrukturiranja na radnike i podugovaratelje;</i> (v) <i>utjecaj na mirovine umirovljenih radnika;</i>

Obrazloženje

Razumljivo samo po sebi.

II. PREPORUKE O POLITIKAMA (CoR)

EUROPSKI ODBOR REGIJA

1. pozdravlja Komunikaciju Komisije „Budući predvodnici u Europi: inicijativa za novoosnovana i rastuća poduzeća” kao način razvoja i proširenja Akta o malom poduzetništvu; istodobno poziva Komisiju da ažurira Akt o malom poduzetništvu i održi njegovu homogenost;
2. dijeli zabrinutost izraženu u Komunikaciji u pogledu negativnih učinaka još uvijek prekomjerne rascjepkanosti unutarnjeg tržišta (uključujući digitalno unutarnje tržište) na potencijal rasta novoosnovanih i rastućih poduzeća;
3. ponavlja da snažno podržava mjere za razvoj inovativnog poduzetništva te za uklanjanje prepreka koje ograničavaju te mogućnosti razvoja;
4. ističe da novoosnovana i rastuća poduzeća obično imaju fleksibilne oblike zaposlenja, uključujući rad na daljinu, fleksibilno radno vrijeme, rad preko poduzeća za privremeno zapošljavanje i najam radnika, rad na ugovor te dijeljenje rada i radnog mjesta. Kada takve vrste zaposlenja radniku stoje na raspolaganju kao realna mogućnost, one mogu imati pozitivan učinak u obliku uspostave ravnoteže između profesionalnog i privatnog života te pomoći u rješavanju pitanja dugotrajne nezaposlenosti.
5. naglašava da je partnerska suradnja javnih tijela na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini od ključne važnosti za stvaranje povoljnih okvirnih uvjeta za rast novoosnovanih poduzeća;
6. poziva Komisiju da poduzme mjere kako bi potaknula države članice da na svim razinama obrazovanja na području poduzetništva i drugim područjima u obzir više uzimaju pitanja poput kreativnosti, poduzetništva, gospodarstva i financija.
7. naglašava utjecaj postignuća regija i gradova na rast svjetskog gospodarstva temeljenog na inovacijama, jer su u stanju prilagoditi se na fleksibilan način promjenjivim okolnostima tržišta, tehnologije i kulture;
8. naglašava da pružanje potpore inovativnim akterima s velikom dinamikom rasta utječe i na druge sudionike na tržištu. Pored trenutnog usmjeravanja napora na promicanje kružnog gospodarstva, socijalnog gospodarstva i ekonomije dijeljenja ⁽¹⁾, sinergije između popratnih mjera i zakonskih olakšica također će doprinijeti razvoju cjelokupnih društava;
9. naglašava da će ključne biti mjere koje jačaju veze između sektorskih politika te povezuju znanost, gospodarstvo i javne vlasti na svim razinama, što dovodi do provođenja zajedničkih ciljeva;

Uklanjanje regulatornih, informacijskih i pravnih prepreka

10. naglašava da različiti propisi koji se stalno mijenjaju u državama članicama EU-a predstavljaju jednu od glavnih prepreka za širenje europskih novoosnovanih poduzeća ⁽²⁾;
11. poziva Komisiju da pokuša osmisliti jasne definicije novoosnovanog poduzeća i rastućeg poduzeća te da dodatno pojednostavi zakonodavstvo u vezi s MSP-ovima;
12. podupire metodu analiziranja osmišljenu u okviru programa Obzor 2020. (u pogledu mogućnosti korištenja stručnog savjetovanja) i rad Europskog opservatorija za klastere i industrijske promjene (eng. European Observatory for Clusters and Industrial Change);
13. predlaže da se nakon tri ciklusa ispitivanja provjere instrumenti i mjere uspješnosti, kako bi se uz sakupljanje dokumenta s obrazloženjima za novoosnovana i rastuća poduzeća razvila i istraživanja o kvalitativnim aspektima, u cilju lakšeg utvrđivanja problema koji se mogu pojaviti;

⁽¹⁾ „Lokalna i regionalna dimenzija ekonomije dijeljenja”, izvjestiteljica: Benedetta Brighenti, CdR 2015/2698; „Ekonomija suradnje i internetske platforme: zajednička vizija gradova i regija”, izvjestiteljica: Benedetta Brighenti, CdR 2016/4163; „Uloga socijalne ekonomije u obnovi gospodarskog rasta i borbi protiv nezaposlenosti”, izvjestitelj: Luis Gomes, CdR 2015/1691.

⁽²⁾ „Pametno donošenje propisa za MSP-ove”, izvjestitelj: Buchmann Christian, CDR 5387/2016.

14. pozdravlja to što su mjere programa COSME uglavnom usmjerene na podupiranje novoosnovanih i rastućih poduzeća, u skladu s prioritetima politike Europske komisije u okviru Strategije za jedinstveno tržište;

15. izražava zabrinutost zbog sporog napretka mjera za uklanjanje rascjepkanosti poreznih sustava, posebice sustava PDV-a u 28 država članica EU-a. Rascjepkanost otežava rast i prekograničnu trgovinu MSP-ova, posebice novoosnovanih poduzeća;

16. predlaže Komisiji da osigura dodatne resurse koji bi novoosnovanim poduzećima pomogli u razvoju i provedbi strategija za zaštitu prava intelektualnog vlasništva;

Daljnja gospodarska djelatnost – druga prilika

17. skreće pozornost na problem neučinkovitih i predugih postupaka koje provode države članice EU-a u slučaju nesolventnosti poduzeća, a koji poštenim, no istovremeno prezaduženim poduzetnicima uskraćuje drugu priliku;

18. toplo pozdravlja Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o okvirima za preventivno restrukturiranje, pružanju druge prilike i mjerama za povećanje učinkovitosti restrukturiranja i postupaka u pogledu nesolventnosti i razrješenja te izmjeni Direktive 2012/30/EU od 22. studenoga 2016. (COM(2016) 723 final), usmjeren na uklanjanje najvećih prepreka koje se javljaju u različitim okvirima restrukturiranja i stečaja država članica te ugrožavaju slobodni protok kapitala; međutim, izražava zabrinutost zbog toga što je Prijedlog ograničen na financijske aspekte, odnosno što se zaposlenici tretiraju kao vjerovnici poduzeća na isti način kao banke ili drugi ulagači i što se oporavak poduzeća predstavlja isključivo kao financijska reorganizacija dionika;

19. smatra da je argument Komisije u pogledu dodane vrijednosti provedbe predloženih zakonodavnih rješenja na razini EU-a uvjerljiv te utvrđuje da je Prijedlog direktive u skladu s načelom supsidijarnosti; iz istog razloga smatra da je Prijedlog direktive također u skladu s načelom proporcionalnosti;

20. međutim, izražava zabrinutost zbog toga što ovaj pravni instrument neće značajno doprinijeti povećanju broja novoosnovanih poduzeća koja bi se na tržištu zadržala više od dvije, tri godine, i to zbog trenutne nemogućnosti usklađivanja pravnih sustava država članica na području nesolventnosti;

21. podsjeća na to da su 20. svibnja 2015. Europski parlament i Vijeće EU-a usvojili Uredbu (EU) 2015/848 o postupku u slučaju nesolventnosti u raznim državama članicama i podržava pristup prema kojem se postupci u slučaju nesolventnosti više ne moraju sagledavati isključivo u smislu stečaja već kao instrument kojim se garantira očuvanje resursa poduzeća (uključujući pravo radnika na rad) i, u mjeri u kojoj je to moguće, osigurava opstanak poduzeća. Također pozdravlja to što će se do lipnja 2019. godine u svim državama članicama uspostaviti međusobno povezani digitalni sustav registara nesolventnosti kojem će se moći besplatno pristupiti putem europskog portala za e-pravdu (European e-Justice Portal). Ipak skreće pozornost na činjenicu da je potrebna dodatna podrška za specijalizaciju sudaca i profesionalizaciju upravitelja uključenih u takve vrste postupaka;

22. pozdravlja zakonodavnu rezoluciju Europskog parlamenta od 5. travnja 2017. o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o novčanim fondovima (COM (2013) 0615) i predloženu uspostavu nove kategorije novčanih fondova – novčanih fondova sa stabilnom neto vrijednošću imovine osmišljenih izričito za mala poduzeća u realnom gospodarstvu;

23. potiče nacionalne, regionalne i lokalne vlasti da pokrenu ili da se aktivno uključe u sljedeće aktivnosti:

— kampanje za podizanje svijesti o značenju neuspjeha na putu do poduzetničkog uspjeha,

— kampanje za promicanje kulture spašavanja poduzeća umjesto njihove likvidacija,

— kampanje za promicanje alata za rano upozoravanje,

— mjere za promicanje gospodarskog i financijskog obrazovanja poduzetnika, koje bi bile posebno prilagođene budućim poduzetnicima ili utemeljiteljima novoosnovanih poduzeća radi produblivanja njihovih znanja i promjene njihova pristupa različitim izvorima kapitala;

- posebne programe osposobljavanja za poduzetnike koji iznova započinju djelatnost te mjere financijske potpore uz povoljne uvjete za spas poduzeća u krizi koja pokazuju znakove buduće održivosti;

Stvaranje novih prilika

24. smatra da je nužno olakšati aktivnosti novoosnovanih malih i srednjih poduzeća na jedinstvenom europskom tržištu, posebice utvrđivanjem odgovarajućih pragova kako bi ih se na razini država članica oslobodilo zahtjeva povezanih s reorganizacijom ili ponovnom registracijom;

25. poziva Komisiju da poduzme potrebne korake u cilju stvaranja temelja za uvođenje vize za novoosnovana poduzeća i kataloga uvjeta, kojim bi se omogućilo sigurno i povoljno korištenje kvalificiranog intelektualnog kapitala iz trećih zemalja, što bi moglo doprinijeti gospodarskom razvoju Europske unije;

26. pozdravlja napore koje Komisija poduzima za poboljšanje pristupa novoosnovanih i rastućih poduzeća javnoj nabavi i naglašava da je potrebno pomno nadzirati prijenos i provedbu Direktive 2014/24/EU o javnoj nabavi na razini država članica kako bi se osiguralo da one u potpunosti mogu iskoristiti postojeće odredbe za poboljšanje pristupa malih i srednjih poduzeća javnoj nabavi;

27. pozdravlja prijedlog za uvođenje inovacijskih posrednika u cilju izgradnje mreža korisnika, zainteresiranih za inovativnu javnu nabavu, njihovog povezivanja s inovativnim poduzećima te pružanja potpore takvim poduzećima u pristupu rizičnom financiranju;

28. cijeni prijedloge za izmjenu programa Obzor 2020 koji se odnose na potporu uzlaznom i međusektorskom pristupu kao i radikalnim inovacijama, koje su od značajne društvene važnosti te se odlikuju velikim potencijalom rasta;

29. pozdravlja daljnje jačanje Europske poduzetničke mreže (EEN) putem širenja ponude njezinih savjetodavnih usluga koje će uključivati posebnog savjetnika za rastuća poduzeća, informacije o nacionalnim i europskim pravilima, mogućnostima financiranja, izgradnji partnerstava te uključivanju u prekogranične postupke;

30. naglašava važnost regionalnih ureda EEN-a za stvaranje snažnih suradničkih veza s lokalnim poduzetničkim inkubatorima, centrima za ubrzani razvoj novoosnovanih poduzeća te znanstvenim i tehnološkim parkovima, jer te institucije, zbog toga što su blizu novonastalim poduzećima, jako dobro poznaju njihove stvarne probleme i potrebe;

31. ističe da bi se jačanje mjera, koje je najavila Komisija, za uspostavu poveznica između klastera te lokalnih i regionalnih poduzetničkih ekosustava, posebice na području posredovanja između ulagača i velikih poduzeća i umrežavanja lokalnih donositelja odluka, trebalo proširiti na umrežavanje novoosnovanih poduzeća sa istraživačkim centrima, koja potencijalno nude inovativna tehnička i netehnička rješenja;

32. poziva Komisiju da uvede mjere potpore za pokretanje inovativnih poslovnih inkubatora koji bi pomagali poduzetnicima, pružali im podršku tijekom njihove početne poduzetničke faze, poboljšali njihove vještine vođenja poslova, olakšali korištenje alternativnih instrumenata financiranja i sklapanje ugovora s poduzećima koja su pokretačka snaga (eng. *elevator pitch*), podržali njihovu internacionalizaciju itd.;

33. ukazuje na rastući tehnološki jaz između gradskih regija s jedne strane i manje razvijenih regija, primjerice najudaljenijih regija s druge strane; u tom kontekstu predlaže Komisiji da poduzme mjere kojima bi se poticalo umrežavanje naprednih regija s pretežno poljoprivrednim regijama;

34. iako treba još puno toga napraviti, pozdravlja napredak na području poduzetništva u manje razvijenim regijama te predlaže Komisiji da i dalje podupire postojeće inicijative za poticanje poduzetničkog duha u tim regijama i da razmotri mogućnost upotrebe drugih novih inicijativa poput posebnog instrumenta koji bi bio namijenjen umrežavanju projekata;

35. naglašava da bi dodatne mjere za jačanje umrežavanja aktera koji promiču poduzetništvo u tradicionalnim gospodarskim sektorima, uključujući obrtništvo te kulturnu i kreativnu industriju, u ruralnim i najudaljenijim regijama kao i u gradskim područjima bile izrazito poželjne;

36. pozdravlja prijedlog Komisije za uspostavljanje platforme za ostvarivanje kontakata između novoosnovanih poduzeća i potencijalnih partnera (uz već postojeće javne i privatne platforme). Taj bi instrument osnažio širenje mreža poduzetničkih ekosustava i klastera u Europi;
37. pozdravlja planirani smjer Komisijinih mjera na ovom području (koje se odražavaju u inicijativama „Koalicija za digitalne vještine i radna mjesta”, „Plan za sektorsku suradnju u području vještina” i „Instrument za velike podatke”);
38. podržava inicijativu za proširenje programa Erasmus za mlade poduzetnike na poduzetničke inkubatore i poduzetnike na međunarodnim tržištima;
39. izražava zabrinutost zbog toga što u Komunikaciji, koja se bavi iznimno širokom problematikom, planirane mjere nisu dovoljno razrađene te što se buduće mjere samo selektivno spominju – tako primjerice manjkaju informacije o programu povezanom s centrima za digitalne inovacije, a uspostavljanje Europskog vijeća za inovacije spominje se gotovo neprimjetno i bez definiranja njegova načina rada;
40. poziva Komisiju da utvrdi detaljne podatke o predviđenim nadležnostima i zakonodavnom mandatu tog Vijeća;
41. utvrđuje da će se osiguravanje dovoljne zastupljenosti poduzeća i znanstvenih krugova i javnih vlasti u okviru Europskog vijeća u značajnoj mjeri odraziti na kvalitetu njegovog rada;
42. potiče Europsku komisiju da razmotri mogućnost pružanja potpore lokalnim i regionalnim vlastima prilikom uspostave tijela sastavljenih od iskusnih zastupnika poduzeća, koji bi pridonijeli razvoju poduzetništva te novoosnovanih i rastućih poduzeća u svojim lokalnim i regionalnim područjima;
43. podržava važnu ulogu lokalnih i regionalnih vlasti, znanost i samih poduzetnika (tzv. trostruka spirala) u promicanju poduzetničkog duha, postizanju kulture znanosti i inovacija u europskim regijama te razvoju snažnijih regionalnih poduzetničkih ekosustava kao i ulogu koju će igrati u budućnosti;
44. poziva Komisiju da regionalne i lokalne vlasti uključi u projekt stručnog pregleda (eng. peer-review), pri čemu će se ispitati pravila i prakse država članica u vezi s novoosnovanim i rastućim poduzećima. Lokalne i regionalne vlasti najbliže su lokalnim poduzetnicima pa stoga vrijedi upotrijebiti njihovo sveobuhvatno znanje u pogledu lokalnog poduzetničkog okruženja;
45. smatra da će zbog jedinstvenog digitalnog tržišta tržišno natjecanje poprimiti novu dimenziju i da će se svaka regija natjecati s drugim europskim entitetima koji će imati jednake pravne osnove. Riječ je dakle o prilici za novoosnovana inovativna poduzeća koja dosad nisu imala velikih mogućnost pristupa međunarodnim tržištima da internacionaliziraju svoje poslovanje i pristupe novim prekograničnim tržištima;

Pristup financiranju

46. ističe da novoosnovana i rastuća poduzeća dolaze do inovativnih i atipičnih rješenja te su stoga posljedice njihova djelovanja samo djelomično predvidljive. To zauzvrat otežava pristup financijskim sredstvima u području redovnih programa;
47. preporučuje Komisiji da pojednostavi financijske sustave kako bi se osigurala veća fleksibilnost u pogledu inovativnih ideja te kako bi se nadležna tijela za dodjelu financijskih sredstava ohrabrilo da pri odabiru stručnjaka budu selektivniji;
48. pozdravlja prijedlog Komisije za uspostavljanje Europskog fonda za poduzetnički kapital koji bi pridonio smanjenju rascjepkanosti tržišta poduzetničkog kapitala;
49. predlaže izradu analiza o mogućnostima mobilizacije lokalnog poduzetničkog kapitala na području lokalnih i regionalnih vlasti;
50. poziva Komisiju da potiče diferencijaciju različitih izvora financiranja; fondovi poduzetničkog kapitala i privatnog kapitala i poslovni anđeli i dalje su slabo razvijeni u Europi;

51. pozdravlja prijedlog za povećanje sredstava za COSME te, pod uvjetom da se nikakva sredstva ne preusmjere s Instrumenta za povezivanje Europe ili programa Obzor 2020., u načelu i prijedlog za povećanje sredstava za EFSU, u cilju mobiliziranja dodatnih financijskih sredstava za MSP-ove u novoosnivačkoj i rastućoj fazi; Konkretno, bilo bi korisno

promicati integraciju i partnerstva između MSP-ova i novoosnovanih poduzeća.

52. pozdravlja planirane mjere Komisije kojima se žele postići dodatni poticaji za financiranje rizičnim kapitalom, primjerice tako što će se fondovima pojedinaca ili fondovima lokalnih i regionalnih vlasti omogućiti korištenje javnih jamstava u trenutku pristupanja kapitalu, što može doprinijeti povećanju vlasničkog kapitala i investicija u dužničke instrumente u novoosnovanim i rastućim poduzećima;

53. zalaže se za to da se na razini EU-a uspostavi program za nefinancijsku potporu novoosnovanim i rastućim poduzećima, kako bi se olakšao pristup novim tržištima i pridonijelo stvaranju novih radnih mjesta i daljnjem razvoju inovacija;

54. smatra da je potrebno potaknuti strukturirani europski investicijski ekosustav gospodarskim i fiskalnim poticajnim mjerama kojima se privlače i potiču privatna ulaganja u inovativna poduzeća, kako bi se mogla razviti i rasti u najboljim gospodarskim i financijskim uvjetima i postići visok stupanj konkurentnosti. U tu je svrhu izrazito važno ojačati alternativne instrumente financiranja (rizični kapital, hipotekarni krediti, jamstva itd.). U tom je pogledu potrebno istinsko pojednostavnjenje mehanizama za provedbu financijskih instrumenata koji se sufinanciraju iz strukturnih fondova;

55. ističe snažan razvoj platformi za skupno financiranje kao alternativnog izvora financijskih sredstava za inovativna rješenja novoosnovanih poduzeća;

56. poziva Komisiju da analizira prilike i rizike koje skupno financiranje predstavlja za europsko društvo, posebice one koji izravno utječu na ulagače koji u usporedbi sa stručnim ulagačima možda nemaju jednak pristup informacijama te su lošije pripremljeni za tu vrstu transakcija;

57. ističe da bi odgovarajući pravni okvir za upravljanje platformama za skupno financiranje u EU-u mogao omogućiti potpuno iskorištavanje potencijala ovog financijskog izvora; Sastavni dio tog pravnog okvira trebali bi biti standardi za osiguravanje zaštite interesa ulagača;

58. podržava jačanje inicijative Startup Europe i proširenje njezinog područja primjene na sektore izvan IKT-a i internetskih novoosnovanih inovativnih poduzeća. U tom kontekstu preporučuje se i dodatno pojednostavljenje kako bi se osiguralo sve lakše i učinkovitije usmjeravanje novoosnovanih inovativnih poduzeća koja žele pristupiti brojnim mogućnostima koje nude europski programi;

Aktivnosti novoosnovanih poduzeća na područjima od posebne društvene važnosti

59. poziva Europsku komisiju da usvoji strategiju koja se temelji na postojećim područjima posebnog interesa poput „srebnog gospodarstva”, socijalnog poduzetništva i trostruke spirale, za inovativne poduzetničke inicijative koje su usmjerene na društvo i potiču povećanje kvalitete života, kako bi sustav poticaja podržao uzlazne aktivnosti i društvenu kreativnost;

60. skreće pozornost na potencijal koji predstavlja suradnja novoosnovanih i rastućih poduzeća s velikim poduzećima. Važno je primjenjivati dobre prakse iz regija EU-a, gdje suradnja dovodi do sinergija između poduzeća različitih veličina i iz različitih sektora;

61. pozdravlja predanost Komisije uspostavljanju platforme za rješavanje socijalnih izazova (eng. Social Innovation Challenge Platform);

62. ističe da bi povezivanjem sa sustavom javne nabave ova platforma mogla imati dodanu vrijednost, što bi se moglo odraziti na dinamiku rasta socijalnih poduzeća. Sustav bi trebao biti fleksibilniji, kako bi se osiguralo kreativno i najbolje moguće rješenje problema za korisnike, no ne na način koji je predvidljiv – u sklopu unaprijed definiranih pokazatelja.

Bruxelles, 12. srpnja 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

Mišljenje Europskog odbora regija – Pametno donošenje propisa za MSP-ove

(2017/C 342/08)

Izvjestitelj: Christian Buchmann (AT/EPP), zastupnik u Parlamentu savezne zemlje Štajerske**PREPORUKE O POLITIKAMA**

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR)

Regulatorno okruženje prilagođeno MSP-ovima

1. ističe da MSP-ovi kao glavni motori za stvaranje rasta i radnih mjesta u Europi iziskuju jednostavno, jasno, dosljedno i pravno stabilno regulatorno okruženje, kao i gospodarsko okruženje koje se temelji na zadovoljavajućoj razini javnih i privatnih ulagačkih kapaciteta;
2. ističe nerazmjerni utjecaj birokracije na MSP-ove te napominje da su relativni troškovi ispunjavanja obveza u područjima poput oporezivanja ili izvješćivanja za MSP-ove viši u usporedbi s većim poduzećima;
3. stoga snažno naglašava da je europsko regulatorno okruženje potrebno prilagoditi MSP-ovima uklanjanjem prepreka osnivanju poduzeća i rastu na svim razinama;
4. prepoznaje napredak ostvaren u okviru Akta o malom poduzetništvu za Europu (SBA) iz 2008. ⁽¹⁾, revizije Akta o malom poduzetništvu iz 2011. ⁽²⁾ i Akcijskog plana za poduzetništvo 2020. iz 2013. ⁽³⁾;
5. ponovno izražava podršku Komisijinu cilju da pojednostavi obveze u vezi s prijavom PDV-a i izvješćivanjem o PDV-u u okviru strategije jedinstvenog tržišta, što je već učinio u mišljenju „Poboljšanje jedinstvenog tržišta” ⁽⁴⁾; izražava, međutim, žaljenje zbog toga što nije obavljeno formalno savjetovanje s lokalnim i regionalnim predstavnicima, koje bi služilo tomu da se u potpunosti uzmu u obzir njihovi interesi, npr. u pogledu potreba MSP-ova u prekograničnim regijama;
6. ističe stalnu potrebu za dosljednom, prepoznatljivom i ažurnom europskom politikom za MSP-ove, koja će biti usmjerena na rezultate i provedbu, zasnovati se na prethodnim inicijativama i nadograđivati ih te uključivati načelo „počnimo od malih” u sve razine upravljanja i sve politike;
7. stoga ponovno poziva na reviziju i nadogradnju Akta o malom poduzetništvu i na jačanje uloge regija i gradova u provedbi načela iz Akta; ponovno izražava predanost promicanju provedbe Akta o malom poduzetništvu posredstvom svog programa Europska poduzetnička regija;
8. napominje da mreža izaslanika MSP-ova djeluje kao glavno sučelje između Europske komisije i nacionalnih kreatora politika; poziva Komisiju da u tu mrežu formalno i sustavno uključi regionalne i lokalne izaslanike MSP-ova;
9. prepoznaje da regulatorno okruženje EU-a u biti pogoduje poduzetništvu; ističe, međutim, da postoje razlike u pogledu vremena, troška i broja postupaka potrebnih za osnivanje poduzeća; poziva države članice da se, u skladu s načelima supsidijarnosti i nakon ispitivanja primjerenosti, posvete usklađivanju vlastitih pravila s pravilima onih koji postižu najbolje rezultate; napominje da kao inspiracija u tom pogledu mogu poslužiti dobre prakse kao što je, primjerice, *Iniciativa Lisboa*, koja omogućuje osnivanje poduzeća za 36 minuta;

⁽¹⁾ Komunikacija Komisije „Počnimo od malih” – „Akt o malom poduzetništvu za Europu”, 25. lipnja 2008. (COM/2008/394 final).

⁽²⁾ Komunikacija Komisije „Revizija Akta o malom poduzetništvu za Europu”, 23. veljače 2011. (COM/2011/78 final).

⁽³⁾ Komunikacija Komisije „Akcijski plan za poduzetništvo 2020. – ponovno buđenje poduzetničkog duha u Europi”, 9. siječnja 2013. (COM/2012/795 final).

⁽⁴⁾ Mišljenje OR-a „Poboljšanje jedinstvenog tržišta”, CdR 6628/2015, 12.

10. ističe ulogu klastera u pomaganju malim poduzećima da povećaju rast uz pomoć ispitivanja tržišta i analiza, razvoja inovacija i kvalificiranja te preporučuje pružanje usmjerene potpore tim aktivnostima u okviru programa kao što je COSMÉ;
11. ističe zaključke seminara ECON-a „Pametno donošenje propisa – pametan rast” održanog u Seggaubergu, Štajerska, nakon kojeg je uslijedio dijalog s građanima; ti zaključci upućuju na potrebu za postizanjem konkretnih rezultata pomoću novih i inovativnih pristupa;

Uključivanje načela „počnimo od malih” u politike

12. naglašava važnost uključivanja načela „počnimo od malih” u sve politike EU-a i u cijeli postupak donošenja odluka; pozva na to da se kriteriji procjenjivanja učinka osmišljavaju u veću korist MSP-ova te, s obzirom na teritorijalni učinak pravila, na sustavniji način;
13. naglašava da preklapajuća i proturječna pravila u različitim politikama EU-a – u regionalnoj politici i politici državnih potpora, javne nabave i zaštite okoliša – kao i napetosti između potpore klasterima i propisâ koji se odnose na tržišno natjecanje i ispunjavanje obveza nerazmjerno utječu na mala i srednja poduzeća;
14. izražava zabrinutost zbog zastoja izazvanih nedosljednim uvjetima i proturječnim definicijama u raznim sektorskim politikama EU-a, kao što su zasebna pravila povezana s javnom nabavom, regionalnom politikom i politikom tržišnog natjecanja ⁽⁵⁾, ili različitim definicijama inovacija u regionalnoj politici i politici tržišnog natjecanja ⁽⁶⁾;
15. uvjeren je da se pitanje tereta obveze izvješćivanja koji snose MSP-ovi ne može rješavati pojednostavljuvanjem jednog jedinog zakonskog akta; stoga poziva Komisiju i države članice da usvoje cjeloviti pristup zasnovan na sveobuhvatnoj ocjeni svih zahtjeva izvješćivanja postavljenih pred MSP-ove;
16. predlaže da se razmotre mogućnosti smanjenja tereta koji snose MSP-ovi pomoću mjera kao što su uvođenje praga ispod kojeg poduzeća moraju dostavljati manje informacija, ograničavanje broja obveznih upitnika te izbjegavanje stvaranja novih upitnika, primjerice objedinjavanjem statističkih podataka s već postojećima;
17. pozdravlja to što će u novoj generaciji sporazuma o slobodnoj trgovini EU-a posebna poglavlja biti posvećena MSP-ovima kako bi im se olakšao pristup drugom tržištu, pored ostalog jačanjem pravne sigurnosti, smanjenjem ili uklanjanjem nekarinskih prepreka, proširenjem dodjele ugovora na temelju najboljeg ponuditelja te jačanjem zaštite prava intelektualnog i industrijskog vlasništva; upućuje na svoje mišljenje o TTIP-u od 12. veljače 2015.;

Veće usmjeravanje agende za bolju regulativu i REFIT-a na potrebe MSP-ova

18. pozdravlja napore za smanjenje tereta koji snose MSP-ovi u okviru agende za bolju regulativu, programa REFIT i Međuinstitucijskog sporazuma o boljoj izradi zakonodavstva (IIA);
19. ponavlja zabrinutost izraženu u mišljenju o programu REFIT ⁽⁷⁾ zbog toga što izabrani predstavnici lokalnih i regionalnih vlasti, kao i OR kao njihov institucionalni predstavnik, nisu uključeni u sporazum IIA unatoč mandatu i važnosti koji su im dodijeljeni Ugovorom iz Lisabona;
20. pozdravlja uključivanje načela bolje regulative u sve cikluse politika i proširenje procjena učinka na Parlament i Vijeće; izražava žaljenje što se Vijeće i Parlament u sporazumu IIA nisu obvezali sustavno provoditi procjene učinka;
21. naglašava da bi uvođenje amandmana ili dodatnih pravila u kasnijim fazama zakonodavnog postupka ili tijekom prijenosa direktiva EU-a u zakonodavstvo država članica trebalo ići ruku pod ruku s obvezom provođenja procjena učinka kako bi se spriječilo prenormiranje i osiguralo da elementi odredbi povezani s REFIT-om ne budu razvodnjeni;

⁽⁵⁾ Usp. *Bridge! – Better EU regulation for local and regional authorities*, Europa Decentraal (2016.).

⁽⁶⁾ Vidi *Dutch Provinces for Better Regulation*, House of the Dutch Provinces (2015.).

⁽⁷⁾ Mišljenje OR-a „Program REFIT: lokalna i regionalna perspektiva”, CdR 983/2016, 5.

22. prepoznaje važnost savjetovanja s dionicima prilikom pripremanja zakonodavnih prijedloga; napominje, međutim, da bi po okončanju tih savjetovanja sudionike možda moglo začuditi u kojoj su mjeri njihovi interesi uzeti u obzir; predlaže uključivanje lokalnih i regionalnih predstavnika u rad odbora za procjenu učinka, kako bi im se omogućilo da dodatno ispituju Komisijine prijedloge;

23. ističe da se institucionalnu ulogu OR-a u platformi REFIT ne bi smjelo brkati s ulogom drugih dionika; stoga smatra da bi predstavnici povjerenstava OR-a morali biti u mogućnosti pružiti podršku predstavnicima OR-a u toj platformi sudjelovanjem na njezinim sastancima na kojima se raspravlja o dosjeima u njihovoj nadležnosti;

24. obvezuje se na uključivanje načela bolje regulative u sve aspekte vlastitog rada, pri čemu će se oslanjati na stručna znanja odgovarajućih tematskih povjerenstava prilikom izrade mišljenja o dosjeima koji se tiču MSP-ova;

25. napominje da je rad platforme REFIT u prvom redu usredotočen na konkretna pitanja u okviru zakonodavstva EU-a koja se mogu unaprijediti bez korjenite promjene cijelog zakonskog akta; smatra da taj uski fokus treba biti popraćen ambicioznijim pristupom radi uvođenja strukturnih poboljšanja regulatornog okvira EU-a u srednjem roku;

26. smatra da posebne prioritete pametnog donošenja propisa za MSP-ove predstavljaju pristup MSP-ova javnoj nabavi i propisi o PDV-u i oporezivanju; također smatra da postoji jasna potreba za djelovanjem u pogledu pristupa MSP-ova jedinstvenom tržištu i financijskim sredstvima, potpore koju MSP-ovi dobivaju iz europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESIF) te pronalaženja bolje ravnoteže između potreba MSP-ova i zaštite radnika, potrošača i okoliša;

Sudjelovanje malih i srednjih poduzeća u javnoj nabavi

27. pozdravlja pojednostavljenje europskih propisa o javnoj nabavi uvedenih novim direktivama o nabavi i europskom jedinstvenom dokumentacijom o nabavi⁽⁸⁾; poziva države članice da osiguraju potpunu provedbu i ispravnu primjenu pojednostavljeno europskog prava o javnoj nabavi;

28. ukazuje na važnu ulogu regionalnih i lokalnih vlasti u osiguravanju pristupa MSP-ova javnoj nabavi te stoga smatra da je smanjivanje prepreka s kojima se MSP-ovi susreću u javnoj nabavi posebno važno za regije i gradove;

29. zabrinut je zbog toga što se postojeći propisi o javnoj nabavi koji su povoljni za MSP-ove često ne koriste u potpunosti; naglašava da te propise mora pratiti dobra provedba;

30. potiče javne vlasti na svim razinama da se pobrinu za to da njihovi pozivi na nadmetanje budu pristupačni za MSP-ove i novoosnovana poduzeća u pogledu uvjeta prihvatljivosti i načina plaćanja na način da se obvezna jamstva prilagode karakteristikama MSP-ova, da se skrate rokovi plaćanja i nametne obavezna platna disciplina; poziva javne vlasti na svim razinama da se obvežu na zajedničke standarde javne nabave koja je pristupačna za MSP-ove;

31. ističe da dobre prakse, među ostalima uključujući slučaj službe za javnu nabavu grada Pariza koja je znatno povećala pristup MSP-ova javnim tržištima i smanjila platne rokove, mogu poslužiti kao dobri primjeri za javne vlasti na svim razinama;

32. poziva javne vlasti na promicanje sudjelovanja MSP-ova u javnoj nabavi povezanoj s inovacijama uz izbjegavanje prekomjerne specifikacije, davanje prednosti specifikacijama koje se temelje na rezultatima, davanje besplatnog pristupa informacijama i korištenje mogućnosti kao što su konkurenti dijalog i konkurentni postupak s pregovorima prije utvrđivanja konačnih uvjeta;

33. naglašava važnost lakšeg pristupa MSP-ova financijskim instrumentima iz europskih programa, osobito programa COSME. Ti su programi za MSP-ove znatno manje složeni u usporedbi s tradicionalnijim izvorima financiranja. U tom

⁽⁸⁾ Direktive 2014/23/EU, 2014/24/EU, 2014/25/EU i Provedbena uredba (EU) 2016/7.

pogledu naglašava važnost komponente za MSP-ove u okviru Europskog fonda za strateška ulaganja, kojom bi se i interno mogle promicati linije financiranja novoosnovanih poduzeća i mikropoduzeća kojima je potreban pristup kreditima;

Propisi o PDV-u i oporezivanju koji su povoljni za MSP-ove

34. poziva na dodatno pojednostavljivanje i usklađivanje poreznih propisa koje većina europskih MSP-ova smatra područjem s najviše prepreka;

35. ponovno iskazuje potporu, kao što je već iznio u svojem mišljenju o Akcijskom planu o PDV-u, ukidanju izuzeća od plaćanja PDV-a na uvoz malih pošiljaka iz trećih zemalja i uvođenju kontrola u obliku jedinstvene revizije prekograničnih poduzeća kako u pogledu konkurentnosti MSP-ovi iz EU-a više ne bi bili u nepovoljnom položaju o odnosu na MSP-ove iz trećih zemalja, što je posljedica tog izuzeća⁽⁹⁾;

36. ističe da rascjepkanost i složenost sustava PDV-a MSP-ovima koji sudjeluju u prekograničnoj trgovini stvaraju velike troškove usklađivanja kao i to da posebno utječu na granične regije; stoga poziva na dodatno pojednostavljenje propisa i postupaka povezanih s različitim sustavima PDV-a u prekograničnoj trgovini, na proširenje pojednostavljenog načela jedinstvene točke, koje je trenutačno ograničeno na telekomunikacije, usluge emitiranja i elektroničke usluge, ostalu prodaju robe i usluga na daljinu, kao i na utvrđivanje zajedničkog europskog prekograničnog praga ispod kojeg se PDV ne bi primjenjivao;

37. poziva na smanjenje administrativnog opterećenja povezanog s PDV-om, kao što su uvjeti izvještavanja, rokovi i razdoblja čuvanja evidencije, kao i na ubrzanje administrativnih praksi prilikom obrađivanja povrata PDV-a;

Pristup MSP-ova jedinstvenom tržištu

38. primjećuje da jedinstveno tržište usluga i dalje trpi zbog mnogih ograničenja koja pogađaju MSP-ove, uključujući izdavanje dozvola za obavljanje neke profesije, propise o poslovnom nastanu, fiksnim ili minimalnim cijenama, uvjete povezane s pravnim oblicima i propise svojstvene određenom sektoru, poziva na ambiciozno pojednostavljenje i usklađivanje u sektoru usluga u svrhu promicanja većeg rasta koji je posljedica ekonomije razmjera, poticanja inovacija s pomoću jačanja tržišnog natjecanja na području uvoza i u svrhu privlačenja stranih ulaganja smanjivanjem rascjepkanosti tržišta;

39. primjećuje da razlike u nacionalnim propisima o tržištima proizvoda predstavljaju veliku prepreku za MSP-ove jer se zbog njih u različitim državama članicama moraju lansirati različite linije proizvoda čime se ometa razvoj paneuropskih opskrbnih lanaca; poziva Komisiju i države članice da rade na postizanju snažnije usklađenosti u tom području;

Pristup MSP-ova financiranju

40. ističe važnost alternativnih metoda financiranja za nova poduzeća; zabrinut je zbog toga što pristup novoosnovanih poduzeća skupnom financiranju (*crowdfunding*) nije u potpunosti omogućen zahvaljujući različitim nacionalnim sustavima, zbog čega novoosnovana poduzeća imaju poteškoća s prikupljanjem sredstava izvan granica svojih država, kao i zahvaljujući tome što se novoosnovana poduzeća uobičajeno odlučuju za „jeftine” oblike poduzeća te tako dolazi do ograničene ponude vlasničkog kapitala potencijalno velikom broju ulagača;

41. zahtijeva uspostavu usklađenog regulativnog okvira uz pomoć europske putovnice za platforme skupnog financiranja, koji bi za prekograničnu ponudu usluga zahtijevao jedno jedino odobrenje jednog nadležnog tijela, čime bi se omogućilo stvaranje istinskog europskog tržišta skupnog financiranja;

Potpota ESIF-a za MSP-ove

42. ponavlja svoje upozorenje koje već iznio u svojem mišljenju o pojednostavljenju ESIF-a⁽¹⁰⁾ o tome da postupci za korištenje ESIF-a postaju sve složenijima i težima; stoga poziva na hitno pojednostavljenje pravila o osnivanju, uvjetima izvješćivanja i reviziji financijskih instrumenata u okviru ESIF-a;

⁽⁹⁾ Mišljenje OR-a „Akcijski plan o PDV-u”, CdR 2419/2016, 34.

⁽¹⁰⁾ Mišljenje OR-a „Pojednostavljenje ESIF-a”, ref. COR-2016-00008-00-00-AC-TRA.

43. ističe da su MSP-ovi suočeni s posebnim teškoćama pri korištenju sredstava ESIF-a, kao što je pokazalo istraživanje provedeno 2016. godine u regijama EPR-a, u kojem je utvrđeno da je sudjelovanje MSP-ova u projektima koji se financiraju iz ESIF-a apsolutno najvažniji prioritet ako se MSP-ovima želi olakšati poslovanje.

44. podsjeća na važnost smanjivanja složenosti propisa, prekomjernog pritiska uzrokovanog revizijama i visokih izvedbenih troškova zbog kojih se MSP-ovima uskraćuje dobivanje potpore iz ESIF-ova te na važnost pojednostavljivanja ne samo posebnih propisa nego i čitavog skupa delegiranih i provedbenih akata, kao i „mekog prava” kao što su smjernice za javna tijela i MSP-ove;

45. ističe da u svrhu postizanja ciljeva ESIF-a i politike EU-a o MSP-ovima, propise o ESIF-ima treba gledati sa stajališta proporcionalnosti, stvarajući partnerstvo za pojednostavljenje u kojem će se u obzir uzimati interesi svih strana; poziva na uspostavu odnosa koji se temelji na povjerenju, a ne na dubokom nepovjerenju koje institucije EU-a često pokazuju prema nacionalnim, regionalnim i lokalnim vlastima;

Postizanje ravnoteže između potreba MSP-ova i zaštite radnika, potrošača i okoliša

46. Ističe potrebu za ravnotežom između radničkih prava, zdravlja, sigurnosti, zaštite potrošača i okoliša s jedne strane i regulatornih opterećenja za MSP-ove s druge strane;

47. primjećuje da zapošljavanje prvog zaposlenika može predstavljati poseban izazov za rast poduzeća i njegov proces te da radno pravo ima veći utjecaj na MSP-ove nego na velika poduzeća zbog čega su MSP-ovi suzdržani pri zapošljavanju osoblja; ističe da novi pristupi na ovom području posebice mogu značajno doprinijeti smanjenju nezaposlenosti među mladima;

48. stoga predlaže uspostavu europskog sustava „*Take one*” kojim se samostalni poduzetnici i mikropoduzeća putem financijskih poticaja i fleksibilnih pravila potiču na zapošljavanje svog prvog zaposlenika; smatra da bi se takav sustav mogao financirati putem programa COSME;

49. poziva Komisiju da promiče mjere za pojednostavljenje propisa u korist obrtničkih poduzeća i mikropoduzeća, budući da sadašnji suviše složeni sustav ugrožava njihov rad i važnu ulogu koju imaju u otvaranju radnih mjesta i gospodarskom razvoju regija i lokalnih zajednica, kao i u zaštiti kulturne i lokalne baštine;

50. smatra da je opseg definicije ugovora sklopljenih izvan poslovnih prostorija iz Direktive o pravima potrošača preširok te da bi ta definicija mogla biti štetna za obrtnike, koji na poziv potrošača dolaze u njihove domove; stoga poziva na jasniju definiciju u kojoj se u obzir uzimaju potrebe MSP-ova i mikropoduzeća;

Inovativni pristupi regulaciji

51. naglašava da Pametno donošenje propisa ne znači nužno i manje propisa, što može dovesti do nesigurnosti i regulatorne rascjepkanosti, već jasnija i jednostavnija pravila koja bi olakšala život MSP-ovima te omogućila postizanje ciljeva politika na određenim područjima.

52. Ističe važnost pravila povoljnih za inovacije koji, prema potrebi, stvaraju mjesta za eksperimentiranje, uključujući putem stvaranja područja ograničenih pravila za pilot-projekte i uvođenja klauzula o vremenskom ograničenju u inovativna polja koja se brzo mijenjaju, kao što se vidi, između ostalog, u primjeru Flandrije;

53. naglašava da pristupi poput dobrovoljne samoregulacije – koji se sastoje od dobrovoljnih sporazuma, obveza i pravila postupanja – mogu potaknuti kulturu suradnje između poduzeća i vlade; smatra da rad škotskog tijela *Regulatory Review Group* može poslužiti kao dobar primjer javnim vlastima na različitim razinama;

54. ističe danski projekt *Burden Hunter* kao primjer dobre prakse na nacionalnoj razini koji omogućuje utvrđivanje prepreka u izravnom dijalogu i zajedničko traženje rješenja; poziva Komisiju da u potpunosti uzme u obzir primjere ove vrste i da, gdje je moguće, promiče njihovu upotrebu i prijenos;

55. ističe potrebu za poticanjem poduzetničkog razmišljanja na svim razinama vlasti te za omogućavanjem inovativnih uzlaznih rješenja putem uspostavljanja mehanizma prava na osporavanje koji bi lokalnim i regionalnim vlastima omogućio da privremeno ne primjenjuju postojeća pravila radi pronalaženja alternativnih rješenja, u slučajevima gdje postoje dokazi da se postavljeni ciljevi mogu lakše postići inovativnim pristupom;

Bruxelles, 13. srpnja 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

Mišljenje Europskog odbora regija – Europska strategija za mobilnost s niskom razinom emisije

(2017/C 342/09)

Izvjestitelj: József Ribányi (HU/EPP), potpredsjednik Vijeća Tolnanske županije**PREPORUKE O POLITIKAMA**

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR)

1. pozdravlja činjenicu da trenutačna strategija predstavlja višedisciplinarnan, sveobuhvatan pristup koji uključuje socijalne i gospodarske aspekte, inovacije u sektoru energetike i infrastrukture te digitalnom sektoru, industrijsku konkurentnost i razvoj vještina;
2. podržava ciljeve strategije koji su već utvrđeni u Bijeloj knjizi ⁽¹⁾ iz 2011., odnosno smanjenje emisija stakleničkih plinova u prometu za najmanje 60 % u odnosu na 1990. godinu;
3. međutim, predlaže da se u skladu s Bijelom knjigom iz 2011. u strategiji uzme u obzir napredak postignut u poboljšanju učinkovitosti prometnog sustava od 2011. godine te trenutačni okvir klimatske i energetske politike EU-a do 2030., kao i obveze EU-a u kontekstu Pariškog sporazuma iz 2015.;

OPTIMIZACIJA PROMETNOG SUSTAVA I POVEĆANJE NJEGOVE UČINKOVITOSTI

Rješenja u području digitalne mobilnosti

4. naglašava da će zahvaljujući iskorištavanju potencijala digitalne tehnologije biti moguće optimizirati prijevoz i uspostaviti multimodalnu transeuropsku prometnu (TEN-T) mrežu. Preduvjeti su inteligentni prometni sustavi i infrastruktura. Također treba voditi računa o ekosustavima koji odražavaju posebnost lokalnog okoliša i osigurati uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti u fazu provedbe;
5. naglašava da europski gradovi i regije, sa svojom aktivnom ulogom u uspostavljanju pametne telekomunikacijske i prometne infrastrukture mogu, u gradskim područjima i u okviru provedbe planova održive gradske mobilnosti i održivih glavnih planova za promet u regijama, osigurati učinkovito korištenje povezanih i automatiziranih vozila po koridorima mreže TEN-T koja prelazi granice i prolazi kroz teritorije država članica;
6. uviđa da rješenja utemeljena na informacijskoj tehnologiji (IT) oblikuju poslovne modele i obrasce u prometnom sektoru. Lokalne i regionalne vlasti trebale bi primijeniti sveobuhvatna rješenja jednostavna za upotrebu utemeljena na IT-ju kako bi u svojim planovima „pametnih gradova” i područja pametne mobilnosti razvile inteligentne prometne sustave;
7. skreće pozornost na potrebu za pojednostavljenim bazama podataka i njihovom međusobnom povezanošću te predlaže razvijanje europskih normi koje mogu olakšati interoperabilnost podataka, usluga i tehničkih rješenja na svim razinama. Te podatke moraju dostaviti i osigurati relevantna regionalna tijela nadležna za promet u okviru jedinstvenog sustava za prikupljanje podataka;

Pravedne i učinkovite cijene prijevoza

8. smatra da lokalne i regionalne vlasti same po sebi imaju znatne pravne i financijske kompetencije (na primjer, uporaba parkirnih mjesta i autobusnih prometnih trakova, prednosti u okviru javne nabave, „zelene” registarske pločice ili smanjenje cestarine) kojima mogu utjecati na želje i odabire potrošača, potičući upotrebu vozila na alternativna goriva; skreće pozornost Europske komisije na činjenicu da su ti instrumenti ograničeni uvjetima propisanim za korištenje europskih

⁽¹⁾ Bijela knjiga – Plan za jedinstveni europski prometni prostor – Ususret konkurentnom prometnom sustavu u kojem se učinkovito gospodari resursima. Bruxelles, 28. ožujka 2011., COM(2011) 144 final.

strukturnih i investicijskih fondova pri čemu nije dopušteno odobravanje subvencija za obnovu vozila ili privatnih voznih parkova, zbog čega te obnove kasne i propuštaju se prilike za postizanje učinkovitosti i konkurentnosti u sektoru prijevoza te za poboljšanje kvalitete zraka u gradovima u vidu energetske i ekološke poboljšanja, primjerice u kontekstu usluga taksija ili osiguravanja „posljednjeg kilometra”;

9. naglašava da radi određivanja cijena informacije o prijevozu koje dolaze iz različitih izvora povezanih s mobilnošću moraju biti usklađene. U izdavanju integriranih karata još uvijek se nailazi na poteškoće pri njihovoj široj uporabi jer se različita javna prijevozna sredstva razlikuju u pogledu profitabilnosti. Troškovi uvođenja integriranog određivanja cijena mogu smanjiti financijsku dobit određenog prijevoznog sredstva ili pretvoriti tu dobit u gubitak;

10. skreće pozornost na činjenicu da su, unatoč znatnim naporima i brojnim resursima namijenjenima podupiranju javnog i multimodalnog prijevoza, informacije dostupne putnicima koji putuju multimodalnim prijevozom potpuno nedovoljne. Kad se radi o izdavanju voznih karata situacija je još gora. Pritom se ne radi o tehničkom problemu zbog kojeg bi bilo nemoguće pružiti detaljne i lako upotrebljive informacije o multimodalnom prijevozu ili uslugama, ili informacije o izdavanju karata, već o nepostojanju volje javnih prijevoznika da takve informacije i usluge pruže. EU stoga treba donijeti zakonodavstvo kojim bi se uvela obveza objavljivanja informacija o voznom redu i drugih putnih informacija, kao i obveza da te informacije budu u potpunosti dostupne svim građanima EU-a, i to u takvom obliku da ih svaki građanin EU-a može koristiti na što jednostavniji i učinkovitiji način. U tom kontekstu Europski odbor regija upućuje na svoje mišljenje „Usluge informiranja, planiranja i izdavanja karata za multimodalna putovanja”, CdR 4895/2014;

11. svi načini prijevoza trebali bi pridonijeti vanjskim troškovima koje uzrokuju proporcionalno svom doprinosu onečišćenju, u skladu s načelom „onečišćivač plaća”;

12. ističe da će trebati modernizirati energetske mreže, skladištenje električne energije, trgovanje njome te upravljanje javnom infrastrukturom, kao i prometna pravila i opozivanje vozila, kako bi se postigla odgovarajuća opremljenost za nove i inovativne načine prijevoza, uključujući akumulatore ili vodikove gorive ćelije. U tom pogledu preporučuje se usvajanje interoperabilnih i lako naplativih rješenja za punjenje strujom te vrste električnih vozila;

13. skreće pozornost na činjenicu da sustav poreznih olakšica koji se primjenjuje na zrakoplovno gorivo i karte za međunarodne letove predstavlja jasan primjer narušavanja tržišta u prijevoznom sektoru. Poziva države članice EU-a da s Međunarodnom organizacijom za civilno zrakoplovstvo rasprave o postojećem međunarodnom sustavu opozivanja goriva kako bi se zajamčila dosljednost s međunarodnim obvezama koje se odnose na klimatske promjene, ne dovodeći u pitanje uvažavanje posebnosti i interesa najudaljenijih regija;

Promicanje multimodalnosti

14. u kontekstu planova održive gradske mobilnosti, potiče multimodalnost i koordinirano korištenje gradsko-regionalnog prometa i logistike s niskom ili nultom razinom emisije, kao i željeznički, pomorski i riječni promet. Naročito, napuštanje cestovnog prometa u korist drugih načina prijevoza s nižim emisijama imalo bi znatan potencijal u pogledu snižavanja emisija. U svakom slučaju, prioritet bi se trebao dati alternativnim vrstama prijevoza s niskom razinom emisije, preispitivanjem postojećih skrivenih ili otvorenih subvencija za cestovni promet;

15. poziva na novi pristup pomorskom prometu na kraćim relacijama tako što će se razviti uporaba programa ekoloških bonusa, a morske autoceste će se smatrati infrastrukturom u pogledu koje treba prilagoditi pristup nadzoru nad državnim potporama. Taj je pristup posebno važan za područja koja su i dalje na periferiji europskih prometnih koridora;

16. u tom se kontekstu u obzir posebice trebaju uzeti gradska čvorišta i logističke platforme – u skladu s njihovom definicijom u okviru mreže TEN-T (osnovne i opće mreže) i Uredbe o Instrumentu za povezivanje Europe iz 2013. – zbog njihove ključne uloge u održivoj i intermodalnoj mobilnosti na razini država članica, regija i cijelog EU-a. Stoga se predlaže da se u različite europske forume o multimodalnim koridorima na kojima se posebice obrađuje tema čvorišta uvrsti i razmatranje ove tematike;

17. podržava aktivnu ulogu EU-a u Međunarodnoj organizaciji za civilno zrakoplovstvo i Međunarodnoj pomorskoj organizaciji u cilju smanjenja emisija u pomorskom i zrakoplovnom sektoru. Treba promicati razvoj i uvođenje novih tehnologija s nižom razinom emisije;

POVEĆANJE UPOTREBE ALTERNATIVNE ENERGIJE S NISKOM RAZINOM EMISIJE U PODRUČJU PROMETA

Učinkoviti okvir za alternativnu energiju s niskom razinom emisije

18. podržavajući razvoj energetskog sektora, potiče uvođenje alternativnih izvora energije u promet, čime se priprema teren za promet s nultim emisijama;

19. naglašava da se u okviru kohezijske politike države članice, regije i općine dodjelom bespovratnih financijskih sredstava potiču na ulaganje u alternativnu energiju za promet, u skladu s načelom tehnološke neutralnosti, kako je utvrđeno u Direktivi 2014/94/EU o uspostavi infrastrukture za alternativna goriva;

20. zalaže se za širu uporabu naprednih obnovljivih biogoriva, koja se proizvode na ekološki prihvatljiv način i koja emitiraju manje količine ugljičnog dioksida od tradicionalnih fosilnih goriva, u cilju dekarbonizacije prometnog sektora. U tom pogledu, potrebno je dati prednost (sintetičkim) biogorivima koja nisu proizvedena iz prehrambenih sirovina ili su proizvedena iz hrane za životinje. Očekuje se pozitivan učinak u obliku pružanja poslovnih prilika i stvaranja novih radnih mjesta u ruralnim i manje razvijenim područjima, kao i stvaranja dodatne ekonomske dodane vrijednosti. Budući da se bez potpore napredna biogoriva trenutno ne smatraju konkurentnim izvorom energije, njihova proizvodnja trebala bi se subvencionirati kako bi se ona mogla natjecati s fosilnim gorivima ili biogorivima proizvedenima iz prehrambenih sirovina;

21. ističe da su Direktivom o uspostavi infrastrukture za alternativna goriva ⁽²⁾ već uspostavljeni obvezni zahtjevi koji se odnose na uporabu električne energije, prirodnog plina i vodika kao goriva za vozila;

22. naglašava da će alternativni izvori energije, biometan i biogoriva, koji su trenutačno dostupni, dijelom zamijeniti konvencionalno dizelsko ili benzinsko gorivo. Time se povećava energetska sigurnost jer se smanjuje potražnja za konvencionalnim gorivima;

23. poziva na formulaciju široko prihvaćene definicije za biogorivo kao i donošenje, u tom kontekstu, skupa kriterija za održivost i smanjenje emisija ugljika kojima bi se ojačala pravna sigurnost i podržalo provođenje zakona i donošenje investicijskih odluka u proizvodnji i upotrebi biogoriva;

24. savjetuje da je važno u obzir uzeti posebne nacionalne, regionalne i lokalne situacije te različite sirovine dostupne na lokalnoj i regionalnoj razini. Ukupna energetska ravnoteža (uključujući proizvodnju goriva) trebala bi se uzeti u obzir pri regulaciji upotrebe alternativnih goriva iz obnovljivih izvora;

25. naglašava da bi se s regionalnog i lokalnog stajališta alternativna energija s niskom razinom emisije u idealnom scenariju trebala ne samo proizvoditi, već i pohranjivati i upotrebljavati/trošiti na lokalnoj razini. Proizvodnja energije s niskom razinom emisija ugljika i njezino skladištenje za lokalnu potrošnju još je važnije u slučaju izoliranih područja poput otoka i najudaljenijih regija kako bi se smanjila njihova ovisnost o vanjskim izvorima;

Uvođenje infrastrukture za alternativna goriva

26. naglašava da se očekuje da će mobilnost s niskom ili nultom razinom emisije iz temelja promijeniti promet u pogledu mreža, vozila i goriva. Preduvjet su za to jeftina i dostupna energija i goriva. Osim električnih motora i motora na vodik, koji predstavljaju opciju koja ne proizvodi onečišćenje, napredna biogoriva koja nisu u konkurenciji s proizvodnjom hrane te koja se proizvode na ekološki prihvatljiv način imaju važnu ulogu u postizanju ciljeva smanjenja emisija. Stoga je potrebno staviti naglasak uglavnom (ali ne i isključivo) na razvijanje cjenovno pristupačne infrastrukture za punjenje električnih vozila i vozila na vodikove gorive ćelije, imajući na umu funkciju tog plina kao goriva i kapacitet za njegovo skladištenje. Međutim, financijskim poticajima treba podržati i tehnologije s niskom razinom emisije koje se temelje na, primjerice, naprednim biogorivima;

27. preporučuje uvođenje obvezujućih rokova za sve razine javne vlasti kako bi se osiguralo da se pozivi na podnošenje ponuda za kupnju novih vozila za njihove vozne parkove i koncesije za usluge javnog prijevoza odnose samo na vozila koja se pokreću alternativnim oblicima energije;

⁽²⁾ Direktiva 2014/94/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2014. o uspostavi infrastrukture za alternativna goriva.

28. ukazuje na to da je potrebna strategija kojom bi se uporaba ukapljenog prirodnog plina u pomorskom prometu i trgovini promicala jačanjem potpora za prilagodbu lučke infrastrukture te razvijanjem općeg pristupa inovacijama i financiranju brodske opreme za ukapljeni prirodni plin i metanol proizveden preradom otpada;

29. podržava potrebu za uvođenjem električne infrastrukture na lučkim dokovima u cilju smanjenja emisija CO₂ iz brodova koji pristaju u lukama s upaljenim motorima te uzrokuju velik dio onečišćenja u lučkim gradovima;

30. napominje da bi se promet na električni pogon i infrastruktura za punjenje vozila s električnim akumulatorima ili vodikovim gorivim ćelijama mogli vrlo brzo uvesti u gradskim područjima i aglomeracijama u kojima ih lokalne vlasti smatraju prikladnima. Infrastrukturu za promet na električni pogon potrebno je izgraditi duž strateških pravaca koji povezuju regije Europe, jer bi prekogranična električna mobilnost (e-mobilnost) mogla prevladati rascjepkanost unutarnjeg tržišta. Isto tako, većina europskih otoka zbog svoje veličine već odgovara područjima prikladnim za primjenu e-mobilnosti, zbog čega uvođenje odgovarajuće infrastrukture za punjenje može na ubrzan način doprinijeti važnoj uspostavi e-mobilnosti na tim područjima;

31. naglašava da bi lokalno proizvedena i pohranjena energija mogla osigurati stabilan i jeftin izvor goriva kako bi se ubrzao prijelaz na e-mobilnost s niskom razinom emisije. Postepenim uvođenjem e-mobilnosti može se riješiti problem njezinog konkurentski nepovoljnijeg položaja u odnosu na konvencionalna goriva. Decentraliziranim skladištenjem energije integriranim u mrežu moguće je ponuditi dodatne usluge pored električnog sustava i tako prevladati neusklađenost između opskrbe energijom iz obnovljivih izvora i potražnje energije u razdobljima visoke i niske potrošnje ili doprinijeti regulaciji učestalosti. Također je potrebno olakšati aktivno sudjelovanje potrošača u upravljanju električnim sustavom, primjerice putem agregatora potražnje namijenjenih uklanjanju postojećih regulatornih prepreka;

Interoperabilnost i normizacija na području elektromobilnosti

32. slaže se sa stajalištem Komisije o uvođenju zajedničkih tehničkih i tehnoloških normi, uz uzimanje u obzir potreba različitih država članica i regija. Normizacija će potaknuti interoperabilnost između lokalnih prometnih sustava unutar pojedinačnih regija i između različitih regija;

33. zabrinut je zbog toga što se razvoj nacionalnih provedbenih planova za uvođenje infrastrukture za alternativna goriva u većini država članica provodi bez aktivnog doprinosa nadležnih regionalnih i lokalnih vlasti, unatoč tome što su ti planovi jasan primjer slučaja u kojem je potrebno višerazinsko upravljanje, kao i zbog toga što planovima za promicanje e-mobilnosti nije osigurana dostatna politička i proračunska potpora;

34. ističe da postaje za punjenje električnih vozila moraju biti normirane te poziva Komisiju da podrži uvođenje tih postaja izradom normi kojima će omogućiti ugrađivanje postaja za punjenje u postojeće zgrade/objekte, u skladu s ustanovljenim zakonodavstvima pojedinačnih zemalja;

PRIJELAZ NA VOZILA BEZ EMISIJA

Poboljšanja u ispitivanju vozila radi vraćanja povjerenja potrošača

35. pozdravlja nedavne mjere za mjerenje i provjeru emisija štetnih tvari iz vozila kako bi se osiguralo da svojstva vozila koja utječu na okoliš budu transparentna i pouzdana. To će pomoći u provedbi ograničenja emisija koje onečišćuju zrak i povećati povjerenje potrošača. Ograničavanje razine emisija za osobna i laka gospodarska vozila mora biti primjereno kako bi se osiguralo ostvarivanje ciljeva i sporazuma dogovorenih u pogledu emisije onečišćujućih tvari i zdravlja ljudi;

36. podupire izradu novih smjernica za označivanje vozila jer će to pomoći da se izbjegne obmanjivanje potrošača. Potrebno je pojasniti i prikazati pravila o tome kako se mjere vrijednosti uz pomoć novog Svjetskog postupka testiranja za laka osobna i gospodarska vozila za razliku od starog postupka (Novi europski ciklus vožnje, NEDC). Potrebno je razmotriti izmjenu ne samo smjernica, već i Direktive o označivanju⁽³⁾. Jednako tako, potrebno je revidirati Direktivu o promicanju

⁽³⁾ Izvješće Komisije Europskom parlamentu i Vijeću – Preispitivanje Direktive 2010/30/EU od 19. svibnja 2010. o označivanju potrošnje energije i ostalih resursa proizvoda povezanih s energijom uz pomoć oznaka i standardiziranih informacija o proizvodu. Bruxelles, 15. srpnja 2015., COM(2015) 345 final.

čistih i energetske učinkovitih vozila u cestovnom prijevozu ⁽⁴⁾ kako bi se uskladila s najnovijim tehničkim dostignućima;

Strategija za automobile i kombije za razdoblje nakon 2020.

37. naglašava da bi mjere za poticanje uvođenja e-mobilnosti trebale biti utvrđene kvantitativnim parametrima i biti vremenski ograničene kako bi se osigurao prijelaz na električnu mobilnost;

Strategija za kamione, gradske i međugradске autobuse za razdoblje nakon 2020.

38. smatra da bi javni prijevoz trebao nastaviti zauzimati veću važnost u odnosu na osobne automobile i stoga predlaže da se prijelaz na e-mobilnost i na korištenje drugih goriva koje EU smatra alternativom naftnim derivatima ubrza davanjem prioriteta proizvodnji i upotrebi električnih autobusa i tramvaja, koji se također pokreću vodikovim gorivim ćelijama, kao i korištenju prirodnog plina u gradskim i međugradskim autobusima, čime će se smanjiti emisije ugljičnog dioksida iz autobusa; kad je riječ o kamionskom prijevozu robe na velike udaljenosti, predlaže ubrzavanje prijelaza s dizelskog pogona na prirodni plin, kao jedino gorivo koje je u stanju zamijeniti dizel gotovo bez emisija onečišćujućih tvari i sa znatno manjim udjelom ugljika u usporedbi s njim;

39. pozdravlja nastojanja EK-a da osiguravanjem platforme za gradove, regije, operatore i proizvođače promiče inicijativu za uvođenje čistih autobusa u EU-u u cilju podupiranja bolje razmjene informacija i razmjera tržišta. Time se jača povjerenje europskih proizvođača autobusa u to da će u budućnosti postojati potražnja za čistim autobusima koji koriste alternativna goriva, bolje se iskorištavaju predstojeća javna nadmetanja i povećava se učinkovitost u traženju financijskih rješenja za veća javna nadmetanja uz pomoć, primjerice, Europske investicijske banke;

40. smatra da treba povećati intenzitet potpora EU-a, postići veću sinergiju između financijskih izvora Europskog fonda za strateška ulaganja (EFSU), Instrumenta za povezivanje Europe (CEF) i europskih strukturnih i investicijskih fondova i iskoristiti subvencije. Time bi se olakšala brza zamjena postojećeg onečišćujućeg voznog parka javnog prijevoza i osigurala najbolja moguća iskorištenost raspoloživih sredstava EU-a;

Zračni promet i promet po tračnicama

41. ističe prednosti prijevoznih sredstava koja koriste tračnice i obnovljivu električnu energiju ili ekonomski održiva alternativna goriva;

42. naglašava potrebu za dovršenjem potrebne infrastrukture, kako na lokalnoj tako i na regionalnoj razini, u željezničkom sektoru slabije razvijenih regija kako bi se omogućilo korištenje željezničkog prijevoza pod ravnopravnim uvjetima kao u drugim državama članicama u cilju uspješne uspostave jedinstvenog europskog željezničkog prostora;

STVARANJE POVOLJNIH UVJETA ZA MOBILNOST S NISKOM RAZINOM EMISIJE

Energetska unija: povezivanje prometnih i energetske sustava

43. sa zadovoljstvom primjećuje da se strategija smatra korakom u pravom smjeru unutar okvira klimatske i energetske politike do 2030. koji je Vijeće EU-a usvojilo 23. – 24. listopada 2014. ⁽⁵⁾ i Pariškog sporazuma usvojenog 12. prosinca 2015. na 21. Konferenciji stranaka Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama ⁽⁶⁾, jer povezuje dva ključna dionika u EU-u: prijevoz na strani potražnje i ključne dionike u području proizvodnje i prijenosa energije na strani ponude;

⁽⁴⁾ Direktiva 2009/33/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o promicanju čistih i energetske učinkovitih vozila u cestovnom prijevozu Direktiva 2009/33/EZ.

⁽⁵⁾ Zaključci Europskog vijeća (23. – 24. listopada 2014.) Bruxelles, 24. listopada 2014., EUCO 169/14

⁽⁶⁾ Pariški sporazum s konferencije COP21, 30. studenog – 11. prosinca 2015.

44. smatra da je paket „Čista energija za sve Europljane” ⁽⁷⁾ dio napora koje EU ulaže u cilju preuzimanja vodeće uloge na putu prema pametnijoj i čišćoj energiji za sve, podržavanja gospodarskog rasta, ulaganja i tehnološkog vodstva, stvaranja novih radnih mjesta te poboljšavanja dobrobiti građana u regijama i gradovima EU-a;

Istraživanje, inovacije i konkurentnost

45. smatra da je e-mobilnost jedan od pokretača inovacija i tehnološkog razvoja jer donosi neposrednu korist i ima ključnu ulogu u smanjenju utjecaja na okoliš;

46. vjeruje da se prijelaz na prijevoz s niskom razinom emisije ugljika može postići prvenstveno uz pomoć regionalne i kohezijske politike. Ulaganjem u istraživanja i inovacije regije i općine mogu poduprijeti obnovljive izvore energije s niskom razinom emisije, pametne mreže i održiv gradski prijevoz;

47. podržava iskorištavanje rezultata Okvirnog programa za istraživanja i inovacije – Obzor 2020. u svrhu postizanja inovativnijih rješenja za mobilnost s niskom razinom emisije koja se oslanjaju na usluge/ulaganja;

48. potiče razvoj inovativnih tehnologija za brodske spremnike ukapljenog prirodnog plina i autobuse za prijevoz putnika kako bi se optimizirala učinkovitost skladištenja tog zamjenskog goriva i u tu svrhu poziva na financiranje demonstracija na teretnim i putničkim plovilima, kao i na autobusima za prijevoz putnika na velike udaljenosti;

49. također potiče razvoj inovativnih tehnologija koje omogućuju korištenje biogoriva, kao što je metanol proizveden obradom otpada, i za motore teretnih i putničkih plovila, te stoga traži financiranje za tu svrhu;

50. povrh toga, poziva na financiranje uvođenja električne infrastrukture na lučkim dokovima, a prije svega na obvezujući regulatorni okvir koji bi se primjenjivao u svim lukama EU-a;

Digitalne tehnologije: inteligentni prometni sustavi, povezana vozila i vozila bez vozača

51. napominje da rješenja informacijske tehnologije promiču mobilnost koja se temelji na kombiniranoj upotrebi svih vrsta prijevoza putnika i tereta (npr. integrirani sustavi naplate karata i cestarine, dokumenti o intermodalnom prijevozu tereta, elektroničko planiranje rute, podaci o putnicima u stvarnom vremenu itd.);

52. primjećuje da uvođenje povezanih i automatiziranih vozila (bez vozača) koja koriste digitalnu tehnologiju može omogućiti brojne prilike za rješavanje negativnog učinka prometa, kao i za osiguravanje javnog prijevoza u slabo naseljenim područjima; odlučno poziva na uvođenje mjera za povezana i automatizirana vozila u skladu s Amsterdamskom deklaracijom ⁽⁸⁾; s tim u vezi pozdravlja činjenicu da je 30. studenog 2016. usvojena strategija EU-a o kooperativnim inteligentnim prometnim sustavima ⁽⁹⁾; u tom se pogledu zalaže za dosljedniju viziju održivog inovativnog razvoja na području prometa i bolju međusobnu povezanost raznih sličnih paketa mjera i komunikacija Komisije o toj temi;

53. naglašava da europske regije žele biti uključene u uspostavu pametnih telekomunikacija i prometne infrastrukture. Na taj se način povezana i automatizirana vozila mogu učinkovito i nesmetano upotrebljavati na koridorima TEN-T, kao i u gradskim i ruralnim područjima;

54. naglašava da bi se načelima proporcionalnosti i supsidijarnosti trebalo osnažiti lokalne i regionalne vlasti da odlučuju o tome žele li i na koji način uvoditi inteligentne prometne sustave i čista vozila, kao što je priznato u akcijskom planu gradske mobilnosti EU-a, u cilju smanjenja emisija iz prometa i ublažavanja zagušenja prometa, kao i u cilju promicanja socijalne uključenosti;

⁽⁷⁾ Čista energija za sve Europljane – oslobađanje europskog potencijala za rast Baza podataka priopćenja za medije Europske komisije. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-4009_hr.htm

⁽⁸⁾ Deklaracija iz Amsterdama o suradnji u području povezane i automatizirane vožnje, 14. – 15. travnja 2016.

⁽⁹⁾ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Europska strategija za kooperativne inteligentne prometne sustave, važan korak prema kooperativnoj, povezanoj i automatiziranoj mobilnosti, Bruxelles, 30.11.2016. COM(2016) 766 final.

Vještine

55. priznaje da prijelaz na mobilnost s niskom razinom emisije predstavlja izazove za tržište rada pa je stoga prioritet osigurati da se radna snaga osposobi za nova radna mjesta. Unatoč visokim stopama nezaposlenosti, zbog nedostatka digitalnih kompetencija postoji manjak osoblja u mnogim važnim područjima povezanim sa sektorom prometa;

56. izražava žaljenje zbog toga što u ovu komunikaciju nije uključeno ono što je predviđeno u prethodnoj komunikaciji o urbanoj mobilnosti iz 2009., a to je da lokalne vlasti razvijaju planove održive gradske mobilnosti (SUMPS). Stoga naglašava potrebu da se, kako u okviru ove strategije tako i u inicijativama i aktima uz pomoć kojih će se ona provoditi, jasno navede da je integrirano planiranje gradova ključan čimbenik u razvoju održive mobilnosti, koja se ostvaruje i putem izrade i provedbe planova održive gradske mobilnosti;

57. naglašava važnost dvojnih sustava osposobljavanja te predlaže intenzivnu razmjenu iskustava o dobrim praksama među regijama EU-a na području mobilnosti s niskom razinom emisije, kad je riječ o strukovnom obrazovanju i poduzećima;

Ulaganja

58. pozdravlja činjenicu da su inovacije i razvoj infrastrukture u središtu ciljeva Europskog fonda za strateška ulaganja (EFSU) za poticanje kombiniranih (javno-privatnih) ulaganja za promet i infrastrukturu. U kombinaciji s bespovratnim financijskim sredstvima iz europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESIF), EFSU bi mogao osigurati intenzivnije sudjelovanje lokalne i regionalne razine u takvim projektima, bez obzira na to jesu li oni manjeg ili većeg opsega;

59. predlaže da se prilikom planiranja idućeg višegodišnjeg financijskog okvira poveća iznos i udio sredstava za promet s niskom razinom emisije u okviru Obzora 2020., kao i Instrumenta za povezivanje Europe (CEF). Potrebno je dodatno promicati CEF jer on osigurava znatan poticaj: svaki euro u bespovratnim sredstvima CEF-a donosi 3 do 3,5 eura ulaganja u promet s niskom razinom emisije;

60. ističe da bi razvoj u gradovima i regijama zahvaljujući upravama i javno-privatnim partnerstvima mogao pružiti potreban poticaj za učinkovito financiranje i funkcioniranje rješenja za mobilnost s niskom razinom emisije; također predlaže da se prednost da korištenju EFSU-a i ESIF-a za lokalna inovativna rješenja na području prometa s niskom razinom emisije. Bespovratna financijska sredstva za gore navedene svrhe trebala bi biti dostupna u strateškom referentnom okviru za razdoblje nakon 2020. godine;

61. naglašava da lokalne i regionalne vlasti imaju ključnu ulogu u poticanju proizvodnje energije na lokalnoj razini, kao i u integriranim, inteligentnim energetske mrežama. Europski strukturni i investicijski fondovi trebali bi olakšati potrebna ulaganja putem bespovratnih financijskih sredstava, prvenstveno u slabije razvijenim regijama EU-a koje najviše zaostaju;

62. napominje da Plan ulaganja za Europu također pruža mogućnost javnog financiranja projekata za promet s niskom razinom emisije i pametne mreže od početka 2015. do kraja 2017.;

Aktivnosti gradova

63. predlaže da se u prakse urbanog i međugradskog planiranja europskih gradova, u okviru planova održive gradske mobilnosti, uključi određivanje područja za promet i mobilnost s niskom razinom emisije. U okviru urbanog planiranja potrebno je dati prednost aktivnim načinima putovanja (vožnja biciklom i hodanje), javnom prijevozu putnika, zajedničkom korištenju automobila (eng. *car-sharing*) i zajedničkoj vožnji automobilom (eng. *car-pooling*); stoga poziva na to da se na razini EU-a donese progresivna politika ulaganja u promet kojom bi se poboljšalo javno zdravlje i koja bi, u cijelosti uzimajući u obzir Pariški sporazum sklopljen tijekom konferencije COP 21, u biciklizam ulagala najmanje 10 % sredstava EU-a za promet u regijama u kojima to oreografski uvjeti dopuštaju;

64. predlaže se prethodna studija o mobilnosti koja je uzrokovana gradskim i regionalnim planiranjem u velegradskim područjima. Potrebno je povećati gustoću gradova i njihovih velegradskih područja kako bi se, kao prvo, smanjila potreba za motornim prijevozom, tako što bi se pružanje usluga približilo građanima i, kao drugo, omogućilo poboljšanje mreža javnog prijevoza povećanjem društvene i gospodarske učinkovitosti i njihove upotrebe;

65. želi naglasiti da je prostorno planiranje vrlo važan element mobilnosti s niskom razinom emisije. Struktura naselja i oblikovanje gradskog okoliša određuju topografske uvjete za dugoročan razvoj mobilnosti s niskom razinom emisije. Preporučuje se da operativni regionalni, nadopćinski ili velegradski planovi lokalnih i regionalnih vlasti uključe ovakve inicijative, u slučaju kad su ta tijela na temelju pravnih ili ustavnih sustava država članica nadležna za prostorno planiranje;
66. napominje da bi u skladu s mišljenjem OR-a „Plan EU-a za biciklizam”⁽¹⁰⁾ vožnja biciklom trebala biti potencirana kao prijevozno sredstvo tako što će se povećati uloga javnog financiranja EU-a za projekte korištenja bicikla kao prijevoznog sredstva te ponavlja svoj poziv da se Plan EU-a za biciklizam uključi u radni program Komisije za 2018. S obzirom na svoju aktivnu ulogu u promicanju biciklizma i, s time u vezi, zelene javne nabave, općine mogu pojačati svoju ulogu u borbi protiv klimatskih promjena sudjelovanjem u inicijativama kao što su „Zelena prijestolnica Europe” ili „Znanost se susreće s regijama”. Mogu se iznijeti prijedlozi za uključivanje određenih većih dijelova biciklističkih ruta u mrežu TEN-T;
67. naglašava da bi u skladu s Direktivom o energetske učinkovitosti zgrada⁽¹¹⁾ nove zgrade koje se grade u EU-u trebale imati postaje za punjenje električnih vozila (po mogućnosti sa sustavom skladištenja). Sukladno tome, obnova stambenih zgrada trebala bi uključivati takve građevinske pothvate⁽¹²⁾;
68. napominje da bi ugradnja pametnih sustava punjenja u zgradama mogla doprinijeti održavanju fleksibilnosti električne mreže, tj. energija pohranjena u baterijama električnih vozila mogla bi se vratiti u mrežu. Potreban je cjelovit pristup u okviru kojeg bi se, na primjer, električna vozila smatrala sastavnim elementom fonda zgrada;
69. naglašava da su gradovi glavni dionici u prometnom sektoru zbog koncentracije stanovništva i napominje da se problemi gradske mobilnosti ne mogu riješiti samo s pomoću sektorskog pristupa. Stoga podsjeća na to da lokalne i regionalne vlasti dobivaju stvarnu dodanu vrijednost kad se prilikom izrade planova održive gradske mobilnosti⁽¹³⁾ usporedno s akcijskim planovima uzima u obzir poveznica između gradske dimenzije prometne politike i šireg koncepta prostornog planiranja, koji sadrže popis stvarne i idealne mješavine energetskih izvora na lokalnoj razini. Kroz Sporazum gradonačelnika moglo bi se osigurati stručno savjetovanje i potpora u tim nastojanjima na lokalnoj razini u cilju osiguravanja uključivijeg lokalnog prometa s manje buke i onečišćenja zraka;
70. slično tome, preporučuje da regije, koje su na temelju pravnih ili ustavnih sustava nadležne za prostorno planiranje, u svoje planove održive gradske i međugradske mobilnosti uključe ovakve inicijative;
71. predlaže da se uspostave tematske mreže europskih gradova radi promicanja mobilnosti s niskom razinom emisije. Takve bi mreže omogućile lokalnim poduzećima, pa i široj javnosti, da budu uključeni u provedbu novina na polju mobilnosti s niskim emisijama, primjerice osiguravanjem usluga zajedničke mobilnosti. Oslanjajući se na ažurirana rješenja informacijske tehnologije, te bi mreže gradova mogle i aktivirati relevantne ciljne skupine u svrhu šireg osiguravanja mobilnosti s niskom razinom emisije.

Bruxelles, 13. srpnja 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

⁽¹⁰⁾ „Plan EU-a za biciklizam”, Odbor regija. Usvojeno 12. listopada 2016.

⁽¹¹⁾ Direktiva 2010/31/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 2010. o energetske učinkovitosti zgrada.

⁽¹²⁾ Mišljenje u izradi ENVE-VI-019 o energetske učinkovitosti i zgradama (M. Rijsberman ALDE/NL).

⁽¹³⁾ Mišljenje OR-a o planovima održive gradske mobilnosti, COTER-V-048 „Paket za gradsku mobilnost”

III

(Pripremni akti)

ODBOR REGIJA

124. PLENARNO ZASJEDANJE, 12.–13. SRPNJA 2017.

Mišljenje Europskog odbora regija – Koordinacija sustava socijalne sigurnosti

(2017/C 342/10)

Izvjestiteljica:	Ulrike Hiller (DE/PES), članica Senata Slobodnog hanzeatskog grada Bremena
Referentni dokument:	Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EZ) br. 883/2004 o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti i Uredbe (EZ) br. 987/2009 o utvrđivanju postupka provedbe Uredbe (EZ) br. 883/2004 (Tekst značajan za EGP i Švicarsku)
	COM(2016) 815 final

I. PREPORUKE ZA IZMJENE

Amandman 1.

Prijedlog uredbe

Uvodna izjava (6)

Tekst Komisije	Amandman OR-a
Davanja za dugotrajnu skrb dosad nisu bila izričito uključena u područje primjene Uredbe (EZ) br. 883/2004 već su koordinirana kao davanja za slučaj bolesti, što dovodi do pravne nesigurnosti i za ustanove i za osobe koje traže davanja za dugotrajnu skrb. Potrebno je razviti stabilan pravni okvir koji odgovara davanjima za dugotrajnu skrb unutar Uredbe i uključiti jasnu definiciju tih davanja.	Davanja za dugotrajnu skrb dosad nisu bila izričito uključena u područje primjene Uredbe (EZ) br. 883/2004 već su koordinirana kao davanja za slučaj bolesti. Potrebno je razviti stabilan pravni okvir koji odgovara davanjima za dugotrajnu skrb unutar Uredbe.

Obrazloženje

Pozdravlja se jača koordinacija davanja za dugotrajnu skrb. Nadalje, s obzirom na različita nacionalna pravila trenutno nije moguće napraviti jasnu razliku između davanja za dugotrajnu skrb i davanja za njegu.

Za daljnju koordinaciju je važno da se davanja za dugotrajnu skrb priznaju i razvijaju u državama članicama kao dopunsko plaćanje za davanja za slučaj bolesti. Stoga se, u ovom trenutku, prednost daje prilagodbi članka 34., umjesto uvođenju posebnog poglavlja koje pokriva dugotrajnu skrb.

Amandman 2.

Prijedlog uredbe

Članak 1. stavak 3. točka 1.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
<p>iza uvodne izjave (5) umeće se sljedeće:</p> <p>(5a) Sud je utvrdio da države članice imaju pravo odrediti da je pristup gospodarski neaktivnih građana u državi članici domaćinu davanjima iz sustava socijalne sigurnosti, koja nisu socijalna pomoć u smislu Direktive 2004/38/EZ, podložan pravu boravka u smislu te Direktive. Provjera prava boravka treba se provoditi u skladu sa zahtjevima Direktive 2004/38/EZ. U tu svrhu treba jasno razlikovati gospodarski neaktivnog građanina od tražitelja posla koji stječe pravo boravka izravno prema članku 45. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Kako bi se poboljšala pravna jasnoća za građane i ustanove, potrebna je kodifikacija te sudske prakse.</p>	<p>iza uvodne izjave (5) umeće se sljedeće:</p> <p>(5a) Sud je utvrdio da države članice imaju pravo odrediti da je pristup gospodarski neaktivnih građana u državi članici domaćinu davanjima iz sustava socijalne sigurnosti, koja su istovremeno socijalna pomoć u smislu Direktive 2004/38/EZ, podložan pravu boravka u smislu te Direktive. Provjera prava boravka treba se provoditi u skladu sa zahtjevima Direktive 2004/38/EZ. U tu svrhu treba jasno razlikovati gospodarski neaktivnog građanina od tražitelja posla koji stječe pravo boravka izravno prema članku 45. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Kako bi se poboljšala pravna jasnoća za građane i ustanove, potrebna je kodifikacija te sudske prakse.</p>

Obrazloženje

Sud EU-a je u spomenutim presudama utvrdio da se davanja iz sustava socijalne sigurnosti, koja se sukladno čl. 70. Uredbe (EZ) br. 883/2004 smatraju nedoprinosnim novčanim davanjima, također smatraju socijalnom pomoći u smislu članka 24. stavka 2. Direktive br. 2004/38/EZ. Ukoliko se ona smatraju socijalnom pomoći, primjenjuje se nadležnost država članica. Predloženom izmjenom želi se pojasniti točka.

Amandman 3.

Prijedlog uredbe

Članak 1. stavak 3. točka 3.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
<p>(5c) Neovisno o ograničenjima prava na jednako postupanje za gospodarski neaktivne građane koja proizlaze iz Direktive 2004/38/EZ ili drukčije na temelju prava Unije, ništa u ovoj Uredbi ne treba ograničavati temeljna prava priznata u Povelji Europske unije o temeljnim pravima, posebno pravo na ljudsko dostojanstvo (članak 1.), pravo na život (članak 2.) i pravo na zdravstvenu zaštitu (članak 35.).”;</p>	<p>(5c) Neovisno o ograničenjima prava na jednako postupanje za gospodarski neaktivne građane koja proizlaze iz Direktive 2004/38/EZ ili drukčije na temelju prava Unije, ništa u ovoj Uredbi ne treba ograničavati temeljna prava priznata u Povelji Europske unije o temeljnim pravima, posebno pravo na ljudsko dostojanstvo (članak 1.), pravo na život (članak 2.), pravo na socijalnu sigurnost i socijalnu pomoć (članak 34.) i pravo na zdravstvenu zaštitu (članak 35.).”;</p>

Obrazloženje

Razumljivo samo po sebi.

Amandman 4.

Prijedlog uredbe

Članak 1. stavak 13.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>članak 12. zamjenjuje se sljedećim:</p> <p>„Članak 12.</p> <p>Posebna pravila</p> <p>1. Na osobu koja obavlja djelatnost kao zaposlena osoba u državi članici za poslodavca koji ondje redovno obavlja svoje djelatnosti i koju je poslodavac uputio u smislu Direktive 96/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 1996. o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga ⁽¹⁾ ili poslao u drugu državu članicu radi obavljanja posla za tog poslodavca, i nadalje se primjenjuje zakonodavstvo prve države članice pod uvjetom da predviđeno trajanje takvog posla nije duže od 24 mjeseca i da osoba nije upućena ili poslana s ciljem da zamijeni drugu zaposlenu ili samozaposlenu osobu koja je prethodno upućena ili poslana u smislu ovog članka.</p> <p>2. Na osobu koja inače obavlja djelatnost kao samozaposlena osoba u državi članici i odlazi obavljati sličnu djelatnost u drugoj državi članici i nadalje se primjenjuje zakonodavstvo prve države članice pod uvjetom da predviđeno trajanje takve djelatnosti nije duže od 24 mjeseca i da ta osoba ne zamjenjuje drugu upućenu zaposlenu ili samozaposlenu osobu.”;</p> <p>⁽¹⁾ SL L 18, 21.1.1997., str. 1.</p>	<p>članak 12. zamjenjuje se sljedećim:</p> <p>„Članak 12.</p> <p>Posebna pravila</p> <p>1. Na osobu koja obavlja djelatnost kao zaposlena osoba u državi članici za poslodavca koji ondje redovno obavlja svoje djelatnosti i koju je poslodavac uputio u smislu Direktive 96/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 1996. o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga ⁽¹⁾ ili poslao u drugu državu članicu radi obavljanja posla za tog poslodavca, i nadalje se primjenjuje zakonodavstvo prve države članice pod uvjetom da predviđeno trajanje takvog posla nije duže od 12 mjeseci i da osoba nije upućena ili poslana s ciljem da zamijeni drugu zaposlenu ili samozaposlenu osobu koja je prethodno upućena ili poslana u smislu ovog članka.</p> <p>2. Na osobu koja inače obavlja djelatnost kao samozaposlena osoba u državi članici i odlazi obavljati sličnu djelatnost u drugoj državi članici i nadalje se primjenjuje zakonodavstvo prve države članice pod uvjetom da predviđeno trajanje takve djelatnosti nije duže od 12 mjeseci i da ta osoba ne zamjenjuje drugu upućenu zaposlenu ili samozaposlenu osobu.”;</p> <p>⁽¹⁾ SL L 18, 21.1.1997., str. 1.</p>

Obrazloženje

Predloženo smanjenje roka od kojeg se na upućenog radnika moraju u potpunosti primjenjivati propisi zemlje domaćina u skladu je s usvojenim stajalištem OR-a u pogledu Direktive o upućivanju radnika (COR-2016-02881).

Amandman 5.

Prijedlog uredbe

Članak 1. stavak 16.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
Briše se članak 34.	<p style="text-align: center;">Članak 34.</p> <p>Preklapanje davanja za dugotrajnu skrb</p> <p><u>1. Ako korisnik novčanih davanja za dugotrajnu njegu koja se smatraju davanjima u slučaju bolesti te ih stoga pruža država članica nadležna za novčana davanja na temelju članka 21. ili 29., istodobno na temelju ovog poglavlja ima pravo tražiti davanja u naravi namijenjena istoj svrsi od ustanove mjesta boravišta ili privremenog boravišta u drugoj državi članici, a ustanova prve države članice je također dužna nadoknaditi troškove tih davanja u naravi na temelju članka 35., primjenjuje se opća odredba o sprečavanju preklapanja davanja utvrđena člankom 10. uz samo ova ograničenja: ako dotična osoba podnese zahtjev i ostvari davanja u naravi, iznos novčanog davanja se smanjuje za iznos davanja u naravi koji se traži ili bi se mogao tražiti od ustanove prve države članice od koje se zahtijeva nadoknada troška.</u></p> <p><u>2. Administrativna komisija izrađuje detaljan popis davanja za dugotrajnu skrb koja ispunjavaju kriterije iz članka 1. točke (vb) ove Uredbe i pritom utvrđuje koja su davanja u naravi odnosno koja su novčana davanja.</u></p> <p><u>3. Dvije države članice ili više njih, ili njihova nadležna tijela, mogu se dogovoriti o drugim ili dopunskim mjerama koje neće biti nepovoljnije za dotične osobe od načela utvrđenih stavkom 1.</u></p>

Obrazloženje

Ako se ne prihvati poglavlje 1.a (amandman 5.) potrebno je izmijeniti članak 34., stavak 2. kako bi se preciziralo kakav popis administrativna komisija treba izraditi. Obrazloženje izneseno u amandmanu 1. (Uvodna izjava (6)).

Informacija za tajništvo: Izvorni tekst članka 34., stavka 2. Uredbe (EZ) br. 883/2004 o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti glasi: „2. Administrativna komisija utvrđuje popis novčanih davanja i davanja u naravi obuhvaćenih stavkom 1.”

Amandman 6.

Prijedlog uredbe

Članak 1. stavak 17.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
<p>nakon članka 35. umeće se sljedeće poglavlje:</p> <p>„POGLAVLJE 1.a</p> <p>Davanja za dugotrajnu skrb</p>	

Tekst Komisije	Amandman OR-a
<p>Članak 35.a</p> <p>Opće odredbe</p> <p>1. Ne dovodeći u pitanje posebne odredbe ovog poglavlja, članci od 17. do 32. primjenjuju se <i>mutatis mutandis</i> na davanja za dugotrajnu skrb.</p> <p>2. Administrativna komisija izrađuje detaljan popis davanja za dugotrajnu skrb koja ispunjavaju kriterije iz članka 1. točke (vb) ove Uredbe i pritom utvrđuje koja su davanja u naravi odnosno koja su novčana davanja.</p> <p>3. Odstupajući od stavka 1., države članice mogu dodijeliti novčana davanja za dugotrajnu skrb u skladu s drugim poglavljima glave III. ako su davanje i posebni uvjeti za to davanje navedeni u Prilogu XII. te pod uvjetom da je ishod takve koordinacije barem jednako povoljan za korisnike kao da je davanje koordinirano prema ovom poglavlju.</p> <p>Članak 35.b</p> <p>Preklapanje davanja za dugotrajnu skrb</p> <p>1. Ako korisnik novčanih davanja za dugotrajnu skrb koja su dodijeljena u skladu sa zakonodavstvom nadležne države članice primi, istodobno i na temelju ovog poglavlja, davanja za dugotrajnu skrb u naravi od ustanove mjesta boravišta ili privremenog boravišta u drugoj državi članici, a ustanova prve države članice je također dužna nadoknaditi troškove tih davanja u naravi na temelju članka 35.c, primjenjuje se opća odredba o sprječavanju preklapanja davanja utvrđena člankom 10. uz samo ova ograničenja: iznos novčanog davanja smanjuje se za iznos koji bi se mogao nadoknaditi za davanja u naravi koja se prema članku 35.c mogu tražiti od ustanove prve države članice.</p> <p>2. Dvije države članice ili više njih, ili njihova nadležna tijela, mogu se dogovoriti o drugim ili dopunskim mjerama koje neće biti nepovoljnije za dotične osobe od načela utvrđenih stavkom 1.</p> <p>Članak 35.c</p> <p>Nadoknada troškova između ustanova</p> <p>1. Članak 35. primjenjuje se <i>mutatis mutandis</i> na davanja za dugotrajnu skrb.</p> <p>2. Ako u zakonodavstvu države članice u kojoj se nalazi nadležna ustanova u okviru ovog poglavlja nisu predviđena davanja za dugotrajnu skrb u naravi, ustanova koja jest ili bi bila nadležna u toj državi članici na temelju poglavlja 1. za nadoknadu davanja za slučaj bolesti u naravi koja su odobrena u drugoj državi članici smatrat će se nadležnom i u okviru poglavlja 1.a.”;</p>	

Obrazloženje

Vidi obrazloženje za amandman 1. (Uvodna izjava (6)).

Amandman 7.

Prijedlog uredbe

Članak 1. stavak 22.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
<p>2. Odstupajući od stavka 1., osoba koja je u potpunosti nezaposlena, a koja je tijekom svoje posljednje djelatnosti u svojstvu zaposlene ili samozaposlene osobe boravila u državi članici koja nije nadležna država članica i koja nije navršila najmanje 12 mjeseci osiguranja za slučaj nezaposlenosti isključivo na temelju zakonodavstva nadležne države članice stavlja se na raspolaganje službi za zapošljavanje države članice boravišta. Ta osoba prima davanja u skladu sa zakonodavstvom države članice boravišta kao da je navršila sva razdoblja osiguranja na temelju zakonodavstva te države članice. Ta davanja pruža ustanova države članice boravišta. Druga je mogućnost da u potpunosti nezaposlena osoba na koju se ovaj stavak odnosi, a koja bi imala pravo na davanja za nezaposlenost samo na temelju nacionalnog zakonodavstva nadležne države članice kad bi u njoj boravila, odabere staviti se na raspolaganje službi za zapošljavanje u toj državi članici i primati davanja u skladu sa zakonodavstvom te države članice kao da u njoj boravi.</p>	<p>2. Odstupajući od stavka 1., osoba koja je u potpunosti nezaposlena, a koja je tijekom svoje posljednje djelatnosti u svojstvu zaposlene ili samozaposlene osobe boravila u državi članici koja nije nadležna država članica i koja nije navršila najmanje 12 mjeseci osiguranja za slučaj nezaposlenosti isključivo na temelju zakonodavstva nadležne države članice stavlja se na raspolaganje službi za zapošljavanje države članice boravišta. Ta osoba prima davanja u skladu sa zakonodavstvom države članice boravišta kao da je navršila sva razdoblja osiguranja na temelju zakonodavstva te države članice. Ta davanja pruža ustanova države članice boravišta.</p>

Obrazloženje

Odstupanje nema učinka ako nakon kratkog razdoblja nezaposlenosti (kraće od dvanaest mjeseci) ne nastanu nikakva prava. U tom slučaju je neprimjereno. Ako bi, međutim, nastala prava, npr. povezano s trajanjem radnog odnosa u drugim državama članicama koja se uzimaju u obzir sukladno članku 6., bilo bi potrebno obrazložiti zašto država članica boravišta mora plaćati naknadu s obzirom da je druga država članica primila doprinose. To također nije usklađeno s pravilima predloženima u članku 64., koja osiguravaju izvoz davanja u takvim slučajevima.

Amandman 8.

Prijedlog uredbe

Članak 2. stavak 11. točka 1.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
<p>iza članka 19. stavka 2. umeću se sljedeći stavci:</p> <p>3. Kad god se od ustanove traži da izda prethodno navedenu potvrdu, ona mora provesti detaljnu provjeru relevantnih činjenica i jamčiti da su informacije na temelju kojih je potvrda izdana točne.</p>	<p>iza članka 19. stavka 2. umeću se sljedeći stavci:</p> <p>3. Kad god se od ustanove traži da izda prethodno navedenu potvrdu, ona mora provesti detaljnu provjeru relevantnih činjenica.</p>

Obrazloženje

Ustanove koje izdaju potvrdu ne mogu jamčiti da su informacije točne. One se pouzdaju u točnost podataka zaprimljenih od poslodavca i ne mogu jamčiti za netočne podatke, u slučaju kada su dobile pogrešne informacije.

II. PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR)

Opće napomene

1. podržava slobodnu i pravednu mobilnost radne snage te stoga pozdravlja reviziju propisa o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti u kontekstu sve veće mobilnosti građana unutar EU-a;
2. primjećuje da se sloboda kretanja radnika kao negativan vid integracije unutarnjeg tržišta mora nadopuniti koordinacijom sustava socijalne sigurnosti kao pozitivnim vidom integracije u skladu s europskom Poveljom o temeljnim pravima i sudskom praksom Suda EU-a;
3. smatra prijedloge Europske komisije o izmjeni Uredbe (EZ) br. 883/2004 o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti i Uredbe (EZ) br. 987/2009 o utvrđivanju postupka provedbe Uredbe (EZ) br. 883/2004 većim dijelom stručnima i korisnima, te ih stoga podržava;
4. podsjeća Komisiju na svoju Inicijativu za bolju regulativu te ukazuje na to da složeni propisi iz Uredbe (EZ) br. 883/2004 i Uredbe (EZ) br. 987/2009 moraju ostati jasni kako bi i mjerodavna tijela i građani mogli razumjeti pravnu situaciju;
5. naglašava značaj regionalnih mreža za savjetovanje i podršku za mobilne građane EU-a. One su ključne za sprečavanje iskorištavanja mobilnih radnika i organiziranih prijevara. OR poziva na jačanje tih mreža;
6. ističe da je Komisijin prijedlog potreban kako bi se mogla zajamčiti sloboda kretanja radnika. Smatra da zbog jasnog pravnog temelja članka 48. UFEU-a nema otvorenih pitanja u pogledu usklađenosti Komisijina prijedloga s načelom supsidijarnosti. Uistinu, države članice ne mogu u dostatnoj mjeri postići ciljeve predloženih mjera. Međutim, ti se ciljevi zbog opsega i/ili učinaka tih mjera mogu lakše postići na razini EU-a s obzirom da predložene mjere obuhvaćaju transnacionalne aspekte koje države članice i/ili regionalne i lokalne vlasti koje djeluju same ne mogu regulirati na odgovarajući način;
7. naglašava svoj poseban interes za nastavak stručnog dijaloga s Komisijom o toj temi i naglašava u tom kontekstu značaj izvješća o procjeni učinka koje će Komisija predstaviti u odgovarajućem trenutku, sukladno ugovoru o suradnji s OR-om;

Upućivanje radnika

8. prima na znanje napredak postignut u pogledu regulacije upućivanja i poboljšanja certifikata o upućivanju. Pozdravlja namjeru da se Komisija temeljem novog članka 76.a ovlasti za donošenje provedbenih akata u skladu s člankom 291. UFEU-a, posredstvom kojih će se utvrditi standardni postupak za izdavanje, osporavanje i stavljanje izvan snage prenosivog dokumenta A1 (tzv. potvrde A1) kako bi se otežala njegova zlouporaba. Željeni postupak može biti posebno primjeren za izbjegavanje dugih pravnih sporova, uključujući postupke zbog povrede prava, čime bi se pridonijelo pravnoj stabilnosti Europe;
9. podsjeća na to da ažurirana odredba o modalitetima izdavanja potvrde A1 sadržana u Prijedlogu uredbe o izmjeni Uredbe br. 883/2004 predstavlja ključni element za postizanje bolje zaštite protiv socijalne zlouporabe upućenih radnika, zajedno s tekućom revizijom Direktive o upućivanju radnika br. 96/71/EZ. S obzirom na važnost tog pitanja, svaki korak prema obvezujućem, jasnom i izravnom osmišljavanju budućeg izdavanja potvrde A1 izrazito je značajan te bi mu stoga trebalo pridati posebnu pozornost;
10. u vezi s upućivanjem radnika ističe da socijalna sigurnost u znatnoj mjeri ovisi o jasnoći propisa i definicija, zbog čega bi nedvosmisleno tumačenje ključnih pojmova kao što su „samozaposlene osobe” ili „nastan” pomoglo u učinkovitom rješavanju problema lažnog samozapošljavanja ili fiktivnih trgovačkih društava;

11. u tom pogledu ponavlja stajalište OR-a da bi rok od kojeg se na ugovor o radu u slučaju upućivanja u potpunosti moraju početi primjenjivati propisi zemlje domaćina trebao biti 12 mjeseci ⁽¹⁾;

12. žali zbog kašnjenja u uvođenju elektroničke razmjene informacija o socijalnoj sigurnosti (EESSI). Smatra da je paneuropska elektronička razmjena podataka nužna;

Davanja za slučaj bolesti i dugotrajnu skrb

13. primjećuje da koordinacija davanja za dugotrajnu skrb proširuje područje primjene zakonodavstva o koordinaciji, što je potrebno za postizanje ciljeva predloženog djelovanja; zabranu preklapanja davanja za slučaj bolesti i davanja za dugotrajnu skrb vjerojatno će biti teško provesti;

14. napominje da se zaštita bolesne osobe koje se nalazi u državi članici treba zajamčiti i kada ta osoba nema pravo boravka u toj državi članici. Međutim ukazuje na činjenicu da je u skladu s trenutnim zakonodavstvom EU-a priznanje zdravstvenog osiguranja sklopljenog u inozemstvu često teško ostvariti te da se u nekim državama članicama osobama koje se nalaze u nesigurnim radnim uvjetima često i pogrešno odbija bilo kakvo zdravstveno osiguranje;

15. stoga u načelu pozdravlja činjenicu da će pravo na zdravstveno osiguranje za gospodarski neaktivne i siromašne građane ovisiti o stvarnom boravištu u državi članici, a ne o zakonitom boravku. U tom je pogledu nužno utvrditi da država članica domaćin ima pravo na povrat troškova od strane nadležne države članice;

Davanja za nezaposlenost

16. smatra nova pravila za koordinaciju davanja za nezaposlenost primjerenima. Iako odredba o odstupanju koja je predviđena u članku 65. stavku 2. Uredbe br. 883/2004 za kratkoročno zapošljavanje u trajanju kraćem od dvanaest mjeseci možda nije apsolutno neophodna, njome se pojašnjava tekst;

17. pozdravlja predloženo produljenje mogućnosti izvoza davanja za nezaposlenost s tri na šest mjeseci, ali ističe da bi se to trebalo povezati s odgovarajućim aktivnim politikama tržišta rada, što bi predstavljalo ključni element takozvanih „strategija aktivacije” koje se bave međudjelovanjem osiguranja za slučaj nezaposlenosti i sustava pomoći, aktivnih politika tržišta rada i uvjetovanosti davanja za nezaposlenost. OR smatra da je potrebno pojasniti na koji način države članice mogu produljiti vrijeme za izvoz davanja izvan okvira važećeg europskog prava. Međutim, zabrinut je zbog posebne odredbe za razdoblja zaposlenja kraća od dvanaest mjeseci;

Obiteljska davanja

18. naglašava da svi građani EU-a imaju posebna prava na obiteljske socijalne naknade zemlje u kojoj su prijavljeni, rade ili u kojoj plaćaju porez, iako se mogu pojaviti znatne razlike među državama članicama u pogledu obiteljskih-socijalnih prava;

Posebna nedoprinosna novčana davanja

19. prepoznaje nadležnost koja proizlazi iz sudske prakse Suda o ovlastima država članica da određuju socijalna davanja za gospodarski neaktivne osobe i pozdravlja napomenu da je pri tome potrebno poštovati europska temeljna i ljudska prava. Pozdravlja činjenicu da te osobe u budućnosti neće biti isključene iz područja zdravstvenog osiguranja u slučaju stvarnog boravišta te napominje da bi im se moglo omogućiti uplaćivanje razmjernih doprinosa za zdravstveno osiguranje na temelju njihovog uobičajenog boravišta. Međutim i dalje se pita koje bi opravdanje bilo potrebno za ograničavanje, ili čak ukidanje socijalne pomoći. Istovremeno, proširenje tog načela na građane koji borave u državi članici izvan svoje matične države dovodi do potrebe za reguliranjem njegove primjene, uključujući u cilju uspostavljanja jednakog postupanja i odgovornosti među državama članicama;

Prekogranični radnici

20. izražava žaljenje zbog nedostatka pouzdanih podataka i informacija o broju prekograničnih radnika u smislu pravne definicije sadržane u Uredbi (EZ) br. 883/2004;

⁽¹⁾ Mišljenje „Izmjena Direktive o upućivanju radnika” (COR-2016-02881).

21. ističe da pogranične regije imaju znatno iskustvo u vezi s mobilnim radnicima. OR poziva Komisiju i države članice da iskoriste to iskustvo. U vezi s time Odbor poziva Komisiju da ojača službe pružanja podrške u pogledu prekogranične mobilnosti radne snage koje pruža EURES – pored ostalog putem postojećih prekograničnih partnerstava EURES-a te istovremenim poticanjem stvaranja novih – te da omogući da te službe prikupljaju pouzdane informacije o broju i profilu prekograničnih radnika i njihovih poslodavaca.

Bruxelles, 12. srpnja 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

Mišljenje Europskog odbora regija – Prostorno razvrstavanje i prostorne tipologije

(2017/C 342/11)

Izvjestitelj:	Mieczysław Struk (PL/EPP), predsjednik Pomeranskog vojvodstva
Referentni dokument/i:	Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1059/2003 u pogledu prostornih tipologija (Tercet)
	COM(2016) 788 final

I. PREPORUKE ZA AMANDMANE

Amandman 1.

COM(2016) 788 final

Članak 1.

Izmijeniti stavak 1.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
<p>Članak 1.</p> <p>Uredba (EZ) br. 1059/2003 mijenja se kako slijedi:</p> <p>1.) članak 1. zamjenjuje se sljedećim:</p> <p>„Članak 1.</p> <p>Tema</p> <p>1. Ovom se uredbom utvrđuje zajedničko statističko razvrstavanje prostornih jedinica (NUTS) kako bi se omogućilo prikupljanje, obrada i diseminacija usklađenih statistika na raznim prostornim razinama EU-a.</p> <p>2. Razvrstavanje prema NUTS-u navedeno je u Prilogu I.</p> <p>3. Razvrstavanje prema NUTS-u nadopunjuje se lokalnim upravnim jedinicama (LAU) kako je navedeno u članku 4.</p> <p>4. Razvrstavanje prema NUTS-u nadopunjuje se statističkim mrežama kako je navedeno u članku 4.a. One služe za izračun prostornih tipologija na temelju stanovništva.</p> <p>5. Prostornim tipologijama EU-a, kako je navedeno u članku 4.b, nadopunjuje se razvrstavanje prema NUTS-u dodjelom tipova prostornih jedinicama.”;</p>	<p>Članak 1.</p> <p>Uredba (EZ) br. 1059/2003 mijenja se kako slijedi:</p> <p>1.) članak 1. zamjenjuje se sljedećim:</p> <p>„Članak 1.</p> <p>Tema</p> <p>1. Ovom se uredbom utvrđuje zajedničko statističko razvrstavanje prostornih jedinica (NUTS) kako bi se omogućilo prikupljanje, obrada i diseminacija usklađenih statistika na raznim prostornim razinama EU-a.</p> <p>2. Razvrstavanje prema NUTS-u navedeno je u Prilogu I.</p> <p>3. Razvrstavanje prema NUTS-u nadopunjuje se lokalnim upravnim jedinicama (LAU) kako je navedeno u članku 4.</p> <p>4. Razvrstavanje prema NUTS-u nadopunjuje se statističkim mrežama kako je navedeno u članku 4.a. One služe za izračun prostornih tipologija na temelju raspodjele i gustoće stanovništva.</p> <p>5. Prostornim tipologijama EU-a, kako je navedeno u članku 4.b, nadopunjuje se razvrstavanje prema NUTS-u dodjelom tipova prostornih jedinicama.”;</p>

Obrazloženje

Preciznija formulacija.

Amandman 2.

COM(2016) 788 final

Članak 1.

Izmijeniti stavak 5.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
5. Umeću se sljedeći članci 4.a i 4.b:	5. Umeću se sljedeći članci 4.a i 4.b:
(...)	(...)
Članak 4.b	Članak 4.b
Prostorne tipologije na razini EU-a	Prostorne tipologije na razini EU-a
(...)	(...)
3. Utvrđuju se sljedeće tipologije na razini LAU-a:	3. Utvrđuju se sljedeće tipologije na razini LAU-a:
a) stupanj urbanizacije (DEGURBA):	a) stupanj urbanizacije (DEGURBA):
— „urbana područja”:	— „urbana područja”:
— „ gradovi ” ili „gusto naseljena područja”,	— „gusto naseljena područja”,
— „ gradovi i predgrađa ” ili „srednje gusto naseljena područja”,	— „srednje gusto naseljena područja”,
— „ ruralna područja ” ili „ rijetko naseljena područja”;	— „ rijetko naseljena područja”,
b) funkcionalna urbana područja:	b) funkcionalna urbana područja:
— „ gradovi ” te njihove „zone dnevnih migracija”;	— „ urbana područja ” te njihove „zone dnevnih migracija”;
c) obalna područja:	c) obalna područja:
— „obalna područja”,	— „obalna područja”,
— „neobalna područja”.	— „neobalna područja”.
Ako u državi članici postoji više od jedne razine lokalnih upravnih jedinica, Komisija (Eurostat) se savjetuje s državom članicom kako bi se utvrdila upravna razina lokalnih upravnih jedinica koja će se upotrijebiti za dodjelu tipologija.	Ako u državi članici postoji više od jedne razine lokalnih upravnih jedinica, Komisija (Eurostat) se savjetuje s državom članicom kako bi se utvrdila upravna razina lokalnih upravnih jedinica koja će se upotrijebiti za dodjelu tipologija.
4. Na trećoj razini razvrstavanja prema NUTS-u utvrđuju se sljedeće tipologije i oznake:	4. Na trećoj razini razvrstavanja prema NUTS-u utvrđuju se sljedeće tipologije i oznake:

Tekst Komisije	Amandman OR-a
<p>a) urbano – ruralna tipologija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „pretežno urbane regije”, — „prijelazne regije”, — „pretežno ruralne regije”; <p>b) tipologija velikih gradova:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „metropolske regije”, — „nemetropolske regije”; <p>c) obalna tipologija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „obalne regije”, — neobalne regije”. 	<p>a) urbano – ruralna tipologija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „pretežno urbane regije”, — „prijelazne regije”, — „pretežno ruralne regije”; <p>b) tipologija velikih gradova:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „metropolske regije”, — „nemetropolske regije”; <p>c) obalna tipologija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „obalne regije”, — „neobalne regije”. <p>d) otočna tipologija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „otočne regije”, — „neotočne regije”; <p>e) planinska tipologija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „planinske regije”, — „neplaninske regije”; <p>f) granična tipologija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „pogranične regije”, — „regije koje nisu pogranične”; <p>g) populacijska tipologija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „rijetko naseljena područja”, — „regije koje nisu slabo naseljene”; — „regije s visokom stopom starenja”, — „regije bez visoke stope starenja”; — „regije s visokom stopom iseljavanja stanovništva”, — „regije bez visoke stope iseljavanja stanovništva”; <p>h) periferna tipologija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „periferne regije”, — „regije koje nisu periferne”;

Obrazloženje

Područja specifičnih (geografskih, gospodarskih i demografskih) značajki moći će koristiti relevantne pokazatelje za lakšu provedbu javnih politika kojima se rješavaju izazovi s kojima se ta područja susreću.

Amandman 3.

COM(2016) 788 final

Članak 1.

Izmijeniti stavak 5.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
<p>5. Umeću se sljedeći članci 4.a i 4.b:</p> <p>(...)</p> <p>Članak 4.b</p> <p>Prostorne tipologije na razini EU-a</p> <p>(...)</p> <p>5. Komisija provedbenim aktima utvrđuje jedinstvene uvjete za usklađenu primjenu tipologija u državama članicama i na razini EU-a. Ti provedbeni akti donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 7.</p>	<p>5. Umeću se sljedeći članci 4.a i 4.b:</p> <p>(...)</p> <p>Članak 4.b</p> <p>Prostorne tipologije na razini EU-a</p> <p>(...)</p> <p>5. Komisija, uz savjetovanje sa zemljama članicama i regijama, utvrđuje jedinstvene uvjete za usklađenu primjenu tipologija u državama članicama i na razini EU-a.</p> <p>6. Ako su države članice ili Odbor regija utvrdili da za to postoji opravdana potreba i ako je to potvrdila Komisija, tipologije navedene u stavcima 3. i 4. moglo bi dopuniti novim tipologijama.</p>

Obrazloženje

Područja specifičnih (geografskih, gospodarskih i demografskih) značajki moći će koristiti relevantne pokazatelje za lakšu provedbu javnih politika kojima se rješavaju izazovi s kojima se ta područja susreću.

II. PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR)

1. naglašava važnost europskih regionalnih statističkih podataka kao važnog instrumenta za ciljano kreiranje politika, korisnog za razumijevanje i kvantificiranje učinaka političkih odluka u određenim područjima; Ti statistički podaci, koje razni javni i privatni korisnici, uključujući lokalne i regionalne vlasti, upotrebljavaju u različite svrhe, među ostalim služe i kao objektivni temelj na kojem se zasnivaju postupci donošenja odluka u mnogim područjima javnih intervencija, kao što su potpore MSP-ovima, politika inovacija, obrazovanje, tržište rada, promet, turizam i pomorska industrija;

2. potvrđuje da prostorne tipologije koje proizlaze iz europskih statističkih podataka imaju važnu ulogu u regionalnoj politici jer doprinose intervencijama koje se, na temelju dokaza, provode putem politika, kao i integriranim prostornim pristupima koji odražavaju raznolikost regija EU-a;

3. prima na znanje inicijativu Europske komisije da izmjeni Uredbu (EZ) br. 1059/2003 u pogledu prostornih tipologija (Tercet). Kodifikacija tih tipologija u jedinstvenom pravnom tekstu mogla bi omogućiti objedinjavanje podataka o različitim vrstama teritorija čime bi se osigurala usklađena i transparentna primjena postojećih metodologija na razini EU-a i država članica. To, međutim, ne smije dovesti do toga da se novo razvrstavanje na temelju Terceta pretvori u pravila prihvatljivosti za sve politike EU-a, uključujući kohezijsku politiku;

4. zaključuje da je zakonodavni prijedlog o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1059/2003 u skladu s načelom supsidijarnosti jer države članice ne mogu same u potpunosti postići cilj, odnosno uspostaviti, koordinirati i održavati usklađeno statističko razvrstavanje u statističke svrhe na razini EU-a. S druge strane, načelo supsidijarnosti može biti osigurano samo ako se prostorne tipologije usklade u uskoj suradnji s državama članicama i regijama. Također, ovaj zakonodavni prijedlog u načelu ne prelazi ono što je nužno za postizanje njegovih ciljeva te se stoga može smatrati da je u skladu i s načelom proporcionalnosti;

5. ističe potrebu tješnjeg dijaloga između nacionalnih statističkih ureda i regionalnih (lokalnih) vlasti kako bi se osiguralo da se pri razradi novog razvrstavanja na temelju Terceta na odgovarajući način uzmu u obzir socioekonomske, prostorne i administrativne posebnosti različitih prostora;
6. ističe da je važno riješiti pitanje posebnog položaja područja s posebnim geografskim, gospodarskim, socijalnim i demografskim značajkama, koja bi trebalo na odgovarajući način obuhvatiti europskim regionalnim statističkim podacima u cilju jačanja gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije u skladu s člankom 174. UFEU-a;
7. u tom pogledu, skreće pozornost na:
 - a) članak 174. UFEU-a kojim se posebna pozornost poklanja ruralnim područjima, područjima zahvaćenima industrijskom tranzicijom i regijama koje su izložene ozbiljnim i trajnim prirodnim ili demografskim poteškoćama, kao što su najsjevernije regije s vrlo niskom gustoćom naseljenosti te otoci, pogranične i planinske regije;
 - b) „Zelenu knjigu o teritorijalnoj koheziji” (COM(2008) 616 final) i prateći radni dokument službi Komisije (SEC(2008) 2550), u kojima se spominju prostorne tipologije poput pograničnih regija, planinskih regija, otočnih regija i slabo naseljenih regija. Te su tipologije već upotrijebljene u kontekstu „Petog izvješća o gospodarskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji” (objavljenog u studenom 2010.);
 - c) mišljenje OR-a o gore navedenoj Zelenoj knjizi (COTER-IV-020), u kojem se Europsku komisiju poziva da proširi svoje istraživanje kako bi razvila relevantne pokazatelje za određene socio-ekonomske probleme s kojima se suočavaju određene vrste područja poput planina, otoka, područja s niskom gustoćom naseljenosti i graničnih područja, te da značajno poboljša statističke podatke i njihov kartografski prikaz kako bi odražavali stvarno stanje;
 - d) mišljenje OR-a „Šesto izvješće o gospodarskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji” (COTER-V-052), koje poziva na veće poštovanje članka 174. UFEU-a;
 - e) mišljenje OR-a „Pokazatelji teritorijalnog razvoja – BDP i šire” (COTER-VI-009), u kojem se ukazuje na nedostatak kvantitativnih informacija o raznim područjima s određenim (geografskim, okolišnim, gospodarskim i socijalnim) značajkama koje utječu na njihov razvoj i u kojem se Komisiji (Eurostatu) predlaže da usvoji prostorne kategorije utvrđene Ugovorom kako bi doprinijela pravilnoj provedbi politika EU-a koje imaju prostornu dimenziju;
 - f) nacrt mišljenja OR-a „Poduzetništvo na otocima: doprinos teritorijalnoj koheziji” (COTER-VI/022), u kojem se predlaže da se Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni uredbe u pogledu prostornih tipologija dodaju otoci kao nova kategorija;
8. izražava žaljenje zbog toga što prijedlog Komisije uključuje ograničeni broj prostornih tipologija, a ne uzima u obzir druge tipologije povezane s područjima s posebnim geografskim, gospodarskim, socijalnim i demografskim značajkama koje su već razvijene i koje se koriste, odnosno tipologije otočnih regija, planinskih područja, pograničnih regija, rijetko naseljenih regija ili najudaljenijih regija. Za te je regije od iznimne važnosti da se usvoje odgovarajuće prostorne tipologije koje će na statističkom planu odražavati tu teritorijalnu raznolikost i složenost. OR stoga preporučuje da se prilikom izmjene uredbe Tercet, uz sudjelovanje država članica i regija, uključe upućivanja na gore navedene prostorne tipologije.

Bruxelles, 13. srpnja 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

Mišljenje Europskog odbora regija – Obnovljiva energija i unutarnje tržište električne energije

(2017/C 342/12)

Izvjestiteljica:	Daiva Matonienė (LT/ECR), članica Općinskog vijeća Šiauliaija
Referentni dokument/i:	Prijedlog direktive o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (preinaka)
	COM(2016) 767 final
	Prijedlog uredbe o unutarnjem tržištu električne energije (preinaka)
	COM(2016) 861 final
	Prijedlog direktive o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije (preinaka)
	COM(2016) 864 final
	Prijedlog uredbe o osnivanju Agencije Europske unije za suradnju energetske regulatora (preinaka)
	COM(2016) 863 final
	Prijedlog uredbe o pripremljenosti na rizike u sektoru električne energije
	COM(2016) 862 final

I. PREPORUKE ZA IZMJENE

Amandman 1.

(7)

Prijedlog direktive o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (preinaka) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Stoga je primjereno odrediti da je obvezujući cilj Unije udio od najmanje 27 % energije iz obnovljivih izvora. Države članice trebaju odrediti svoj doprinos postizanju tog cilja u okviru svojih integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova putem procesa upravljanja utvrđenog u Uredbi [o upravljanju].	Stoga je primjereno odrediti da je obvezujući cilj Unije udio od najmanje 27 % energije iz obnovljivih izvora. Države članice trebaju odrediti svoj doprinos postizanju tog cilja u okviru svojih integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova putem procesa upravljanja utvrđenog u Uredbi [o upravljanju]. <i>U svrhu usklađenosti s Pariškim sporazumom države članice morat će postaviti vlastite obvezujuće ciljeve koji predviđaju veći udio energije iz obnovljivih izvora.</i>

Obrazloženje

Države članice trebale bi imati mogućnost utvrđivanja ambicioznijih obvezujućih nacionalnih ciljeva za svoj udio energije iz obnovljivih izvora. Pritom bi mogle nastojati postići veći udio energije iz obnovljivih izvora u usporedbi s obvezujućom ciljnom vrijednošću EU-a koja iznosi 27 %. Međutim, utvrđivanje nacionalnih ciljeva trebalo bi prepustiti svakoj državi

članici nakon razmatranja vlastitih mogućnosti, uvjeta i okolnosti. Na razini EU-a ne bi trebalo postavljati više obvezujuće ciljne vrijednosti.

Amandman 2.

(13)

Prijedlog direktive o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (preinaka) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Komisija bi trebala olakšati razmjenu najboljih praksi među nadležnim nacionalnim ili regionalnim tijelima, primjerice redovitim sastancima radi nalaženja zajedničkog pristupa promicanju intenzivnije provedbe troškovno učinkovitih projekata obnovljivih izvora energije, poticanja ulaganja u nove, fleksibilne i čiste tehnologije te utvrđivanja prikladne strategije upravljanja povlačenja tehnologija koje ne doprinose smanjenju emisija ili ne omogućuju dovoljnu fleksibilnost, na temelju transparentnih mjerila i pouzdanih tržišnih cjenovnih signala.</p>	<p>Komisija bi trebala olakšati razmjenu najboljih praksi među nadležnim nacionalnim ili regionalnim i lokalnim tijelima, primjerice redovitim sastancima radi nalaženja zajedničkog pristupa promicanju intenzivnije provedbe troškovno učinkovitih projekata obnovljivih izvora energije, poticanja ulaganja u nove, fleksibilne i čiste tehnologije te utvrđivanja prikladne strategije upravljanja povlačenja tehnologija koje ne doprinose smanjenju emisija ili ne omogućuju dovoljnu fleksibilnost, na temelju transparentnih mjerila i pouzdanih tržišnih cjenovnih signala.</p>

Obrazloženje

U prijedlogu Komisije treba uzeti u obzir i lokalne vlasti. To je od velike važnosti jer lokalne vlasti u energetske sektoru izravno pridonose kako razvoju obnovljivih izvora energije na svom teritoriju tako i provedbi nacionalnih energetske ciljeva.

Amandman 3.

(15)

Prijedlog direktive o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (preinaka) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Pokazalo se je da su programi potpore za električnu energiju iz obnovljivih izvora djelotvoran način poticanja njezine uporabe. Ako i kad države članice odluče provoditi programe potpore, takva bi potpora trebala biti pružena u obliku koji ne remeti funkcioniranje tržišta električne energije. S tim ciljem sve veći broj država članica dodjeljuje potporu tako da se ona dodaje tržišnim prihodima.</p>	<p>Pokazalo se je da su programi potpore za električnu energiju iz obnovljivih izvora djelotvoran način poticanja njezine uporabe. Ako i kad države članice odluče provoditi programe potpore, takva bi potpora trebala biti pružena u obliku koji ne remeti funkcioniranje tržišta električne energije. S tim ciljem sve veći broj država članica dodjeljuje potporu tako da se ona dodaje tržišnim prihodima, zbog čega proizvođačima energije iz obnovljivih izvora treba davati poticaje kako bi mogli reagirati na tržišne signale.</p>

Obrazloženje

U Direktivi EU-a o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora navodi se da programi potpore za energiju iz obnovljivih izvora ne smiju dovesti do narušavanja tržišta, zbog čega proizvođačima energije iz obnovljivih izvora treba davati poticaje kako bi mogli reagirati na tržišne signale.

Amandman 4.

(33)

Prijedlog direktive o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (preinaka) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Na nacionalnoj i regionalnoj razini, pravila i obveze za minimalne zahtjeve za uporabu energije iz obnovljivih izvora u novim i obnovljenim zgradama doveli su do znatnog povećanja uporabe energije iz obnovljivih izvora. Te bi mjere trebalo poticati u širem kontekstu Unije te istodobno poticati uporabu energetske učinkovite načina primjene energije iz obnovljivih izvora u građevinskim zakonskim i podzakonskim aktima.	Na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, pravila i obveze za minimalne zahtjeve za uporabu energije iz obnovljivih izvora u novim i obnovljenim zgradama doveli su do znatnog povećanja uporabe energije iz obnovljivih izvora. Te bi mjere trebalo poticati u širem kontekstu Unije te istodobno poticati uporabu energetske učinkovite načina primjene energije iz obnovljivih izvora u građevinskim zakonskim i podzakonskim aktima.

Obrazloženje

Predlaže se da se uputi i na lokalne vlasti. Općine određuju minimalne uvjete za korištenje energije iz obnovljivih izvora pri osmišljavanju planova za razvoj održive energije i uporabu obnovljive energije.

Amandman 5.

(54)

Prijedlog direktive o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (preinaka) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Sudjelovanje lokalnih građana u projektima energije iz obnovljivih izvora stvorilo je znatnu dodanu vrijednost u pogledu lokalnog prihvaćanja energije iz obnovljivih izvora i pristupa dodatnom privatnom kapitalu. To lokalno sudjelovanje bit će još važnije u kontekstu povećanih kapaciteta energije iz obnovljivih izvora u budućnosti.	Sudjelovanje lokalnih građana u projektima energije iz obnovljivih izvora stvorilo je znatnu dodanu vrijednost u pogledu lokalnog prihvaćanja energije iz obnovljivih izvora i pristupa dodatnom privatnom kapitalu. To lokalno sudjelovanje bit će još važnije u kontekstu povećanih kapaciteta energije iz obnovljivih izvora u budućnosti. Nastanak takvih zajednica trebalo bi poticati na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

Obrazloženje

U prijedlozima Komisije ističe se da bi potrošači trebali postati aktivni sudionici na novom tržištu električne energije. Uspostava lokalnih energetske zajednice mogla bi biti učinkovit način za upravljanje energijom na lokalnoj razini, pri čemu bi se proizvedena električna energija koristila izravno za napajanje ili za grijanje i hlađenje. Zbog toga bi nastanak takvih zajednica trebalo poticati na svim razinama uprave i vlade.

Amandman 6.

(55)

Prijedlog direktive o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (preinaka) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Specifične značajke lokalnih zajednica energije iz obnovljivih izvora u pogledu veličine, vlasničke strukture i broja projekata mogle bi otežati njihovo natjecanje na tržištu pod jednakim uvjetima kao i za velike aktere, posebice konkurente s velikim projektima ili portfeljima. U mjere kojima se ublažavaju te teškoće ubrajaju se omogućivanje energetske zajednicama da djeluju u energetske sustavu i olakšavanje njihove tržišne integracije.</p>	<p>Specifične značajke lokalnih zajednica energije iz obnovljivih izvora u pogledu veličine, vlasničke strukture i broja projekata mogle bi otežati njihovo natjecanje na tržištu pod jednakim uvjetima kao i za velike aktere, posebice konkurente s velikim projektima ili portfeljima. U mjere kojima se ublažavaju te teškoće ubrajaju se omogućivanje energetske zajednicama da djeluju u energetske sustavu i olakšavanje njihove tržišne integracije. Predlaže se da države članice u suradnji s Europskom komisijom i svojim lokalnim i regionalnim tijelima izrade preporuke s osnovnim načelima kojima se uređuje osnivanje i djelovanje tih zajednica.</p>

Obrazloženje

Komisija u prijedlozima zauzima stajalište da bi građani trebali preuzeti odgovornost za energetske tranziciju, da bi uz pomoć nove tehnologije trebali smanjiti potrošnju energije te da bi trebali aktivno sudjelovati na tržištu; pritom bi lokalne energetske zajednice mogle predstavljati učinkovito sredstvo za upravljanje energijom na lokalnoj razini. Za postizanje tih ciljeva važno je građanima pružiti detaljne informacije o tome kako se mogu osnivati takve zajednice, na koji način one djeluju te koji su njihovi potencijali i prednosti.

Amandman 7.

Članak 3. stavci 1., 2. i 4.

Prijedlog direktive o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (preinaka) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>1. Države članice zajednički osiguravaju da udio energije iz obnovljivih izvora u ukupnoj bruto konačnoj potrošnji energije u Uniji 2030. bude najmanje 27 %.</p>	<p>1. Države članice zajednički osiguravaju da udio energije iz obnovljivih izvora u ukupnoj bruto konačnoj potrošnji energije u Uniji 2030. bude najmanje 27 %. Države članice mogu nakon ocjenjivanja preduvjeta i lokalnih uvjeta utvrđivati vlastite obvezujuće ciljeve koji predviđaju veći udio.</p>

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>2. Doprinos svake države članice tom općem cilju za 2030. utvrđuje se i priopćuje Komisiji kao dio njihovih integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova u skladu s člancima od 3. do 5. i s člancima od 9. do 11. Uredbe [o upravljanju].</p> <p>4. Komisija podupire visoke težnje država članica okvirom koji se sastoji od poboljšane upotrebe sredstava Unije, posebice financijskih instrumenata, ponajprije radi smanjenja troškova kapitala za projekte energije iz obnovljivih izvora.</p>	<p>2. Način na koji će države članice postići taj opći cilj za 2030. utvrđuje se i priopćuje Komisiji kao dio njihovih integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova u skladu s člancima od 3. do 5. i s člancima od 9. do 11. Uredbe [o upravljanju].</p> <p>4. Komisija podupire visoke težnje država članica okvirom koji se sastoji od poboljšane upotrebe sredstava Unije, posebice financijskih instrumenata, ponajprije radi smanjenja različitih gospodarskih troškova za projekte energije iz obnovljivih izvora te povećanja tehnoloških kapaciteta i konkurentnosti europskih proizvođača i instalatera ili interesa potrošača za stjecanje obnovljivih energija. U pogledu uporabe sredstava EU-a, Komisija isto tako može uspostaviti mehanizme koji će, uzimajući u obzir različite čimbenike i okolnosti, poticati regije ili države članice čiji se napredak u pogledu obnovljivih izvora energije može smatrati iznadprosječnim.</p> <p>6. Svaka država članica osigurava da je udio energije iz obnovljivih izvora, izračunan u skladu sa sadržajem ove direktive, u konačnoj bruto potrošnji energije 2030. barem jednak njezinom nacionalnom općem cilju za udio energije iz obnovljivih izvora te godine (podijeljeno na električnu energiju, potrošnju toplinske energije i prijevoz), kako je naveden u Prilogu I.</p>

Obrazloženje

Uz članak 3. stavak 1.

Države članice trebale bi imati mogućnost utvrđivanja ambicioznijih obvezujućih nacionalnih ciljeva za svoj udio energije iz obnovljivih izvora. Pritom bi mogle nastojati postići veći udio energije iz obnovljivih izvora u usporedbi s obvezujućom ciljnom vrijednošću EU-a koja iznosi 27 %. Međutim, utvrđivanje nacionalnih ciljeva trebalo bi prepustiti svakoj državi članici nakon razmatranja vlastitih mogućnosti, uvjeta i okolnosti. Na razini EU-a ne bi trebalo postavljati više obvezujuće ciljne vrijednosti.

Uz članak 3. stavak 4.

Amandmanom se uvodi ideja da se sredstva EU-a mogu dodjeljivati u većim iznosima onim zemljama (i eventualno regijama) koje su najuspješnije u smislu promicanje izvora obnovljive energije. Takav bi mehanizam u obzir trebao uzeti različite okolnosti koje vladaju u svakoj pojedinoj državi i djelovati kao poticaj. Povrh toga, kako bi se postigao uravnotežen i konkurentan razvoj, javna sredstva ne bi se trebala koristiti samo za jedan cilj.

Uz članak 3. stavak 6.

Amandmanom se ponovno uvodi tekst iz prethodne direktive koji svaku državu članicu obvezuje na utvrđivanje vlastitih nacionalnih ciljeva te posvećenost njima. Također se predlaže da se ti ciljevi detaljno utvrde u pogledu aspekata koji se odnose na električnu i toplinsku energiju te prijevoz.

Amandman 8.

Članak 4.

Prijedlog direktive o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (preinaka) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>1. Podložno pravilima o državnim potporama, države članice mogu primjenjivati programe potpore kako bi se postigao cilj Unije utvrđen člankom 3. stavkom 1. Programi potpore za električnu energiju iz obnovljivih izvora oblikuju se tako da se izbjegne nepotrebno narušavanje tržišta električne energije i da se osigura da proizvođači uzimaju u obzir potražnju i ponudu električne energije kao i moguća ograničenja mreže.</p> <p>2. Potpora za električnu energiju iz obnovljivih izvora oblikuje se tako da se električnu energiju iz obnovljivih izvora uključi u tržište električne energije i da se osigura da proizvođači energije iz obnovljivih izvora odgovaraju na tržišne cjenovne signale i uvećaju svoje tržišne prihode.</p> <p>3. Države članice osiguravaju da se potpora za električnu energiju iz obnovljivih izvora pruža na otvoren, transparentan, kompetitivan, nediskriminacijski i troškovno učinkovit način.</p> <p>4. Države članice procjenjuju djelotvornost svojih potpora za električnu energiju iz obnovljivih izvora barem svake četiri godine. Odluke o nastavku ili produljenju potpore i oblikovanju novih potpora moraju biti utemeljene na rezultatima tih procjena.</p>	<p>1. Podložno pravilima o državnim potporama, države članice mogu primjenjivati programe potpore kako bi se postigao cilj Unije utvrđen člankom 3. stavkom 1. Programi potpore za električnu energiju iz obnovljivih izvora (<i>i svi propisi povezani s tim tržištem</i>) oblikuju se tako da se izbjegne narušavanje tržišta električne energije (u vezi s internalizacijom svih troškova i rizicima za okoliš), da se zajamči neugrožavanje pouzdanosti, kvalitete opskrbe, konkurentnosti i pristupačnih cijena i da se osigura da proizvođači uzimaju u obzir potražnju i ponudu električne energije kao i moguća ograničenja mreže.</p> <p>2. Potpora za električnu energiju iz obnovljivih izvora oblikuje se tako da se električnu energiju iz obnovljivih izvora uključi u tržište električne energije i da se osigura da proizvođači energije iz obnovljivih izvora odgovaraju na tržišne cjenovne signale i uvećaju svoje tržišne prihode.</p> <p>3. Države članice osiguravaju da se potpora za električnu energiju iz obnovljivih izvora pruža na otvoren, transparentan, kompetitivan, nediskriminacijski i troškovno učinkovit način.</p> <p>4. <i>Države članice mogu prilagođavati programe financijske potpore u najudaljenijim regijama vodeći računa o stvarnim troškovima proizvodnje uzrokovanih specifičnim uvjetima i ovisnošću o vanjskim izvorima, u svrhu povećanja količine energije proizvedene iz obnovljivih izvora i drugih domaćih čistih izvora.</i></p> <p>5. Države članice procjenjuju djelotvornost svojih potpora za električnu energiju iz obnovljivih izvora barem svake četiri godine. Odluke o nastavku ili produljenju potpore i oblikovanju novih potpora moraju biti utemeljene na rezultatima tih procjena.</p>

Obrazloženje

Uz članak 4. stavak 1.

S obzirom na narušavanje tržišta uzrokovano nacionalnim propisima ili poduzećima koja proizvode fosilna goriva i koja djeluju u skladu s tim propisima, trebalo bi narušavanje tržišta koje se spominje u Direktivi staviti u kontekst.

Električnu energiju iz obnovljivih izvora trebalo bi uključiti u tržište električne energije, uzimajući pritom u obzir svojstva svake pojedine tehnologije. Vodeći se isključivo načelom cijene može se steći kriva slika situacije.

Uz članak 4. stavak 2.

Uključivanje različitih obnovljivih izvora energije provodilo bi se s obzirom na tehnološke posebnosti. Razlozi za pokušaj da se utvrdi da je cijena jedini pokazatelj mogu ležati u nastojanju da se krivotvori stvarno stanje.

Uz članak 4. stavak 3. i 5.

Centralizacija bi bila u suprotnosti s ciljem Komisije da se državama članicama daje velika sloboda za dodjeljivanje potpora na otvoren, transparentan, konkurentan, nediskriminirajući te troškovno učinkovit način. Budući da države članice mogu odrediti vlastite uvjete u pogledu ciljeva, pozivanje na obvezne europske kriterije nije prikladno.

Amandman 9.

Članak 5. stavak 2.

Prijedlog direktive o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (preinaka) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
2. Države članice osiguravaju da je potpora za najmanje 10 % kapaciteta obuhvaćenog novim potporama u svakoj godini od 2021. do 2025. i najmanje 15 % kapaciteta obuhvaćenog novim potporama u svakoj godini od 2026. do 2030. otvorena postrojenjima u drugim državama članicama.	2. Države članice osiguravaju da je potpora za najmanje 10 % kapaciteta obuhvaćenog novim potporama u svakoj godini od 2021. do 2025. i najmanje 15 % kapaciteta obuhvaćenog novim potporama u svakoj godini od 2026. do 2030. otvorena postrojenjima u drugim državama članicama. Trebalo bi također poticati ulaganja na temelju prekogranične suradnje kojima se osigurava odgovarajuća razina međupovezanosti.

Obrazloženje

Ublažavanjem poziva za prekogranične natječaje smanjit će se pritisak tržišnog natjecanja u okviru sustava. I dalje postoji potencijal za smanjenje troškova. Stoga je važno da između država članica postoji odgovarajući kapacitet za međupovezanost.

Amandman 10.

Članak 6.

Prijedlog direktive o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (preinaka) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Ne dovodeći u pitanje prilagodbe potrebne za poštovanje pravila o državnim potporama, države članice osiguravaju da se razina i uvjeti potpora odobrenih projektima energije iz obnovljivih izvora ne revidiraju tako da se nepovoljno utječe na prava stečena u skladu s njima i na ekonomičnost podupiranih projekata.	Ne dovodeći u pitanje prilagodbe potrebne za poštovanje pravila o državnim potporama, ni druge posebne okolnosti ili višu silu čije postojanje države članice ili Europska komisija moraju utvrditi za svaki pojedinačni slučaj , države članice osiguravaju da se razina i uvjeti potpora odobrenih projektima energije iz obnovljivih izvora ne revidiraju tako da se nepovoljno utječe na prava stečena u skladu s njima i na ekonomičnost podupiranih projekata.

Obrazloženje

Državama članicama potrebno je omogućiti određenu fleksibilnost u slučajevima više sile ili u slučajevima kada javnim sredstvima posvećenima, na primjer, obrazovanju i zdravstvu, prijeti rizik od smanjenja proračuna, dok sredstva namijenjena promicanju izvora obnovljive energije ostaju ista.

Amandman 11.

Članak 7. stavak 1.

Prijedlog direktive o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (preinaka) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Pri izračunu konačne bruto potrošnje energije iz obnovljivih izvora države članice doprinos biogoriva i tekućih biogoriva, kao i goriva iz biomase potrošenih u prometu, ako su proizvedena iz kultura za proizvodnju prehrambenih proizvoda i hrane za životinje, ne prelazi 7 % konačne potrošnje energije u cestovnom i željezničkom prometu u toj državi članici. To se ograničenje 2030. snizuje na 3,8 % u skladu s okvirnom smjernicom navedenom u Prilogu X. dijelu A. Države članice mogu postaviti niže ograničenje te mogu razlikovati različite vrste biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase proizvedenih iz kultura za proizvodnju hrane za ljude i hrane za životinje, na primjer određivanjem nižeg ograničenja za doprinos biogoriva koja se proizvode iz uljarica kao kultura za proizvodnju prehrambenih proizvoda i hrane za životinje, uzimajući u obzir neizravnu prenamjenu zemljišta.</p>	<p>Pri izračunu konačne bruto potrošnje energije iz obnovljivih izvora države članice doprinos biogoriva i tekućih biogoriva, kao i goriva iz biomase potrošenih u prometu, ako su proizvedena iz kultura za proizvodnju prehrambenih proizvoda i hrane za životinje, osim biogoriva s niskim rizikom od neizravnih promjena uporabe zemljišta definiranih u članku 2. točki (u), ne prelazi 7 %, konačne potrošnje energije u cestovnom i željezničkom prometu u toj državi članici. To se ograničenje 2030. snizuje na 3,8 % u skladu s okvirnom smjernicom navedenom u Prilogu X. dijelu A. Države članice mogu postaviti niže ograničenje te mogu razlikovati različite vrste biogoriva, tekućih biogoriva i goriva iz biomase proizvedenih iz kultura za proizvodnju hrane za ljude i hrane za životinje, na primjer određivanjem nižeg ograničenja za doprinos biogoriva koja se proizvode iz uljarica kao kultura za proizvodnju prehrambenih proizvoda i hrane za životinje, uzimajući u obzir neizravnu prenamjenu zemljišta.</p>

Obrazloženje

Konvencionalna biogoriva koja su održiva i imaju dobru klimatsku učinkovitost, uključujući niske emisije uzrokovane neizravnom prenamjenom zemljišta, ne bi trebalo postupno ukidati. FAO se zalaže za održivu proizvodnju kako hrane tako i goriva. Velike površine poljoprivrednog zemljišta u EU-u ne obrađuju se, pa postupno ukidanje biogoriva ometa fleksibilno korištenje resursa i tehnološki razvoj.

Amandman 12.

Članak 9. stavak 1.

Prijedlog direktive o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (preinaka) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>1. Dvije države članice ili više njih mogu surađivati na svim vrstama zajedničkih projekata koji se odnose na proizvodnju električne energije te energije za grijanje ili hlađenje iz obnovljivih izvora energije. Ta suradnja može uključivati i privatne operatore.</p>	<p>1. Dvije države članice ili više njih mogu surađivati na svim vrstama zajedničkih projekata koji se odnose na proizvodnju električne energije te energije za grijanje ili hlađenje iz obnovljivih izvora energije. Ta suradnja može uključivati i privatne operatore. Potrebno je posebno istaknuti prednosti regionalne suradnje.</p>

Obrazloženje

Važno je jasno naglasiti značaj regionalne suradnje na tržištu energije iz obnovljivih izvora. Suradnja na regionalnoj razini može biti od velike koristi i u gospodarskom smislu, ali nudi istinske mogućnosti i za zajednički razvoj unutarnjeg tržišta električne energije.

Amandman 13.

Članak 11. stavak 1.

Prijedlog direktive o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (preinaka) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Jedna država članica ili više država članica mogu surađivati s jednom trećom zemljom ili s više trećih zemalja u svim vrstama zajedničkih projekata koji se odnose na proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora. Takva suradnja može uključivati privatne operatore.	Jedna država članica ili više država članica mogu surađivati s jednom trećom zemljom ili s više trećih zemalja u svim vrstama zajedničkih projekata koji se odnose na proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora. Takva suradnja može uključivati privatne operatore. <i>Pogoni za proizvodnju obnovljive energije koji se nalaze u trećim zemljama i uključeni su u zajedničke projekte moraju tijekom svojeg životnog ciklusa ispunjavati ekološke, socijalne, radničke i sigurnosne standarde koji se općenito primjenjuju u Europskoj uniji i državi članici koja tu proizvodnju energije namjerava upotrebljavati u svojim nacionalnim izračunima.</i>

Obrazloženje

Ovim se jamstvom nastoje izbjeći moguće situacije dampainga pri prijenosu energije iz država koje nisu države članice.

Amandman 14.

Članak 16. stavak 1.

Prijedlog direktive o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (preinaka) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Države članice moraju do 1. siječnja 2021. uspostaviti jedinstvenu administrativnu kontaktnu točku ili više njih koje će za podnositelje zahtjeva koordinirati cjelokupan postupak izdavanja dozvola za izgradnju postrojenja i povezanih infrastruktura prijenosne i distribucijske mreže za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora te upravljanje njima.	Države članice moraju do 1. siječnja 2021. uspostaviti jedinstvenu administrativnu kontaktnu točku ili više njih koje će za podnositelje zahtjeva koordinirati cjelokupan postupak izdavanja dozvola za izgradnju postrojenja i povezanih infrastruktura prijenosne i distribucijske mreže za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora te upravljanje njima. Tim kontaktnim točkama mogu upravljati regije ili lokalne vlasti u svojem području nadležnosti.

Obrazloženje

U upravljanju projektima energije iz obnovljivih izvora regionalnim i lokalnim subjektima nastoji se dati veća važnost. Ta tijela ovlaštena su upravljati određenim vrstama postrojenja.

Amandman 15.

Članak 19. stavak 2. i stavak 7.

Prijedlog direktive o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (preinaka) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
2. [...]	2. [...]
Države članice osiguravaju da se proizvođaču koji prima financijsku potporu iz programa potpore za istu proizvodnju energije iz obnovljivih izvora ne izdaju jamstva o podrijetlu. Države članice izdaju takva jamstva o podrijetlu i prenose ih na tržište na dražbama. Prihodi prikupljeni kao rezultat dražbi upotrebljavaju se kako bi se nadoknadili troškovi potpore za obnovljive izvore energije.	Države članice osiguravaju da se proizvođaču koji prima financijsku potporu iz programa potpore za istu proizvodnju energije iz obnovljivih izvora ne izdaju jamstva o podrijetlu.
7. U jamstvu o podrijetlu navodi se barem:	7. U jamstvu o podrijetlu navodi se barem:
(a) energetski izvor iz kojeg je energija proizvedena te datum početka i završetka proizvodnje;	(a) energetski izvor iz kojeg je energija proizvedena te datum početka i završetka proizvodnje;
(b) odnosi li se na: <ul style="list-style-type: none"> i. električnu energiju; ili ii. plin ili iii. grijanje ili hlađenje; 	(b) odnosi li se na: <ul style="list-style-type: none"> i. električnu energiju; ili ii. plin ili iii. grijanje ili hlađenje;
(c) naziv, lokacija, vrsta i kapacitet postrojenja u kojem je energija proizvedena;	(c) naziv, lokacija, vrsta i kapacitet postrojenja u kojem je energija proizvedena;
(d) je li postrojenje imalo koristi od investicijske potpore i je li jedinicu energije potpomogao na bilo koji drugi način nacionalni program potpore te vrsta programa potpore;	(d) je li postrojenje imalo koristi od investicijske potpore i je li jedinicu energije potpomogao na bilo koji drugi način javni program potpore te vrsta tog programa potpore;
(e) datum kad je postrojenje započelo s radom; i	(e) datum kad je postrojenje započelo s radom; i
(f) datum i država izdavanja i jedinstveni identifikacijski broj.	(f) datum i država izdavanja i jedinstveni identifikacijski broj.
U jamstvima o podrijetlu malih postrojenja mogu biti navedene pojednostavnjene informacije.	U jamstvima o podrijetlu malih postrojenja mogu biti navedene pojednostavnjene informacije.

Obrazloženje

Uz članak 19. stavak 2.

Iznimno je važno zajamčiti da proizvođači energije iz obnovljivih izvora ne mogu dva puta dobiti isto jamstvo o podrijetlu – putem programa državne potpore i putem dražbi jamstava o podrijetlu.

Uz članak 19. stavak 7.

Javnu potporu ne moraju nužno pružati samo države.

Amandman 16.

Članak 20.

Prijedlog direktive o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (preinaka) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>I. Države članice, kad je to primjenjivo, procjenjuju treba li zbog lakšeg uključivanja plina iz obnovljivih izvora energije proširiti postojeću infrastrukturu plinske mreže.</p>	<p>I. <i>U skladu sa zahtjevima koji se odnose na održavanje pouzdanosti i sigurnosti mreže na temelju transparentnih i nediskriminacijskih kriterija koje definiraju nadležna nacionalna tijela:</i></p> <p>(a) <i>države članice osiguravaju da operatori prijenosnog sustava i operatori distribucijskog sustava na svojem državnom području jamče prijenos i distribuciju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije, uključujući ugradnju sustava za pohranjivanje električne energije i sustava za upravljanje snagom s akumulatorima radi otklanjanja smetnji u vezi s energijom iz nestalnih obnovljivih izvora i radi osiguravanja stabilnosti elektroenergetske mreže;</i></p> <p>(b) <i>države članice također predviđaju prvenstvo pristupa ili zajamčeni pristup mrežnom sustavu električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije;</i></p> <p>(c) <i>države članice osiguravaju da operatori prijenosnog sustava pri odašiljanju električne energije iz postrojenja za proizvodnju energije, daju prednost pogonima koji proizvode energiju iz obnovljivih izvora kad to omogućuje sigurno djelovanje nacionalnog elektroenergetskog sustava te kad je utemeljeno na transparentnim i nediskriminacijskim kriterijima. Države članice osiguravaju da se poduzmu odgovarajuće mjere povezane s mrežom i tržištem kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri smanjilo ograničavanje električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije. Ako se radi osiguravanja sigurnosti nacionalnog elektroenergetskog sustava i pouzdanosti opskrbe energijom poduzmu mjere koje znatno ograničavaju uporabu obnovljivih izvora energije, države članice dužne su osigurati da odgovorni operatori sustava izvješćuju nadležno regulatorno tijelo o tim mjerama te navedu koje korektivne mjere namjeravaju poduzeti radi sprečavanja neodgovarajućih ograničenja;</i></p>

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>3. Ovisno o njihovoj procjeni uključenoj u integrirane nacionalne energetske i klimatske planove u skladu s Prilogom I. Uredbi [o upravljanju], o potrebi za izgradnjom nove infrastrukture za centralizirano grijanje i hlađenje proizvedeno iz izvora obnovljive energije kako bi se postigao cilj Unije iz članka 3. stavka 1. ove Direktive, države članice, kad je to primjereno, poduzimaju mjere za razvoj infrastrukture za centralizirano grijanje i hlađenje koja će se prilagođivati razvoju proizvodnje grijanja i hlađenja u velikim pogonima na biomasu, solarnu energiju i biotermalnu energiju.</p>	<p>(d) države članice osiguravaju da je naknada za energiju iz obnovljivih izvora u skladu s kriterijima transparentnosti, uzimajući u obzir troškove proizvodnje električne energije iz fosilnih izvora u elektroenergetskoj mreži u koju će se unijeti energija iz obnovljivih izvora, posebice u malim izoliranim mrežama i otklanjajući narušavanje izazvano potporama ili dobiti koje se mogu dodijeliti konvencionalnim sustavima proizvodnje i sustavima opskrbe iz fosilnih izvora kako bi se spriječilo narušavanje koje pogoduje fosilnim izvorima energije nauštrb energije iz obnovljivih izvora;</p> <p>(e) postrojenjima za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora prvenstveno za vlastitu potrošnju, posebice u stambenom sektoru, moraju se zajamčiti: unos viška energije u javnu mrežu, uz ograničenje snage i energije u skladu sa stvarnom potrošnjom, olakšani postupci odobravanja te pravedne cijene naknade u skladu s cijenom električne energije koja se isporučuje potrošaču.</p> <p>2. Države članice, kad je to primjenjivo, procjenjuju treba li zbog lakšeg uključivanja plina iz obnovljivih izvora energije proširiti postojeću infrastrukturu plinske mreže.</p> <p>3. Države članice, kad je to primjenjivo, procjenjuju treba li radi lakšeg uključivanja goriva iz obnovljivih izvora energije razviti postojeću infrastrukturu mreže za uporabu goriva.</p> <p>4. Ovisno o njihovoj procjeni uključenoj u integrirane nacionalne energetske i klimatske planove u skladu s Prilogom I. Uredbi [o upravljanju], o mogućnostima i interesima u pogledu izgradnje nove infrastrukture za centralizirano grijanje i hlađenje proizvedeno iz izvora obnovljive energije kako bi se postigao cilj Unije iz članka 3. stavka 1. ove Direktive, države članice, kad je to primjereno, poduzimaju mjere za razvoj infrastrukture za uporabu termalne energije (primjerice putem sustava za centralizirano grijanje i hlađenje) koja će se prilagođivati razvoju proizvodnje grijanja i hlađenja u velikim pogonima na biomasu, solarnu energiju i biotermalnu energiju.</p>

Obrazloženje

Uz bivši članak 20. stavak 2.

Predloženo je da se zadrži stavak iz prethodne direktive u kojem se prednost daje pristupu, odašiljanju i povezanosti s električnom energijom iz obnovljivih izvora.

Uz članak 20. stavak 3. u Mišljenju

Kao i u slučaju bioplina, olakšava se uvođenje bilo kakvog goriva koje potječe iz obnovljivih izvora u distribucijsku infrastrukturu za prijevozna goriva.

Uz članak 20. stavak 4. u Mišljenju

Izbjegava se pojam „potreba” koji može ukazivati na to da je centralizirano grijanje i hlađenje jedini način za ispunjavanje ciljeva EU-a.

Amandman 17.

Novi članak nakon članka 20.

Prijedlog direktive o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (preinaka) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	<p>Poslovni i tehnološki razvoj</p> <p>1. <i>Europska unija trenutačno je globalni poslovni i tehnološki predvodnik u području izvora obnovljive energije na temelju konkurentnosti naših proizvoda i usluga, odnosno poduzeća u rasponu od proizvođača opreme do savjetnika, instalatera, održavatelja ili financijskih institucija.</i></p> <p><i>Prioritetni cilj Komisije jest učvrstiti i proširiti to predvodništvo do 2030.</i></p> <p>2. <i>I Komisija i države članice dodjeljuju najmanje 15 % svih svojih sredstava za potporu energijama iz obnovljivih izvora te mjerama za poboljšanje kapaciteta, poslovne konkurentnosti i osobito tehnološkog razvoja.</i></p> <p><i>Isto tako, u pogledu ESIF-a, Europska komisija trebala bi uspostaviti mehanizam koji bi, uz razmatranje različitih čimbenika i okolnosti, omogućio regijama ili državama članicama čiji se napredak u tom konkretnom području smatra iznadprosječnim, poticanje izvora obnovljive energije u njihovim područjima.</i></p> <p>3. <i>Radi očuvanja tog predvodništva, države članice i Europska komisija trebali bi utvrditi sljedeće prioritete, ne dovodeći u pitanje ostale prioritete:</i></p> <p>(A) <i>Tehnologija:</i></p> <p><i>i. stalno smanjenje ulaganja i uključenih operativnih troškova uključujući, između ostalog, informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT);</i></p>

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	<p>ii. povećano iskorištenje energije i prilagodljivost postrojenja s obzirom na zahtjeve različitih potrošača;</p> <p>iii. ne dovodeći u pitanje druge tehnologije, posebnu će važnost imati fotonaponske tehnologije, pohrana energije, toplinske crpke, biogoriva treće generacije i energija mora;</p> <p>iv. upravljivost proizvodnjom i prijenosom obnovljive energije;</p> <p>v. provedba tehnoloških poboljšanja, velikih ili malih, u svim postupcima i vrijednosnim lancima obnovljivih sektora;</p> <p>(B) Poslovanje:</p> <p>i. razvoj i širenje različitih financijskih instrumenata;</p> <p>ii. poboljšanje unutarnjih poslovnih procesa njihovim preusmjeravanjem sukladno interesima i očekivanjima trenutačnih ili potencijalnih potrošača te poboljšanje tržišnih i marketinških studija;</p> <p>iii. olakšavanje razmjene metodologija i načina rada poduzeća iz različitih država članica, davanje prednosti dugoročnim trgovinskim sporazumima i povećanje veličine i kapaciteta poduzeća;</p> <p>iv. olakšavanje prijenosa informacija između poduzeća, sveučilišta i tehnoloških centara.</p> <p>4. Komisija će zajedno s državama članicama do 31. prosinca 2018. pripremiti posebnu strategiju u tom području u kojoj će se opisati prioritete i, ovisno o razvoju različitih sektora obnovljive energije i geografskih područja, moguće prepreke, mogućnosti i javne mjere u sljedećem desetljeću.</p> <p>5. Države članice, kad je to primjenjivo, procjenjuju treba li radi većeg uključivanja energije iz obnovljivih izvora razviti infrastrukturu za pohranjivanje električne energije.</p>

Obrazloženje

Uz stavke 1. – 4.

Potpuni nedostatak izravnih ili izričitih upućivanja na ta iznimno važna pitanja (poslovni i tehnološki razvoj), u usporedbi s drugim čimbenicima koji su temeljito razmotreni, smatra se neprimjerenim u europskoj direktivi.

Uz stavak 5.

Poticanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora ne može se odvojiti od potrebe za infrastrukturom za pohranjivanje. Ta je potreba posebno izražena u otočnim i najudaljenijim regijama s izoliranim mikromrežama.

Amandman 18.

Članak 22. stavak 1.

Prijedlog direktive o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (preinaka) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Države članice osiguravaju da zajednice energije iz obnovljivih izvora imaju pravo proizvoditi, trošiti, skladištiti i prodavati obnovljivu energiju, uključujući uporabom ugovora o kupnji energije, a da ne podliježu nerazmjernim postupcima i naknadama koje ne odražavaju troškove.</p>	<p>Države članice osiguravaju da zajednice energije iz obnovljivih izvora imaju pravo proizvoditi, trošiti, skladištiti i prodavati obnovljivu energiju, uključujući uporabom ugovora o kupnji energije, a da ne podliježu nerazmjernim postupcima i naknadama koje ne odražavaju troškove.</p>
<p>Za potrebe ove Direktive zajednica energije iz obnovljivih izvora je MSP ili neprofitna organizacija čiji dioničari ili članovi surađuju u proizvodnji, distribuciji, skladištenju energije iz obnovljivih izvora ili opskrbi njome te ispunjavaju barem četiri od sljedećih kriterija:</p>	<p>Za potrebe ove Direktive zajednica energije iz obnovljivih izvora je MSP ili neprofitna organizacija čiji dioničari ili članovi surađuju u proizvodnji, distribuciji, skladištenju energije iz obnovljivih izvora ili opskrbi njome te ispunjavaju barem četiri od sljedećih kriterija:</p>
<p>(a) dioničari ili članovi fizičke su osobe, lokalna tijela, uključujući općine, ili MSP-ovi koji djeluju u područjima obnovljive energije;</p>	<p>(a) dioničari ili članovi fizičke su osobe, regionalna ili lokalna tijela, uključujući općine, ili MSP-ovi koji djeluju u područjima obnovljive energije;</p>
<p>(b) najmanje 51 % dioničara ili članova subjekta koji imaju pravo glasa fizičke su osobe;</p>	<p>(b) najmanje 51 % dioničara ili članova subjekta koji imaju pravo glasa fizičke su osobe;</p>
<p>(c) najmanje 51 % dionica ili prava sudjelovanja subjekta posjeduju lokalni članovi, odnosno predstavnici lokalnih javnih i lokalnih privatnih socioekonomskih interesa ili građani koji imaju izravan interes povezan s aktivnošću zajednice i njezinim učincima;</p>	<p>(c) najmanje 51 % dionica ili prava sudjelovanja subjekta posjeduju lokalni članovi, odnosno predstavnici lokalnih javnih i lokalnih privatnih socioekonomskih interesa ili građani koji imaju izravan interes povezan s aktivnošću zajednice i njezinim učincima;</p>
<p>(d) najmanje 51 % mjesta u upravnom vijeću ili upravljačkim tijelima subjekta rezervirano je za lokalne članove, odnosno predstavnike lokalnih javnih i lokalnih privatnih socioekonomskih interesa ili građane koji imaju izravan interes povezan s aktivnošću zajednice i njezinim učincima;</p>	<p>(d) najmanje 51 % mjesta u upravnom vijeću ili upravljačkim tijelima subjekta rezervirano je za lokalne članove, odnosno predstavnike lokalnih javnih i lokalnih privatnih socioekonomskih interesa ili građane koji imaju izravan interes povezan s aktivnošću zajednice i njezinim učincima;</p>
<p>(e) zajednica nije uspostavila kapacitet za električnu energiju, grijanje i hlađenje te prijevoz iz obnovljivih izvora, koji nadilazi 18 MW izražen kao godišnji prosjek u prethodnih pet godina.</p>	<p>(e) zajednica nije uspostavila kapacitet za električnu energiju, grijanje i hlađenje te prijevoz iz obnovljivih izvora, koji nadilazi 30 MW izražen kao godišnji prosjek u prethodnih pet godina.</p>

Obrazloženje

Zajednice energije iz obnovljivih izvora mogu biti ključan alat za osnaživanje lokalne proizvodnje održive energije. Regionalna nadležna tijela također bi mogla imati ulogu u tom kontekstu i granični prag u pogledu razmjera proizvodnje energije takvih zajednica ne bi trebao biti odviše ograničavajući.

Amandman 19.

Članak 23.

Prijedlog direktive o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (preinaka) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>1. Kako bi olakšala prodiranje obnovljive energije u sektor grijanja i hlađenja, svaka država članica nastoji povisiti udio obnovljive energije isporučene za grijanje i hlađenje za barem jedan postotni bod svake godine, izraženo kao nacionalni udio konačne potrošnje energije i izračunano u skladu s metodologijom iz članka 7.</p> <p>2. Države članice mogu na temelju objektivnih i nediskriminacijskih kriterija odrediti popis mjera, imenovati provedbene subjekte, kao što su opskrbljivači gorivom, te to objaviti, što pridonosi povećanju navedenom u stavku 1.</p> <p>3. Povećanje iz stavka 1. može se provesti pomoću najmanje jedne od sljedećih mogućnosti:</p> <p>(a) fizičkim uključivanjem obnovljive energije u energiju i energetska gorivo isporučeno za grijanje i hlađenje;</p> <p>(b) izravnim mjerama za ublažavanje posljedica, kao što je ugradnja visokoučinkovitih sustava grijanja i hlađenja iz obnovljivih izvora u zgrade ili uporaba obnovljive energije u postupcima industrijskog grijanja i hlađenja;</p> <p>(c) neizravnim mjerama za ublažavanje posljedica koje obuhvaćaju certifikati kojima se može trgovati i koji dokazuju usklađenost s obvezom pomoću potpore neizravnim mjerama za ublažavanje posljedica, a mjere provodi drugi gospodarski subjekt, kao što je neovisni ugraditelj tehnologije obnovljive energije ili poduzeće za usluge povezane s energijom – ESCO koji pruža usluge povezane s postrojenjem obnovljive energije.</p>	<p>1. Kako bi olakšala prodiranje obnovljive energije i/ili otpadne topline ili hladnoće u sektor grijanja i hlađenja, svaka država članica nastoji povisiti udio obnovljive energije i/ili otpadne topline ili hladnoće isporučene za grijanje i hlađenje za barem jedan postotni bod svake godine, izraženo kao nacionalni udio konačne potrošnje energije i izračunano u skladu s metodologijom iz članka 7.</p> <p>2. Države članice mogu na temelju objektivnih i nediskriminacijskih kriterija odrediti popis mjera, imenovati suradničke subjekte, kao što su opskrbljivači energijom, te to objaviti, što pridonosi provedbi i ocjenjivanju povećanja navedenog u stavku 1.</p> <p>3. Povećanje iz stavka 1. provodi se:</p> <p>(a) fizičkim uključivanjem nove obnovljive energije iz sustava za grijanje i hlađenje;</p> <p>(b) postupcima koji su izravno povezani sa zgradama i industrijom ili određenim procesima u okviru primarnog sektora;</p> <p>(c) drugim političkim mjerama čiji su učinci jednaki učincima predviđenima stavkom 1., primjerice nacionalnim mjerama oporezivanja ili drugim ekonomskim poticajima.</p>

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>4. Države članice mogu se koristiti uspostavljenim strukturama u okviru nacionalnih sustava obveze energetske učinkovitosti navedenima u članku 7 Direktive 2012/27/EU kako bi provele i pratile mjere iz stavka 2.</p>	<p>4. U okviru različitih mjera koje treba provesti uzima se u obzir sljedeće:</p> <p>(a) tržište sustava grijanja i hlađenja vrlo je rascjepkano i ovisi o vrsti potrošača, stupnju centralizacije, prethodno korištenom gorivu itd.;</p> <p>(b) rješavanje problema prepreka učinkovitijim i održivijim sustavima grijanja i hlađenja zahtijevat će mjere na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini u sklopu potpornog europskog okvira.</p> <p>U tom pogledu države članice mogu primijeniti ili razviti:</p> <p>(a) inicijative za poboljšanje financiranja i profitabilnosti:</p> <p>i. certifikate kojima se može trgovati i koji dokazuju usklađenost s obvezom pomoću potpore neizravnim mjerama za ublažavanje posljedica, a mjere provodi drugi gospodarski subjekt, kao što je neovisni ugraditelj tehnologije obnovljive energije ili poduzeće za usluge povezane s energijom – ESCO, koji pruža usluge instalacije u području obnovljive energije;</p> <p>ii. reviziju zakona o vlasništvu radi rješavanja pitanja raspodjele koristi od poboljšanja do kojeg je došlo korištenjem obnovljive energije između stanodavaca i podstanara ili stanara višestambenih zgrada;</p> <p>iii. potporu lokalnim i regionalnim akterima koji mogu poboljšati ulaganja u sustav grijanja i hlađenja iz obnovljivih izvora putem povezivanja pojedinačnih projekata u veće ulagačke pakete (agregate);</p> <p>iv. uspostavu jedinstvenog mjesta za savjetovanje u području ulaganja (uključujući savjetodavne usluge, pomoć pri razvoju projekata i financiranje projekata);</p> <p>v. poticanje maloprodajnih banaka da nude proizvode prilagođene obnovi zgrada koje se privatno unajmljuju (npr. odgođene hipoteke, uvjetovane zajmove), što bi se moglo potpomagati javnim sredstvima;</p> <p>vi. izravne subvencije u ulaganja izbjegavaju se osim ako podupirana postrojenja nemaju neku dodanu vrijednost kao što je inovacija, visoka učinkovitost, mogućnost repliciranja itd.;</p>

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	<p data-bbox="815 264 1412 322">(b) inicijative za poboljšanje znanja građana i povećanje povjerenja u tehnologije i dobavljače:</p> <p data-bbox="874 450 1412 533">i. inspekcije bojlera radi osiguravanja informacija o koristima obnovljivih sustava u odnosu na postojeće sustave grijanja i hlađenja;</p> <p data-bbox="868 663 1412 857">ii. postavljanje i oglašavanje internetskih stranica s cijenama (uz ekološke stavke, tehničku dostupnost i pouzdanost itd.) i instrumentima za usporedbu u pogledu vijeka trajanja kako bi se potencijalnim ili postojećim potrošačima pomoglo u odabiru zanimljivije opreme, postrojenja, dobavljača goriva itd.;</p> <p data-bbox="860 987 1412 1122">iii. uspostavu i oglašavanje transparentnih mehanizama za rješavanje sukoba između korisnika i dobavljača koji potiču pružanje boljih usluga i omogućuju veće povjerenje potencijalnih klijenata;</p> <p data-bbox="863 1256 1412 1368">iv. razvoj dugoročnih komunikacijskih i oglašivačkih kampanja koje su definirane s obzirom na vrstu potencijalnih potrošača, odabrane obnovljive tehnologije ili dionike u sektoru;</p> <p data-bbox="815 1498 1412 1556">(c) inicijative za osnaživanje instalacijskih poduzeća i poduzeća za rukovanje i održavanje:</p> <p data-bbox="868 1686 1412 1821">i. ne dovodeći u pitanje druge inicijative za tehnološki razvoj, provest će se sektorske rasprave između tehnoloških centara, industrije opreme, inženjerskih poduzeća i instalatera kako bi se potonjima pomoglo da poboljšaju svoje usluge i proizvode;</p> <p data-bbox="863 1951 1412 2116">ii. rad s dionicima (osobito tijelima kao što su udruženja potrošača, instalatera ili arhitekata) radi njihove segmentacije i povećanja njihovih interesa, svijesti i prioriteta u pogledu energija iz obnovljivih izvora, što je način da se potaknu široke komunikacijske kampanje koje su potrebne;</p>

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>5. Subjekti koji su imenovani u skladu sa stavkom 2. osiguravaju da je njihov doprinos mjerljiv i provjerljiv te na godišnjoj razini, počevši od 30. lipnja 2021., izvješćuju tijelo koje je država članica imenovala o:</p> <p>(a) ukupnoj količini energije isporučene za grijanje i hlađenje;</p> <p>(b) ukupnoj količini obnovljive energije isporučene za grijanje i hlađenje;</p> <p>(c) udjelu obnovljive energije u ukupnoj količini energije isporučene za grijanje i hlađenje; i</p> <p>(d) vrsti obnovljivog izvora energije.</p>	<p>(d) inicijative za osnaživanje sektora:</p> <p>i. uspostavljene strukture u okviru nacionalnih sustava obveze energetske učinkovitosti navedene u članku 7 Direktive 2012/27/EU kako bi se provele i pratile mjere iz stavka 2;</p> <p>ii. podupiranje lokalnih i regionalnih vlasti u pripremi strategija za promicanje sustava grijanja i hlađenja iz obnovljivih izvora.</p> <p>5. Subjekti koji su imenovani u skladu sa stavkom 2. osiguravaju da je njihov doprinos mjerljiv i provjerljiv te na godišnjoj razini, počevši od 30. lipnja 2021., izvješćuju tijelo koje je država članica imenovala o:</p> <p>(a) ukupnoj količini energije isporučene za grijanje i hlađenje;</p> <p>(b) ukupnoj količini obnovljive energije i/ili otpadne topline ili hladnoće isporučene za grijanje i hlađenje;</p> <p>(c) udjelu obnovljive energije i/ili otpadne topline ili hladnoće u ukupnoj količini energije isporučene za grijanje i hlađenje; i</p> <p>(d) vrsti obnovljivog izvora energije i osnovnim obilježjima opreme za grijanje i hlađenje koja postoji na različitim točkama potrošnje.</p>

Obrazloženje

Uz članak 23. stavak 1., 3. i 5.

S obzirom na zamjenu fosilnih goriva i smanjenje potrošnje primarne energije, važno je da se u sektoru grijanja i hlađenja ne vodi računa samo o energiji iz obnovljivih izvora, nego i o otpadnoj toplini i nusproizvodima. Kako bi se ostvarili željeni ciljevi, također je važno predvidjeti mogućnost ekonomskih poticaja i fiskalnih mjera.

Uz članak 23. stavak 2.

Ovim se ispravkom samo nastoji pojasniti značenje subjekata. Opskrba energijom širi je pojam od opskrbe gorivom. Ustvari, energija se može dostavljati u vidu goriva, električne energije ili solarne energije.

Uz članak 23. stavak 4.

Grijanje i hlađenje vrlo su važna pitanja u EU-u. Prošle je godine Komisija objavila posebnu strategiju. Mnoge od tih ideja ne odražavaju se u ovoj Direktivi i stoga smo ih ponovno obuhvatili. S druge strane, uveli smo neke nove ideje kao što je izbjegavanje izravnih subvencija ili razvoj povjerenja potrošača.

Uz članak 23. stavak 5.

Kako bi se taj sektor bolje poznao, kao i mogućnosti njegova razvoja u budućnosti, ključno je imati uvid u stanje i obilježja postojećih postrojenja. Takve informacije mogu se prikupiti od dobavljača goriva i stoga omogućivanjem verifikacije administrativno registriranih podataka.

Amandman 20.

Članak 24. stavak 4.

Prijedlog direktive o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (preinaka) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Države članice utvrđuju potrebne mjere kako bi osigurale nediskriminacijski pristup sustavima centraliziranoga grijanja ili hlađenja za toplinu ili hladnoću proizvedenu iz izvora obnovljive energije te za otpadnu toplinu ili hladnoću. Tim se nediskriminacijskim pristupom omogućuje da opskrbljivači koji nisu operator sustava centraliziranoga grijanja ili hlađenja izravno opskrbe grijanjem ili hlađenjem iz takvih izvora kupce priključene na sustav centraliziranoga grijanja ili hlađenja.</p>	<p>Države članice utvrđuju potrebne mjere kako bi osigurale regulirani pristup sustavima centraliziranoga grijanja ili hlađenja za toplinu ili hladnoću proizvedenu iz izvora obnovljive energije te za otpadnu toplinu ili hladnoću. Tim se pristupom omogućuje da opskrbljivači koji nisu operator sustava centraliziranoga grijanja ili hlađenja opskrbljuju grijanjem ili hlađenjem iz takvih izvora sustav centraliziranoga grijanja ili hlađenja.</p>

Obrazloženje

Opće pravo za aktere u svojstvu treće strane da grijanje ili hlađenje izravno prodaju krajnjim korisnicima bilo bi kontraproduktivno i neekonomično. To stvara nesigurnost za ulagače i nejasnu dugoročnu odgovornost. Razdvajanje mreže i djelatnosti opskrbe povećava troškove za krajnje korisnike.

Amandman 21.

(6)

Prijedlog Uredbe o unutarnjem tržištu električne energije (preinaka) – COM (2016) 861 final

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Veća integracija tržišta i prijelaz na promjenjiviju proizvodnju električne energije zahtijevaju pojačan napor kako bi se nacionalne energetske politike koordinirale sa susjedima i iskoristile prilike za prekogranično trgovanje električnom energijom.</p>	<p>Veća integracija tržišta i prijelaz na promjenjiviju proizvodnju električne energije zahtijevaju pojačan napor kako bi se nacionalne energetske politike koordinirale sa susjedima i iskoristile prilike za prekogranično trgovanje električnom energijom, pri čemu je nužno osigurati jednake uvjete tržišnog natjecanja i poštovanje načela uzajamnosti.</p>

Obrazloženje

Sudjelovanje trećih država na unutarnjem tržištu električne energije EU-a moglo bi za neke države članice biti od velike važnosti. Stoga je izrazito važno osigurati ravnopravne uvjete za trgovinu s trećim zemljama i jednake uvjete za pristup tržištu (načelo uzajamnosti).

Amandman 22.

(8)

Prijedlog Uredbe o unutarnjem tržištu električne energije (preinaka) – COM (2016) 861 final

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>U ključnim bi tržišnim načelima trebalo biti navedeno da se cijene električne energije trebaju odrediti potražnjom i ponudom. Te bi cijene trebale ukazivati na to kada je potrebna električna energija, pružajući tržišno utemeljene poticaje za ulaganja u izvore fleksibilnosti kao što su fleksibilna proizvodnja, interkonekcija, upravljanje potrošnjom ili skladištenje.</p>	<p>U ključnim bi tržišnim načelima trebalo biti navedeno da se cijene električne energije trebaju odrediti potražnjom i ponudom. Te bi cijene trebale ukazivati na to kada je potrebna električna energija, pružajući tržišno utemeljene poticaje za ulaganja u izvore fleksibilnosti kao što su fleksibilna proizvodnja, interkonekcija, upravljanje potrošnjom ili skladištenje. S obzirom na te ciljeve države bi članice trebale postupno ukidati regulaciju cijena.</p>

Obrazloženje

U mnogim državama članicama cijene električne energije ne prate potražnju i ponudu, nego ih reguliraju javna tijela. Reguliranjem cijena može se ograničiti razvoj djelotvornog tržišnog natjecanja te destimulirati ulaganja i pojavljivanje novih sudionika na tržištu. Novim se modelom tržišta nastoji osigurati da se cijene električne energije ne mogu mijenjati javnim intervencijama. Prijedlog Europske komisije o ukidanju reguliranja cijena u načelu se pozdravlja, ali se smatra da se to treba odvijati postupno.

Amandman 23.

(24)

Prijedlog direktive o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije (preinaka) – COM (2016) 864 final

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Svi bi potrošači trebali imati korist od izravnog sudjelovanja na tržištu, posebno prilagodbom svoje potrošnje prema tržišnim signalima, a zauzvrat bi trebali imati koristi od nižih cijena električne energije ili drugih poticajnih plaćanja. Koristi od takvog aktivnog sudjelovanja s vremenom će se vjerojatno povećati kad električna vozila, toplinske crpke i druga fleksibilna opterećenja postanu konkurentniji. Potrošačima bi se trebalo omogućiti da sudjeluju u svim oblicima upravljanja potrošnjom i stoga bi trebali imati mogućnost odabira pametnog sustava mjerenja i ugovora s dinamičnim određivanjem cijene električne energije. Na taj bi način potrošači mogli prilagoditi svoju potrošnju cjenovnim signalima u stvarnom vremenu, odnosno signalima koji odražavaju vrijednost i trošak električne energije ili njezina prijenosa u različitim razdobljima, a države članice trebale bi osigurati da su potrošači razumno izloženi riziku veleprodajne cijene. Države članice trebale bi isto tako osigurati da oni potrošači koji odluče da se neće aktivno uključiti na tržište nisu sankcionirani, nego bi njihovo utemeljeno odlučivanje o dostupnim mogućnostima trebalo olakšati na način koji najviše odgovara uvjetima na domaćem tržištu.</p>	<p>Svi bi potrošači trebali imati korist od izravnog sudjelovanja na tržištu, posebno prilagodbom svoje potrošnje prema tržišnim signalima, a zauzvrat bi trebali imati koristi od nižih cijena električne energije ili drugih poticajnih plaćanja. Koristi od takvog aktivnog sudjelovanja s vremenom će se vjerojatno povećati kad električna vozila, toplinske crpke i druga fleksibilna opterećenja postanu konkurentniji. Potrošačima bi se trebalo omogućiti da sudjeluju u svim oblicima upravljanja potrošnjom i stoga bi trebali imati mogućnost odabira pametnog sustava mjerenja i ugovora s dinamičnim određivanjem cijene električne energije. Na taj bi način potrošači mogli prilagoditi svoju potrošnju cjenovnim signalima u stvarnom vremenu, odnosno signalima koji odražavaju vrijednost i trošak električne energije ili njezina prijenosa u različitim razdobljima, a države članice trebale bi osigurati da su potrošači razumno izloženi riziku veleprodajne cijene. Države članice trebale bi isto tako osigurati da oni potrošači koji odluče da se neće aktivno uključiti na tržište nisu sankcionirani, nego bi njihovo utemeljeno odlučivanje o dostupnim mogućnostima trebalo olakšati na način koji najviše odgovara uvjetima na domaćem tržištu. Nacionalne, regionalne i lokalne vlasti moraju stvoriti potrebne okvirne uvjete kako bi potrošači mogli dobiti pristup detaljnim informacijama o uvjetima i mogućnostima sudjelovanja na tržištu. Države članice trebale bi isto tako osigurati konkretne mjere usmjerene na potrošače kojima najviše prijeti rizik od energetske siromaštva kako bi zajamčile njihovo aktivno sudjelovanje na tržištu, zaštitile njihovo pravo na pristup energiji i omogućile im da ostvare koristi od inovativne tehnologije koja smanjuje njihovu potrošnju energije.</p>

Obrazloženje

Amandmanom se dodaje odredba da vlasti na svim razinama trebaju poticati potrošače na sudjelovanje na tržištu i pružati im detaljne informacije o povezanim uvjetima i mogućnostima.

Amandman 24.

(30)

Prijedlog direktive o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije (preinaka) – COM (2016) 864 final

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Zbog distribuiranih su energetske tehnologije i osnaživanja potrošača energija zajednice i energetske zadruge postali djelotvoran i isplativ način za zadovoljavanje potreba građana i njihovih očekivanja u pogledu izvora energije, usluga i lokalnog sudjelovanja. Energijom zajednice svim se potrošačima nudi uključiva mogućnost izravnog sudjelovanja u proizvodnji, potrošnji ili međusobnom dijeljenju energije unutar zemljopisno ograničene mreže zajednice koja može funkcionirati izolirano ili biti priključena na javnu distribucijsku mrežu. Inicijative za energiju zajednice prvenstveno su usmjerene na pružanje pristupačne energije posebne vrste svojim članovima ili vlasnicima udjela, kao što je energija iz obnovljivih izvora, a ne na ostvarivanje dobiti, kao tradicionalna energetska poduzeća. Inicijative za energiju koje pokreću zajednice izravnom suradnjom s potrošačima dokazuju svoj potencijal u olakšavanju primjene novih tehnologija i obrazaca potrošnje na integrirani način, uključujući pametne distribucijske mreže i upravljanje potrošnjom. Energijom zajednice isto se tako može unaprijediti energetska učinkovitost na razini kućanstva, a ona može pomoći i u sprečavanju energetskog siromaštva smanjenom potrošnjom i nižim tarifama za opskrbu. Energijom zajednice isto se tako omogućava određenim skupinama potrošača iz kategorije kućanstvo da sudjeluju na tržištu energije, što inače ne bi mogli. Takve uspješno provedene inicijative donijele su gospodarsku, društvenu i okolišnu vrijednost zajednici koja nadilazi puke koristi koje proizlaze iz pružanja energetske usluge. Lokalnim bi se energetskim zajednicama trebalo omogućiti da na tržištu djeluju pod jednakim uvjetima, a da se pritom ne narušava tržišno natjecanje. Potrošačima iz kategorije kućanstvo potrebno je dopustiti da dobrovoljno sudjeluju u inicijativama za energiju zajednice, kao i da ih napuste bez gubitka pristupa mreži kojom upravlja inicijativa za energiju zajednice ili bez gubitka prava koja im pripadaju kao potrošačima. Pristup mreži lokalne energetske zajednice potrebno je omogućiti pod pravednim uvjetima i uvjetima koji odgovaraju troškovima.</p>	<p>Zbog distribuiranih su energetske tehnologije i osnaživanja potrošača energija zajednice i energetske zadruge postali djelotvoran i isplativ način za zadovoljavanje potreba građana i njihovih očekivanja u pogledu izvora energije, usluga i lokalnog sudjelovanja. Energijom zajednice svim se potrošačima nudi uključiva mogućnost izravnog sudjelovanja u proizvodnji, potrošnji ili međusobnom dijeljenju energije unutar zemljopisno ograničene mreže zajednice koja može funkcionirati izolirano ili biti priključena na javnu distribucijsku mrežu. Inicijative za energiju zajednice prvenstveno su usmjerene na pružanje pristupačne energije posebne vrste svojim članovima ili vlasnicima udjela, kao što je energija iz obnovljivih izvora, a ne na ostvarivanje dobiti, kao tradicionalna energetska poduzeća. Inicijative za energiju koje pokreću zajednice izravnom suradnjom s potrošačima dokazuju svoj potencijal u olakšavanju primjene novih tehnologija i obrazaca potrošnje na integrirani način, uključujući pametne distribucijske mreže i upravljanje potrošnjom. Energijom zajednice isto se tako može unaprijediti energetska učinkovitost na razini kućanstva, a ona može pomoći i u sprečavanju energetskog siromaštva smanjenom potrošnjom i nižim tarifama za opskrbu. Energijom zajednice isto se tako omogućava određenim skupinama potrošača iz kategorije kućanstvo da sudjeluju na tržištu energije, što inače ne bi mogli. Takve uspješno provedene inicijative donijele su gospodarsku, društvenu i okolišnu vrijednost zajednici koja nadilazi puke koristi koje proizlaze iz pružanja energetske usluge. Lokalnim bi se energetskim zajednicama uz pomoć nedvosmislenih propisa trebalo omogućiti da na tržištu djeluju pod jednakim uvjetima, a da se pritom ne narušava tržišno natjecanje. Potrošačima iz kategorije kućanstvo potrebno je dopustiti da dobrovoljno sudjeluju u inicijativama za energiju zajednice, kao i da ih napuste bez gubitka pristupa mreži kojom upravlja inicijativa za energiju zajednice ili bez gubitka prava koja im pripadaju kao potrošačima. Pristup mreži lokalne energetske zajednice potrebno je omogućiti pod pravednim uvjetima i uvjetima koji odgovaraju troškovima.</p>

Objasnenje

Lokalne energetske zajednice mogu predstavljati učinkovito sredstvo za upravljanje energijom na lokalnoj razini. Radi poticanja nastanka tih zajednica i njihova sudjelovanja na tržištu električne energije od velike je važnosti uvesti odgovarajući pravni okvir kojim će se utvrditi jasna pravila za aktivnosti zajednica na tržištu energije.

Amandman 25.

(38)

Prijedlog direktive o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije (preinaka) – COM (2016) 864 final

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Nakon uvođenja pametnih sustava mjerenja u državama članicama razvijeni su ili se trenutačno razvijaju različiti modeli upravljanja podacima. Neovisno o modelu upravljanja podacima važno je da države članice uspostave transparentna pravila u skladu s kojima se podacima može pristupiti pod nediskriminacijskim uvjetima i da osiguraju najvišu razinu kibersigurnosti i zaštite podataka, kao i nepristranost subjekata koji obrađuju podatke.	Nakon uvođenja pametnih sustava mjerenja u državama članicama razvijeni su ili se trenutačno razvijaju različiti modeli upravljanja podacima. Neovisno o modelu upravljanja podacima važno je da države članice uspostave transparentna pravila u skladu s kojima se podacima može pristupiti pod nediskriminacijskim uvjetima i da osiguraju najvišu razinu kibersigurnosti i zaštite podataka, kao i nepristranost subjekata koji obrađuju podatke. Kako bi se potrošači uključili u upravljanje potrošnjom i imali mogućnost primjene sustava dinamičnog određivanja cijena, od distributera moraju dobiti besplatan pristup informacijama o svojoj potrošnji električne energije po satu. Preporučuje se da taj pristup informacijama bude dostupan za sva pametna električna brojila i da se uvede za sve ugovorene raspone snage.

Objasnenje

Pristup informacijama za sva pametna električna brojila treba preporučiti, ali ne i učiniti obveznim, no mora se uvesti za sve ugovorene raspone snage.

Amandman 26.

(3)

Prijedlog uredbe o osnivanju Agencije Europske unije za suradnju energetskih regulatora (preinaka) – COM(2016) 863 final – 2016/0378 (COD)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Procjenjuje se da će se sljedećih godina dodatno povećati potreba koordiniranja nacionalnih regulatornih mjera. Europski energetski sustav prolazi kroz najdublju promjenu zadnjih desetljeća. Veća integracija tržišta i prijelaz na promjenjiviju proizvodnju električne energije zahtijevaju pojačan napor kako bi se nacionalne energetske politike koordinirale sa susjedima i iskoristile prilike za prekogranično trgovanje električnom energijom.	Procjenjuje se da će se sljedećih godina dodatno povećati potreba koordiniranja nacionalnih regulatornih mjera. Europski energetski sustav prolazi kroz najdublju promjenu zadnjih desetljeća. Veća integracija tržišta i prijelaz na promjenjiviju proizvodnju električne energije zahtijevaju pojačan napor kako bi se nacionalne energetske politike koordinirale sa susjedima i iskoristile prilike za prekogranično trgovanje električnom energijom. Također je važno ojačati nacionalna regulacijska tijela. Države članice moraju osigurati neovisnost svojih nacionalnih regulacijskih tijela kao i njihov neometani rad. Kako bi nacionalna regulacijska tijela pravilno radila, moraju se osigurati potrebna sredstva te im mora biti omogućeno da se punopravno uključe u suradnju na razini EU-a.

Obrazloženje

Treba pozdraviti jaču koordinaciju između država članica na području energije. Jednako je važna i uloga nacionalnih regulacijskih tijela u svakoj pojedinoj državi članici EU-a. Treba istaknuti da države članice moraju osigurati neovisnost svojih nacionalnih regulacijskih tijela kao i njihov neometani rad. Osim toga treba osigurati dovoljno sredstva kako bi nacionalna regulacijska tijela mogu dobro obavljati svoj posao.

Amandman 27.

Članak 14.

Prijedlog uredbe o osnivanju Agencije Europske unije za suradnju energetskih regulatora (preinaka) – COM(2016) 863 final – 2016/0378 (COD)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Agenciji se mogu, u okolnostima koje je jasno definirala Komisija u smjernicama donesenima u skladu s člankom 57. [preinačene Uredbe o električnoj energiji kako je predložena dokumentima COM(2016) 861/2] ili člankom 23. Uredbe (EZ) br. 715/2009 i o pitanjima u vezi sa svrhom zbog koje je osnovana, povjeriti dodatne zadaće, uz poštovanje ograničenja prijenosa izvršnih ovlasti na agencije Unije.</p>	<p>Agenciji se mogu, u okolnostima koje je jasno definirala Komisija u smjernicama donesenima u skladu s člankom 57. [preinačene Uredbe o električnoj energiji kako je predložena dokumentima COM(2016) 861/2] ili člankom 23. Uredbe (EZ) br. 715/2009 i o pitanjima u vezi sa svrhom zbog koje je osnovana, povjeriti dodatne zadaće, uz poštovanje ograničenja prijenosa izvršnih ovlasti na agencije Unije.</p> <p><i>Europska komisija treba osigurati da Agencija za suradnju europskih regulatora (ACER) ima neophodne ovlasti koje joj omogućuju da od relevantnih institucija država članica zatraži informacije koje su joj potrebne za ispunjavanje dodijeljenih zadaća.</i></p>

Obrazloženje

Kako bi se postupak nesmetano dovršio, potrebno je osigurati da Agencija za suradnju europskih regulatora ima dovoljno prava i ovlasti koje joj omogućuju da od relevantnih institucija država članica brzo dobije informacije koje su joj potrebne za ispunjavanje dodijeljenih zadaća.

Amandman 28.

Članak 16. stavak 2.

Prijedlog uredbe o osnivanju Agencije Europske unije za suradnju energetskih regulatora (preinaka) – COM(2016) 863 final – 2016/0378 (COD)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Agencija godišnje objavljuje izvješće o rezultatima praćenja iz stavka 1. U tom izvješću, Agencija utvrđuje sve prepreke koje onemogućavaju oblikovanje unutarnjih tržišta električne energije i prirodnog plina.</p>	<p>Agencija godišnje objavljuje izvješće o rezultatima praćenja iz stavka 1. U tom izvješću, Agencija utvrđuje sve prepreke koje onemogućavaju oblikovanje unutarnjih tržišta električne energije i prirodnog plina <i>te iznosi preporuke.</i></p>

Obrazloženje

Agenciji za suradnju energetskih regulatora daje se veća odgovornost i na raspolaganje joj se stavlja više sredstava. Dobiva više ovlasti u pogledu prekograničnih pitanja koja zahtijevaju koordinirano postupanje. Pritom bi za države članice bilo korisno da Agencija u svojem izvješću o rezultatima praćenja daje opće preporuke.

Amandman 29.

(13)

Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o pripremljenosti za rizike u sektoru električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2005/89/EZ – COM(2016) 862 final – 2016/0377 (COD)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Na temelju te zajedničke metodologije ENTSO-E bi trebao redovito izrađivati i ažurirati regionalne krizne scenarije i utvrđivati najrelevantnije rizike za svaku regiju, kao što su ekstremni vremenski uvjeti, prirodne katastrofe, nestašice goriva ili zlonamjerni napadi. Pri razmatranju kriznog scenarija nestašice plina rizik prekida opskrbe plinom trebalo bi procjenjivati na temelju scenarija prekida opskrbe plinom i ometanja rada infrastrukture koje izrađuje Europska mreža operatora prijenosnih sustava za plin na temelju članka 6. stavka 6. Uredbe o sigurnosti opskrbe plinom [predložena Uredba o sigurnosti opskrbe plinom]. Države članice trebale bi izraditi i ažurirati svoje nacionalne krizne scenarije na toj osnovi, načelno svake tri godine. Scenariji bi trebali biti osnova za planove pripremljenosti za rizike. Pri utvrđivanju rizika na nacionalnoj razini države članice trebale bi i opisati moguće rizike koje vide u odnosu na vlasništvo nad infrastrukturom koja je važna za sigurnost opskrbe i opisati poduzete mjere, ako ih je bilo, kojima se ti rizici otklanjaju (kao što su opći ili sektorski zakoni o provjeravanju investicija, posebna prava za određene dioničare itd.), pri čemu trebaju naznačiti zašto su te mjere, prema njihovu mišljenju, opravdane.</p>	<p>Na temelju te zajedničke metodologije ENTSO-E bi trebao redovito izrađivati i ažurirati regionalne krizne scenarije i utvrđivati najrelevantnije rizike za svaku regiju, kao što su ekstremni vremenski uvjeti, prirodne katastrofe, nestašice goriva ili zlonamjerni napadi. Pri razmatranju kriznog scenarija nestašice plina rizik prekida opskrbe plinom trebalo bi procjenjivati na temelju scenarija prekida opskrbe plinom i ometanja rada infrastrukture koje izrađuje Europska mreža operatora prijenosnih sustava za plin na temelju članka 6. stavka 6. Uredbe o sigurnosti opskrbe plinom [predložena Uredba o sigurnosti opskrbe plinom]. Preporučuje se da se u okviru različitih oblika regionalne suradnje predstavi energetska situacija u regiji te da se o njoj raspravlja kako bi se utvrdile mogućnosti i prijetnje. Države članice trebale bi izraditi i ažurirati svoje nacionalne krizne scenarije na osnovi tih informacija, načelno svake tri godine. Scenariji bi trebali biti osnova za planove pripremljenosti za rizike. Pri utvrđivanju rizika na nacionalnoj razini države članice trebale bi i opisati moguće rizike koje vide u odnosu na vlasništvo nad infrastrukturom koja je važna za sigurnost opskrbe i opisati poduzete mjere, ako ih je bilo, kojima se ti rizici otklanjaju (kao što su opći ili sektorski zakoni o provjeravanju investicija, posebna prava za određene dioničare itd.), pri čemu trebaju naznačiti zašto su te mjere, prema njihovu mišljenju, opravdane.</p>

Obrazloženje

Bilo bi prikladno i korisno omogućiti da ENTSO-E redovito izrađuje i ažurira regionalne krizne scenarije i utvrđuje najrelevantnije rizike za svaku regiju, kao što su ekstremni vremenski uvjeti, prirodne katastrofe, nestašice goriva ili zlonamjerni napadi. Međutim, važno je ojačati regionalnu suradnju između država članica. Prije izrade nacionalnih kriznih scenarija, za države članice korisno je da se predstavi situacija na regionalnoj razini i da se o njoj raspravi. Na taj bi način države članice mogle bolje prepoznati i razumjeti nacionalne i regionalne mjere kojima se osigurava najučinkovitije i najvažnije moguće upravljanje krizom.

Amandman 30.

(18)

Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o pripremljenosti za rizike u sektoru električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2005/89/EZ – COM(2016) 862 final – 2016/0377 (COD)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Kako bi se osigurao zajednički pristup sprečavanju krize i upravljanju njome, nadležna tijela svake države članice trebala bi nakon savjetovanja s dionicima izraditi plan pripremljenosti za rizike. U planovima treba opisati djelotvorne, proporcionalne i nediskriminirajuće mjere kojima se zahvaćaju svi utvrđeni krizni scenariji. U planovima treba osigurati transparentnost, osobito s obzirom na uvjete pod kojima je moguće poduzimanje netržišnih mjera radi ublažavanja kriznih situacija. Sve predviđene netržišne mjere trebaju biti u skladu s pravilima utvrđenima ovom Uredbom.</p>	<p>Kako bi se osigurao zajednički pristup sprečavanju krize i upravljanju njome, nadležna tijela svake države članice trebala bi nakon savjetovanja s dionicima, među kojima su, po mogućnosti, i lokalne i regionalne vlasti, izraditi plan pripremljenosti za rizike. U planovima treba opisati djelotvorne, proporcionalne i nediskriminirajuće mjere kojima se zahvaćaju svi utvrđeni krizni scenariji. U planovima treba osigurati transparentnost, osobito s obzirom na uvjete pod kojima je moguće poduzimanje netržišnih mjera radi ublažavanja kriznih situacija. Sve predviđene netržišne mjere trebaju biti u skladu s pravilima utvrđenima ovom Uredbom.</p>

Obrazloženje

Važno je da u svakoj državi članici postoji zajednički pristup sprečavanju krize i upravljanju njome.

Shodno tomu, to iziskuje usku suradnju svih zainteresiranih strana, pri čemu se naglasak stavlja na izravnu komunikaciju, uključujući, po mogućnosti, i s lokalnim i regionalnim vlastima.

Amandman 31.

Članak 16. stavak 1.

Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o pripremljenosti za rizike u sektoru električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2005/89/EZ – COM(2016) 862 final – 2016/0377 (COD)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Što je prije moguće, a najkasnije šest tjedana nakon proglašavanja elektroenergetske krizne situacije, predmetno nadležno tijelo, uz savjetovanje sa svojim nacionalnim regulatornim tijelom (u slučajevima u kojima to nije isto tijelo) podnosi Koordinacijskoj skupini za električnu energiju i Komisiji izvješće o evaluaciji.</p>	<p>Što je prije moguće, a najkasnije četiri tjedna nakon proglašavanja elektroenergetske krizne situacije, predmetno nadležno tijelo, uz savjetovanje sa svojim nacionalnim regulatornim tijelom (u slučajevima u kojima to nije isto tijelo) podnosi Koordinacijskoj skupini za električnu energiju i Komisiji izvješće o evaluaciji.</p>

Obrazloženje

Proglašavanje početka krize opskrbe energijom predstavlja veliki izazov za državu članicu i cjelokupni EU. Stoga takvi slučajevi zahtijevaju brzo reagiranje i postupanje. Rok od četiri tjedna za podnošenje izvješća o evaluaciji, kako se predlaže u izmjeni, dovoljan je i istovremeno osigurava brz protok informacija.

Amandman 32.

Članak 18.

Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o pripremljenosti za rizike u sektoru električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2005/89/EZ – COM(2016) 862 final – 2016/0377 (COD)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Države članice i ugovorne strane Energetske zajednice pozvane su na bližu suradnju u postupku utvrđivanja elektroenergetskih kriznih scenarija i u izradi plana pripremljenosti za rizike kako bi se postiglo da se poduzetim mjerama ne ugrožava sigurnost opskrbe država članica, ugovornih strana ili Unije.</p> <p>U tom smislu ugovorne strane Energetske zajednice mogu na poziv Komisije sudjelovati u radu Koordinacijske skupine za električnu energiju s obzirom na sva pitanja koja ih se tiču.</p>	<p>Države članice i ugovorne strane Energetske zajednice pozvane su na bližu suradnju u postupku utvrđivanja elektroenergetskih kriznih scenarija i u izradi plana pripremljenosti za rizike kako bi se postiglo da se poduzetim mjerama ne ugrožava sigurnost opskrbe država članica, ugovornih strana ili Unije. Regionalna suradnja posebice se ističe i preporučuje u cilju najvećeg mogućeg povećanja učinkovitosti upravljanja energetske sektora. U tom smislu ugovorne strane Energetske zajednice mogu na poziv Komisije sudjelovati u radu Koordinacijske skupine za električnu energiju s obzirom na sva pitanja koja ih se tiču.</p>

Obrazloženje

U svrhu maksimalnog povećanja učinkovitosti i djelotvornosti upravljanja elektroenergetskom krizom važno je istaknuti važnost suradnje između država članica na regionalnoj razini. Regionalna suradnja omogućuje brza rješenja uz male troškove.

II. PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA (CoR)

Opće napomene

1. pozdravlja Paket za čistu energiju Europske komisije i ističe da će ključne točke koje su u njemu utvrđene – energetska učinkovitost i održivost zgrada, industrija i promet, razvijanje izvora obnovljive energije, te uvjeti i načini njihovog održivog uvođenja kako bi se omogućila uključenost potrošača na način da sami kontroliraju svoju potražnju za energijom, stvaranje unutarnjeg energetskeg tržišta i novih odgovornosti za distribucijske mreže električne energije, operatore prijenosnih sustava i nacionalne zakonodavce pridonijeti tomu da se osigura energetska neovisnost, sigurnost opskrbe energijom, provedba klimatskih ciljeva i prije svega financijske prihvatljive cijene za potrošače;
2. međutim, naglašava da postoje jasne naznake da sadašnji ciljevi EU-a u okviru energetskeg i klimatskeg paketa za razdoblje do 2030. neće biti dovoljni za ispunjavanje obveza koje su preuzele sve države članice i EU potpisivanjem Pariškog sporazuma; osobito je uvjeren da cilj od 27 % energije iz obnovljivih izvora na razini EU-a nije dovoljan, zbog čega poziva Europsku komisiju i države članice da utvrde ambicioznije ciljeve;
3. pozdravlja prijedloge o uskoj prekograničnoj suradnji na regionalnoj razini i istovremeno poziva Europsku komisiju da predstavi mogućnosti koje se odnose na način promicanja takve suradnje tako da se pravo na sudjelovanje proširi i na mikrorazini, da se omogući bliska suradnja lokalnih i regionalnih vlasti, a susjednim regijama pruže istinske prilike za uspostavu zajedničke energetske infrastrukture koja prelazi nacionalne granice;

4. žali zbog toga što Komisijini prijedlozi tek nejasno ocrtavaju ulogu lokalnih i regionalnih vlasti te ističe važan doprinos tih vlasti postizanju ciljeva povezanih sa zaštitom klime. Brojni mali i veliki gradovi u EU-u već dugi niz godina imaju akcijske planove za klimu i održivu energiju u kojima se poziva na niskougličnu proizvodnju topline i električne energije, na mjere za povećanje energetske učinkovitosti kao i na razvoj održivog prometa;
5. slaže se s ciljevima Europske komisije o stvaranju fleksibilnog okvira usmjerenog na tržište, a koji potiče razvoj izvora obnovljive energije istovremeno izbjegavajući narušavanja tržišta, te posebice pozdravlja prijedloge o jačanju poticaja za potrošače koji bi trebali postati aktivni sudionici na tržištu električne energije; naglašava da tomu mogu pridonijeti lokalne i regionalne vlasti uspostavljanjem energetskih zajednica;
6. smatra da treba ojačati regionalnu suradnju u kontekstu izrade nacionalnih planova na područjima na kojima se jasno osjećaju prekogranični učinci; smatra kako je vrlo važno da se prije izrade nacionalnih planova mjere pravovremeno usuglase sa susjednim zemljama te da se u postupak uključe lokalne i regionalne vlasti;
7. smatra da bi države članice trebale pojačati napore za ukidanje administrativnih prepreka i smanjivanje troškova slabije razvijenih niskougličnih tehnologija te posvećivati više pozornosti učinkovitoj koordinaciji planiranja, provedbe i izvješćivanja na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini;

Razvoj obnovljivih izvora energije i integracija tržišta

8. slaže se da EU mora posvetiti veću pozornost razvoju i primjeni tehnologija na području obnovljivih izvora energije i primjećuje da će nove tehnologije svim potrošačima (od industrijskih poduzeća do kućanstava) pružiti mogućnost da pametnije i štedljivije koriste energiju i odabiru čiste i učinkovite metode za proizvodnju energije;
9. smatra da nepostojanje cilja za obnovljive energije u sektoru prometa u državama članicama predstavlja izrazito važan nedostatak, posebno s obzirom na to da je ostvarenje cilja od 10 % do 2020. koji je utvrđen u postojećoj Direktivi glavni poticaj za razvoj biogoriva. Stoga predlaže da se uvrsti i ciljna vrijednost za biogoriva (uključujući održivo proizvedena konvencionalna goriva) koja bi mogla iznositi 14 %;
10. smatra da energija iz obnovljivih izvora može biti konkurentna i upozorava da bi neki obnovljivi izvori energije, kao što su kopnene vjetrolektrane, u potpunosti mogli konkurirati fosilnim gorivima te da će cijene energije vjetra nastaviti padati ako se izgradi više kapaciteta za energiju vjetra i poboljša tehnologija;
11. slaže se da inovacije na području čistih izvora energije zahtijevaju neometano funkcioniranje unutarnjeg tržišta i pravedno tržišno natjecanje, čime će se novim sudionicima na tržištu omogućiti da provode inovativne projekte povezane s obnovljivom energijom; međutim, naglašava da za provedbu inovativnih projekata moraju vrijediti isti uvjeti kao za sudionike koji već djeluju na tržištu;
12. primjećuje da države članice pri izradi programa potpore za obnovljive izvore energije trebaju paziti na posebnosti različitih tehnologija na području obnovljive energije (npr. visina cijena, rizici, mogućnost pružanje usluga sustava). Time bi se osigurala veća troškovna učinkovitost kao i ostvarenje dugoročnih ciljeva smanjena emisija CO₂;
13. smatra da Europska komisija mora poticati države članice da poduzmu odgovarajuće mjere kako bi podržale razvoj obnovljivih izvora energije. Državama članicama mora se dati više fleksibilnosti u vezi s razvojem tehnologija nove generacije na području obnovljivih izvora energije i sa zaštitom manjih projekata, uključujući postrojenja za kogeneraciju toplinske i električne energije koja su priključena na lokalne sustave centraliziranog grijanja i hlađenja;
14. ističe da su za razvoj obnovljivih izvora energije i integraciju tržišta potrebna znatna financijska sredstva, zbog čega je posebno važno da se tome da prednost i da se u interesu spajanja različitih financijskih izvora i postizanja multiplikacijskog učinka na europskoj, nacionalnoj, lokalnoj i regionalnoj razini zauzme zajednički pristup;

15. potiče Europsku komisiju da se, vodeći računa o postojećim programima potpore u državama članicama i u cilju usklađivanja propisa i mobilizacije ulaganja u toj industriji, u Direktivi o obnovljivoj energiji jasno odredi koji pristup treba zauzeti u slučaju programa potpore;

16. napominje da je za ostvarivanje ambicioznih ciljeva isto tako važno imati jasne i točne informacije o mogućnostima korištenja financijskih instrumenata EU-a nakon 2020.; naglašava također da je potrebno primjenjivati napredne tehnike financiranja kako bi se osiguralo da glavina ulaganja dolazi iz privatnog sektora. S tim u vezi napominje da je 25 % projekata koji se financiraju iz Europskog fonda za strateška ulaganja (EFSU) povezano s energijom, što uvelike pomaže u poticanju energetskega sektora;

17. slaže se da su se programi potpore za električnu energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora pokazali učinkovitim instrumentom za poticanje uvođenja obnovljive električne energije, no naglašava da bi, sukladno Smjernicama o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju za razdoblje 2014. – 2020., koje se primjenjuju od 1. srpnja 2014., proizvodnju energije iz obnovljivih izvora trebalo postupno integrirati na unutarnje tržište električne energije, da bi državne potpore trebale odražavati sve niže proizvodne troškove i da bi trebalo izbjegavati narušavanje tržišta; isto tako naglašava da vanjski troškovi povezani s fosilnim gorivima moraju biti transparentniji;

18. u načelu se slaže s otvaranjem programa potpore za projekte u drugim državama članicama, međutim države članice trebale bi detaljno ispitati mogućnosti otvaranja tržišta kako bi se izbjeglo da takva obveza dovede do smanjenja lokalne proizvodnje zbog većih financijskih kapaciteta onih država članica EU-a koje su uključene u raspodjelu sredstava; stoga smatra da bi prednost trebalo davati programima potpore zasnovanim na prekograničnoj suradnji, a posebno je potrebno usredotočiti se na međupovezanosti;

Unutarnje tržište električne energije i upravljanje rizicima

19. naglašava da je integrirano energetskega tržište najbolje sredstvo za to da se osiguraju financijski prihvatljive cijene energije i pouzdana opskrba energijom te na troškovno učinkovit način omogući integracija proizvodnje većih količina električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora; stoga pozdravlja prijedloge Europske komisije o modelu tržišta električne energije kojim će se potaknuti uvođenje energije iz obnovljivih izvora, poboljšati upravljanje potražnjom, uspostaviti integrirano energetskega tržište na regionalnoj razini i ojačati položaj potrošača.

20. ističe da u mnogim državama članicama cijene električne energije ne prate potražnju i ponudu, nego ih reguliraju javna tijela. Time se može narušiti tržišno natjecanje i kočiti mobilizacija ulaganja kao i ulazak novih dobavljača na tržište, zbog čega to uvijek mora biti opravdano konkretnim ciljevima politika, kao što je zaštita najugroženijih potrošača. Stoga Odbor regija podupire predloženu liberalizaciju tržišta i smanjenje državnih intervencija usmjerenih na smanjenje potrošačkih cijena, no upozorava države članice da deregulaciju cijena energije trebaju provoditi postupno, uz poštovanje posebne prirode energije kao usluge od općeg interesa;

21. slaže se da lokalne energetske zajednice mogu biti učinkoviti način upravljanja energijom na lokalnoj razini; potiče Komisiju da izradi tehničke i financijske instrumente koji lokalnim i regionalnim vlastima omogućuju da tim zajednicama pruže sveobuhvatnu potporu;

22. slaže se da države članice moraju izraditi planove za pripravnost u slučaju opasnosti kako bi spriječile krizne situacije te naglašava važnost regionalne suradnje za učinkovito upravljanje energetskega sektorom; također smatra da se tijekom pripreme tih planova moraju konzultirati regionalne i lokalne vlasti;

23. naglašava da borba protiv energetskega siromaštva zahtijeva zajedničku definiciju problema na razini EU-a, prikupljanje i razmjenu bitnih podataka u suradnji s različitim razinama upravljanja te niz ciljanih politika i mjera za pružanje pomoći najranjivijim potrošačima energije da sudjeluju na tržištu i za uklanjanje tereta visokih cijena energije;

Agencija za suradnju energetske regulatora (ACER)

24. pozdravlja činjenicu da će se pravni propisi temeljito preispitati, odnosno da se u obzir neće uzeti samo pojedini aspekti energetske tržišta već i njihovi međusobni odnosi, interakcija uključenih sudionika u pogledu ostvarivanja ciljeva i raspodjela nadležnosti. Treba pozdraviti činjenicu da je ACER-u dana veća važnost pri izradi i provedbi mrežnih kodeksa; međutim, naglašava da Europska komisija mora osigurati da ACER ima ovlasti koje su mu potrebne da od najvažnijih institucija u državama članicama dobiva informacije i da obavlja druge koordinacijske zadaće;

25. ističe da u skladu s načelom proporcionalnosti regulacijske mjere ACER-a ne zamjenjuju odluke donesene na nacionalnoj razini; preporučuje jačanje nacionalnih regulacijskih tijela. Države članice moraju osigurati neovisnost svojih nacionalnih regulacijskih tijela kao i njihov neometani rad. Kako bi nacionalna regulacijska tijela pravilno radila, moraju se osigurati potrebna sredstva te im mora biti omogućeno da se punopravno uključe u suradnju na razini EU-a;

Potrošači i važnost informiranja i obrazovanja potrošača

26. pozdravlja prijedlog Europske komisije o reformi energetske tržišta koja će osnažiti utjecaj potrošača kako bi oni postali ravnopravni sudionici na tržištu; podupire prijedlog Komisije o poticanju uvođenja pametnih brojala, na dobrovoljnoj osnovi i sukladno načelima zaštite podataka, kako bi potrošači dobivali račune koje razumiju i kako bi mogli lakše mijenjati svoje opskrbljivače energijom;

27. primjećuje da je potrebno više istraživanja i uža suradnja s predstavnicima lokalnih vlasti kako bi se bolje razumjeli motivi potrošača u pogledu njihovo sudjelovanje na tržištu električne energije. Bolje razumijevanje čimbenika koji vode do promjena u navikama potrošača mogu dati važne informacije o tome kako potaknuti potrošače da djeluju kao snažni i odgovorni sudionici na novom tržištu električne energije;

28. ističe da su istraživanja pokazala da se potrošači žale na nedostatak transparentnosti na tržištima električne energije, zbog čega se umanjuje mogućnost da imaju koristi od tržišnog natjecanja i da aktivno sudjeluju na tržištima. Potrošači smatraju da nisu dovoljno informirani o alternativnim opskrbljivačima i odabirima; stoga naglašava da treba riješiti probleme koji se odnose na zaštitu privatnosti i sigurnost korisničkih podataka te potiče Europsku komisiju da iznese tehničke prijedloge o tome kako se mogu osigurati visoki standardi;

29. ističe važnost lokalnih i regionalnih vlasti u promicanju osnivanja energetske zajednica; utvrđuje da predstavnici lokalnih vlasti mogu pružiti potporu na sljedećim područjima: izgradnja kapaciteta, potpora povezana s pristupom financijama, obuka, razmjena pozitivnih iskustava, osiguravanje tehničke pomoći i promicanje partnerstava;

30. naglašava važnost obrazovnih mjera kojima se potiče potrošače da postanu aktivni sudionici u energetske sektoru. U tom je pogledu važno da Odbor regija ima aktivnu ulogu koja se mora podržati jer bi to moglo uvelike doprinijeti dijeljenju informacija, širenju ideja u lokalnim zajednicama i razmjeni najboljih praksi;

Uloga lokalnih i regionalnih vlasti

31. primjećuje da lokalne i regionalne vlasti imaju važnu ulogu u energetske sektoru: svojim djelovanjem te vlasti mogu utjecati na razvoj energetske infrastrukture i na funkcioniranje tržišta. One organiziraju pružanje usluga, nadležne su za prostorno planiranje i korištenje zemljišta, javnu rasvjetu, pružanje usluga prijevoza i upravljanje stambenim prostorom, odlučuju o izdavanju dozvola te educiraju i informiraju lokalno stanovništvo. Povrh toga, lokalne i regionalne vlasti nadziru velika proračunska sredstva za javnu nabavu proizvoda i usluga koje troše energiju. Lokalne i regionalne vlasti u mnogim slučajevima i proizvode energiju;

32. ističe da se lokalne i regionalne vlasti u prijedlozima Komisije ne spominju kao važni dionici u energetske sektoru te potiče Europsku komisiju da se prema lokalnim i regionalnim vlastima odnosi kao prema partnerima koji su ravnopravni središnjim vlastima u pogledu provedbe daljnjih mjera na tom području;

33. napominje da lokalne i regionalne vlasti mogu doprinijeti promicanju korištenja obnovljive energije i poboljšanju energetske učinkovitosti na lokalnoj i regionalnoj razini, na primjer postavljanjem ambicioznih ciljeva i akcijskih planova, pojednostavljanjem administrativnih postupaka i propisa ili osiguravanjem financijske potpore kao i putem obrazovnog sustava; U tom pogledu naglašava da se Sporazumu gradonačelnika pridružilo više od 6 600 lokalnih i regionalnih vlasti i da treba poticati i druge vlasti da se dobrovoljno pridruže ne samo njoj već i sličnim međunarodnim inicijativama;

34. smatra da se, zbog njihove uloge u planiranju infrastrukture, privlačenju ulagača i informiranju i savjetovanju potrošača, s lokalnim i regionalnim vlastima treba savjetovati o budućim posebnim mjerama;

35. nudi pomoć lokalnim i regionalnim vlastima da uspostave kontakte s relevantnim stručnjacima kako bi poboljšale svoje sposobnosti i bolje koordinirale zajedničke pristupe;

Supsidijarnost i proporcionalnost

36. napominje da su neki nacionalni parlamenti izrazili zabrinutost u pogledu toga poštuje li se prijedlogom Komisije načelo supsidijarnosti. Budući da lokalne i regionalne vlasti imaju veliku odgovornost za osiguravanje učinkovitosti propisa EU-a, Odbor također smatra da bi možda bilo potrebno temeljitije preispitati poštuju li se načela supsidijarnosti i proporcionalnosti.

Bruxelles, 13. srpnja 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

Mišljenje Europskog odbora regija – Upravljanje energetskom unijom i čista energija

(2017/C 342/13)

Izvjestitelj:	Bruno Hranić (HR/EPP), načelnik Općine Vidovec
Referentni dokumenti:	Prijedlog uredbe o upravljanju energetskom unijom, COM(2016) 759 final Komunikacija o čistoj energiji za sve Europljane COM(2016) 860 final Komunikacija o ubrzanju inovacija u području čiste energije, COM(2016) 763 final

I. PREPORUKE ZA IZMJENE

Amandman 1.

Prijedlog uredbe

Uvodna izjava (1)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	(1) Cilj je ove Uredbe uspostaviti potrebna partnerstva između Unije, pojedinačnih država članica, država članica okupljenih u makroregionalna partnerstva te podnacionalnih razina upravljanja kako bi se postigao zajednički napredak u energetskej tranziciji. Te različite razine moraju surađivati u duhu solidarnosti i povjerenja radi ostvarivanja uzajamne koristi.

Obrazloženje

Već bi na samom početku Uredbe trebalo naglasiti potrebu za suradnjom svih razina upravljanja. Prijedlog se temelji na sličnoj zamisli predloženoj u nacrtu izvješća Europskog parlamenta PE 604.777 (amandman 2.).

Amandman 2.

Prijedlog uredbe

Članak 9. stavak 2.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
2. Komisija <i>može</i> državama članicama dati preporuke o nacrtima planova u skladu s člankom 28. <i>U tim preporukama posebno je navedeno sljedeće:</i>	Nacrt integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova
(a) <i>razina ambicioznosti</i> ciljeva i doprinosa <i>u odnosu na zajedničko ostvarivanje ciljeva</i> energetske unije <i>i posebno ciljeva Unije za 2030. u pogledu obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti;</i>	2. Komisija <i>će ocijeniti nacрте integriranih nacionalnih energetskih i klimatskih planova i</i> državama članicama dati preporuke <i>po zemljama</i> o nacrtima planova u skladu s člankom 28. <i>kako bi:</i>
	(a) <i>doprinjela ostvarenju</i> ciljeva i doprinosa energetske unije;

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>(b) politike i mjere povezane s ciljevima država članica i Unije i ostalim politikama i mjerama moguće prekogranične važnosti;</p> <p>(c) odnosi i dosljednost između postojećih (provedenih i donesenih) i planiranih politika i mjera uključenih u integrirani nacionalni energetska i klimatski plan u okviru jedne dimenzije i između različitih dimenzija energetske unije.</p>	<p>(b) osigurala da politike i mjere povezane s akcijskim planovima država članica i ostale politike i mjere odgovaraju svrsi, posebice one mjere koje su od moguće prekogranične važnosti;</p> <p>(c) promicala odnose i dosljednost između postojećih (provedenih i donesenih) i planiranih politika i mjera uključenih u integrirani nacionalni energetska i klimatski plan u okviru jedne dimenzije i između različitih dimenzija energetske unije.</p> <p>(d) insistirala na tome da države članice izričito uzimaju u obzir obveze preuzete na lokalnoj i regionalnoj razini i postignuća inicijativa poput Sporazuma gradonačelnika te da razviju mehanizme za uvažavanje doprinosa svih relevantnih razina vlasti i uprave u vidu integriranih nacionalnih energetska i klimatskih planova;</p>

Obrazloženje

Izrazito je važno osigurati dosljednost i komplementarnost između akcijskih planova i politika raznih država članica na razini EU-a i promicati uključenost lokalnih i regionalnih vlasti i njihov doprinos. Prijedlog se temelji na sličnim prijedlozima iznesenima u nacrtu izvješća Europskog parlamenta PE 604.777 (amandmani 97. – 100.).

Amandman 3.

Prijedlog uredbe

Članak 10.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Ne dovodeći u pitanje druge zahtjeve iz zakonodavstva Unije, države članice osiguravaju da javnost pravodobno dobije priliku za učinkovito sudjelovanje u izradi nacrtu planova iz članka 9. i sažetak stajališta javnosti prilažu svom nacrtu integriranog energetska i klimatska plana koji podnose Komisiji. U mjeri u kojoj se primjenjuju odredbe Direktive 2001/42/EZ, smatra se da se savjetovanjima poduzetima u skladu s tom Direktivom zadovoljavaju i obveze savjetovanja javnosti iz ove Uredbe.</p>	<p>Javno savjetovanje</p> <p>Ne dovodeći u pitanje druge zahtjeve iz zakonodavstva Unije, države članice osiguravaju da javnost pravodobno dobije priliku za učinkovito sudjelovanje u izradi nacrtu planova iz članka 9. i sažetak stajališta javnosti prilažu svom nacrtu integriranog energetska i klimatska plana koji podnose Komisiji. U mjeri u kojoj se primjenjuju odredbe Direktive 2001/42/EZ, smatra se da se savjetovanjima poduzetima u skladu s tom Direktivom zadovoljavaju i obveze savjetovanja javnosti iz ove Uredbe.</p> <p>S obzirom na politički priznatu ulogu lokalnih i regionalnih vlasti u provedbi politika na području održive energije te uzimajući u obzir cilj Europske komisije da osigura bolje donošenje propisa, od nacionalnih se vlasti zahtijeva da u postupak planiranja i praćenja uključe lokalne i regionalne vlasti u skladu s ustavnim i političkim odredbama svake države članice.</p>

Obrazloženje

Stvarna koordinacija između nacionalne razine i lokalnih i regionalnih vlasti tijekom postupka planiranja, provedbe i procesa izvješćivanja na području klimatskih i energetske politike može pomoći u izbjegavanju nepotrebnog administrativnog preopterećenja te odgovoriti zahtjevima za boljim donošenjem propisa.

Amandman 4.**Prijedlog uredbe**

Novi članak nakon članka 10.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	<p>Višerazinska platforma za dijalog o energiji</p> <p>1. U duhu partnerstva države članice uspostavljaju trajni dijalog o energiji radi poticanja aktivnog uključivanja lokalnih i regionalnih vlasti, organizacija civilnog društva, poslovne zajednice, ulagača, svih drugih relevantnih dionika i šire javnosti u upravljanje energetskom tranzicijom, uključujući i energetske siromaštvo.</p> <p>2. Države članice u sklopu tog dijaloga o energiji iznose različite opcije i scenarije osmišljene za njihove kratkoročne, srednjoročne i dugoročne klimatske i energetske politike, zajedno s analizom troškova i koristi za svaku opciju.</p> <p>3. Države članice osiguravaju odgovarajuće ljudske i financijske resurse za dijalog o energiji i zajedno s Europskom komisijom podržavaju razmjenu među različitim dijalozima o energiji.</p>

Obrazloženje

Za temu koja je od tolike važnosti kao energetska tranzicija treba uspostaviti strukture koje će osigurati trajni dijalog sa svim stranama zainteresiranim za istraživanje različitih opcija i scenarija i pripremu zajedničkih rješenja. Temelji se na sličnoj zamisli predloženoj u nacrtu izvješća Europskog parlamenta PE 604.777.

Amandman 5.**Prijedlog uredbe**

Članak 18. točka (b)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Države članice uključuju u izvješća o napretku u provedbi integriranih nacionalnih energetske i klimatske planova informacije o sljedećem:</p> <p>(b) provedbe sljedećih politika i mjera:</p> <p>(1) provedenih, donesenih i planiranih politika i mjera za ostvarivanje nacionalnog doprinosa obvezujućem cilju na razini Unije za 2030. u pogledu obnovljive energije kako je navedeno u članku 4. stavku (a) točki 2. podtočki i., uključujući sektorske i tehnološki specifične mjere, s posebnim preispitivanjem provedbe mjera propisanih u člancima 23., 24. i 25. [preinake Direktive 2009/28/EZ kako je predložena u COM(2016) 767];</p>	<p>Države članice uključuju u izvješća o napretku u provedbi integriranih nacionalnih energetske i klimatske planova informacije o sljedećem:</p> <p>(b) provedbe sljedećih politika i mjera:</p> <p>(1) provedenih, donesenih i planiranih politika i mjera za ostvarivanje nacionalnog doprinosa obvezujućem cilju na razini Unije za 2030. u pogledu obnovljive energije kako je navedeno u članku 4. stavku (a) točki 2. podtočki i., uključujući sektorske i tehnološki specifične mjere, s posebnim preispitivanjem provedbe mjera propisanih u člancima 23., 24. i 25. [preinake Direktive 2009/28/EZ kako je predložena u COM(2016) 767];</p>

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(2) posebnih mjera regionalne suradnje;	(2) posebnih mjera regionalne suradnje;
(3) ne dovodeći u pitanje članke 107. i 108. UFEU-a, posebnih mjera za financijsku potporu, uključujući potporu Unije i uporabu sredstava Unije, za promicanje proizvodnje i uporabe energije iz obnovljivih izvora u elektroenergetici, grijanju, hlađenju i prometu;	(3) ne dovodeći u pitanje članke 107. i 108. UFEU-a, posebnih mjera za financijsku potporu, uključujući potporu Unije i uporabu sredstava Unije, za promicanje proizvodnje i uporabe energije iz obnovljivih izvora u elektroenergetici, grijanju, hlađenju i prometu;
(4) posebnih mjera za ispunjavanje zahtjeva iz članaka 15., 16., 17., 18., 21. i 22. [preinake Direktive 2009/28/EZ kako je predložena u COM(2016) 767];	(4) posebnih mjera za ispunjavanje zahtjeva iz članaka 15., 16., 17., 18., 21. i 22. [preinake Direktive 2009/28/EZ kako je predložena u COM(2016) 767];
(5) mjera za promicanje uporabe energije iz biomase, posebno za mobilizaciju nove biomase uzimajući u obzir dostupnost biomase (domaćeg potencijala i uvoza iz trećih zemalja) i ostalih uporaba biomase (poljoprivreda i sektori utemeljeni na šumarstvu) te mjera za održivost proizvedene i iskorištene biomase;	(5) mjera za promicanje uporabe energije iz biomase, posebno za mobilizaciju nove biomase uzimajući u obzir dostupnost biomase (domaćeg potencijala i uvoza iz trećih zemalja) i ostalih uporaba biomase (poljoprivreda i sektori utemeljeni na šumarstvu) te mjera za održivost proizvedene i iskorištene biomase;
(c) kako je utvrđeno u Prilogu VII. dijelu 1.	(c) kako je utvrđeno u Prilogu VII. dijelu 1.
	(6) napretka u povećanju razine energije iz obnovljivih izvora u isporuci usluga grijanja i hlađenja, a da pritom ne dođe do nepotrebnog administrativnog opterećenja za lokalne i regionalne vlasti ili krajnje korisnike;

Obrazloženje

Sektor grijanja i hlađenja ima znatan neiskorišten potencijal za smanjenje emisije stakleničkih plinova i povećanje uporabe i proizvodnje energije iz obnovljivih izvora (vidi mišljenje Odbora regija „Strategija EU-a za grijanje i hlađenje“). U pogledu Direktive o energiji iz obnovljivih izvora, u uskoj suradnji između nacionalne te lokalne i regionalne razine vlasti treba nastojati ostvariti obvezujući cilj povećanja udjela energije iz obnovljivih izvora u sektoru grijanja i hlađenja od 1 % godišnje kao konkretan i učinkovit doprinos ostvarivanju sveukupnog cilja EU-a na području energije iz obnovljivih izvora od 27 % do 2030. godine.

Amandman 6.

Prijedlog uredbe

Članak 37.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
1. Komisiji pomaže Odbor za energetska uniju. Taj odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća i sastaje se u odgovarajućim sektorskim sastavima relevantnima za ovu Uredbu.	Odbor za energetska uniju 1. Komisiji pomaže Odbor za energetska uniju. Taj odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća i sastaje se u odgovarajućim sektorskim sastavima relevantnima za ovu Uredbu.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>2. Ovim Odborom zamjenjuje se odbor osnovan člankom 8. Odluke 93/389/EEZ, člankom 9. Odluke 280/2004/EZ i člankom 26. Uredbe (EU) br. 525/2013. Upućivanja na odbor osnovan u skladu s tim pravnim aktima tumače se kao upućivanja na odbor uspostavljen ovom Uredbom.</p> <p>3. Kod upućivanja na ovaj članak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.</p>	<p>2. Ovim Odborom zamjenjuje se odbor osnovan člankom 8. Odluke 93/389/EEZ, člankom 9. Odluke 280/2004/EZ i člankom 26. Uredbe (EU) br. 525/2013. Upućivanja na odbor osnovan u skladu s tim pravnim aktima tumače se kao upućivanja na odbor uspostavljen ovom Uredbom.</p> <p>3. Kod upućivanja na ovaj članak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.</p> <p>4. Odbor regija predlaže jednog člana Odbora za energetske unije koji na institucijskoj razini predstavlja lokalne i regionalne vlasti iz cijelog EU-a.</p>

Obrazloženje

Politički predstavnici na visokoj razini Europske unije i Europskog parlamenta u više su navrata prepoznali ključnu ulogu lokalnih i regionalnih vlasti u politikama energetske unije.

II. PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA (CoR)

Glavni ciljevi i ciljne skupine

- ponavlja svoj poziv za postizanje ambicioznijih ciljeva energetske učinkovitosti na razini EU-a od 40 % do 2030. godine te udjelom obnovljivih izvora energije od 40 % na razini EU-a također do 2030. godine;
- podržava tri glavna cilja paketa za čistu energiju za sve Europljane: 1) stavljanje energetske učinkovitosti na prvo mjesto, 2) postizanje globalnog vodstva u obnovljivim izvorima energije i 3) pružanje poštenih uvjeta za potrošače; međutim, izražava žaljenje što ti ciljevi nisu u potpunosti provedivi uz pomoć popratnog zakonodavstva i nezakonodavnih inicijativa i što se ne posvećuje dovoljno pažnje smanjenju faktora ovisnosti o uvozu u kojem se odražava udio svih domaćih izvora čiste energije (obnovljive i konvencionalne) u kombinaciji izvora energije;
- u tom kontekstu, poziva Europsku komisiju da uvede energetske učinkovitost u prvom redu time što će energetske učinkovitost okarakterizirati kao infrastrukturni prioritet te osigurati da se javne subvencije i mehanizmi financijske potpore u korist energetske učinkovitosti smatraju kapitalnom potrošnjom, što bi unaprijedilo sigurnost i izvjesnost sustava energetske učinkovitosti. Time bi se odredila jasna politika zaštite proračuna i poticanja konkurentnosti Europe;
- pozdravlja prijedloge za uspostavu regulatornog okvira za upravljanje Energetskom unijom koji pojednostavljuje i integrira postojeće planiranje, izvješćivanje i praćenje obveza na području energije i klime te poziva države članice i Komisiju da uključe lokalne i regionalne vlasti u ovaj politički proces upravljanja;

Energetska učinkovitost i obnovljivi izvori energije u velikoj mjeri ovise o decentraliziranom djelovanju

- naglašava i ističe važnu ulogu lokalnih i regionalnih razina upravljanja u pružanju strateškog vodstva na razini najbližoj potrošačima, upravljanju decentraliziranom proizvodnjom energije, poticanju odgovarajućih uvjeta za ulaganje, kao i povezivanju energetske i klimatske politike sa stambenim politikama, politikama energetske siromaštva, prometa, ekonomskog razvoja te korištenja zemljišta ili prostornog planiranja;
- ukazuje na vodeću ulogu lokalnih i regionalnih vlasti u provedbi energetske politike, pronalaženju instrumenata za financiranje energetske projekata, posebice onih koji ulažu u obnovljive izvore energije, te u promociji modela održive potrošnje energije kao i primjera dobre prakse među potrošačima;

7. upozorava da službeno nepriznavanje vodeće uloge lokalnih i regionalnih vlasti u provedbi energetske politike u Energetskoj uniji ugrožava ispunjenje zacrtanih europskih i nacionalnih energetske i klimatskih ciljeva;

8. ističe da bi proces izrade nacionalnih energetske i klimatske planove trebale obilježavati transparentnost i odgovornost kako bi lokalni akteri, poduzeća i drugi dionici znali što mogu očekivati od nacionalnih vlada, a posebice na koji će se način osigurati izvršavanje obveza i koje će se mjere poduzeti ako se nacionalni planovi ne pokažu dostatnima za ispunjavanje ciljeva na razini EU-a;

9. pozdravlja priznanje Europske komisije da se čista energetska tranzicija neće dogoditi bez djelovanja više zainteresiranih strana iz civilnog društva te regionalnih i lokalnih razina vlasti te stoga poziva države članice na ispravno uključivanje gradova i regija u raspravu o energetske tranziciji, posebno u kontekstu integriranih nacionalnih energetske i klimatske planova kako bi oni mogli adekvatno reagirati na potrebe različitih područja;

10. smatra, međutim, da – bez obzira na razne ustavne aranžmane svake od država članica Europske unije – u prijedlozima upravljanja ne postoji specifična referenca o institucionalnoj ulozi regionalnih i lokalnih razina, a kamoli drugih zainteresiranih strana, osim općeg uvjeta iz članka 10. o javnom savjetovanju, tako da države članice „javnost pravodobno dobije stvarnu priliku za sudjelovanje u izradi nacrtu planova...“;

11. predlaže promišljanje o daljnjoj reformi pravila EU-a o državnim potporama na području energije kako bi se poduprlo djelovanje na razini gradova, posebice utvrđivanjem posebnih smjernica za djelovanje na razini gradova, u cilju pojednostavljenja postojećeg okvira i omogućavanjem posebnih izuzeća za energetske projekte naknadne ugradnje u gradskim i socijalnim stanovima kako bi se riješio problem energetske siromaštva. Stoga je potrebno osigurati da se u idućem okviru koji će stupiti na snagu 2020. otpornost gradova i energetska tranzicija definiraju kao prioritet;

12. poziva Europsku komisiju i nacionalne vlade da pojačaju suradnju s lokalnim i regionalnim dionicima te posebice s njihovim lokalnim i regionalnim agencijama za energiju, na području oblikovanja budućih energetske i klimatske planova na nacionalnoj razini te da se time pomaknu s politike djelovanja nekolicine, na politiku djelovanja sviju;

13. naglašava da su mnogi uspješni projekti korištenja obnovljive energije također inicirani i razvijeni na razini lokalne zajednice, u suradnji s malim i srednjim poduzećima, nevladinim i društvenim organizacijama uz ulaganja od strane pojedinaca u obnovljive izvore električne i toplinske energije;

14. ističe da su mnogi drugi ključni akteri na području energetske učinkovitosti i obnovljive energije aktivni na lokalnoj razini, uključujući mala i srednja poduzeća, nevladine udruge i društvene organizacije;

15. naglašava potrebu za uključivanjem lokalnih aktera u pružanje podrške nacionalnoj vladi u izgradnji niza projekata u okviru EFSU-a usmjerenih na budućnost kojima se doprinosi ostvarenju europskih klimatske i energetske ciljeva. Novoosnovani Europski savjetodavni centar za ulaganja treba osigurati ubrzani postupak pružanja podrške gradovima koji su se obvezali na razvoj projekata s niskom razinom ugljika;

16. poziva na uspostavu dodatnih ciljanih programa tehničke pomoći kao što su JASPERS i ELENA Europske investicijske banke, potrebnih za pružanje potpore gradovima i regijama u osiguravanju ulaganja za provedbu ambicioznih projekata – kroz potporu razvoju velikog portfelja projekata za ulaganje i objedinjavanje malih i široko rasprostranjenih niskougličinih projekata;

Pojednostavljenje i integracija planiranja i izvješćivanja moraju se graditi na postojećim lokalnim i regionalnim planovima

17. ističe da upravljanje Energetskom zajednicom EU-a treba imati za cilj „pojednostavljenje i integraciju“ planiranja u praksi, i da u tom kontekstu, praćenje i izvješćivanje podrazumijeva stvaranje učinkovite veze sa postojećim inicijativama;

18. naglašava potrebu uspostave učinkovite koordinacije između nacionalne razine te lokalne i regionalne razine putem planiranja, postupka provedbe i izvješćivanja na području klimatske i energetske politike. To bi moglo pomoći u izbjegavanju nepotrebnih administrativnih opterećenja i odgovoriti na zahtjeve za bolju izradu propisa;

19. ističe da jedinicama lokalne i regionalne samouprave u prvom planu već jest djelovanje na području ublažavanja klimatskih promjena i prilagođavanja tim promjenama i da su mnoge od njih već razvile strategije, akcijske planove i procedure praćenja, na primjer (ali ne isključivo) unutar okvira koji definira inicijativa Sporazuma gradonačelnika i koji sadrži više od 5 679 akcijskih planova za energetske održiv razvitak gradova;

20. naglašava učinkovito povezivanje nacionalnih planova i ciljeva sa ciljevima na lokalnoj i regionalnoj razini koji moraju biti utemeljeni na realnim i usuglašenim doprinosima različitih regija i sektora;

21. ističe da sudjelovanje ne podrazumijeva samosavjetovanje, već i aktivnu ulogu u pokretanju i osmišljavanju konkretnih akcija;

Da bi bila učinkovito, upravljanje energetskom unijom mora biti višerazinsko

22. izražava žaljenje zbog toga što trenutačne preporuke za upravljanje energetskom unijom ne sadržavaju dovoljno jasan koncept višerazinskog upravljanja te stoga poziva vlade država članica da uspostave platforme za dijalog o energiji kako bi se sve razine vlasti i uprave i svi relevantni dionici uključili u osmišljavanje nacionalnih klimatskih planova, njihovo praćenje i izvješćivanje o njima te da, uz pomoć Europske komisije, organiziraju razmjenu među raznim nacionalnim dijalogima o energiji kako bi se osigurala dosljednost i rješavanje prekograničnih problema;

23. ističe da učinkovito višerazinsko upravljanje ima i višestruke prednosti – angažman građana i industrije u dijeljenju odgovornosti za akcije vezane uz klimatske promjene produbljuje njihovo vlasništvo nad procesom i stvara veće izgleda za uspjeh jer, što je upravljanje vidljivije, to se više povećava osjećaj odgovornosti građana;

24. naglašava da se članak 11. (o regionalnoj suradnji) Prijedloga referira samo na suradnju između zemalja članica, a ne na suradnju između podnacionalnih razina upravljanja unutar ili između pojedinačnih država članica; poziva države članice i Europsku komisiju da također osiguraju odgovarajuću potporu suradnji između podnacionalnih razina vlasti, posebice prekograničnoj suradnji, u cilju usklađivanja aktivnosti kako bi se ostvarili integrirani nacionalni planovi na području klime i energije.

25. poziva Europsku komisiju da u dokumente namijenjene nacionalnim vladama koji sadrže smjernice za izvješćivanje o nacionalnim energetskim politikama i njihovo planiranje, uključi poglavlje o višerazinskoj suradnji;

Djelovanje potrošača zahtijeva i prave pokretače/nositelje direktiva i učinkovitu potporu

26. ponavlja poziv Europskoj uniji i državama članicama za uspostavljanje regulatornih okvira koji bi bili profitabilni i za energetske potrošače i za proizvođače-potrošače (eng. *prosumers*) te ostale energetske dobavljače koji aktivno sudjeluju na maloprodajnom energetskom tržištu; također ističe da decentralizirana i vlastita proizvodnja na temelju obnovljivih izvora energije energetskim sustavima pruža brojne koristi (smanjena potreba za infrastrukturom za prijenos i njezinim održavanjem, veća otpornost i fleksibilnost) te da se te koristi trebaju odražavati u poštenoj cijeni viška energije dobivene iz takvih sustava, kojom se opskrbljuje mreža;

27. ističe da savjetodavne usluge moraju biti stručne, da ih treba na dobar način priopćavati i da trebaju biti dostupne u odgovarajućoj formi, mediju i na lokaciji ciljane skupine te pokrivati tehničke, financijske i praktične aspekte preuzimanja niskougledne tehnologije;

28. naglašava da politike za upravljanje energijom moraju potrošačima omogućiti kontrolu nad vlastitom potrošnjom kako bi mogli aktivno sudjelovati na tržištu i imati koristi od učinkovitih i primjerenih mehanizama zaštite potrošača; to je posebice važno za borbu protiv energetskog siromaštva; OR stoga poziva na razvoj zajedničke definicije energetskog

siromaštva na razini EU-a i na donošenje skupa konkretnih prijedloga politika namijenjenih najranjivijim potrošačima kako bi ih se zaštitilo od neopravdanog isključivanja, dalo prioritet mjerama energetske učinkovitosti od kojih oni imaju korist i osmislile njima prilagođene informacije;

Potpora energetske inovacijama u tranziciji ka ekonomiji s niskom razinom ugljika

29. pozdravlja naglasak koji je u Komunikaciji Komisije COM (2016) 763 o ubrzanju inovacija u području čiste energije stavljen na dva ključna politička prioriteta: izgradnju otporne energetske unije s naprednom politikom borbe protiv klimatskih promjena i davanje novog poticaja radnim mjestima, rastu i investicijama;

30. poziva na poslovno okruženje i postupke pogodne za inovacije i ulaganja s ciljanim signalima, politikama, standardima i propisima podržanim financijskim instrumentima koji koriste javna sredstva da omoguće privatna ulaganja (i, gdje je relevantno, pomoć za smanjenje rizika);

31. Odbor regija ponavlja važnost kreiranja energetske politike u uskoj sinergiji s istraživačkim i inovacijskim politikama Europske unije; naglašava da se inovacije na području energije iz obnovljivih izvora, održive mobilnosti, modernizacije postojeće energetske infrastrukture, izgradnje pametnih elektrana, „hvatanja” ugljika i skladištenja energije trebaju i dalje promicati na lokalnoj razini; stoga poziva Komisiju da posebno osigura bolju podršku inovativnim projektima koji bi najudaljenija područja mogli pretvoriti u istinske laboratorije energetske tranzicije;

32. smatra da, s obzirom na inovacije na području čiste energije, izgradnja partnerstava među lokalnim vlastima u inicijativama za pametne gradove ima ključnu ulogu u integraciji područja poput štednje energije u gradskom prijevozu, međuregionalne komunikacijske strategije, suradnje na području novih tehnologija za pohranu i pametne javne zgrade. Bolja sinergija između Europskih strukturnih i inovacijskih fondova i Europskih fondova za strateška ulaganja od presudne je važnosti za provedbu prekograničnih projekata na području održive energije;

33. pozdravlja naglasak koji se stavlja na otvorene inovacije i otvorene znanosti kako bi se malim i srednjim poduzećima i civilnom društvu pružila mogućnost da napreduju na temelju novih spoznaja;

34. naglašava što hitniju potrebu odustajanja od izravnih ili neizravnih potpora za upotrebu fosilnih goriva (uključujući potpore nekih država članica) jer one prikrivaju pravi društveni i okolišni trošak takvih goriva, a njihove cijene na umjetan način održavaju na niskoj razini, čime stvaraju prepreke inovacijama na području čiste energije;

35. podupire predloženu uporabu propisa za ubrzanje i nastanak inovativnih niskougljičnih tehnologija i njihov učinkoviti razmjestaj. Za prelazak na niskougljično gospodarstvo potrebna su ulaganja u pametne sustave grijanja i hlađenja, u povećanje energetske učinkovitosti u industriji, zgradarstvu i prometu te sufinanciranje projekata koji ulažu u obnovljive izvore energije;

36. naglašava činjenicu da upravljanje energetskom unijom mora pružiti poticajni okvir za postizanje ciljeva, primjerice lakši pristup javno-privatnom partnerstvu u cilju ubrzane provedbe projekata, smanjenje birokracije i preispitivanje mogućih prepreka za lokalne i regionalne vlasti te pružanje sigurnosti i predvidljivosti za ulagače;

37. podupire predloženu upotrebu javne nabave kao snažnog instrumenta za pomoć pri stvaranju tržišta za nisko ugljične tehnologije.

Supsidijarnost i proporcionalnost

38. OR smatra da Prijedlog uredbe ne izaziva zabrinutost u pogledu usklađenosti s načelom supsidijarnosti. Međutim, izaziva zabrinutost u pogledu usklađenosti s načelom proporcionalnosti jer je ocijenjeno da je predloženi sustav upravljanja isuviše složen i detaljan te da nameće prekratke vremenske razmake za izvješćivanje. OR smatra da bi bilo bolje kad bi se sustav upravljanja uveo direktivom umjesto uredbom jer bi se time omogućilo primjereno uključivanje regionalnih vlasti u federalno uređenim zemljama.

Bruxelles, 13. srpnja 2017.

*Predsjednik
Europskog odbora regija*
Markku MARKKULA

Mišljenje Odbora regija – Energetska učinkovitost i zgrade

(2017/C 342/14)

Izvjestitelj:	Michiel Rijsberman (NL/ALDE), član Izvršnog vijeća pokrajine Flevoland
Referentni dokument(i):	Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti, COM(2016) 761 final Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2010/31/EU o energetske svojstvima zgrada, COM(2016) 765 final

I. PREPORUKE ZA IZMJENE

Amandman 1.

Direktiva o energetske učinkovitosti, uvodna izjava 4.:

Tekst Komisije	Amandman OR-a
(..) Potrebu da Unija ostvari svoje ciljeve povećanja energetske učinkovitosti na razini EU-a 2020. i 2030., izražene u potrošnji primarne i krajnjoj potrošnji energije, trebalo bi jasno istaknuti u obliku obvezujućeg cilja od 30 % .	(...) Potrebu da Unija ostvari svoje ciljeve povećanja energetske učinkovitosti na razini EU-a 2020. i 2030., izražene u potrošnji primarne i krajnjoj potrošnji energije, trebalo bi jasno istaknuti u obliku obvezujućeg cilja od 40 % .

Obrazloženje

Cilj od 40 % dovest će do većeg gospodarskog rasta, više radnih mjesta i smanjenja uvoza fosilnih goriva, nego što bi se postiglo primjenom cilja za postizanje uštede od 30 %. To je u skladu s dosadašnjim stajalištem Europskog parlamenta. Amandman je povezan s amandmanom 2. i preporukom o politici 5.

Amandman 2.

Direktiva o energetske učinkovitosti, uvodna izjava 7.:

Tekst Komisije	Amandman OR-a
Države članice dužne su ispuniti kumulativnu obvezu uštede energije u krajnjoj potrošnji tijekom cijelog razdoblja obveze koja odgovara „novoj” uštedi od 1,5 % godišnje prodaje energije. Taj zahtjev mogao bi se ispuniti novim mjerama politike koje se donose tijekom novog razdoblja obveze od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2030. ili novim pojedinačnim djelovanjima koja se temelje na mjerama politike donesenima tijekom ili prije prethodnog razdoblja, no koja se uvode tek u novom razdoblju i dovode do ušteda energije.	Države članice dužne su ispuniti kumulativnu obvezu uštede energije u krajnjoj potrošnji tijekom cijelog razdoblja obveze koja odgovara „novoj” uštedi od 2 % godišnje prodaje energije. Taj zahtjev mogao bi se ispuniti novim mjerama politike koje se donose tijekom novog razdoblja obveze od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2030. ili novim pojedinačnim djelovanjima koja se temelje na mjerama politike donesenima tijekom ili prije prethodnog razdoblja, no koja se uvode tek u novom razdoblju i dovode do ušteda energije.

Obrazloženje

Ovaj se amandman nadovezuje na amandman 3. i preporuke o politikama 5. i 7. Radi postizanja željene razine od 40 % godišnje uštede trebaju iznositi najmanje 2 %.

Amandman 3.

Direktiva o energetskej učinkovitosti, članak 1. stavak 1.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
Ovom se Direktivom uspostavlja zajednički okvir mjera za poticanje energetske učinkovitosti u Uniji kako bi se osiguralo ostvarivanje krovnog cilja povećanja energetske učinkovitosti Unije za 20 % do 2020. i obvezujućeg krovnog cilja povećanja energetske učinkovitosti od 30 % do 2030.(...).	Ovom se Direktivom uspostavlja zajednički okvir mjera za poticanje energetske učinkovitosti u Uniji kako bi se osiguralo ostvarivanje krovnog cilja povećanja energetske učinkovitosti Unije za 20 % do 2020. i obvezujućeg krovnog cilja povećanja energetske učinkovitosti od 40 % do 2030.(...).

Obrazloženje

Obrazloženje ovog amandmana povezano je s amandmanom 1. i preporukom o politici 5.

Amandman 4.

Direktiva o energetskej učinkovitosti, članak 7. stavak 1.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
<p>novim uštedama svake godine od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2030. od 1,5 % godišnje prodaje energije krajnjim kupcima prema prosjeku za zadnje tri godine prije 1. siječnja 2019.</p> <p>Države članice i dalje ostvaruju nove godišnje uštede od 1,5 % u desetogodišnjem razdoblju nakon 2030., osim ako se na temelju revizija Komisije do 2027. i svakih deset godina nakon toga zaključuje da nije potrebno ostvariti dugoročne energetske i klimatske ciljeve Unije za 2050.</p>	<p>novim uštedama svake godine od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2030. od 2 % godišnje prodaje energije krajnjim kupcima prema prosjeku za zadnje tri godine prije 1. siječnja 2019.;</p> <p>Države članice i dalje ostvaruju nove godišnje uštede od 2 % u desetogodišnjem razdoblju nakon 2030., osim ako se na temelju revizija Komisije do 2027. i svakih deset godina nakon toga zaključuje da nije potrebno ostvariti dugoročne energetske i klimatske ciljeve Unije za 2050.</p>

Obrazloženje

Obrazloženje ovog amandmana proizlazi iz amandmana 3. i povezano je s preporukama o politikama u točkama 5., 7. i 8.

Amandman 5.

Direktiva o energetskej učinkovitosti, članak 7.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
<p style="text-align: center;">Obveza uštede energije</p> <p>1. Države članice ostvaruju kumulativne uštede krajnje energije koje su jednakovrijedne barem:</p>	<p style="text-align: center;">Obveza uštede energije</p> <p>1. Države članice ostvaruju kumulativne uštede krajnje energije koje su jednakovrijedne barem:</p>

Tekst Komisije	Amandman OR-a
<p>(a) novim uštedama svake godine od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2020. od 1,5 % godišnje prodaje energije krajnjim kupcima prema prosjeku za zadnje tri godine prije 1. siječnja 2013.;</p> <p>(...)</p>	<p>(a) novim uštedama svake godine od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2020. od 2,0 % godišnje prodaje energije krajnjim kupcima prema prosjeku za zadnje tri godine prije 1. siječnja 2013.;</p> <p>(...)</p>
<p>Za potrebe točke (b) i ne dovodeći u pitanje stavke 2. i 3. države članice mogu uračunati samo one uštede energije nastale na temelju novih mjera politike uvedenih nakon 31. prosinca 2020. ili mjera politike uvedenih tijekom razdoblja od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2020. ako se može dokazati da te mjere rezultiraju pojedinačnim djelovanjima koja se poduzimaju nakon 31. prosinca 2020. i kojima se ostvaruju uštede.</p>	<p>Za potrebe točke (b) i ne dovodeći u pitanje stavke 2. i 3. države članice mogu uračunati samo one uštede energije nastale na temelju novih mjera politike uvedenih nakon 31. prosinca 2020. ili mjera politike uvedenih tijekom razdoblja od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2020. ako se može dokazati da te mjere rezultiraju pojedinačnim djelovanjima koja se poduzimaju nakon 31. prosinca 2020. i kojima se ostvaruju uštede.</p>
<p>Iz tih se izračuna djelomično ili potpuno može isključiti količina prodane energije upotrijebljene za promet.</p>	
<p>Države članice odlučuju kako će se izračunana količina novih ušteda rasporediti tijekom svakog od razdoblja iz točaka (a) i (b) sve dok su postignute propisane ukupne kumulativne uštede do kraja svakog razdoblja.</p>	<p>Države članice odlučuju kako će se izračunana količina novih ušteda rasporediti tijekom svakog od razdoblja iz točaka (a) i (b) sve dok su postignute propisane ukupne kumulativne uštede do kraja svakog razdoblja.</p>
<p>2. Podložno stavku 3. svaka država članica može:</p>	
<p>(a) provesti propisan izračun iz stavka 1. točke (a) koristeći se vrijednošću od 1 % za 2014. i 2015.; 1,25 % za 2016. i 2017.; i 1,5 % za 2018., 2019. i 2020.;</p>	
<p>(b) iz izračuna isključiti cjelokupnu prodanu količinu ili dio prodane količine energije koja se upotrebljava u industrijskim djelatnostima navedenima u Prilogu I. Direktivi 2003/87/EZ;</p>	
<p>(c) dopustiti da se uštede energije ostvarene u sektorima pretvorbe, distribucije i prijenosa energije, uključujući infrastrukturu za učinkovito centralizirano grijanje i hlađenje, kao rezultat provedbe zahtjeva utvrđenih u članku 14. stavku 4., članku 14. stavku 5. točki (b) i članku 15. stavicama od 1. do 6. i 9. uračunaju u iznos uštede energije propisan stavkom 1.;</p>	
<p>(d) uračunati u iznos uštede energije iz stavka 1. uštede energije proizišle iz novih pojedinačnih djelovanja koja se provode od 31. prosinca 2008. i nastavljaju ostvarivati učinak 2020. i nakon toga te koja se mogu mjeriti i provjeriti. i</p>	
<p>(e) isključiti pri izračunu zahtjeva uštede energije iz stavka 1. količinu energije koja se može provjeriti proizvedenu na ili u zgradama za vlastite potrebe na temelju mjera politike kojima se promiče novo postavljanje tehnologija obnovljivih izvora energije.</p>	

Obrazloženje

Mjere u okviru obveze uštede energije trebale bi osigurati znatan dio povećanja energetske učinkovitosti. Stoga je važno izbjeći unošenje prevelikog broja izuzeća, čime se također pridonosi jasnoći u zakonodavstvu.

Amandman 6.

Direktiva o energetskej učinkovitosti, članak 9.a

Tekst Komisije	Amandman OR-a
<p>2. U zgradama s više stanova i višenamjenskim zgradama koje imaju centralni izvor grijanja ili hlađenja ili se opskrbljuju iz mreže za centralizirano grijanje ili hlađenje pojedinačna brojila postavljaju se radi mjerenja potrošnje toplinske energije, energije za hlađenje ili tople vode u svakoj jedinici.</p> <p>Ako uporaba pojedinačnih brojila nije tehnički izvediva ili troškovno učinkovita, za mjerenje grijanja ili hlađenja u svakoj jedinici zgrade upotrebljavaju se pojedinačni razdjelnici troškova grijanja za mjerenje potrošnje topline na svakom radijatoru, osim ako predmetna država članica dokaže da bi postavljanje takvih razdjelnika troškova grijanja bilo troškovno neučinkovito. U tom se slučaju mogu razmotriti alternativne troškovno učinkovite metode mjerenja potrošnje topline. Svaka država članica jasno određuje i objavljuje uvjete tehničke neizvedivosti i troškovne neučinkovitosti.</p> <p>U novim zgradama kao što su one iz prvog podstavka ili u slučaju velike obnove takvih zgrada, kako je utvrđeno u Direktivi 2010/31/EU, uvijek se osiguravaju pojedinačna brojila.</p> <p>(...)</p> <p>4. Za potrebe ovog članka od 1. siječnja 2020. brojila i razdjelnici troškova koji se postavljaju moraju se moći očitati na daljinu.</p> <p>Brojila i razdjelnici troškova koji su već postavljeni, ali koji se ne mogu očitati na daljinu, mogu se naknadno opremiti tom funkcijom ili zamijeniti uređajima koji se mogu očitati na daljinu do 1. siječnja 2027., osim ako predmetna država članica dokaže da to nije troškovno učinkovito.”;</p>	<p>2. U zgradama s više stanova i višenamjenskim zgradama koje imaju centralni izvor grijanja ili hlađenja ili se opskrbljuju iz mreže za centralizirano grijanje ili hlađenje pojedinačna brojila postavljaju se radi mjerenja potrošnje toplinske energije, energije za hlađenje ili tople vode u svakoj jedinici ako je to tehnički izvedivo i troškovno učinkovito, kao i razmjerno općem poboljšanju energetske učinkovitosti zgrade, kao što je to definirano u Direktivi 2010/31/EU.</p> <p>Ako uporaba pojedinačnih brojila nije tehnički izvediva ili troškovno učinkovita ili razmjerna, za mjerenje grijanja ili hlađenja u svakoj jedinici zgrade upotrebljavaju se pojedinačni razdjelnici troškova grijanja za mjerenje potrošnje topline na svakom radijatoru, osim ako predmetna država članica dokaže da bi postavljanje takvih razdjelnika troškova grijanja bilo troškovno neučinkovito ili nesrazmjerno. U tom se slučaju mogu razmotriti alternativne troškovno učinkovite metode mjerenja potrošnje topline. Svaka država članica jasno određuje i objavljuje uvjete tehničke izvedivosti, troškovne učinkovitosti i razmjernosti.</p> <p>(...)</p> <p>4. Za potrebe ovog članka od 1. siječnja 2020. nova brojila i novi razdjelnici troškova koji se postavljaju moraju se moći očitati na daljinu.</p>

Obrazloženje

Bezuvjetno uvođenje pojedinačnih brojila u novim zgradama i zgradama u kojima se provodi velika obnova, u skladu s člankom 9.a stavkom 2., imalo bi znatne negativne posljedice na socijalnu politiku i politiku energetske učinkovitosti u nekim državama članicama.

U nekim državama članicama, primjerice Finskoj i Švedskoj, postoji sustav takozvane „bruto stanarine” prema kojem su najmodavci zakonski obvezni pokrивati sve energetske troškove stanara. Svrha te uredbe o stanarini jest zaštititi građane od energetske siromaštva. Ona također ima pozitivan učinak na energetska učinkovitost jer s obzirom na to da u okviru sustava „bruto stanarine” stanar nema interes da šteti energiju, renovacija koju provodi najmodavac u cilju energetske učinkovitosti jedini je način da se smanji potrošnja. Zemlje kao što su Finska i Švedska u skladu s postojećim prijedlogom Direktive morale bi:

- provesti obavezno uvođenje pojedinačnih brojila i zadržati sustav „bruto stanarine”, što znači da bi skupa brojila bila uvedena bespotrebno,
- ili provesti obavezno uvođenje pojedinačnih brojila i prebaciti se na sustav „neto stanarine”, prema kojem bi stanar plaćao energiju koju potroši.

Ukidanje sustava „bruto stanarine” rezultiralo bi znatnim smanjenjem socijalne zaštite od energetske siromaštva jer taj sustav osigurava kontinuiranu optimalnu razinu grijanja za osobe kojima prijete energetska siromaštva.

Države članice koje nemaju „bruto stanarinu”, ali u kojima je hitno potrebno obnoviti velik broj stambenih jedinica, trebale bi moći slobodno odlučiti o tome da obnavljaju zgrade, a ne uvode pojedinačna brojila, tim više što neodređena obveza uvođenja brojila potiče na to da se provode obnove ispod praga koji bi ih okvalificirao kao „velike obnove” u cilju izbjegavanja obveze uvođenja brojila. Obračun pojedinačnih brojila ne smije se izdvojiti iz odluka država članica o tome kako da poboljšaju energetska učinkovitost zgrada.

U članku 9.a stavku 4. alineji 2. izričito se navodi da će sva pojedinačna brojila i razdjelnici troškova koji su već instalirani, ili će biti instalirani do 2020. godine, a ne mogu se očitati na daljinu, morati biti zamijenjeni ili izmijenjeni do 1. siječnja 2027. To se odnosi na većinu brojila za grijanje, hlađenje i toplu vodu. Imajući u vidu golemu količinu posla i financijskih ulaganja već posvećenih, i koja se trenutno posvećuju uvođenju pojedinačnih brojila u zgrade sa stambenim jedinicama i/ili komercijalnim prostorom, očito je da nije dokazana razmjernost te mjere u usporedbi s ograničenom dodatnom predviđenom koristi koju brojila koja se mogu očitati na daljinu imaju u odnosu na ona koja se ne mogu čitati na daljinu. Stoga je u interesu razmjernosti potrebno zahtijevati uvođenje uređaja koji se mogu očitati na daljinu samo kad se brojila ili razdjelnici troškova za grijanje zamjenjuju, što se u članku 9.a stavku 4. alineji 1. već iziskuje od 2020. godine.

Amandman 7.

Direktiva o energetskim svojstvima zgrada, uvodna izjava 9.:

Tekst Komisije	Amandman OR-a
<p>Kako bi se ova Direktiva prilagodila tehničkom napretku, ovlast donošenja akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije treba delegirati Komisiji kako bi ona Direktivu dopunila definicijom pokazatelja pripremljenosti za pametne tehnologije i omogućivanjem njezine provedbe. Pokazatelj pripremljenosti za pametne tehnologije trebalo bi upotrebljavati za mjerenje kapaciteta zgrade za uporabu sustava IKT-a i elektroničkih sustava za optimiziranje rada i interakciju s mrežom. Primjenom pokazatelja pripremljenosti za pametne tehnologije povećat će se svijest među vlasnicima zgrada i stanarima o vrijednosti tehnologija za automatizaciju zgrada i elektronički nadzor tehničkih sustava zgrada, a stanari zgrada uvjerit će se u stvarne uštede koje se ostvaruju tim novim i poboljšanim funkcionalnostima.</p>	

Obrazloženje

Ova je odredba suvišna i potrebno ju je izbrisati s obzirom da je rasprava o tome što je to pametna zgrada, odnosno kuća još uvijek u ranoj fazi. Pri uvođenju takvog instrumenta potrebno je provesti opsežno savjetovanje s raznim dionicima. Odredba predstavlja nepotrebno povećanje administrativnog opterećenja za poduzeća i vlasnike nekretnina. Stoga je potrebno dokazati njezinu dodanu vrijednost i troškovnu učinkovitost kao i ocijeniti instrument. Ocjena supsidijarnosti za pokazatelj pripremljenosti za pametne tehnologije je negativna. Ovaj amandman povezan je sa amandmanom 6. i preporukama o politikama, točka 17.

Amandman 8.

Direktiva o energetske svojstvima zgrada, članak 1. stavak 2.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
<p>nakon članka 2. umeće se članak 2.a „Dugoročna strategija obnove”, koji će se podnijeti u skladu s integriranim nacionalnim planovima u području energije i klime iz Uredbe (EU) XX/20XX [Uredba o upravljanju energetske unijom]:</p>	<p>nakon članka 2. umeće se članak 2.a „Dugoročna strategija obnove u bliskoj suradnji s regionalnim i lokalnim tijelima”, koja će se podnijeti u skladu s integriranim nacionalnim planovima u području energije i klime iz Uredbe (EU) XX/20XX [Uredba o upravljanju energetske unijom]:</p>
<p>(a) prvi odlomak sastoji se od članka 4. Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti, osim njegova zadnjeg podstavka;</p>	<p>a) prvi odlomak sastoji se od članka 4. Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti, osim njegova zadnjeg podstavka;</p>
<p>(b) umeću se sljedeći stavci 2. i 3.:</p>	<p>(b) umeću se sljedeći stavci 2., 3. i 4.:</p>
<p>„2. U svojoj dugoročnoj strategiji obnove iz stavka 1. države članice izlažu plan s jasnim ključnim etapama i mjerama za ostvarivanje dugoročnog cilja dekarbonizacije nacionalnog stambenog fonda do 2050., sa specifičnim ključnim etapama za 2030.</p>	<p>„2. U svojoj dugoročnoj strategiji obnove iz stavka 1. države članice izlažu plan s jasnim ključnim etapama i mjerama za ostvarivanje dugoročnog cilja dekarbonizacije nacionalnog stambenog fonda do 2050., sa specifičnim ključnim etapama za 2030.</p>
<p>K tomu, dugoročna strategija obnove pridonosi otklanjanju energetske siromaštva.</p>	<p>K tomu, dugoročna strategija obnove pridonosi otklanjanju energetske siromaštva.</p>
<p>3. Države članice uvode mehanizme za usmjeravanje odluka o ulaganjima, kao što je navedeno u stavku 1. točki (d), a oni su namijenjeni:</p>	<p>U okviru navedenih nacionalnih strategija trebalo bi – kako u procesu izrade tako i u postupku praćenja – predvidjeti mehanizme za oblikovanje sustava višerazijskog upravljanja u cilju osiguravanja teritorijalnog učinka mjera obnove.</p>
<p>3. Države članice uvode mehanizme za usmjeravanje odluka o ulaganjima, kao što je navedeno u stavku 1. točki (d), a oni su namijenjeni:</p> <p>a) grupiranju projekata, kako bi ulagači lakše financirali obnovu navedenu u stavku 1. točkama (b) i (c);</p>	<p>3. Države članice uvode mehanizme za usmjeravanje odluka o ulaganjima, kao što je navedeno u stavku 1. točki (d), a oni su namijenjeni:</p> <p>a) grupiranju projekata, kako bi ulagači lakše financirali obnovu navedenu u stavku 1. točkama (b) i (c);</p>

Tekst Komisije	Amandman OR-a
<p>b) smanjenju rizičnosti operacija u području energetske učinkovitosti za ulagače i privatni sektor i</p> <p>c) uporabi javnih sredstava za iskorištavanje dodatnog ulaganja iz privatnog sektora ili rješavanje specifičnih nedostataka tržišta.”;</p>	<p>b) smanjenju rizičnosti operacija u području energetske učinkovitosti za ulagače i privatni sektor i</p> <p>c) uporabi javnih sredstava za iskorištavanje dodatnog ulaganja iz privatnog sektora ili rješavanje specifičnih nedostataka tržišta.”;</p> <p>4. Države članice uvode mehanizme za poticanje daljnjeg razvoja energetske učinkovite obnove, a oni su namijenjeni:</p> <p>a) promicanju suradnje malih i srednjih poduzeća u okviru grupacija i konzorcija kako bi oni potencijalnim naručiteljima mogli ponuditi objedinjene pakete;</p> <p>b) davanju potpore za nove oblike obuke i stjecanja kvalifikacija te strukturno poboljšanje postojećih programa obuke;</p> <p>c) jačanju neformalnih načina učenja;</p> <p>d) izdvajanju sredstava iz Europskog socijalnog fonda za osposobljavanje i obuku djelatnika u građevinskom sektoru u području energetske učinkovitosti;</p> <p>e) <u>osiguravanje mjera informiranja i obučavanja upravitelja i korisnika zgrada u pogledu potrebe obnove zgrada.</u></p>

Obrazloženje

Dugoročna strategija obnove trebala bi se izraditi u bliskoj suradnji s regionalnim i lokalnim tijelima jer se to njih najviše tiče. Pored toga, znanje i vještine građevinskih radnika ključni su za poboljšanje energetske učinkovitosti zgrada. Suradnjom među izvođačima moći će se potencijalnim naručiteljima ponuditi sveobuhvatniji paket mjera. Nadalje, mjere informiranja i obučavanja trebaju prvenstveno biti usmjerene na upravitelje i korisnike radi podizanja njihove svijesti o korisnosti obnove zgrada.

Amandman 9.

Direktiva o energetske svojstvima zgrada, članak 8. stavak 6.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
<p><i>Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 23. kojima se ova Direktiva dopunjuje definicijom pokazatelja pripremljenosti za pametne tehnologije i uvjetima na temelju kojih se pokazatelj pripremljenosti za pametne tehnologije pruža mogućim novim stanarima ili kupcima kao dodatna informacija.</i></p> <p><i>Pokazatelj pripremljenosti za pametne tehnologije obuhvaća značajke fleksibilnosti, poboljšane funkcionalnosti i sposobnosti koje proizlaze iz integracije većeg broja međusobno povezanih, ugrađenih inteligentnih uređaja u konvencionalne tehničke sustave zgrada. Te značajke poboljšavaju sposobnost reakcije stanara i same zgrade na potrebe u vezi s ugodom ili operativne potrebe, dio su odgovora na potražnju te pridonose optimalnom, neometanom i sigurnom radu različitih energetske sustava i lokalnih infrastruktura na koje je zgrada priključena.”;</i></p>	

Obrazloženje

Ova je odredba suvišna i trebalo bi je izbrisati. Ovaj amandman proizlazi iz amandmana 7. i povezan je s preporukama o politikama, točka 17., koje se bave supsidijarnošću.

Amandman 10.

Direktiva o energetske svojstvima zgrada, članak 10.

Tekst Komisije	Amandman OR-a
<p>Članak 10. mijenja se kako slijedi:</p> <p>(a) stavak 6. zamjenjuje se sljedećim:</p> <p>„6. Države članice povezuju financijske mjere za poboljšavanje energetske učinkovitosti obnovom zgrada s uštedama u potrošnji energije ostvarenim takvom obnovom. Te se uštede utvrđuju usporedbom energetskih certifikata izdanih prije i nakon obnove.”;</p> <p>(b) umeću se sljedeći stavci 6.a i 6.b:</p> <p>„6.a Države članice pri uvođenju baze podataka s energetske certifikatima omogućuju praćenje stvarne potrošnje energije obuhvaćenih zgrada neovisno o njihovoj veličini i kategoriji. Baza podataka sadržava redovito ažurirane podatke o stvarnoj potrošnji energije zgrada u kojima se često zadržava građanstvo s korisnom tlocrtnom površinom većom od 250 m².</p> <p>6.b Agregirani anonimni podaci koji ispunjavaju EU-ove zahtjeve o zaštiti podataka dostupni su na zahtjev barem javnim tijelima za statističke i istraživačke svrhe.”</p>	<p>Članak 10. mijenja se kako slijedi:</p> <p>(a) stavak 6. zamjenjuje se sljedećim:</p> <p>„6. Države članice povezuju financijske mjere za poboljšavanje energetske učinkovitosti obnovom zgrada s uštedama u potrošnji energije ostvarenim takvom obnovom. Te se uštede utvrđuju usporedbom energetskih certifikata izdanih prije i nakon obnove.”;</p> <p>(b) umeću se sljedeći stavci 6.a, 6.b i 7.:</p> <p>„6.a Države članice pri uvođenju baze podataka s energetske certifikatima omogućuju praćenje stvarne potrošnje energije obuhvaćenih zgrada neovisno o njihovoj veličini i kategoriji. Baza podataka sadržava redovito ažurirane podatke o stvarnoj potrošnji energije zgrada u kojima se često zadržava građanstvo s korisnom tlocrtnom površinom većom od 250 m².</p> <p>6.b Agregirani anonimni podaci koji ispunjavaju EU-ove zahtjeve o zaštiti podataka dostupni su na zahtjev barem javnim tijelima za statističke i istraživačke svrhe.</p> <p>7. Komisija je odgovorna za dijeljenje znanja o najboljim praksama u vezi s javnim i privatnim mehanizmima financiranja i objedinjavanjem malih projekata energetske obnove. Komisija isto tako jamči dijeljenje informacija o financijskim poticajima za obnovu.”</p>

Obrazloženje

Postoji potreba za razmjenom znanja o najboljim praksama. Prijašnjih je godina u regijama i državama članicama bilo različitih poticajnih primjera.

II. PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR)

Opće preporuke

1. cijeni viziju uloge regija i gradova koju Europska komisija iznosi u paketu „Čista energija za sve Europljane”. Gradovi i regije su mjesta na kojima se zapravo odvija energetska tranzicija. Odbor regija preporučuje da se u sklopu vizije navede na koji način će Europska komisija podržati regije u energetskej tranziciji;
2. Podupire i cijeni zakonodavne prijedloge Europske komisije o: postizanju ciljeva u pogledu pametnije i čistije energije za sve, provedbi ciljeva iz Pariza, podupiranju gospodarskog rasta, promicanju ulaganja i tehnološkog vodstva, stvaranju novih prilika za zapošljavanje i većem blagostanju građana. Ti prijedlozi utječu na regionalnu politiku, a Odbor regija smatra da bi regije trebale imati odgovarajuću ulogu u njihovoj provedbi. Odbor regija poziva države članice da lokalna i regionalna tijela uključe u izradu integriranih nacionalnih energetskej i klimatskej planova;
3. podržava i pozdravlja obrazloženje Komisije za davanje prednosti energetskej učinkovitosti; najjeftinija energija je energija koju ne koristimo. Energetska učinkovitost može se smatrati zasebnim izvorom energije, koji je neiscrpan i svugdje dostupan. Energetska učinkovitost od ključnog je značaja za postizanje klimatskej i energetskej ciljeva te predstavlja troškovno najučinkovitiji način za postizanje ciljeva energetske unije
4. podsjeća da borba protiv energetskej siromaštva predstavlja ključan izazov za europsku energetskej politiku koji iziskuje višerazinski odgovor; stoga poziva na uvođenje zajedničke definicije energetskej politike i niza ciljanah političkej mjera za rješavanje tog problema; s tim u vezi predlaže da fiksni udio (najmanje 10 %) obveze uštede energije proizlazi iz mjera ili politika namijenjenah najranjivijim potrošačima te da se razvijuju posebni financijski instrumenti kako bi se tim potrošačima omogućilo da sudjeluju u mjerama za energetskej učinkovitost te da od njih imaju koristi;
5. napominje da sloboda izbora u pogledu korištenja kombinacije izvora energije dovodi do opasnosti da se ciljevi energetskej politike do 2030. i nakon toga neće moći ostvariti. Stoga direktive moraju biti obvezujuće na razini EU-a te popraćene mjerama na nacionalnoj razini;

Preporuke u pogledu Direktive o energetskej učinkovitosti

6. napominje da ostvarivanje ciljeva iz Pariza predstavlja velik izazov za Europu. Europa će morati biti ambicioznija (40 % u 2030.) u pogledu energetskej učinkovitosti kako bi ostvarila ciljeve; nastavljanje dosadašnje prakse od 1,5 % energetskej uštede godišnje neće biti dovoljno. Podizanje razine ambicije na uštedu energije od 2 % godišnje dovest će do dodatnog gospodarskej rasta, dodatnih radnih mjesta i manjeg uvoza energije; u tom će kontekstu ujedno biti potrebno prilagoditi Prilog V. revidirane Direktive kako bi se zajamčilo da se obvezama uštede energije mogu obuhvatiti samo one mjere uštede energije kojima se ne ugrožavaju ostali ciljevi klimatskej politike EU-a (kao što je smanjenje CO₂) te da se daju poticaji za dugoročna održiva rješenja;
7. za neke je regije i države članice ova zadaća teža nego za druge, međutim ušteda energije i energetska učinkovitost u konačnici dovode do dodatnih radnih mjesta i gospodarskej rasta u svim područjima;
8. razumije kompleksnu stvarnost u kojoj se nalazi Europska komisija, međutim podržava smanjenje od 40 % do 2030. koje je predložio Europski parlament;

Obveze

9. napominje da je sustav energetskej obveze najvažniji instrument za ostvarivanje energetskej učinkovitosti. Sve veći broj država članica primjenjuje taj sustav. Tijekom razdoblja od pet godina, broj država članica koje koriste taj instrument porastao je s pet na petnaest. Regije u zemljama koje koriste taj instrument zadovoljne su njime. Odbor regija preporučuje da ga počnu koristiti i druge države članice;
10. Savjetuje da se u reviziji članka 8. kritički sagleda veličina poduzeća obuhvaćenah tim propisom jer i manja poduzeća imaju veliki potencijal za uštedu.

Pregledi

11. napominje da se sukladno članku 8. energetske pregledi moraju provoditi u određenim poduzećima. Europska komisija taj članak nije izmijenila. Odbor regija predlaže da se on izmijeni kako bi ista vrsta poduzeća bila obuhvaćena direktivom u svim državama članicama. Time bi se stvorili jednaki uvjeti među državama članicama te osigurala ujednačenost zakonodavstva. Obveza provođenja energetske pregleda u većim poduzećima trebala bi uključivati i opseg potrošnje energije kao kriterij odabira. Bilo bi razmjernije to koristiti kao kriterij od pukog prometa i broja zaposlenika. Kako bi se izbjegla dvostruka regulacija, potrebno je u članku 8. omogućiti da se iz pregleda izuzme potrošnja energije koja je već pokrivena energetske certifikatima iz Direktive o energetske svojstvima zgrada.

12. Zagovara to da se uz energetske pregled uvede obveza poduzimanja svih mjera u području energije za koje je u roku od pet godina moguć povrat troškova. Na primjer, u Nizozemskoj postoji takva obveza u obliku paketa utvrđenih mjera za svaku industrijsku granu. Time se pridonosi provedivosti.

Mjerenje potrošnje

13. slaže se s prijedlogom Komisije da se, s ciljem dodatnog jačanja položaja potrošača na tržištu energije, zajamči bolje pružanje informacija o potrošnji energije za grijanje i hlađenje te jačanje njihovih prava u pogledu mjerenja i obračuna potrošnje toplinske energije, posebno za stanare u zgradama s više stanova. Obveza individualnog mjerenja i obračuna potrošnje toplinske energije treba ovisiti o troškovnoj učinkovitosti i tehničkoj izvedivosti. Povrh toga, imajući u vidu golemu količinu posla i financijskih ulaganja već posvećenih uvođenju pojedinačnih brojila, dovodi se u pitanje razmjernost nametanja obveze uvođenja brojila koja se mogu očitati na daljinu, s obzirom na njihovu ograničenu dodanu vrijednost. Radi češćeg pružanja informacija uvodi se obveza postavljanja brojila toplinske energije koja se mogu očitati na daljinu. Ta obveza mogla bi se smatrati kršenjem privatnosti. Odbor regija preporučuje da države članice poduzmu mjere koje će zajamčiti privatnost i odgovarajuću sigurnost podataka te da postavljanje ne bude obvezujuće, već da se odvija na dobrovoljnoj osnovi;

14. Odbor regija pozdravlja uvođenje tih mjera pod uvjetom da se provede provjera njihove troškovne učinkovitosti i tehničke izvedivosti. To je važna garancija s obzirom na različite sustave obračuna najamnine u državama članicama.

Fondovi

15. poziva Europsku komisiju da i nakon 2020. izdvaja sredstva za čistu energiju za sve Europljane, i to ne samo iz strukturnih fondova, već i iz fondova kojima se izravno upravlja i iz instrumenata financijskog inženjeringa. Odbor regija podržava predanost Europske komisije suzbijanju energetske siromaštva i preporučuje da se putem strukturnih fondova (socijalni fond, regionalni fond, kohezijski fond) osiguraju sredstva lokalnim i regionalnim vlastima za suzbijanje energetske siromaštva nakon 2020.;

16. poziva Europsku komisiju da osmisli odgovarajuće alate i mjere za mobilizaciju javnih sredstava i privlačenje privatnih ulaganja u sektor energetske učinkovitosti na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini;

Preporuke u pogledu Direktive o energetske učinkovitosti zgrada

17. pozdravlja prijedlog Komisije za poboljšanje energetske učinkovitosti zgrada; otprilike 75 % europskih zgrada energetske je neučinkovite, a godišnje se obnavlja samo 0,4 do 1,2 % stambenog fonda. Povećanje energetske učinkovitosti zgrada ima golem potencijal za uštedu energije, osobito u zemljama na istoku središnje Europe;

18. Odbor regija preporučuje javnim tijelima i tržišnim dionicima da vlasnicima stambenih jedinica dostave više informacija o mogućnostima energetske obnove stambenih jedinica (što, kako i gdje), na primjer, putem dostupnih internetskih stranica i privlačnih paketa. Osim toga, Odbor regija daje preporuku u pogledu malih i srednjih poduzeća i radnika u građevinarstvu, odnosno predlaže da se u nastavni plan obuke radnika iz ovog sektora uvede obveza učenja o energetske obnovi kuća i zgrada.

Mjesta za punjenje u nestambenim zgradama

19. slaže se s Europskom komisijom o prijelazu na održivi promet (električna vozila). Podržava prijedlog da se u svim novim nestambenim zgradama, postojećim nestambenim zgradama (koje se moraju u velikoj mjeri obnoviti) i velikim novim rezidencijalnim zgradama postavi infrastruktura za električna vozila. Preporučuje Europskoj komisiji da razvije europski standard za mjesta za punjenje električnih vozila. Na taj način ubrzao bi se prijelaz na održivi promet (električna vozila);

20. očekuje da će inicijativa „Pametno financiranje za pametne zgrade” doprinijeti stavljanju na raspolaganje i privlačenju većih privatnih ulaganja te se slaže s inicijativom da se podrži uredba. Preduvjet je da se financijski teret ne prebaci na regije i općine. Lokalne i regionalne vlasti mogu igrati aktivnu ulogu u objedinjavanju zahtjeva za financiranje;

Javne zgrade

21. slaže se s premještanjem članka 4. o obnovi zgrada iz Direktive o energetske učinkovitosti u Direktivu o energetske učinkovitosti zgrada; izražava žaljenje zbog toga što nije premješten i članak 5. Direktive o energetske učinkovitosti u pogledu uzornog primjera zgrada javnih tijela. Odbor regija smatra da lokalna i regionalna tijela također moraju biti uzor kad je riječ o energetske učinkovitosti javnih zgrada. Odbor regija poziva lokalna i regionalna tijela da preuzmu tu ulogu uzora.

Ovlasti, supsidijarnost i proporcionalnost

22. slaže se s pravnom osnovom na temelju koje Europska komisija definira nadležnost EU-a u ovom području. U skladu s člankom 194. UFEU-a Unija je ovlaštena usvajati mjere za, između ostalog, poticanje energetske učinkovitosti. Mjere za suzbijanje energetske siromaštva trebaju se temeljiti na članku 151. UFEU-a. Ocjena poštovanja načela supsidijarnosti djelomično je pozitivna i djelomično negativna. Odbor regija smatra utvrđivanje i postizanje ciljeva na području energetske učinkovitosti na europskoj razini opravdanim. Međutim, ne slaže se s uvođenjem pokazatelja pripremljenosti za pametne tehnologije putem delegiranog akta jer je rasprava o tom pokazatelju još uvijek u ranoj fazi. Ocjena poštovanja načela proporcionalnosti je pozitivna.

Bruxelles, 13. srpnja 2017.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Markku MARKKULA

ISSN 1977-1088 (elektroničko izdanje)
ISSN 1977-060X (tiskano izdanje)

Ured za publikacije Evropske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

HR